# Hra s čísly

Dick Francis

I.

Jonathan

1

Řekl jsem chlapcům, ať jsou zticha, než se vrátím s puškou.

Většinou to zapůsobí. Většinou se mohu spolehnout, že za tu dobu, než si stačím doběhnout do sborovny, kde mám skříňku, což trvá pět minut, se mých třicet čtrnáctiletých polozkrocených chuligánů vydrží chovat jakž takž slušně; drží je na uzdě příslib výkladu s demonstrací, na kterou se doopravdy těší. Fyzika je obecně považována za těžkou mozkovou dřinu, ale informace o tom, co se děje s kulkou, když vylítne z hlavně, to kluky zajímá.

Ve sborovně mě na chvíli zdržel Jenkins: Jenkins s otráveným výrazem a mrzutým svislým knírem mi začal vykládat, že rychlost letící kulky třídě vysvětlím nejlíp křídou na tabuli a že nosit do třídy střelnou zbraň je z mé strany divadlo, které hraji pro své vlastní potěšení.

„Jistě máš pravdu," řekl jsem klidně a protáhl se kolem něho.

Vztekle a znechuceně se po mně podíval. Šlo mu na nervy, že mu vždy na všechno kývnu. Proto jsem to také dělal.

„Odpusť," couval jsem ke dveřím. „Čeká na mne čtvrtá A."

Jenže čtvrtá A mě neočekávala tak, jak jsem předpokládal, tedy ve stavu lehce vzrušeného napjatého očekávání, ale naopak, ve třídě mě přivítal tlumený smích, blížící se mírnému davovému hysterickému veselí.

S jednou nohou ve dveřích jsem prohlásil: „Tak poslouchejte, koukejte se uklidnit, nebo budete opisovat poznámky…"

Ani po téhle výhrůžce se neutišili. Nezadržitelně se zakuckávali smíchem. Celá třída upírala oči střídavě na mne, na pušku a k tabuli, na kterou jsem zpoza otevřených dveří neviděl. Celá třída se na mne dívala s vyčkávavým rozveselením.

„No tak tedy dobře." Zavřel jsem za sebou dveře: „Co jste na tu tabuli vlastně na…"

Zarazil jsem se. Nenapsali nic.

Před tabulí stál jeden z žáků zpříma jako svíce. Byl to Paul Arcady, třídní komik. Stál rovně a bez hnutí, protože na hlavě mu balancovalo jablko.

Vtom už potlačovaný smích vybuchl v burácivý řehot. Nedokázal jsem se tvářit vážně.

„Uměl byste ho sestřelit, pane?"

Ze všeobecného rámusu tu a tam pronikl nějaký hlas.

„Vilém Tell by to uměl."

„Nemáme pro jistotu zavolat sanitku, pane?"

„Prosím vás, pane, jak dlouho bude trvat, než kulka proletí Paulovou hlavou?"

„To je skutečně vtipné," řekl jsem káravě. Jenomže ono to bylo legrační a celá třída to dobře věděla. Kdybych se však doopravdy rozesmál, ztratil bych kontrolu nad tou hordou, a vláda nad tak nezkrotným živlem často visí jen na vlásku.

„To se ti povedlo, Paule. Ale teď si jdi sednout."

Byl spokojený. Docílil žádoucí odezvy. S přirozenou elegancí sundal jablko z hlavy a způsobně se vrátil do lavice. Poznámky a vtipy spolužáků přijímal cestou jako přirozený hold.

„Tak tedy," stoupl jsem si energicky tam, kde stál předtím Paul, „než skončím výklad, pochopíte všichni, za jak dlouho uletí kulka letící danou rychlostí určitou vzdálenost.

Přinesl jsem do třídy jen obyčejnou vzduchovku; vysvětlil jsem také princip kulovnice a čím je dána rychlost kulky nebo broku po výstřelu. Také jsem vysvětlil, jak rýhy v hlavni kulovnice způsobují rotaci kulky, a vykládal jsem o tření a vzniku tepla.

Pozorně poslouchali a kladli obvyklé otázky.

„Mohl byste nám vysvětlit princip bomby, pane?"

„Až jindy."

„Jaderné bomby?“
„Až jindy.“
„A co vodíková bomba, kobaltová, neutronová?“
„Až později.“
Nikdy se neptali, jak je možné, že rozhlasové vlny plují éterem, což se mně vždy zdálo velikým mysteriem. Ptali se jen na prostředky ničení, ne tvoření. Ptali se na sílu, ne na symetrii. Jiskra agresivity je v každém dítěti mužského pohlaví, zářila jim v tvářích, věděl jsem, jak uvažují, sám jsem byl také takový. Přece jsem v jejich věku trávil nespočetné hodiny tréninkem střelby z dvaadvacítky kulovnice. Cvičil jsem se na střelnici tak dlouho, dokud jsem devíti ranami z deseti nedokázal trefit z pětačtyřiceti metrů terčík velikosti nehtu od palce. Cvičil jsem se ve zvláštní, nesmyslné, neúčelné dovednosti; nikdy jsem tuto dovednost nehodlal použít proti čemukoli živému, ale také jsem jí nikdy nepozbyl.
„Je pravda, pane, že jste vyhrál olympijskou medaili?“
„Ne, není.“
„Co bude teď, pane?“
„Chci, abyste si představili rychlost kulky ve vztahu k rychlosti jiných objektů, které jsou vám běžné. Kupříkladu: co myslíte, kdybyste letěli v letadle a dívali se z okénka, mohla by souběžně s letadlem letět stejnou rychlostí kulka, takže by se vám při pohledu okénkem zdálo, jako by stála?“
Výklad zvolna pokračoval. Díky tomu, že jsem tam měl pušku, bude si celá třída pamatovat všechno, co jsem jim povídal až do smrti. Bez té vzduchovky by všechna moje slova žáci odpoledne ve čtyři po skončení vyučování setřásli spolu s prachem z bot, ať si Jenkins říká, co chce. Často mívám dojem, že když člověk učí, musí nejen předávat fakta, informace, ale musí je doplňovat vzbuzováním představ, dějem. Fakta obalená vtipem jsou fakta, která žáci při zkouškách nepopletou.
Učil jsem rád, zvlášť fyziku, předmět, do kterého jsem se úplně zamiloval, přestože vím, že je to věda, jíž se většina lidí děsí. Jako je zeměpis vědou světa viditelného, fyzika je věda neviditelného světa, těch největších neviditelných sil – magnetismu, elektřiny, gravitace, světla, zvuku, kosmického záření… tajemství vesmíru. Jak je možné, že se lidem zdá nudná?
Byl jsem už tři roky vedoucím oddělení fyziky na průmyslovce v East Middlesexu; měl jsem tam čtyři profesory a dva laboranty. Ve svých třiatřiceti letech jsem měl slušné vyhlídky na to, že bych se mohl na jiné škole stát zástupcem ředitele nebo dokonce ředitelem. Ovšem musel bych tohoto postavení dosáhnout nejpozději do čtyřiceti, pak už bych neměl šanci. Věk nově jmenovaných ředitelů škol rok od roku klesá. Cynikové tvrdí, že jmenují tak mladé šéfy proto, aby je mohli shora líp ovládat.
Celkem jsem se cítil ve svém zaměstnání spokojený a do budoucnosti jsem se díval s optimismem, aspoň pokud šlo o práci. Doma to bylo trochu slabší.
Čtvrtá A strávila přednášku o rychlosti střely a Arcady snědl jabl-ko, když myslel, že se nedívám. Za deset let pedagogické činnosti jsem se do té míry naučil dívat za roh, až třída málem věřila, že vidím i dozadu. Nechal jsem je při tom, o to víc mě poslouchali.
„Neházej ohryzek na zem, Paule,“ řekl jsem mírně. Bylo úplně v pořádku, že jsem ho nechal jablko v klidu sníst, musel jsem mu však dát najevo, že jsem to viděl. Udržet ty ďábly na uzdě, to je nekonečná, vrcholně důležitá psychologická hra. Zažil jsem, že nelítostná smečka dětí zahnala na pokraj nervového zhroucení mnohem silnější mužské, než jsem já.
Když zazvonil konec hodiny, udělali mi největší možnou poklonu. Nechali mě domluvit a teprve pak se vyřítili ze třídy. Pátek, poslední hodina. Zaplaťpánbůh za soboty a neděle!
Pomalu jsem prošel všechny čtyři fyzikální učebny a oba kabinety, abych se podíval, jestli je všechno, jak má být. Moji dva technici, Louisa a David, skládali a ukládali všechny přístroje, které v pondělí nepotřebujeme; rozebírali výsledky snah páté E o konstrukci rádia, vraceli do nejrůznějších přihrádek a zásuvek baterky, svorky, tranzistory a tak dále.
„Chystáte se zastřelit někoho určitého?“ zeptala se Louisa s významným pohledem na zbraň.
„Nechtěl jsem ji nikde nechat ležet jen tak.“
„Je nabitá?“ zeptala se s nadějí v hlase. Ke konci pracovní doby v pátek si každý řádně rozmyslel, než Louisu požádal o nějakou ochotu, pokud nebyl připravený vyslechnout desetiminutový naříkavý projev na téma „nedovedete si představit, jak je tahle práce náročná“. Většinou jsem k tomu ochotný nebyl. Měl jsem pocit, že Louisiny nálady pramení z jejího pocitu, že ji osud ošidil, když z ní ve čtyřiceti udělal cosi jako skladnici (precizní, spolehlivou a schopnou) a nikoli Velikou Vědkyni. „Kdybych šla na vysokou…“ Tím naznačovala, že by Einstein vedle ní vypadal přímo směšně. Jakmile jsem u Louisy zpozoroval sebemenší náznak blížícího se záchvatu, jednoduše jsem se vytratil. Možná ze zbabělosti, ale musel jsem s Louisou pracovat a věděl jsem, že jakmile propadne chmurám, zpomalí pracovní tempo.

„Tady je můj seznam na pondělí," podal jsem jí ho.
Znechuceně si jej prohlédla. „Martin si objednal osciloskopy na třetí hodinu."
Nedostatek osciloskopů na naší škole je věčným zdrojem rozbrojů.
„Tak to zkuste nějak vyřešit," poprosil jsem ji.
„Stačily by vám dva?"
Řekl jsem, že jistě ano, usmál se a popřál jí hezké počasí na nedělní zahradničení. Pak jsem odjel domů. Jel jsem pomalu. Jako obvykle mne na zpáteční cestě jak olovo tížil pocit neřešitelné rezignace. Nesdíleli jsme už se Sárou ani lásku, ani žádnou radost. Po osmi letech manželství zbyla jen narůstající nuda. Nemohli jsme mít děti. Sára je chtěla, prahla po nich. Navštívili jsme všechny možné specialisty, Sára si nechala napíchat nespočetně injekcí, spolkla nespočetně pilulek a podstoupila dvě operace. Byl jsem z toho hluboce nešťastný, ale uměl jsem se se svým zklamáním vyrovnat. Ona ne, jako by ji to ochromilo, upadla do stavu trvalé deprese, ze které ji nic a nikdo nedokázal vysvobodit.
Psychologové nás utěšovali tvrzením, že bezdětná manželství bývají často velmi šťastná a společné neštěstí muže a ženu sblíží obzvlášť silnými citovými pouty. U nás to bylo úplně naruby. Místo vášně nám zbyla zdvořilost, místo šťastných plánů šedivá bezútěšnost, místo slz a zoufalství nakonec jen ticho.
Já jsem jí bez dětí nestačil. Chtě nechtě jsem si musel přiznat, že pro Sáru stálo na prvním místě mateřství jako takové. Manželství patřilo jen k cestě směřující ke konečnému cíli. S jakým mužem k cíli dospěje, to jsem nevěděl. Často jsem smutně uvažoval o tom, jak rychle by se se mnou rozvedla, kdyby se prokázalo, že sterilní jsem já. O tom, jestli by se naše manželství stalo skutečně trvale šťastným, kdyby se Sářin sen splnil, také nemělo smysl uvažovat.
Žili jsme jako mnoho jiných manželů. Zřídkakdy jsme se jeden na druhého utrhli. Nehádali jsme se nikdy. Už nám to nestálo za to. Představa, že takhle prožijeme celý život, byla deprimující.
Můj návrat domů ten den se podobal tisícům jiných návratů. Zaparkoval jsem před zavřenými vraty garáže a s plnou náručí sešitů, v jedné ruce zbraň, jsem odmykal dveře. Sára byla jako obvykle už doma, pracovala na snížený úvazek v kanceláři u jednoho zubaře. Seděla na pohovce v obývacím pokoji a četla si nějaký časopis.
„Nazdar," řekl jsem.
„Nazdar. Jaký jsi měl den?"
„Šlo to."
Ani nevzhlédla. Ani jsem ji nepolíbil. Možná že jsme na tom byli líp, než kdybychom zůstali každý sám, ale o moc ne. „K večeři je šunka a zelný salát. Souhlasíš?"
„Prima."
Četla si dál. Štíhlá plavovláska, stále ještě velmi hezká, ale trvale zamračená a mrzutá. Už jsem si na to zvykl, ale občas se mi na vteřinku bolestně zastesklo po její někdejší usměvavé dychtivosti. Jí zase možná připadalo, že jsem ztratil humor já. Jenže ve mně ještě někde hluboko schopnost být veselý zůstala.
Tehdy večer jsem se opravdu snažil nás z té naší šedi vytrhnout (snažíval jsem se o to čím dál tím řidčeji).
„Poslyš, co to tady všechno nechat ležet a vyrazit k Florestanovi? Taky si tam můžeme zatancovat."
„To je pitomost."
„Pojď!"
„Mně se nechce." Odmlčela se. „Budu se radši dívat na televizi." Otočila stránku a lhostejně dodala: „Stejně si ty ceny u Florestana nemůžeme dovolit."
„Kdyby ti to udělalo radost, tak bychom si to mohli dovolit."
„Ne, neudělalo."
Povzdechl jsem si.
„No dobře, tak já se dám do těch sešitů."
Nepřítomně přikývla. „Večeře v sedm."
„Dobře."
Otočil jsem se k odchodu.
„Přišel ti dopis od Williama, dala jsem ti ho nahoru," řekla znuděně.
„Ano? Děkuji."
Dala se zase do čtení. Sebral jsem si věci a odešel db nejmenší z našich tří ložnic, ze které jsem si udělal cosi mezi pracovnou a studovnou. Když nás kdysi realitní agent provázel domem, řekl, že ta ložnice by byla ideální jako dětský pokoj. Málem přišel o zákazníky. Zabral jsem místnost pro sebe a snažil se ji zařídit co nejvíc jako pánskou pracovnu. Věděl jsem, že tam Sáru budou strašit dušičky nenarozených dětí. Zřídkakdy tam vkročila. Zvláštní, že mi tam donesla dopis od mého bratra a položila jej na psací stůl.

V dopise stálo:

Milý Jonathane, nemohl bys mi prosím poslat třicet liber? Je to na pololetky, pojedu na farmu. Napsal jsem paní Porterové a prý tam můžu. Prý ale musí víc účtovat, kvůli inflaci. Za jídlo to snad být nemůže, protože mi stejně většinou dává jen chleba s medem (ne že bych si stěžoval). Taky potřebuju peníze na ježdění, protože si na to možná nebudu moct vydělat kydáním hnoje. Minule měli řeči, něco o nějakém zákoně proti využívání mladistvých. Uznej, že to je blbost, bude mi už šestnáct. Prostě kdybys mi mohl poslat padesát, bylo by to prima. Když si to ježdění budu moct odpracovat, tak ti těch dvacet pošlu zpátky, protože když člověk nechce, aby mu v tomhle nóbl školním kriminále lohli prachy, tak je musí zalejt do cementu. Pololetky jsou letos brzo, už od pátku za týden, takže mohl bys mi prosím ty prachy poslat honem?
Všiml sis, že Clinker opravdu vyhrál Wrap-up steeple ve Stratfordu? Když si nepřeješ, abych byl žokej, co kdybych se živil tipováním?
Doufám, že se máš dobře a Sára taky.
William

P. S. Nemohl bys přijet na Sportovní den nebo na Kázání? Dostal jsem cenu za dvě a dvě jsou čtyři, žasni!

Kázání byl den, kdy se pronášely proslovy a rozdávaly prospěchové ceny. Pokaždé, když něco dostal William, promeškal jsem to. Tentokrát tam pojedu. I takový William se může cítit osamocený, když dostává cenu a nikdo z jeho blízkých u toho není. Ceny dostával s obdivuhodnou pravidelností.
Chodil do drahé výběrové školy díky bohatému kmotrovi, který mu odkázal spoustu peněz „na vzdělání a přípravu pro budoucí povolání. Ať ten uličník zlomí vaz.“ Správci Williamova dědictví mu pravidelně platili školné; hotové peníze na ošacení a podobně posílali mým prostřednictvím, vždy na vyžádání. Tohle uspořádání věcí nám všem skvěle vyhovovalo, také proto, že díky tomu William nemusel bydlet u nás. Manželův hlučný bratříček měl svou hlavu a rozhodně nemohl Sáře nahradit vytoužené dítě.
William trávil prázdniny na farmě a Sára občas prohodila, jak je nespravedlivé, že má o tolik víc peněz než já a že prý ho všichni kazí od okamžiku, kdy maminka ve svých šestačtyřiceti letech zjistila, že podruhé otěhotněla. Kdykoli se William a Sára setkali, chovali se k sobě zdrženlivě a opatrně, jen vzácně k sobě byli srdeční. William brzy pochopil, že si ze Sáry nesmí dělat legraci, i když si lidi dobíral rád, a ona zase vzala na vědomí, že když bude Williama kritizovat a ironizovat, ihned jí to oplatí. Kroužili kolem sebe jako rovnocenní soupeři, kterým se nechce vyhlásit otevřenou válku.
Co si pamatuji, přitahovali Williama koně. Dávno prohlašoval, že chce být žokejem, což budilo u mne mírný a u Sáry silný odpor. Tvrdil, že usedlý život a dobré finanční zabezpečení jsou nemravnost, že prý v životě existují důležitější hodnoty než pevné, stálé místo. My se Sárou jsme naopak potřebovali ke štěstí pořádek a řád, potřebovali jsme mít pocit, že jsme něčeho v životě dosáhli. Jak mu bylo třináct, čtrnáct a pak patnáct let, William čím dál tím víc dychtil po volném vzduchu, rychlosti a svobodném životě. Vítal nejistotu. Bylo pro něho charakteristické, že se rozhodl strávit pololetky na farmě, jezdit na koních, místo aby se učil na důležité zkoušky, které ho čekaly hned po prázdninách.
Nechal jsem dopis ležet na psacím stole, abych nezapomněl odeslat šek, a šel jsem odemknout skříň, ve které jsem měl zbraně.
Vzduchovka, kterou jsem měl ve škole, byla vlastně skoro hračka, nepotřeboval jsem na ni zbrojní pas a střelivo jsem nemusel nijak zvlášť ukládat. Měl jsem však také dvě mauserovky sedm šedesát dvojky, jednu enfieldku čtyřicet sedm šedesát dva a dvě anschützky nula dvaadvacítky a na ty se vztahovala celá mračna bezpečnostních opatření. Také jsem měl starou lee enfieldku nula tři sta třicítku, ještě z počátku své střelecké kariéry. Nepřestala být smrtonosná, pokud se do ní ovšem sehnaly náboje. Já jich měl málo a pečlivě jsem s nimi šetřil, asi ze sentimentality. Náboje do nula tři sta třicítky se už nevyráběly, protože armáda přešla v šedesátých letech na 7,62 mm.
Uklidil jsem vzduchovku na místo a zkontroloval, jestli je všechno v pořádku a zase jsem skříň vonící olejem zavřel.
Dole zazvonil telefon. Šla k tomu Sára. Podíval jsem se na stoh sešitů, které jsem musel do pondělí opravit. Napadlo mě, že pracovat od-do a nemuset si brát práci domů vlastně asi není špatné a že domácí úkoly netrápí jen žáky.
Slyšel jsem, jak Sára dole hlasitě, vesele volá: „Nazdar, Petře! To jsi hodný, že…“
Chvíli bylo ticho, mluvil Petr. Pak Sára začala hlasitě bědovat: „Ne! Bože, to ne! Petře…“ z jejího hlasu

zaznívala hrůza, nevíra a zoufalství. Rychle jsem běžel dolů.
Seděla zpříma na pohovce, v ruce sluchátko. „Ne, to snad nemůže být pravda…“ řekla zděšeně. „To nemůže být pravda!“
Nepřítomně se na mne zadívala, hlavu vzpřímenou.
„Samozřejmě… jistě že ano… jistě Petře…“ podívala se na hodinky. „V devět. Ne, počkej, možná o něco později, ano?… Tak tedy dobře… a Petře, pohlaď ji za mne.“
Třesoucí se rukou položila sluchátko.
„Musíme tam jet…“ řekla. „Petr a Donna.
„Dnes večer ne,“ bránil jsem se. „Ať už jde o cokoli, tak dnes večer tam nejedu. Jsem unavený a mám tu ty proklaté sešity…“
„Musíme hned vyrazit.“
„Vždyť je to skoro dvě stě kilometrů!“
„Je mi jedno, kolik to je. Prostě tam hned musíme jet.“
Vstala a doslova se rozběhla ke schodům. „Jdi si zabalit,“ zavolala na mne. „Dělej!“
Dopáleně jsem se vydal za ní, přece jen mne svým vzrušeným odhodláním rozhýbala. „Sáro, počkej chvilku, co se vlastně stalo?“
Zastavila se na čtvrtém schodu a podívala se na mne přes zábradlí. Plakala a celý obličej měla zkřivený zoufalstvím.
„Donna…“ sotva mluvila. „Donna…“
„Stalo se jí něco?“
„Ne… ne…“
„Tak co je tedy?“
Slzy tekly ještě větším proudem. „Ona… ona… ona… mne potřebuje.“
„Dobře, tak tam tedy jed,“ řekl jsem s úlevou, že se našlo řešení. „Já to na pár dní bez vozu vydržím, do úterý určitě. V pondělí můžu jet do školy autobusem.“
„Ne, Petr chce, abys přijel taky. Prosil mě, abychom přijeli oba.“
„Proč oba?“ zeptal jsem se, ale Sára už běžela do schodů a neodpověděla.
Napadlo mě, že se mi ta věc asi nebude líbit. Ať se stalo cokoli, nebude se mi to líbit, a všechno mi napovídalo, abych se do toho nepletl. Neochotně jsem šel za Sárou. Už si chystala oblečení a kartáček na zuby!
„Donna má přece rodiče, nebo ne? Petr také. Co se proboha mohlo stát tak hrozného, že potřebují zrovna nás?“
Jsou to naši přátelé,“ pobíhala po pokoji, polykala slzy. Věci jí padaly z ruky. Nemohlo jít jen o obyčejný soucit s Donnou, Sářina přehnaná reakce mi dělala starosti a současně mě popouzela.
„Tohle přece přesahuje rámec přátelství,“ namítal jsem. „Přece nepojedu utahaný o hladu až do Norfolku, aniž bych věděl proč. Já: prostě nepojedu!“
Sára jako když neslyší. Pokračovala v neuspořádaném balení a po tvářích jí vytrvale stékaly slzy.
Kdysi jsme oba měli mnoho přátel, ale teď už nám zbývali jen Petr a Donna, přestože už nebydleli deset kilometrů od nás a nehráli s námi tenis. Všichni naši ostatní přátelé se postupně vytratili nebo se oženili a vdaly a měli děti. Jenom Donna a Petr děti mít nemohli, jako my, jenom Petr a Donna o dětech nemluvili, a proto je Sára snášela.
Před lety Sára s Donnou delší dobu bydlela. Já poznal Petra, až když jsme se se Sárou vzali, ale vycházeli jsme spolu do té míry dobře, že naše přátelství přežilo i stěhování do Norwiche v Norfolku. V poslední době jsme se omezili jen na přání k narozeninám, občasný telefon, ne že bychom se často navštěvovali. Jednou jsme spolu strávili dovolenou na lodi na jednom z kanálů. „Musíme si to zopakovat,“ říkali jsme si tehdy. Nikdy jsme si to nezopakovali.
„Je Donna nemocná?“ zeptal jsem se.
„Není…“
„Tak nikam nejedu.“
Slzy se zastavily. Sára vypadala hrozně, červené oči, v ruce pomuchlanou noční košili. Zadívala se na ten zelený obláček, který ji chránival od chladu na oddělené posteli. Konečně tu hrůzu vyřkla.
„Donnu zatkli.“
„Cože… zatkli? Donnu?“ To mnou otřáslo. Donna byla tichá, skromná, spořádaná, jako myška. Těžko si představit, že by žena jako ona mohla mít potíže s policií.“
„Teď už je doma,“ pokračovala Sára. „Je… Petr tvrdí… že je na sebevraždu. Prý neví, co s ní dělat.“ Hlas jí stoupal. „Říká, že nás oba potřebuje, hned… teď. Neví, co si počít. Prý mu nikdo jiný než my nemůže

pomoct.“
Znovu se dala do pláče. Ať už šlo o cokoli, tohle bylo příliš.
„Dobře. Tak mi pověz, co vlastně Donna provedla,“ řekl jsem pomalu.
„Šla nakupovat…“ Sára se aspoň pokusila hovořit srozumitelně. „A ukradla… ukradla…“
Skočil jsem jí do řeči. „Proboha, to snad zase není taková tragédie, já vím, že to pro ně musí být krajně nepříjemné, ale v obchodech přece krade spousta lidí, proč z toho děláš takové drama?“
„Ty mě neposloucháš…“ začala na mne křičet. „Proč sakra neposloucháš? Nech mě domluvit!“
„Já…“
„Donna ukradla dítě!“
2
Odjeli jsme do Norwiche.
Odhadl jsem to dobře. Celá věc se mi pranic nelíbila. Měl jsem krajní nechuť k emocionálním bouřím, nechtělo se mi nechat se zatáhnout do něčeho, v čem člověk stejně nemohl nijak pomoci. Tak dobří přátelé jsme s Donnou a Petrem zdaleka nebyli. Ačkoli s Petrem možná ano, s Donnou určitě ne.
Když jsem však začal uvažovat o obrovském citovém zatížení, jaké asi Donnu přivedlo k tomu, co provedla, napadlo mne, že neviditelný svět možná sahá dál než k elektromagnetismu, jak ho já učím. Přece každá živá buňka má elektrický náboj, nervové buňky mají náboj obzvlášť silný. Kdybych dokázal uvažovat o krádeži dítěte jako o elektrické bouři, spíš bych se se situací vyrovnal.
Sára seděla mlčky vedle mne. Cestou si zvykala na skutečnost, vzpamatovávala se, připravovala se na to, co nás čeká. Pak vyslovila, na co jsme oba mysleli.
„Mohlo by se to stát mně.“
„Nemohlo.“
„Neumíš si představit… jaké to je.“
Na to jsem nedokázal odpovědět. Aby si tohle člověk dovedl představit, musel by se narodit jako žena, jako neplodná žena. Vyslechl jsem nejmíň pětsetkrát, že si to neumím představit, jaké to je. Řekla mi to v nejrůznějších náladách, od zármutku až po pomstychtivou zlobu. Nevěděl jsem, co na to říci, stejně jako když jsem to vyslechl poprvé.
Dlouhý májový večer nám cestu usnadnil, i když jízda na sever v pátečním večerním exodu byla hrozná. Na konci cesty na nás čekaly úhledné, pěkné domky, jako škatulky s velikými hladkými okny se síťovými záclonkami, před domky úhledné trávníčky. Jeden pěkný domek jako druhý. Hlasitě oznamovaly, že jejich majitelé mají slušné výdělky a mohou se těšit na ještě lepší. Takový způsob života mi byl blízký, neviděl jsem v něm nic špatného. William by se v takovém prostředí udusil.
Za lhostejnými síťovými záclonkami se skrýval obecný rozvrat. To jsem očekával, v určitém směru však bylo všechno horší, než jsem předpokládal.
V místnostech, jindy vzorně uklizených, panoval hrozný nepořádek a zmatek, povalovaly se tam špinavé šálky a hrníčky, na stolcích a různém jiném nábytku byla mokrá kolečka po skleničkách a kam se člověk podíval, leželo pomačkané oblečení a papíry. Pomalu mi začalo docházet, že jsou to stopy po invazi oficiálních činitelů, ke které nepochybně v uplynulých dvou dnech došlo.
Petr náš přivítal hrobovým hlasem, kruhy pod očima, jako kdyby v rodině došlo k úmrtí. Uvědomil jsem si, že pro něho a pro Donnu to, co se stalo, bylo doslova bolestnější než smrt. Donna sama seděla tiše, stočená do klubíčka na konci dlouhé zelené pohovky v obývacím pokoji, a na Sářin příchod, na to, jak k ní Sára běžela a jak ji s křečovitou láskou objímala, vůbec nereagovala.
„Nemluví ani nejí,“ řekl Petr bezmocně.
„Chodí na záchod?“
„Cože?“
Sára se na mne vztekle a vyčítavě podívala.
„Pokud chodí na záchod, když má pocit, že musí, tak je to dobré, je to normální,“ pokračoval jsem šetrně.
„Chodí na záchod,“ hlesl Petr.
Sára si nepochybně v duchu říkala, že jsem zase jednou prokázal svou – jak tomu říkala – obecnou bezcitnost. Já to však myslel dobře, chtěl jsem je uklidnit. Zeptal jsem se Petra, jak se všechno vlastně stalo, ale nechtěl o tom před Donnou mluvit. Odešli jsme do kuchyně.
Okamžitě mi bylo jasné, že kuchyni také přepadli lékaři, lidé od soudu a sociální pracovníci a dělali si tam kávu. Petr jako by ten nepořádek ani neviděl. Za normálních okolností by s Donnou oba pilně myli nádobí a uklízeli. Sedli jsme si ke stolu. V pomalém soumraku mi začal Petr vyprávět ty hrůzy.
Řekl, že předchozí den vzala Donna cizí dítě z kočárku, odnesla je do auta a ujela s ním asi sto kilometrů na sever k pobřeží, kde nechala stát auto i s dítětem a sama šla pěšky dál po pláži.

Vůz s dítětem našli během několika hodin, Donnu objevili, jak sedí v lijáku na písku, němá a v šoku. Policie ji zatkla, odvedli ji na stanici, na noc zavřeli do cely a ráno předvedli před vyšetřujícího soudce, který navrhl psychiatrické vyšetření a další jednání odročil o týden. Navzdory bouřlivým protestům matky dítěte pak Donnu propustili domů. Všichni Petra ubezpečovali, že dostane určitě jen podmínku. Petr se však třásl hrůzou při představě, jakým bahnem Donnu zavalí tisk a sousedé.
Po chvilce mlčení, kdy jsem uvažoval o tom, že se Donna chová jako v transu, jsem se Petra zeptal: „Říkal jsi, že je na sebevraždu, ne?“
Nešťastně přikývl. „Dnes odpoledne jsem chtěl, aby se trochu zahřála, než si půjde lehnout. Napustil jsem jí vanu.“ Chvíli trvalo, než se vzchopil a pokračoval: „Pak jsem pochopil, že to s tou sebevraždou myslela vážně. Přistihl jsem ji v posledním okamžiku, kdy se chystala skočit do vany se spuštěným fénem. A to byla přitom oblečená.“
Došel jsem k názoru, že Donna především potřebuje dobrého psychiatra, být trvale pod jeho dohledem a že by jí určit prospěl pobyt v nějakém nervovém sanatoriu. Věděl jsem, že z toho nejspíš nic nebude.
„Pojď, půjdeme se někam něčeho napít,“ navrhl jsem.
„To nejde,“ vytrvale se chvěl, jako by v něm bouřilo zemětřesení.
„Sára se o Donnu postará.“
„Ale co když se o něco zase pokusí…“
„Sára na ni dohlédne.“
„Já se bojím mezi lidi…“
„Taky nemusíš, něco si koupíme.“
Koupil jsem u jednoho filozofujícího hospodského láhev whisky a dvě skleničky těsně předtím, než zavřel. Pak jsme v jedné tiché, stromy lemované ulici nedaleko Petrova domku seděli v autě a pomalu pili. Mezi listím stromů probleskovaly pouliční lampy a hvězdy.
„Co si počneme?“ řekl zoufale.
„Časem to převane.“
„Nikdy se přes to nepřeneseme. Copak to jde? Je to… je to prostě absurdní.“ Při posledním slově se zajíkl a dal se do pláče jako malý kluk. Jako kdyby tomu všemu nashromážděnému hněvnému zoufalství a zármutku náhle popustil stavidla.
Vzal jsem mu z roztřesené ruky skleničku. Pak jsem jen tak seděl, tu a tam jsem ze sebe vydal nějaký uklidňující zvuk a čekal. Napadlo mě, jak bych se asi choval já, kdyby se to stalo Sáře.
„A to se muselo stát zrovna teď,“ konečně promluvil. Vytáhl z kapsy kapesník.
„Jak to myslíš?“
Zavzlykal a otřel si oči. „Promiň.“
„Neomlouvej se.“
Vzdychl. „Ty vždycky dovedeš zachovat klid.“
„Mně se nikdy nic podobného nepřihodilo.“
„Jsem v hrozné situaci.“
„Vždyť to pomine.“
„Ne, teď nemyslím na Donnu, byl jsem úplně v koncích, už než se to stalo… a teď už nedokážu myslet.“
„V jaké hrozné situaci? Finančně?“
„Ne, ne tak docela.“ Nejistě se zarazil. Potřeboval povzbuzení.
„Tak co tedy?“
Vrátil jsem mu skleničku. Nepřítomně se na ni zadíval, pak se zhluboka napil.
„Nevadí ti, že tě s tím zatěžuju?“ zeptal se.
„Jistěže ne.“
Byl asi o dva roky mladší než já, stejně starý jako Donna a Sára. Někdy se mi však zdálo, že mě všichni tři nepovažují jen za Williamova staršího bratra, ale také za svého. Připadalo mi úplně přirozené, že se mi Petr svěřuje se svým trápením.
Byl hubený, ani velký, ani malý, a v poslední době si nechal narůst knír, aby vypadal podnikavě, což se mu moc nedařilo. Vypadal jako neškodný, obyčejný, slušný a schopný mužský, který prodává své znalosti výpočetní techniky různým menším podnikům a ve volném čase o sobotách a nedělích si hraje se svou lodí.
Znovu si otřel oči a několik minut pomalu, zhluboka dýchal. Snažil se zklidnit.
„Do něčeho jsem se zapletl a teď toho lituju,“ řekl konečně.
„Do čeho?“
„Začalo to docela nevinně, jako žert.“ Dopil a podal mi skleničku, abych mu znovu nalil. „Přišel za mnou

jeden chlap… tak asi v našem věku. Byl z Newmarketu. Setkali jsme se v hospodě, kde jsi kupoval whisky, a nějak jsme se dali do řeči. Povídal, že by bylo ohromné, kdyby si člověk mohl předem vypočítat výsledky dostihů na počítači. Smáli jsme se tomu.“
„Věděl, že se tím zabýváš?“ zeptal jsem se.
„Jo, já mu to řekl jen tak mezi řečí.“
„Co dál?“
„Asi za týden jsem dostal dopis. Od toho chlápka. Jak přišel k mé adrese, to nemám tušení. Asi se doptal v té hospodě. Barman ví, kde bydlím.“ Znovu se napil, chvíli mlčel, a pak pokračoval. „V tom dopise se mě ptal, jestli bych nebyl ochotný prokázat službu jednomu člověku, který pracuje na programování handicapů. Řekl jsem si, nakonec proč ne. Handicapy při dostizích stejně tak jako tak vyhodnocují počítače, tak co, a ten dopis zněl celkem dost oficiálně.“
„Jenže oficiální nebyl?“
Potřásl hlavou. „Šlo o soukromé podnikání. Já si ale stejně řekl, proč ne, přece právo vypracovat vlastní program má kdokoli, stejně neexistuje absolutní pravda, pokud jde o handicapování, ledaže by koně přišli do cíle přesně v tom pořadí, v jakém je počítač zatížil, a to se přece nikdy nestane.“
„Zdá se, že o tom hodně víš.“
„Poučil jsem se teď, v posledních týdnech.“ To pomyšlení ho nijak nerozveselilo. „Víš, já si ani neuvědomoval, že vlastně Donnu zanedbávám, ona tvrdí, že jsem s ní pořádně nepromluvil celou věčnost.“ Hrdlo se mu sevřelo. S obtížemi polkl. „Možná že kdybych nebyl tak zabraný…“
„Přestaň se obviňovat a povídej dál o těch handicapech.“
Po chvilce se vzchopil a pokračoval.
„Dal mi spoustu stránek podkladů, všechno to měl psané skoro nečitelným rukopisem. Chtěl, abych to roztřídil a vypracoval programy, takové, aby je pak dokázal sjet i úplný idiot.“ Chvíli se odmlčel. „Ty se přece trochu v počítačích vyznáš, ne?“
„Já mám spíš ponětí o mikročipech než o programování, žádná sláva.“
„Pořád toho víš víc než normální lidi.“
„To snad ano.“
„No prostě, já ty programy udělal, celou řadu, a nakonec se ukázalo, že se to všechno dá narazit na stejné kopyto, vlastně se to nezdálo těžké, když už se mi podařilo rozluštit poznámky v těch podkladových materiálech. To luštění šlo nejhůře. Programy jsem vypracoval a dostal jsem za ně zaplaceno v hotovosti.“
„V čem je tedy problém?“
„No víš, napadlo mě, že je nejlepší, když ty programy několikrát projedu na stejném typu počítače, jaký ten chlap měl, protože každý počítač je trochu jiný; já tedy věděl, s jakým on bude pracovat, a taky jsem na to pamatoval, jenže to máš tak, chyby stejně nenajdeš, dokud to nesjedeš na příslušném typu počítače. Ale ten chlap si to nepřál. Řekl jsem mu, že dělá chybu, ale odbyl mě, ať se prý starám o své. Nechal jsem to plavat, řekl jsem si, že je to jeho věc, když dělá blbosti. Pak se objevili ti druzí dva.“
„Kdo?“
„To já právě nevím. Když jsem se zeptal, jak se jmenujou, tak se mi vysmáli. Chtěli ty dostihové programy. Řekl jsem jim, že už jsem je odevzdal. Oni mi oznámili, že s člověkem, co si je objednal, nemají nic společného, ale trvají na tom, abych jim ty programy dal.“
„Udělal jsi to?“
„Do určité míry… ano.“
„Ale Petře…“
Skočil mi do řeči. „Dobře, já vím, jenže z těch chlapů šel opravdu strach. Ukázali se tu předevčírem, zdá se mi, že od té doby uplynula celá věčnosti. Přišli večer. Donna odešla zrovna na procházku, mohlo být tak osm. Donna se často chodí projít…“ zase se ponořil do úvah.‘
Ťukl jsem lahví do jeho sklenice. Trhl s sebou. „Cože? Ne, děkuju, už nechci. No prostě ti chlapi přišli a chovali se hrozně drze a arogantně, že prý budu litovat, když jim ty programy nedám a že mám hezkou paničku a jistě si nepřeju, aby o tu krásu přišla.“ Polkl. „Víš, nikdy jsem nevěřil, že se takovéhle věci opravdu dějí.“
Bohužel se opravdu dějí.
Vzchopil se. „Prostě já jim dal to jediné, co jsem právě měl doma, a to byly první návrhy programů, opravdu jen rukou psané hrubé návrhy a náčrty. Znám lidi, že píší rovnou na stroji nebo dokonce do počítače, já radši uvažuju s tužkou a s gumou v ruce. Prostě to, co jsem jim dal, vypadalo věrohodně, aspoň pro někoho, kdo se nevyzná v programování, a oni vypadali na to, že se nevyznají. Ty předběžné návrhy jako takové nemohly fungovat. Nedal jsem tam ani názvy souborů, ani remy, takže i kdyby se

někomu podařilo z těch programů něco vychytat, stejně by nevěděl, k čemu se co vztahuje.“
Přebral jsem si z jeho řeči fakta a pochopil, že Petr zcela vědomě předal lidem, kteří mohli být opravdu nebezpeční, jen bezcennou slátaninu.
„Teď chápu, co jsi myslel tím, když jsi říkal, že jsi v průšvihu.“
„Právě. Chtěl jsem s Donnou na několik dní odjet, aby na ni nemohli. Chystal jsem se včera, že jí to řeknu jako překvapení, až přijdu domů, jenže hned nato za mnou do kanceláře přišla policie a řekli mi, že Donna… že vzala… ach bože, jak jen to mohla udělat?“
Přišrouboval jsem uzávěr na láhev a podíval se na hodinky. „Už bude půlnoc, měli bychom jet domů.
„Asi jo.“
S rukou na klíčku ve startéru jsem se ještě zeptal: „Policii jsi o těch dvou návštěvnících nic neřekl?“
„Copak to šlo? Hemžili se tady u nás po baráku, taky tu byla jedna Policistka, ale šlo jí jen o Donnu. Neposlouchali by mne. A i kdyby, tak stejně…“
„Stejně co?“
Nejistě pokrčil rameny. „Dostal jsem zaplaceno v hotovosti hodně peněz, a já z toho nehodlal platit daně. Kdybych to řekl policajtům… to bych potom musel.“
„Možná že by to bylo lepší.“
Zavrtěl hlavou. „Ba ne, kdybych to hlásil, prodělal bych na tom moc prachů, a co bych vlastně získal? Oni by si to jen zapsali a pak by čekali, až někdo Donnu opravdu zmlátí, dřív by určitě nic nepodnikli. Přece nemůžou ve dne v noci chránit někoho, komu někdo jen neurčitě vyhrožoval. A ještě k tomu chránit Donnu. Moc hezky se k ní nechovali. Vlastně se k ní chovali dost hrozně. Vařili si tu jeden pro druhého čaj, a ona jako když tu ani není. Člověk by si myslel, že tomu dítěti přinejmenším vydloubala oči.“
Připadalo mi celkem logické, že oficiální činitelé sympatizovali spíš se zoufalou matkou dítěte, ale nechal jsem si to pro sebe.
„Asi by bylo nejlepší, kdybys s Donnou odjel hned po soudním řízení. Dají ti dovolenou?“
Přikývl.
„Ale stejně si myslím, že by Donna měla jít k dobrému psychiatrovi, nebo bys ji měl dát načas do nějakého nervového sanatoria.“
„To ne.“
„Oni teď duševní poruchy docela dobře zvládají, mají moderní léky, hormony a tak.“
„Ale Donna přece není…“ odmlčel se.
Lidé se těžko zbavují předsudků. „Mozek je část lidského organismu,“ namítl jsem. „Není samostatný, může se porouchat jako kterýkoli jiný orgán, přece bys neváhal dát ji do nemocnice, kdyby měla něco třeba s ledvinami.“
Zavrtěl hlavou. Přestal jsem mu domlouvat. Každý se musí rozhodovat sám. Nastartoval jsem a jel nazpět. Když jsem zajížděl po příjezdové cestě ke garáži, Petr poznamenal, že Donna bývá nejšťastnější na jejich lodi a že si tedy nejspíš vyjedou na vodu.

Víkend se beznadějně táhl. Opakovaně jsem se pokoušel opravovat neúprosné sešity, ale vyrušovalo mě věčné zvonění telefonu. Ukázalo se, že brát telefony byl v domácnosti můj hlavní úkol, úkol, pro který jsem se nejlépe hodil. Tak jsem se tedy do těch telefonických hovorů zapracoval. Volali přátelé, příbuzní, reportéři, úřední činitelé, zvědavci, blázni i zlí lidé. Promluvil jsem se všemi.
Sára se o Donnu starala s nekonečnou laskavostí a oddaností. Donna ji odměňovala nejdříve unylými úsměvy, později i tichým hovorem. Pak přišly hysterické slzy, Donna se začala česat, trochu se najedla, převlékla se, začala se chovat jako rekonvalescent.
Petr s ní mluvil nešťastným tónem, ve kterém se mísila láska, provinění i výčitka. Kdykoli mohl, utíkal do zahrady. V neděli ráno, jakmile minula hodina, kdy otevírají hospody, odjel a vrátil se až hodnou dobu po obědě. Já odpoledne s úlevou prohlásil, že musím odjet domů, abych si mohl připravit pondělní vyučování.
„Zůstanu tady,“ řekla Sára. „Donna mě potřebuje. Zavolám šéfovi a vysvětlím mu situaci. Stejně mi dluží týden dovolené.“
Donna se na ni usmála s výrazem naprosté závislosti a oddanosti. (Ten výraz si vypěstovala během soboty a neděle.) Petr potěšeně přikývl.
„Jak myslíš,“ řekl jsem pomalu, „ale bud opatrná.“
„Cože?“
Podíval jsem se na Petra. Zuřivě zavrtěl hlavou. Připadlo mi, že trochu ochranné rutiny nemůže uškodit.
„Nenechávej Donnu vycházet samotnou,“ řekl jsem.

Donna zrudla a Sára se rozzuřila. Bezmocně jsem vysvětloval: Já tím myslím… Nechtěl jsem… prostě k vůli ní… abys ji chránila před lidmi, mohli by se k ní chovat ošklivě.“
Sára uznala, že na tom něco je, a uklidnila se. Potom jsem se přichystal k odjezdu. Se všemi uvnitř jsem se rozloučil, protože před domem trvale postávaly hloučky zvědavců, sledujících chtivýma očima okna.
Když jsem byl už na odchodu, strčil mi Petr do ruky tři magnetofonové kazety, abych si je prý přehrál, až se budu cestou domů nudit. Podíval jsem se na ně: Anna a král ze Siamu, Oklahoma a West Side Story. Ne že by to byly nejnovější hity. Poděkoval jsem, políbil Sáru, aby se neřeklo, políbil Donnu a s trestuhodnou úlevou jsem zmizel.
Teprve když jsem se blížil k domovu, zkusil jsem, jestli by mi Oklahoma nezpříjemnila jízdu. Ukázalo se, že mi Petr nedal na cestu hudbu, ale cosi docela jiného.
Místo známé melodie se z reproduktorů ozýval hlasitý, vibrující skřípavě kvílivý zvuk, přerušovaný intervaly čistého pronikavého kvílení. Pokrčil jsem rameny a zkusil pásku o kus dál.
Totéž.
Kazetu jsem vyjmul, otočil a zkusil znovu. Totéž. Zkusil jsem Annu a krále ze Siamu a West Side Story. Všechno stejné.
S takovými zvuky jsem se seznámil už dávno. Když je člověk jednou slyší, pamatuje si je. To skřípavé kvílení vzniká, když se dva tóny střídají tak rychle, že ucho nestačí rozeznat vyšší tón od nižšího. Jednoduchý, čistý tón značí prázdné intervaly, ve kterých se nic neděje. Na Oklahomě trvaly dvoutónové intervaly tak od deseti vteřin do tří minut, to bylo charakteristické.
Slyšel jsem zvuky, jaké vznikají, když se počítačový program nahraje na obyčejné magnetofonové kazety. Kazety jsou pro tenhle účel výhodné a mnoho lidí je používá, hlavně ti, kdo mají menší počítače. Na kazety může člověk nahrát spoustu programů, pak si prostě vybere ten, který potřebuje a použije ho. Kazety zůstávají obyčejnými kazetami, a když si je člověk přehraje na magnetofonovém přehrávači tak jako já, slyší jen vibrující kvílivé zvuky. Petr mi předal tři šedesátiminutové kazety s programy pro počítač. Nebylo těžké uhodnout, co je to za programy.
Uvažoval jsem, proč mi je předal takovým nepřímým způsobem. Uvažoval jsem, proč mi je vůbec dával. V duchu jsem pokrčil rameny a hodil kazety do přihrádky na rukavice. Pustil jsem si rádio.

Pondělní vyučování se změnilo přímo v radost po citových bouřích v Norfolku a problémy laborantky Louisy byly směšné ve srovnání s problémy přítelkyně Donny.
V pondělí večer, když jsem se díval na televizní program podle svého vkusu, pojídal ovesné lupínky se smetanou, zavolal Petr.
„Jak je Donně?“ zeptal jsem se.
„Bez Sáry by to s ní nešlo.“
„A co ty?“
„Ale jde to. Poslyš, Jonathane, přehrál sis ty pásky?“ Mluvil váhavě a omluvně.
„Od každé kousek.“
„Aha. Takže ti je jasné, co na nich je?“
„Ty tvoje naprogramované handicapy?“
„Ano… tedy… mohl bys mi je na čas schovat?“ Než jsem stačil odpovědět, rychle pokračoval. „Víš, doufám, že hned po pátečním soudním řízení vyrazíme s lodí, snad dají Donně podmínku. I ti nejprotivnější úřadové říkají, že z toho nejspíš bude podmínka, ale Donna bude určitě hrozně rozrušená z toho, že musí před soud, rád bych pak vypadl, jak jen to půjde. Ty kazety jsem měl v kanceláři a nechtěl jsem je tam nechat jen tak povalovat, proto jsem tam pro ně včera dopoledne zajel, abych ti je mohl předat. Ani jsem si to řádně nepromýšlel, mohl jsem je taky uložit v bance nebo někde jinde. Já se prostě těch kazet chtěl co nejrychleji zbavit pro případ, že by se tu zase objevili ti chlapi a ptali se po nich, mohl bych pak říct, že je nemám a ať si pro ty programy jdou k tomu člověku, co si je objednal.“
Napadlo mě, že na programátora logicky neuvažuje. Připouštěl jsem však, že díky mimořádným okolnostem může mít v hlavě zkraty.
„Oni se ti zase ozvali?“
„Zaplaťpánbůh ne.“
„Asi ještě nepochopili, co jsi jim navěsil.“
„To ti pěkně děkuju,“ řekl s povzdechem.
„Pásky ti schovám, na jak dlouho budeš chtít,“ slíbil jsem mu.
„Víš, myslím si, že teď se už nic nebude dít. Ostatně jsem přece neprovedl nic nezákonného, dokonce ani špatného.“

Příznaky syndromu „když-se-nebudu-dívat-strašidlo-zmizí“. No co, třeba má pravdu.
„Proč jsi mi neřekl, co mi vlastně předáváš?“ zeptal jsem se. „Nač ta kamufláž, Anna a král ze Siamu, West Side Story, Oklahoma?“
Jak to myslíš?“ zeptal se trochu zmateně. Pak mu to došlo. „Jo tak! Když jsem se vrátil domů, seděli jste u oběda a já neměl příležitost s tebou promluvit, aby u toho nebyla děvčata. Nechtěl jsem se pouštět do dlouhého vysvětlování před nimi. Proto jsem jednoduše strčil kazety do těch muzikálových obalů.“
Trochu jsem zneklidněl, ale rychle jsem zase starosti zaplašil. Od chvíle, kdy Donna ukradla dítě, se Petr určitě nepohyboval ve světě zdravého rozumu a normálního chování. Musel jsem uznat, že se za tak výjimečných okolností choval opravdu dobře. Dokonce jsem k němu během toho víkendu začínal mít respekt; s přátelským vztahem to nemělo nic společného.
„Pokud by sis chtěl ty programy vyzkoušet, musel bys na to mít počítač Grantley,“ řekl Petr.
„Nepředpokládám, že bych…“
„Třeba by to bavilo Williama, je přece dostihový nadšenec, ne?“
„To ano.“
„Strávil jsem s těmi programy spoustu času, docela rád bych se dozvěděl, jestli se opravdu v praxi osvědčí. Tedy, když s nimi bude pracovat někdo, kdo se v koních vyzná.“
„Dobře,“ přikývl jsem. Počítače značky Grantley se však jen tak po světě nepovalují. Ostatně William má před zkouškami. Představa, že by programy mohl vyzkoušet, byla velmi vzdálená.
„Lituju, že tady nejsi,“ vzdychl Petr. „Ty telefony! Jsou ze všeho nejhorší. Prosím tě, taky jsi zažil, že telefonovali takoví nenávistní, vulgární lidé, co Donně nadávají a plivají na ni jed?“
„To víš že ano, několikrát.“
„Ale ti lidé ji ani osobně neznají!“
„Jsou to blázni. Neposlouchej je.“
„Co jsi jim říkal?“
: „Aby šli za psychiatrem.“
Po neklidné odmlce vyhrkl: „Lituju, že jsem k psychiatrovi neposlal Donnu.“ Polkl. „Já si vůbec neuvědomil… Víš, bylo mi jasné, že touží po dětech, ale říkal jsem si, že když je nemůžeme mít, nedá se nic dělat a hotovo. Ve snu mě nenapadlo… totiž, Donna byla vždycky tak tichá a mírná, mouše by neublížila. Nikdy nedala najevo… Víš, my se máme hodně rádi. Totiž, já aspoň věřil…“
„Petře, přestaň s tím.“
„Ano. Jistě. Máš pravdu. Ono je ale hrozně těžké myslet na něco jiného.“
Chvíli jsme ještě hovořili, pořád dokola, o tomtéž. Zavěsil jsem s pocitem, že jsem měl pro Petra udělat víc, než jsem udělal.
O dva dny později šel Petr večer k řece, na svou dvoulůžkovou jachtu, aby doplnil v nádržích zásobu paliva a vody, vyměnil plynové bomby u sporáku, celou loď připravil na cestu, na kterou se s Donnou chystal.
Předtím mi vyprávěl, jak se bojí, jestli nemá vybitou baterii, protože by se mohlo stát, že mu v noci někde vyplivnou světla a ráno pak nenastartuje motor. Už prý se mu to jednou stalo.
Chtěl se přesvědčit, jestli je baterie ještě dobrá.
Byla dobrá. Jak vyskočila první jiskra, zadní část lodi explodovala.
3
Dozvěděl jsem se to od Sáry.
Mluvila do telefonu suchým nezúčastněným hlasem s násilným sebeovládáním vyčerpaného člověka.
„Předpokládají, že šlo o plyn nebo výpary z nafty, není to zatím jasné.“
„Petr…“
„Je mrtvý. Byli u toho lidé, viděli ho, jak se pohybuje na palubě… hořely na něm šaty. Pak skočil do vody… když ho vytáhli…“ Pa chvíli ticha dodala: „Ještěže jsme tam nebyly, hlavně Donna.“
Celý jsem se roztřásl a svíral se mi žaludek. „Chceš, abych přijel?“ zeptal jsem se.
„Ne, nechci. Kolik je, prosím tě, hodin?“
„Jedenáct.“ Právě jsem se svlékl a chystal se do postele.
„Donna spí, dali jí nějaké kapky na spaní.“
„A jak… se cítí?“
„Proboha, jak by se cítila!“ Takhle Sára vybuchla jen zřídka. Z jejího tónu jsem poznal, jak to asi je všechno hrozné. „A to musí v pátek, tedy pozítří… k soudu.“
„Budou se k ní určitě chovat slušně.“
„Určitě. Právě před chvílí volala nějaká hnusná zlá ženská, ječela, že to Donně patří.“

„Snad bych za vámi přece jen měl přijet.“
„Ne, vždyť ani nemůžeš, máš školu. Nedělej si starosti, nějak to zvládnu. Doktor slíbil, že bude Donnu držet pod vlivem uklidňujících prostředků několik dní.“
„Prosím tě, hned mi vzkaz, kdybych vám přece jen mohl být nějak platný.“
„Jistě. Tak dobrou noc, jdu si lehnout. Zítra toho musím spoustu stihnout. Dobrou noc.“
Byl jsem dlouho vzhůru. Ležel jsem v posteli a myslel na Petra a na to, jak je smrt nespravedlivá. Druhý den jsem na něho myslel během vyučování co chvíli, nešel mi z hlavy.
Cestou domů jsem zahlédl ve změti předmětů v přihrádce na rukavice Petrovy kazety. Když jsem dal vůz do garáže, zastrčil jsem kazety do krabiček a dal si je do kapsy od saka. Domů jsem si nesl obvyklý náklad sešitů a knížek. ,
Sotva jsem vkročil do bytu, zvonil telefon. Byl to William.
„Poslal jsi mi ten šek?“ zeptal se.
„Já na to úplně zapomněl!“ Vysvětlil jsem mu, co se dělo, a on milostivě uznal, že za tak výjimečných okolností je takové opominutí odpustitelné.
„Napíšu ti šek teď hned a pošlu ti ho přímo na farmu.“
„Dobrý. S tím Petrem je mi to líto. Připadal mi docela prima, tehdy, jak jsme se sešli.“
„Ano.“ Vyprávěl jsem potom Williamovi o těch magnetofonových páskách a že si Petr přál, aby je vyzkoušel.
„Ted už je na to trochu pozdě, ne?“
„Mohly by tě zajímat.“
„Možná,“ řekl bez nadšení. „Nejspíš to bude nějaký praštěný tipovací systém. Někde tady u matiků počítač máme, zeptám se, co je to za značku. Jo, poslyš, jak by ses na to tvářil, kdybych nešel na vysokou?“
„Špatně.“
„To jsem čekal. Ale trošku se nad tím zamysli, brácho. Tenhle semestr pořád všichni melou o tom, jak si máme volit životní dráhu, ale já mám takový pocit, že občas si ta životní dráha člověka zvolí sama. Chci být žokej, s tím se nedá nic dělat. Nemůžu si pomoct.“
Rozloučili jsme se a zavěsili. Napadlo mě, že asi nemá valný smysl za každou cenu válčit s někým, kdo už v patnácti bezpečně ví, na kterou životní dráhu patří, a kdo už svému budoucímu povolání propadl.
Wiliam byl štíhlý a drobný. Měl po pubertě, ale do mužnosti teprve rostl. Doufal jsem, že ho příroda vyžene do mé výšky, tedy k metru osmdesáti a zlomí mu tak srdce.
Ihned po něm zavolala Sára. Šok a únava zmizely, mluvila stroze netrpělivým rozhodným tónem, asi si ho vypěstovala během náročného, únavného dne.
„Petr měl být asi opatrnější,“ říkala. „Prý každému, kdo má loď s motorem na palubě, vytrvale vtloukají do hlavy, že nesmí loď nastartovat, dokud se nepřesvědčí, že se pod palubou nenahromadil plyn nebo benzínové výpary. Lodě prý létají do vzduchu rok co rok. To Petr musel vědět. Člověk by nečekal, že provede takovou pitomost.“
„Měl starosti,“ namítl jsem mírně.
„To uznávám, ale stejně všichni říkají.
Když člověk může obvinit mrtvého z toho, že zemřel, svaluje ze sebe částečně břímě soucitu. „Sám si za to mohl…“ V duchu jsem slyšel pronikavý hlas své tety, když zemřel náš soused… „Neměl chodit ven, když byl nastydlý.“
„Pojišťovna se bude snažit vykroutit z placení,“ varoval jsem Sáru.
„Cože?“
„Já jen, že svalovat vinu na oběť je u pojišťoven obvyklý postup.“
„Ale Petr opravdu měl být opatrnější.“
„Jistě, ale raději to moc nevykřikuj, už kvůli Donně.“
Chvíli panovalo nevlídné ticho. Pak řekla: „Donna mě prosila, abych ti řekla, abys radši tuhle neděli nejezdil, se vším se snáz vyrovná, když je se mnou sama.“
„Ty s tím souhlasíš?“
„Upřímně řečeno ano.“
„Dobře.“
„Nevadí ti to?“ zeptala se trochu udiveně.
„Ne. Donna má nejspíš pravdu, spoléhá hlavně na tebe.“ A přehání to, říkal jsem si v duchu. „Je pořád dopovaná?“
„Je pod sedativy,“ řekla Sára káravě.
„Tak tedy pod sedativy.“

„Samozřejmě.“
„A co zítra, jak s tím soudem?“
„Dostane něco pro uklidnění, a jak to skončí, tak něco na spaní,“ řekla Sára energicky.
„Držím vám palce.“
„Ano.“
Zavěsila bez dalších řečí. Já měl pocit, jako bych se vysmekl z nepříjemné povinnosti. Kdysi bychom se v takové situaci určitě spojili a Donně pomáhali společně, reagovali bychom na všechno s mnohem větší bezprostředností, přímo, jednoduše, pravdivě, nebyli jsme ještě deformováni depresí. Tesknil jsem po zašlých časech, ale potěšilo mne, že nadcházející víkend se svou ženou strávit nemusím.
V pátek jsem vyrazil do školy s magnetofonovými kazetami v kapse saka. Měl jsem pocit, že je musím zkusit přejet, že to Petrovi dlužím. Vyhledal jsem jednoho z našich matematiků, chytrého, brýlatého Teda Pittse, uvažujícího ve dvou jazycích: anglicky a algebraicky.
„Poslyš, vy máte někde v praktikárně zastrčený počítač, viď?“ zeptal jsem se ho. „Mám dojem, že to je tvůj miláček, nebo ne?“
„Používáme ho všichni, i děcka.“
„Ty na něj ale umíš hrát jako Beethoven, zatímco ostatní se učí teprve stupnice, ne?“
Ta poklona ho těšila. „Snad.“
„Mohl bys mi říct, co je to za značku?“
„Jistě, je to Harris.“
Ztrácel jsem naději. „Když mám něco, co je nahrané pro grantleyho, tak to na něm nepůjde sjet, vid?“
„Přijde na to,“ řekl. Byl vážný, hloubavý, ve svých šestadvaceti letech mnoho smyslu pro humor neměl. Zato mu zůstaly ideály, dobrá vůle a smysl pro fair play. Strádal pod knutou odporného Jenkinse, přednosty katedry matematiky. Jenkins přijímal od svých podřízených poníženou služebnost, u mne jí nikdy nedocílil.
„Harris nemá zabudovaný jazyk,“ vysvětloval Ted. „Můžeš ho nakrmit čímkoli, jakýmkoli jazykem, třeba fortranem, cobolem, algolem, Z-80 nebo basikem. Harris stráví všechno, nač si vzpomeneš. Grantley je podstatně menší, má už v sobě zabudovanou vlastní formu basiku. Když máš na pásce basic pro grantleyho, můžeš ten basic nacpat do harrise a pak si na něm můžeš projet programy dělané pro grantleyho.“ Odmlčel se. „Je ti to jasné?“
„Skoro. Poslyš, bylo by obtížné získat pásku s basikem pro grantleyho?“
„To nevím. Nejlepší když napíšeš přímo firmě. Možná že by ti tu nahrávku poslali, nebo taky ne.“
„Proč ne?“
Pokrčil rameny. „Třeba by tě chtěli nutit, aby sis koupil jejich počítač.“
„Co to je za pitomost!“
„Právě. S těmito kybernetickými firmami je potíž. U všech menších počítačů k individuální potřebě se používá basic, protože je nejjednodušší a nejlepší. Jenže výrobní firmy basic úmyslně individuálně obměňují, abys musel mít jejich počítač, když si chceš přehrát program nahraný na jejich stroji. Nutí své zákazníky k věrnosti; kdyby přešli na jiný počítač, byly by jim všechny staré pásky k ničemu.“
„To je pěkná otrava.“
Přikývl. „Ziskuchtivost vítězí nad zdravým rozumem.“
„Je to stejné jako u těch různých videorekordérů.“
„To je fakt, jenže člověk by čekal, že kybernetické firmy projeví větší inteligenci. Tímhle způsobem si sice mohou udržet své dosavadní zákazníky, ale určitě nezískají nové.“
„Stejně ti děkuji.“
„Nemáš zač.“ Zaváhal. „Poslyš, máš ty kazety u sebe?“
„Mám,“ zalovil jsem v kapse a vytáhl Oklahomu. „Mám tuhle a ještě dvě další. Těmi krabičkami se nedej mýlit, na pásce je opravdu muzika z počítače.“
„Nevíš, jestli je natáčel odborník nebo amatér?“
„Odborník. Proč se ptáš? Je to podstatné?“
„Někdy ano.“
Vysvětlil jsem mu, že Petr pásky nahrál pro někoho, kdo měl grantleyho, kdo ale nedovolil, aby si to na tom vyzkoušel.
„Nepovídej!“ Ted se zatvářil potěšeně. „V tom případě, jestli byl svědomitý a pečlivý, je naděje, že na jednu z těch pásek nahrál i příslušný jazyk. Ty chytré mašinky, enpédi jsou někdy trucovité. Mohl to pro jistotu nahrát.“
„Moment… teď jsem tě ztratil… co jsou…?“

Ušklíbl se rozveseleně. „Přece počítače. Naprosto Poslušní idioti, enpédi.“
„Střílíš si ze mne.“
„Ale nemám to ze sebe.“
„Proč jsi říkal, že pro jistotu?“
Vyčítavě se na mne podíval. „Myslel jsem, že máš o počítačích větší přehled.“
„Naposled jsem se o nich učil před deseti lety, od té doby se změnily a já toho spoustu zapomněl.“
„Pro jistotu: pro případ, že by se zákazník ozval a stěžoval si, že mu ty programy nechodí, mohl by mu ten tvůj kamarád poradit, aby do počítače dal novou verzi vlastního jazyka, a programy by zaručeně začaly šlapat. Ovšem ten jazyk by zabral prostor, takže by v paměti nakonec pro vlastní programy nezbývala dostatečná kapacita.“
Viděl, jak se tvářím, a povzdechl si.
„Dobře. Koukej, řekněme, že grantley má paměť 32K, což je tak průměrná kapacita. To znamená, že má devětačtyřicet tisíc paměťových bloků, z nichž by se dobře sedmnáct tisíc využilo na to, aby příslušné bloky jely na basic. Na ty tvé programy by ti tedy vybylo asi tak dvaatřicet tisíc bloků. Je ti to jasné?“
Přikývl jsem. „Věřím ti každé slovo.“
„Kdybys tam dal jazyk ještě jednou, zabral bys zase sedmnáct tisíc bloků, a to už by ti zbylo na práci jen necelých patnáct tisíc bloků. Ted uvaž, že na každé písmeno potřebuješ jeden blok, na každé číslo, každou mezeru a závorku potřebuješ po jednom bloku. Takže bys měl počítač hned plný, a když je plný, přestane běhat.“ Zářivě se usmál. „Spousta lidí si bláhově myslí, že počítače jsou bezedné, a zatím jsou jako pokladnička. Když se naplní, musí se z nich ubrat.“
„Takhle to přednášíš žákům?“
Zatvářil se zmateně. „Já… vlastně ano, stejnými slovy. Člověk si časem vyjezdí kolej.“
Zazvonilo. Natáhl se po kazetě. „Jestli chceš, zkusím to.“
„Nebude tě to otravovat?“
Povzbudivě zavrtěl hlavou. Podal jsem mu Annu a krále ze Siamu a nádavkem ještě West Side Story.
„Neslibuju ti, že se k tomu dostanu už dnes, odpoledně učím a ve čtyři musím za Jenkinsem. Byl bych pro to začít mu tykat a hotovo.“
„Já na ty kazety nijak nespěchám.“
Donna dostala podmínku.
Sára mi unaveně referovala, že matka toho dítěte se chovala velmi mírně. Donna během celého jednání tiše plakala a někteří policisté se k ní dokonce chovali otcovsky.
„Jak je jí?“
„Mizerně. Všechno jí teprve dochází, že Petr už není.“ Hovořila se shovívavou laskavostí a soucitem matky či sestry.
„Na sebevraždu už nepomýšlí?“
„Řekla bych že ne, ale je chudáček tak strašně křehká a zranitelná, říká, že si připadá jako nahá, bez kůže.“
„Máte dost peněz?“ zeptal jsem se.
„To jsi celý ty!“ vybuchla. „Vždycky tak přízemní!“
„Ale já přece…“
„Mám úvěrovou kartu.“
Nechtěl jsem se prostě zbytečně dlouho zabývat Donninými city a Sára to velmi dobře věděla a šlo jí to na nervy. Oběma nám to bylo jasné, znali jsme se příliš dobře.
„Nenech se příliš ztahat,“ řekl jsem.
„Jen se o mne neboj,“ odsekla ostře. „Nikdo mě neztaná. Zůstanu tu ještě přinejmenším jeden až dva týdny. Aspoň do skončení vyšetřování Petrovy smrti a do pohřbu. Kdyby mě Donna potřebovala i potom, zůstanu tu ještě déle. Už jsem to řekla šéfovi, má pro nás pochopení.“
Tak mě napadlo, jestli si příliš nenavyknu žít sám, když bude Sára celý měsíc pryč. „Chtěl bych přijet na pohřeb,“ řekl jsem.
„Dobře. Dám ti vědět.“
Nesentimentálně, stroze mi popřála dobrou noc, sám jsem se s ní také neloučil něžně. Jestli jednoho dne odložíme i vzájemnou zdvořilost, nepůjde to už dál.
Naše manželství bylo jako dlouho neobydlená budova, k demolici Chyběl jen krůček.

V sobotu jsem naložil mauserovky a čtyřku enfieldku do vozu a vyrazil do Surrey, na střelnici v Bisley.
V posledních několika měsících jsem tam jezdil čím dál méně. Jednak mě nijak netěšilo lehávat v zimě na

břiše, na studené zemi, jednak jsem pro svůj vyvolený sport pozvolna ztrácel nadšení.
Byl jsem řadu let členem britského střeleckého družstva, ale stužky, kterými mě v těch dobách vyzdobili, jsem už nenosil. Po střelbě jsem mlčky sedával v baru a poslouchal, jak si ostatní vyprávějí o svých výkonech, jak to rozebírají, jak z nich čiší vzrušení. Já o svých výkonech, jak přítomných, tak minulých, mluvil nerad.
Před několika lety jsem trochu vybočil z cesty, přihlásili mne do olympijské soutěže, jednotlivců. Střílelo se také jinou zbraní s malým Vrtáním a na jinou vzdálenost, než jsem byl zvyklý (300 metrů). V této disciplíně kralovali Švýcaři, ale já tehdy měl štěstí, střílel jsem dobře a také jsem se velmi dobře umístil, zvlášť na Angličana. Byl to ohromný zážitek, pro celý život. Vzpomínka na ten den ale už byla trochu neurčitá a zamlžená, jak čas plynul.
V našem týmu, který většinou soutěžil s družstvy ostatních zemí britského společenství a často vyhrával, jsme stříleli z ráže 7,62 mm na různé vzdálenosti, na 300, 500, 600, 900 a 1000 yardů. Vždycky jsem se radoval z přesnosti, s potěšením jsem odhadoval rychlost větru a teplotu ovzduší, měl jsem radost, když se mi podařilo správně odhadnout všechny proměnné klimatické faktory. Najednou se mi však zdálo, že tato moje dovednost začíná být samoúčelná, a to jak subjektivně, tak objektivně.
Hladké, elegantní mauserovky, které jsem měl tak rád, začínaly být zastaralé. Dnes už používají přesné zbraně jen zabijáci vraždící na větší vzdálenosti, a ti střílejí s dalekohledem, což je při střelbě do terče zakázané. Soudobá vojska kolem sebe rozsévají střely hlava nehlava. Armádní ručnice už nestřílí přesně, a ještě k tomu každý pokrok v účinnosti smrtonosné zbraně se děje na úkor estetických vlastností. Současná automatická puška se zásobníkem o dvaceti nábojích je nevzhledná a hranatá, odlehčená plastickou hmotou. Co nevidět se objeví puška bez pažby, se kterou se bude střílet od boku a vlastně se vůbec nebude mířit, objeví se zbraň s infračerveným zaměřovačem pro střelbu za tmy, také samý roh a hrana. Co se asi objeví místo prachu a olova? Neutronové rakety vystřelované ze země, které na místě zastaví postupující tankové brigády. Objeví se i nové baterie umožňující ruční zářiče, laserové zbraně. Střelecké umění se stává sportem, jako se jím stala lukostřelba, šerm, hod oštěpem nebo kladivem. Běžná zbraň jednoho věku se stává olympijskou disciplínou věku dalšího.
Tehdy odpoledne se mi při střelbě moc nedařilo, také jsem neměl náladu na přátelské posezení v klubovní budově. Všechno mi připadalo banální a směšné při vzpomínce na Petra, padajícího v plamenech do vody, na umírajícího Petra. Přihlásil jsem se do střelecké soutěže Queen's Prize, měla se konat v červnu, a v srpnu jsem měl jet na závody do Kanady. Cestou domů ze střelnice jsem si uvědomil, že když nebudu víc trénovat, udělám si nejspíš pěknou ostudu.
Jezdil jsem do zámoří celkem pravidelně, a protože je převoz střelných zbraní z jedné země do druhé dost obtížný, nechal jsem si k tomu účelu vyrobit speciální pouzdro. Vypadá jako větší kufr, čtyři stopy dlouhý, uvnitř vyložený hliníkovým plechem. Do vyčalouněných přihrádek se vejde všechno, co potřebuji. Nejen všechny tři zbraně, ale i ostatní nejrůznější příslušenství, jako třeba zápisník na skóre, chrániče na uši, teleskop, rukavice, olej na čištění pušky, vytěrák na čištění hlavně, svazek flanelových hadříčků, kartáč, vlněný mop na olejování hlavně, náboje, tlustý svetr, dva tenké olivově zelené overaly a ochranný plátěný a kožený kabátek. Na rozdíl od většiny lidí převážím zbraně ve stavu celém, nikoli rozložené; vzniklo to nejspíš tím, že jsem jednou málem zmeškal závod vynou dopravní zácpy a díky tomu, že když jsem se konečně dostavil ke startu, málem jsem pušku nedal dohromady, jak se mi třásly ruce spěchem. Správně neměly mít pušky závěr, ale občas jsem ho tam nechával. Ovšem pokud jsem zbraně přepravoval letadlem, postupoval jsem naprosto striktně podle předpisů. Protože pouzdro na zbraně vůbec nevypadalo jako pouzdro na zbraně, nikdo mi je nikdy neukradl.
Sára bývala plná zájmu a často se mnou na střelnici do Bisley jezdila. Časem ji to prásk-prásk-prásk přestalo bavit jako většinu manželek. Také jí vadilo, že na střílení vynakládám tolik času a peněz. Trochu ji udobřila olympiáda. Stěžovala si však, že si vybírám zaměstnání výhradně v jižních částech Londýna, abych to měl ke střelnicím blízko. „Kdybych lyžoval, také bych se přece nechtěl stěhovat do tropických krajin," namítal jsem.
V něčem měla ovšem pravdu, střílení je drahé a také bych si ten sport nemohl dovolit, kdybych nedostával podporu, byť nepřímo. Kvůli svým mecenášům jsem byl víceméně povinen účastnit se mezinárodních závodů a na takové závody jsem se samozřejmě musel dostavit fit a ve formě. Donedávna jsem tyto povinnosti plnil rád. Asi stárnu, říkal jsem si, za tři měsíce mi bude čtyřiatřicet.
Zvolna jsem dojel domů. Vstoupil jsem do prázdného bytu. Vzduch už se nechvěl napjatým tichem. Hodil jsem pouzdro na servírovací stolek v obývacím pokoji, nemusel jsem se bát, že dostanu vyhubováno, protože jsem si to neodnesl hned nahoru. Odemkl jsem kufr a uvažoval o tom, jak bude krásné si pro jednou pušku vyčistit a naolejovat v klidu, před televizorem, aniž by se na mne přitom kdo káravě díval.

Potom jsem se rozhodl, že se napřed rozhodnu, co si dám k večeři, naleji si skleničku skotské a pak se teprve pustím do čištění.
Zvolil jsem zmrazenou pizzu a nalil si skotskou. Vtom někdo zazvonil u domovních dveří a já šel otevřít. Na prahu stáli dva tmavovlasí snědí muži. Jeden z nich držel v ruce zbraň.
Hloupě jsem se na tu zbraň díval, došlo mi to až se zpožděním, asi proto, že jsem se předtím celý den díval na zcela nevinné střelné zbraně. Že mi tahle střelná zbraň zcela nepřátelsky míří na břicho, jsem pochopil až za celou vteřinu. Walther ráže dvaadvacet, říkal jsem si, jako by to nebylo jedno.
Asi jsem zalapal po vzduchu. Takovou situaci člověk v klidné, mírumilovné čtvrti jaksi neočekává.
„Dovnitř," přikázal mi.
„Co ode mne chcete?"
„Mazej dovnitř," kývl na mne dlouhým tlumičem přišroubovaným na hlaveň automatické zbraně. Poslechl jsem, protože jsem měl uctivý respekt před ničivou sílou automatů. Chlap i se svým společníkem vešli do haly a zavřeli za sebou dveře.
„Ruce nahoru," přikázal mi pistolník.
Poslechl jsem.
Ohlédl se na otevřené dveře do obývacího pokoje a kývl hlavou směrem k nim.
„Jdi tam!"
Pomalu jsem vykročil. Cestou jsem se zastavil a znovu se zeptal: „Co mi chcete?"
„Dočkáš se." Ohlédl se na svého společníka a kývl směrem k oknu. Ten druhý rozsvítil a šel zatáhnout záclony. Venku bylo ještě světlo, mezerou mezi závěsy pronikalo dokonce sluníčko.
Proč vlastně nejsem k smrti vyděšený? Ti dva se přece tváří tak tvrdě a odhodlaně. Nemohl jsem se zbavit pocitu, že jde o nějaké absurdní nedorozumění, že ti dva odejdou, když jim to slušně vysvětlím.
Připadali mi mladší než já, ačkoli těžko říci. Nejspíš to budou Italové z jihu. Oba měli dlouhý, úzký nos, úzkou dolní čelist a tmavohnědé oči. Oba měli typ obličeje, který věkem ztěžkne. Takový obličej mají lidé, kteří v pozdějším věku ztloustnou, nechají si narůst knírek a stanou se z nich „kmotři".
Ta poslední teoretická úvaha mi jen tak probleskla hlavou. Připadala mi stejně absurdní jako ta zbraně.
„Co ode mne chcete?" zeptal jsem se znovu.
„Tři počítačový kazety."
Znovu jsem zalapal po vzduchu. Mluvil úplně normální hovorovou anglickou angličtinou, která se k němu ani v nejmenším nehodila.
„Jaké kazety?" zeptal jsem se zmateně.
„Přestaň filmovat, víme, že je máš, řekla nám to tvoje žena."
No nazdar! Tentokrát jsem ani nemusel hrát, že nic nechápu.
Pohnul pistolí. „Tak honem pro ně!" Oči měl studené. Choval se ke mně s pohrdáním.
Najednou jsem měl sucho v ústech. „Nechápu, jak mohla moje žena přijít na to… jak ji mohlo napadnout…"
„Nezdržuj," vyštěkl.
„Ale já…"
„Naval Annu a krále ze Siamu, West Side Story a tu blbou Oklahomu!"
„Já to nemám."
„To teda máš smůlu, kamaráde." V tu chvíli z něho začal jít strach. Předtím jel v nízkých obrátkách, počítal s tím, že na mne bude stačit ta pistole. Pak jsem však s nepříjemným pocitem pochopil, že jednám s nebezpečným člověkem, který neuvažuje racionálně. Nedivil jsem se, že se Petr vyděsil, jestli ho navštívili tihle dva. Čišela z nich hrozba, bylo vidět, že postrádají normální zábrany a jednají, aniž uvažují o důsledcích svého jednání. Syndrom „plného plynu", syndrom, který člověk nemůže žádným legálním způsobem zbrzdit. Občas jsem tyto příznaky pozoroval u některých svých žáků, ale nikdy ne v takové míře.
„Máš něco, na co nemáš žádný právo," řekl. „Tak to koukej navalit!"
Pohnul pistolí stranou a stiskl spoušť. Slyšel jsem, jak mi kulka zasvištěla kolem ucha a jak se za mnou roztříštilo sklo. Sářina milovaná vzpomínka na Benátky.
„Tohle byla váza," řekl. „Příště to bude televizor, pak přijdeš na řadu ty, kotníky a tak, do smrti budeš kulhat, za to ti ty pásky nestoje)."
Měl pravdu. Jenže já se bál, že by mi stejně nevěřil, kdybych mu řekl, že je nemám.
Začal mířit na televizi.
„Dobře," řekl jsem.
„Tak mazej pro ně."

V tu chvíli z něho i z jeho společníka, stojícího o krok vzadu, zmizelo křečovité napětí. S rukama nad hlavou jsem došel k servírovacímu stolku. Zvolna jsem připažil.
„Mám je v kufru," vysvětloval jsem.
„Tak je vyndej."
Nadzdvihl jsem víko kufru, vytáhl svetr a hodil ho na zem.
„Dělej!"
Ve snu neočekával, že spatří kulovnici. V tomto pokoji, v této čtvrti, v rukou člověka, za jakého mne považoval, kulovnici očekávat nemohl.
Díval se na smrtonosnou zbraň s naprostou nevírou, slyšel, jak odjišťuji, slyšel dvojí klapnutí. Trochu jsem se bál, aby ho nenapadlo, že takovou zbraň asi nevozím nabitou, ačkoliv on sám tu svou nabitou vozil, takže mu to možná nepřijde.
„Odhoď tu zbraň," přikázal jsem mu. „Když po mně střelíš, zastřelím vás oba, to mi věř, mířím přesně."
Jsou okamžiky, kdy se člověk musí chovat suverénně. Tohle byl takový okamžik.
Zaváhal. Jeho společník se tvářil vyděšeně. Z kulovnice jde strach. Pomalu sklonil tlumič k zemi. Pak zbraň spadla na koberec. Cítil jsem, jak ten člověk zuří.
„Kopni ji ke mně, ale opatrně."
Vztekle kopl, nedoletěla dostatečně blízko, abych se pro ni mohl shýbnout, ale on na ni také nedosáhl.
„V pořádku," řekl jsem. „A teď mě poslouchejte: já ty kazety nemám. Někomu jsem je půjčil, protože jsem si myslel, že na nich je nahraná hudba. Jak jsem měl vědět, že jsou to počítačové pásky? Jestli chcete, musíte počkat, až je seženu. Člověk, kterému jsem je půjčil, na sobotu a neděli odjel, a já nemám tušení, kde bych ho měl hledat. Ty kazety můžete dostat bez tohohle divadla, jen musíte vyčkat. Když mi dáte adresu, tak vám je pošlu. Upřímně řečeno, jde mi o to, se vás zbavit. Kašlu na to, co je na těch páskách a proč je chcete. Já si prostě nepřeji, abyste mne nebo mou ženu obtěžovali. Je vám to jasné?"
„Jo."
„Tak kam vám je mám poslat?"
Přivřel oči.
„Bude vás to stát dvě libry, za zabalení a poštovné," dodal jsem.
Tenhle věcný detail ho uspokojil. S mrzutým gestem vytáhl z kapsy dvě libry a upustil je před sebe na zem.
„Poste restante na cambridgeskou hlavní poštu," řekl.
„Na jaké jméno?"
Po krátkém zaváhání řekl: „Derry."
Přikývl jsem. „Dobře." Škoda že si vymyslel zrovna mé jméno, jakékoli jiné mohlo být aspoň trochu informativní. „Teď můžete vypadnout."
Oba páry očí mých návštěvníků ulpěly na odhozené pistoli.
„Počkejte na ulici, hodím vám ji oknem. A už se nikdy nevracejte."
Vycouvali ke dveřím a nespouštěli přitom oči z hlavně, která na ně mířila. Doprovodil jsem je do haly. Než otevřeli dveře ven, rozloučili se se mnou nenávistným pohledem plným bezmocného vzteku. Vyšli a zavřeli za sebou dveře.
Vrátil jsem se do obývacího pokoje, položil kulovnici na pohovku, zdvihl pistoli, zajistil náboje, pak jsem odšrouboval tlumič a otevřel okno.
Stáli na chodníku za travnatou předzahrádkou a vztekle se dívali nahoru. Hodil jsem pistoli do růžového keříčku rostoucího kousek od místa, kde stáli. Když se pan asistent pro zbraň shýbl a poškrábal se přitom o trní, hodil jsem na stejné místo i tlumič.
Pistolník zjistil, že nemá náboje. Na rozloučenou ještě vyštěkl: „Když nám to nepošleš, tak se sem vrátíme."
„Dostanete ty kazety příští týden a už vás nikdy nechci vidět."
Energicky jsem zavřel okno. Díval jsem se na ty dva, jak prkenně, vztekle odcházejí, zcela vyvedeni z míry.
Co proboha mohl Petr na ty kazety nahrát?

## 4

„Prosím tě, kdo se tě ptal na ty počítačové pásky?" zeptal jsem se Sáry.
„Cože?" Mluvila jako ve snách, jako z jiného světa, jako by nebyla na této planetě, sotva dvě stě kilometrů od domova.
‚Jo tak, ty myslíš ty kazety…?"
„Jistě, ano." Snažil jsem se mluvit lehce, jako by o mnoho nešlo.

„Ale ten člověk tu byl dnes ráno… ty jsi přece od něho ještě nemohl dostat dopis.“
„Jaký člověk?“
„Aha, on ti asi zavolal, mohl si zjistit naše číslo na dotazech.“
„Sáro, prosím tě…“
„Jaký člověk? Někdo od Petra z práce.“
„Jaký byl?“
„Nevím, jak to myslíš, prostě takový mužský. Středně starý, šedovlasý, trochu při těle.“ Sama od přírody štíhlá pokládala zavalitost za vadu charakteru.
„Řekni mi, co ti povídal.“
„Když na tom trváš… říkal, že je mu moc líto, co se Petrovi stalo. Pak vyprávěl, že si Petr vzal domů nějakou práci, co dělal pro firmu, snad v rukopisných poznámkách nebo nahrané na kazetách. Prý by v podniku byli rádi, kdybychom jim to vrátili, protože chtějí tu práci zadat někomu jinému.“
Takže tam to zřejmě proběhlo podstatně civilizovanějším způsobem, nikdo tam pistolí nemával.
„Co dál?“ pobízel jsem Sáru.
„Donna řekla, že neví o ničem, co by si Petr přinesl z práce domů, ale taky řekla, že samozřejmě ví, že na něčem dělal. Pak prohledala zásuvky a poličky a našla ty tři kazety bez krabiček, nastrkané mezi lahvemi vermutu v baru. Nenudím tě?“
Ptala se mne s přehnanou zdvořilostí, jako by si přála, abych se nudil. Dychtivě jsem ji ujišťoval, že mne to všechno zajímá, a prosil jsem, aby pokračovala.
V duchu jsem viděl, jak krčí rameny. „Donna je tomu člověku dala. Byl celý nadšený až do chvíle, kdy si je pořádně prohlédl. Pak prohlásil, že jsou to nahrávky z muzikálů a ne to, co hledá a jestli bychom se nemohly jít ještě jednou podívat. A pak jsem si vzpomněla, jak ti Petr kazety předává, viděly jsme to obě, ale musel to nějak poplést, protože ti omylem dal kazety od nich z podniku.“
Petrův podnik…
„Představil se vám ten člověk?“
„Ano, představil se, hned jak přišel, ale víš, jak to chodí, jméno jen zamumlal, a my si je nepamatujeme. Proč se ptáš? Copak ti neřekl, jak se jmenuje, když ti volal?“
„Vizitku vám nedal?“
Sára se mnou ztrácela trpělivost. „Prosím tě, neříkej mi, že ses ho nezeptal ani na adresu. Počkej, jdu se zeptat Donny.“
Odložila sluchátko na stůl. Zaslechl jsem, jak volá na Donnu. Uvažoval jsem o tom, proč jsem jí vlastně neřekl, o jaké návštěvníky se jedná. Nejspíš jsem jí to zamlčel ze strachu, že by se mne snažila přesvědčit, abych s tím šel na policii, a to jsem za žádnou cenu nechtěl. Asi by se jim tam moc nelíbilo, jak jsem kolem sebe v bytě mával kulovnicí. Těžko bych jim dokazoval, že nebyla nabitá. Kulovnice také nepatřila mezi předměty, kterými smí občan bránit svou domácnost. Střela z mauserovky ráže 7,62 na deset kroků nejen ničí vázy, ale pronikají stěnou a mohou zabít náhodného chodce, který šel vyvenčit psa. Zbrojní pas ztratit, je snazší než ho získat.
Jonathane?“ Sára se vrátila k telefonu.
„Ano.“
Přečetla mi adresu Petrova podniku v Norwichi a ještě mi dala telefonní číslo.
„Stačí ti to?“ zeptala se.
„Ano jenom ještě… Jste obě v pořádku?“
„Děkuju, celkem ano, Donna je samozřejmě hrozně skleslá, ale já to nějak zvládnu.“
Rozloučili jsme se jako obvykle, formálně, nesrdečně, s mrazivou zdvořilostí.
Povinnost mi kázala, abych následující den jel znovu do Bisley. Jel jsem tam proto, že jsem se na nic jiného nedokázal soustředit a protože jsem měl hrůzu z toho, jak bych dopadl bez řádného tréninku. Střílel jsem podstatně líp a méně často jsem myslel na Petra. Když se začínalo šeřit, vrátil jsem se domů a dal se do věčného, neúprosného opravování sešitů. V pondělí mi Ted Pitts sdělil, že se zatím do těch počítačových programů nepustil. Prý kdybych byl ochoten se ve škole zdržet po čtvrté hodině, mohli bychom se o něco pokusit.
Když jsem za ním přišel do malé místnosti s našedlými světlými stěnami a špatně leštěnou podlahou, do místnosti, která ve srovnání s ostatními vypadala jako sirotek, Ted už tam cosi kutil. Od stropu visela nahá žárovka bez stínidla a osvětlovala dvě obyčejné tvrdé dřevěné židle, na kterých spočívala nelákavě vyhlížejí aparatura, která stála malé jmění. Zeptal jsem se Teda, jak takové neútulné a stísněné prostředí snáší.
Nejistě se na mne podíval. Myslel na práci. „Víš, to máš těžké.“ vysvětloval. „Musím sem kluky brát po

jednom, když je chci něco naučit, a máme málo tříd. Jiná místnost tady není volná a tahle nakonec není tak zlá, aspoň já to vlastně ani nevnímám.“
To jsem mu věřil. Byl vášnivý turista, jezdíval do táborů pro mládež, nepohodlí mu nijak nevadilo. Seděl na krajíčku tvrdé židle a soustředil svůj kybernetický mozek na kybernetický monitor.
Na stolech měl čtyři kusy zařízení. Jednak malou televizní obrazovku, zpod níž vyčnívala klávesnice jako u psacího stroje, pak dále kazetový přehrávač, velkou vysokou černou krabici, nic neříkající, s jediným nápisem „Harris“ a nakonec cosi, co na první pohled vypadalo jako psací stroj, jenomže to nemělo válec a typy. Každý přistroj měl vlastní zapojení do sítě a všechny byly spolu propojeny černými kabely.
Ted vložil do přehrávače Oklahomu a vyťukal na klávesnici CLOAD BASIC. Bílá písmena CLOAD BASIC se okamžitě objevila v levém horním rohu obrazovky a vedle vpravo dvě blikající hvězdičky. Na přehrávači se rychle začala odvíjet páska.
„Co si o tomhle pamatuješ?“ zeptal se Ted.
„Asi jsem jen pochopil, že na tom pásku hledáš jazyk a že CLOAD znamená vložit obsah kazety.“
Přikývl a ukázal na vysokou černou krabici. „Počítač už má v paměti svůj vlastní basic, ten jsem do něj vložil v poledne. Teď se podíváme…“ Sklonil se nad klávesnicí, mačkal různé klapky, zastavoval a spouštěl přehrávač a všelijak u toho významně mručel.
„Zatím tu není nic, co by nám mohlo být k čemu,“ zamumlal a otáčel pásku. „Ještě bych zkusil…!“ Čas rychle ubíhal. Tu a tam zavrtěl hlavou. Nakonec řekl: „Dej mi ty druhé dvě. Logicky by to mělo být na začátku pásky, ledaže by to strčil na konec, že mu tam náhodou zbylo místo… nebo jestli to tam nedal vůbec…“
„S tou tvou verzí basiku by programy neběhaly?“
Zavrtěl hlavou. „Ne, to už jsem zkoušel, než jsi přišel, naskakovalo mi ERROR, což znamená, že ty dvě verze nejsou slučitelné.“ Zabručel a zkusil to znovu s West Side Story. Když dobíhala první strana, posadil se zpříma a prohlásil: „Tak vida!“
„Je to tam?“
Ještě nevím. Ale pod Z určitě něco je. Zkusíme to.“ Přehodil páčky, zmáčkl klapky a pak se rozzářil. „Tak, a teď už stačí, když chvíli počkáme, než si ta holka…“ ukázal na počítač, „natáhne to, co je pod Z. A jestli se ukáže, že to je Grantley basic, tak máme vyhráno.“
„Proč vkládáš naději právě do toho?“
„Mám takové tušení. Taky se možná dočista pletu. Jenže ten úsek nahrávky je podstatně delší než všechny ostatní na všech třech páskách a časově by to tak odpovídalo, má to správnou délku, čtyři a čtvrt minuty. Já už jsem do harrise vkládal basic tisíckrát.“
Tušení ho nezklamalo. Na obrazovce se náhle objevil zářivý slibný nápis READY. Ted si zhluboka, spokojeně oddechl a třikrát kývl hlavou.
„Rozumný člověk, ten tvůj kamarád,“ řekl. „Tak, a teď se podíváme, co tu vlastně máme.“
Vložil do přehrávače znovu Oklahomu. Vedle blikající hvězdičky se okamžitě objevily názvy, z nichž některé byly pro mne záhadou, ale většina ne.
DONCA EDINB EPSOM FOLKE FONTW GOODW HAMIL HAYDK HEREF HEXHM
„To jsou názvy měst, ve kterých jsou dostihová závodiště,“ vysvětloval jsem.
„Které chceš zkusit?“ zeptal se Ted.
„Třeba Epsom.“
„Dobře.“ Hbitě přetočil pásku a vyťukal na klávesnici CLOAD EPSOM. „Tak, ukládám do počítače program pro Epsom, ačkoli to ti je jasné, viď, já na to zapomínám.“
Na obrazovce se opět objevilo povzbudivé slovo READY. Ted se ke mně obrátil. „Co chceš, abych to projel, nebo chceš výpis?“
„Projed to.“
Přikývl a vyťukal na klávesnici RUN. Obrazovka se nás svítivým písmem zeptala: KTERY DOSTIH V EPSOMU? NAPIS NAZEV DOSTIHU A STISKNI ENTER.
„No tedy! Zkusme Derby.“
„Samozřejmě.“ Ted vyťukal DERBY a obrazovka ihned zareagovala dalším pokynem: NAPIS JMENO KONE A STISKNI ENTER. Ted napsal Jonathan Derry a stiskl širokou klapku s nápisem ENTER. Na obrazovce se objevilo: EPSOM: DERBY
KUN: JONATHAN DERRY
NA VSECHNY OTAZKY ODPOVEZ ANO NE A STISKNI ENTER
O několik centimetrů níže byla otázka:
ZVITEZIL KUN V MINULOSTI?

Ted napsal ANO a stiskl ENTER, první tři řádky zůstaly beze změn, ale pod nimi se objevila nová otázka:
ZVITEZIL KUN V TOMTO ROCE?
Ted napsal NE. Obrazovka se zeptala:
BEZEL KUN NA TETO DRAZE?
Ted napsal ANO.
Pak se přístroj ptal na původ koně, matku a otce, na jezdce, na trenéra, na počet dní, který uplynul od posledního dostihu, v němž kůň běžel, kolik získal v peněžitých cenách a nakonec se objevila otázka: JE PREDBEZNY KURS NIZSI NEZ 25:1?
Ted napsal ANO, a obrazovka se zeptala:
DALSI KUN?
Ted napsal ANO, a na obrazovce se znovu objevilo:
NAPIS JMENO KONE A STISKNI ENTER.
„Tohle přece není žádné handicapování," řekl jsem.
„To mělo být handicapování?" Ted zavrtěl hlavou. „Mně to spíš připadá jako statistické pravděpodnosti. Pojď, projedeme to ještě jednou, a až se tam objeví další kůň, řekneme ne." Vyťukal TED PITTS, pak namátkou odpovídal na otázky ano a ne, na poslední otázku ne, a v tom okamžiku se na obrazovce objevilo:
JMENO KONE FAKTOR VYHRY
JONATHAN DERRY 27
TED PITTS 12
„Nemáš šanci," řekl jsem. „Můžeš rovnou zůstat v maštali."
Polekaně se na mne podíval a pak se dal do smíchu. „Už je mi to jasné, je to pomůcka pro sázející."
Tentokrát místo RUN vyťukal LIST. Na obrazovce se objevil výpis programu rychle ubíhající vzhůru, jako titulky v biografu. Ted si tiše mručel a vyťukal LIST 10-140. Obrazovka několikrát mžikla a pak poskytla žádanou informaci.
LIST 10-140
10 PRINT KTERY DOSTIH V EPSOMU NAPIS NAZEV DOSTIHU A STISKNI ENTER 20 INPUT A$
30 IF A$ = DERBY THEN 330
40 IF A$ = OAKS THEN 340
50 IF A$ = CORONATION CUP THEN 350
60 IF A$ = BLUE RIBAND STAKES THEN 360
A tak pokračoval výpis příkazů až do konce. Ted se na to moudře díval a pak poznamenal: „Je to úplně jednoduché."
Vzpomněl jsem si, že znak $ znamená, že údaj je třeba vyjádřit slovně, zatímco INPUT A bez znamení $ znamená, že údaj musí být číselný.
Ted byl naprosto spokojený. Napsal LIST 300-380 a na obrazovce se objevily nové vypsané příkazy.
Na 330 se objevilo toto:
LET A = 10: B = 8: C = 6: D = 2: D1 = 2
Řádky 332, 334 a 336 vypadaly podobně, přiřazovaly se tam také číslice k písmenům.
„To je bodové hodnocení," vysvětloval Ted. „Kolik bodů má hodnota jednotlivých odpovědí. První otázka deset, deset bodů to bylo… jo, jestli kůň už někdy vyhrál dostih. A tak dále. Deset bodů je také za poslední otázku… To bylo… jaký byl předběžný kurs, že?"
Přikývl jsem.
„Takže je to jasné. Očekával bych, že to bodové hodnocení se bude u jednotlivých dostihů různit. Můžou se dokonce různit i otázky. Přesvědčíme se?"
„Jestli máš čas…"
„Pro chytré mašinky mám vždycky čas, já je miluju."
Pak opakovaně psal LIST a k tomu číslo. Na obrazovce se objevovaly úplné perly jako třeba:
540 IF N$ = NE.THEB GOTO 560: X = X + M
530 INPUT N $: AB = AB + 1
520 IF N $ = NE THEN GOTO 560: X = X + B
550 T = T + G2
560 GOSUB 4000
„Prosím tě, co tohle všechno znamená?" zeptal jsem se.
„Hm, víš, ono je podstatně lehčí napsat vlastní program než vyluštit cizí. Programy jsou strašně individuální, můžeš se dostat ke stejnému cíli nejrůznějšími cestami. Totiž, řekněme, že bys jel z Londýna

do Bristolu, jel bys celou cestu po dálnici M4, jenže pro počítač bys tu silnici mohl pojmenovat v různých úsecích úplně jinak, zcela libovolné, třeba L2, nebo RQ3 nebo B7 (2), a pořád by to byla M4, ty bys to věděl, ale jinak by to nevěděl nikdo.“
„Takhle to vykládáš žákům?“
„Promiň, to víš, síla zvyku.“ Zadíval se na obrazovku. Ty horní řádky asi mají něco společného s tím, že člověk může některé otázky vynechat, podle toho, jaké odpovědi dostane předtím, nemusí se projet celý program. Kdybych to všechno uložil, tak bych to vyluštil docela přesně.“
Zavrtěl jsem hlavou. „Nech to plavat. Podíváme se raději na jiné závodiště.“
„Dobře.“ Přetočil pásku až k začátku a vyťukal CLOAD DONCA. Když se na obrazovce objevilo READY, napsal RUN.
Přístroj se nás okamžitě zeptal: KTERY DOSTIH V DONCASTERU: NAPIS NAZEV DOSTIHU A STISKNI ENTER
„Prima,“ Ted stiskl nějaké klapky. „Co jsem to tam měli dál? Třeba
GOODW?“
Objevila se otázka: KTERY DOSTIH V GOODWOODU? NAPIS
NAZEV DOSTIHU A STISKNI ENTER
„Já žádný dostih v Goodwooodu podle jména neznám,“ řekl jsem.
„Počkej, to je lehká odpomoc,“ těšil mě Ted a vyťukal LIST 10-140. Televizní obrazovka několik vteřin blikala a pak oznámila:
LIST 10-140
10 PRINT KTERY DOSTIH V GOODWOODU? NAPIS NAZEV
DOSTIHU A STISKNI ENTER 20 INPUT A$
30 IF A$ = GOODWOOD STAKES THEN 330
40 IF A$ = GOODWOOD CVP THEN 340
Celkem tam bylo uvedeno patnáct dostihů.
„Co by se stalo, kdybych napsal jméno dostihu, který se tam neběhá?“ zeptal jsem se.
„Zkusíme to.“ Napsal RUN a na obrazovce se znovu objevilo KTERY DOSTIH V GOODWOODU? Napsal DERBY a obrazovka nám okamžitě sdělila: O DOSTIHU NEJSOU INFORMACE
„Elegantní a jednoduché,“ řekl Ted.
Probrali jsme namátkou všechny tři pásky po obou stranách. Programy si byly velmi podobné. KTERY DOSTIH V ASCOTU? KTERY DOSTIH V REDCARU? KTERY DOSTIH V NEWMARKETU?
Objevily se tam programy asi tak pro padesát závodišť a pro každé závodiště různý počet dostihů. Na několika seznamech nebyly určité dostihy, ale kategorie dostihů, jako třeba: SEDM FURLONGU PRO TRILETE A STARSI nebo TRI MILE ZATEZ PODLE VEKU. Trvalo mi dost dlouho, než sem si s pobavením uvědomil, že žádný z uvedených dostihů není handicap. Nikde se neobjevila otázka, o kolik délek kůň zvítězil při jakém handicapu.
Programy umožňovaly hodnocení šancí neomezeného počtu koní asi v osmi stech určitých dostizích a v neznámém počtu nejmenovaných dostihů. Každý dostih (nebo kategorie) měl individuální soubor otázek. Bylo to vskutku monumentální dílo.
„To tomu člověku muselo trvat celé dny,“ řekl Ted.
„Spíš celé týdny, pracoval na tom jen ve svém volném čase.“
„Nejsou to nijak komplikované programy,“ dodal Ted. „Ani by to nemusel dělat expert, jde spíš o to, všechny údaje řádně roztřídit. Musím uznat, že dobře hospodařil s pamětí. Amatéři píší zbytečně dlouhé programy, zatímco experti dojdou k stejným výsledkům dvakrát dřív. Je to věc praxe.“
„Měli bychom si poznamenat, na které straně je grantley basic.“
Ted kývl. „To ano. Je to na konci pod Z hned za Yorkem.“ Podíval se, jestli drží v ruce správnou pásku a poznamenal tužkou, co bylo třeba, na štítek na kazetě.
Bezmyšlenkovitě jsem sáhl po zbývajících dvou kazetách a přečetl si několik rukou psaných slov, která jsem předtím zahlédl. Ta slova tužkou poznamenal Petr na jednu nálepku:
Ted se ohlédl. „To se díváš na první stranu,“ řekl. „Je tam Ascot a tak dále. Vlastně neuškodí, když všechny strany očíslujeme tak, jak jdou za sebou.“
Vnést do věcí řád pro něho bylo stejně samozřejmé jako pro mne. Když dokončil číslování, vložil zase kazety do krabiček a vrátil mi je. Nepřestával jsem mu děkovat za ochotu a trpělivost a pozval jsem ho na pivo. Podíval se na mne přes svůj půllitr a zeptal se: „Zkusíš to?“
„Co jestli zkusím?“
„Přece ty programy, příští měsíc bude Derby, nevím přesně kdy. Kdybys chtěl, mohli bychom si vyhodnotit

koně pro Derby, pak uvidíme, jestli ten, co nám vyjde jako nejlepší, skutečně vyhraje. Já bych si to vyzkoušel docela rád, ty ne?“
„Prosím tě, vůbec bych nevěděl, kde vzít odpovědi na všechny otázky.“
„To máš pravdu,“ povzdechl si, „Škoda. Ty informace ale přece musí být někde k sehnání, jenže shánět je, by asi byla otrava.“
„Zeptám se na to bratra.“ Řekl jsem mu krátce o Williamovi. „Několikrát se mi zmínil o ročenkách a o Knize formy. Předpokládám, že by se v těch knihách lecco našlo.“
Ted se zaradoval a já se ho nezeptal, o co mu vlastně jde víc, jestli o peněžní výhry nebo o vyzkoušení programů v praxi. Řekl mi to sám.
„Poslyš, nevadilo by ti… chci říct… nedovolil bys mi, abych si opatřil kopie těch pásků?“
, Překvapeně jsem se na něho podíval. Zatvářil se rozpačitě a usmál se.
„Mně by se docela hodilo, kdybych si mohl trochu finančně pomoct. Chci říct, kdyby ty programy opravdu fungovaly, proč je nakonec nepoužít?“ Zavrtěl se na židli. Když jsem neodpovídal, pokračoval: „Přece víš, jaké máme mizerné platy. Když člověk musí živit a šatit tři děcka, není to řádná legrace, boty dnes stojí hotové jmění a ti uličníci z nich vyrostou dřív, než na ně člověk vydělá. Mám co dělat, abych nepřečerpal na úvěrové karty.“
„Dej si ještě jedno pivo,“ vyzval jsem ho.
„Ty jsi na tom líp,“ řekl zasmušile. „Nemáš děti, líp s tou almužnou vyjdeš. Ostatně bereš víc, protože jsi šéf oddělení.“
„Nevidím důvod, proč by sis nemohl udělat ty kopie,“ řekl jsem zamyšleně.
„Jonathane!“ Byl nadšený.
„Na tvém místě bych je nepoužil, dokud bych se nepřesvěčil, že to opravdu funguje. Taky bys mohl o hodně přijít.“
„Neboj se, budu opatrný.“ Oči za brýlemi s tmavými obroučkami mu jen zářily a já se začal bát, jestli nejsem svědkem zrodu hazardérské vášně. Ted byl trochu typ fanatika. „Mohl by ses zeptat bratra na ty knihy?“ zeptal se.
„Já…“
Pátravě se na mne zadíval. „Tebe už mrzí, že jsi mi dovolil, abych si ty kopie pořídil, viď? Chceš je použít sám, vid?“
„Co tě napadá, já jen že hazard je jako omamné drogy, člověk tomu propadne a pak špatně skončí.“
„Ale já bych přece jenom…“ zarazil se a pokrčil rameny. Tvářil se zklamaně, nic víc.
Povzdechl jsem si. „Tak dobře. Ale buď rozumný!“
„To určitě budu,“ vybuchl dychtivě. Vyčkávavě se na mne podíval. Vytáhl jsem kazety z kapsy a dal mu je.
„Dej na ně pozor.“
„Ručím za ně životem.“
„Takhle to zase nepřeháněj.“ Vzpomněl jsem si na své pistolnické návštěvníky a na to, kolik věcí mi vůbec není jasných. „Poslyš, když už ty kopie budeš dělat, udělej je taky pro mne,“ požádal jsem ho.
Tvářil se nechápavě. „Ale ty přece budeš mít originály!“
Zavrtěl jsem hlavou. „Nebudu, patří někomu jinému a musím mu je vrátit. Jestli je možné opatřit kopie, pak nevím, proč bych si je nemohl nechat udělat, než tyhle kazety vrátím.“
„Pořídit kopie je snadné a taky rozumné,“ řekl Ted. „Stačí vložit programy do počítače, jak jsme to dělali, pak dát do přehrávače prázdné kazety a zase to na ně zpátky nahrát. Kopií můžeš nadělat třeba tucet, kolik chceš, a kdybys některou kazetu ztratil, máš v záloze další. Někdy se také stane, že ti nějaký idiot kazetu vymaže a takhle jsi pojištěný.“
„Koupím ti prázdné,“ nabídl jsem se.
Zavrtěl hlavou. „Ne, dej mi peníze a já ty kazety koupím sám. Obyčejné jsou dobré jen z nouze, lepší jsou diskety vyráběné pro počítače.“
Slíbil, že kopie natočí hned příští den, bud přes poledne nebo při odpoledním vyučování. „A ty mi, prosím tě, sežeň ty knihy, ano?“
„Ano.“ Později jsem z domova zavolal Williamovi.
„Tak co, jak je?“
„Co kdybych se pokusil upíchnout se v dostihový stáji přes léto, co ty na to?“
„Řekl bych, abys zůstal na farmě.“
„No jo, jenže všichni steepleři jsou v červenci a srpnu na pastvinách a tady pomalu ruší jízdárnu, prodali všechny lepší koně, takže stejně není co jezdit, a všude je plevel a hnůj. A pan Askwith začal pít. Ráno vždycky přiletí s láhví v ruce a řve na holky. Teď už jsou tu jen dvě a mají na starosti čtrnáct poníků. Je to

blbý.“
„Taky mám ten dojem.“
„Já se ze zoufalství začal učit na zkoušky!“
„To tedy už musí být opravdu zlé.“
„Jo, děkuju ti za ten šek.“
„Odpusť, že jsem ho poslal tak pozdě. A poslyš, mám kamaráda, který potřebuje Knihu formy. Kde se taková věc shání?“
Ukázalo se, že William ví o šestnácti různých druzích knih o formě koní. Prý kterou z nich ten můj kamarád chce.
Vysvětlil jsem mu, že takovou, kde by se člověk dozvěděl všechno o původu koně, o jeho dosavadní kariéře, o předběžném kursu, jaký se na koně nabízí, o jeho rodičích, hřebci i klisně, o jezdci, trenérovi, a kolik kůň vyhrál v peněžitých cenách. To jen tak pro začátek.
„No nazdar, takže ty vlastně chceš něco mezi Knihou formy a Sportovním životem.“
„Ano, ale řekni mi o nějaké takové knize.
„Ty hlavní jsou Raceform a Chaseform. Chaseform je o steeplerech. Chce steeplery?“
„Myslím, že ano.“
„Tak ať si napíše do redakce Turfu, ty knihy vycházejí po sekcích, každý týden čerstvá. Ta je úplně nejlepší, fakt, na tu já strašně dám, ale stojí celý balík. Myslíš, že by se to mohlo považovat za pomůcku k přípravě na budoucí povolání?“
Velké naděje si asi nedělal. Vzpomněl jsem si na stav Tedových financí a zeptal se Williama, jestli neexistuje něco lacinějšího.
„Hm.“ William se zamyslel. „Mohl by to zkusit s týdeníkem Sporting Record.“ Najednou se mu rozsvítilo. „Poslyš, nemá to náhodou něco společného s tvým kamarádem Petrem a jeho sázkovým systémem? Tys přece říkal, že Petr umřel.“
„Je to ten systém, ale jiný kamarád.“
„Neexistuje systém, který by opravdu spolehlivě fungoval,“ prohlásil William.
„Jinak bys o něm věděl, že?“ utrousil jsem.
„Taky občas čtu, ne?“
Chvíli jsme si ještě povídali a pak jsme v nejlepší náladě zavěsili. Sotva jsem položil sluchátko, litoval jsem, že jsem Williama nepozval na víkend k sobě. Jenže on by asi stejně chtěl spíš na farmu, pan Askwith, byť opilý, mu byl patrně bližší než formální a upjaté prostředí Twickenhamu.
O hodinu později volala Sára. Byla přetažená a mluvila úsečně.
„Neznáš nějakého Chrise Norwooda?“ zeptala se.
„Nevzpomínám si.“ Jen jsem to dořekl, tak se mi vybavila Petrova poznámka na kazetě. Programy zpracované pro CH. Norwooda. Už jsem otvíral ústa, že to Sáře řeknu, ale nepustila mě ke slovu.
„Petr ho znal. Byla tu zase policie a vyptávali se na všechno možné.“
„Ale jak to, že…“
„Prosím tě, neptej se, nevím o tom nic, jen že toho Chrise Norwooda někdo zastřelil.“
5
Nevědomost mě obklopovala jako hustá mlha.
„Myslela jsem, že se ti o tom člověku Petr zmínil,“ divila se Sára. „Vždycky se spíš bavil s tebou než s Donnou a se mnou.“
„Copak Donna o tom Norwoodovi vůbec nic neví?“ zeptal jsem se. Ostrý hrot její poznámky jsem ignoroval.
„Neví nic. Je pořád ještě v šoku. Bylo toho na ni příliš.“
Mlha může být nebezpečná, v mlze se mohou skrývat nejrůznější záludnosti.
„Co vlastně říkala policie?“
„Moc toho neřekli. Jen že by opravdu potřebovali Petrovu pomoc.“
„Petrovu pomoc!“
„Nevěděli o jeho smrti, Byli to jiné policisté, ne ti co předtím. Myslím, že říkali, že jsou ze Suffolku. Proč, záleží na tom? Není to jedno?“ Byla podrážděná. „Našli u toho mrtvého vedle telefonu notes a v něm Petrovu adresu. Prý při tomhle vyšetřování nesmějí zanedbat ani tu nejmenší stopu, když jde o vraždu.“
„Vraždu…“
„Takhle to řekli.“
Zamračil jsem se. Kdy k tomu došlo?“
„Jak to mám vědět? Snad někdy v minulém týdnu, tak ve čtvrtek nebo v pátek, já opravdu nevím,

nevzpomínám si. Oni se vlastně bavili jen s Donnou, se mnou ne. Já jim pořád říkala, aby ji nechali být, že je ve špatném stavu, ale oni mě ani neposlouchali. Nebrali na vědomí, že je tak otupělá, že jí je smrt cizího člověka úplně lhostejná, ať už k ní došlo jakkoli. Když si konečně uvědomili, jak to s Donnou vypadá, tak prosím tě prohlásili, že se vrátí, až se bude cítit líp. To je prostě vrchol všeho!“
Po chvilce jsem se zeptal: „Kdy budou vyšetřovat úmrtí?“
„Prosím tě, jak to mám tušit?“
„Myslím Petrovo úmrtí.“
To ji trochu vyvedlo z míry. „Ach tak. V pátek. Ale tam chodit nemusíme. Identifikaci provede Petrův otec. Ten s Donnou nemluví, umanul si, že zavinila Petrovu neopatrnost. Chová se děsně.“
„Hm,“ zamumlal jsem nezávazně.
„Byl tady taky chlap od pojišťovny a zjišťoval, zda neměl Petr nějaké problémy s benzínem.“
„Jaké problémy?“
„Jestli mu benzín netekl a zda před nastartováním motoru kontroloval přítomnost benzínových výparů.“
Petr byl opatrný, říkal jsem si. Vybavilo se mi, jak jsme se spolu plavili po kanálech a on vždycky každé ráno otevíral dvířka pod palubním krytem, aby se vyvětraly eventuální nashromážděné výpary z nafty, které zdaleka nejsou tak nebezpečné jako odpařující se benzín.
„Donna jim řekla, že neví, že o motor se staral výhradně Petr. Kdykoli chystal loď k vyplutí, bývala Donna v kabině, rozbalovala věci a ukládala jídlo. Stejně nechápu, proč se s tím tolik nadělá, proč se pořád ptají na ty výpary, neřekla bych, kdyby na lodi Petr měl louže nafty, ale to prý určitě ne.“
„Protože to jsou právě výpary, co vybuchují. Tekutá nafta se nevznítí, pokud se nesmísí se vzduchem.“
„To myslíš vážně?“
„Samozřejmě.“
„Ach tak.“
Nastalo ticho. Musela trochu zrevidovat své závěry. Moc ji to nevzrušilo, spíš nudilo.
V úterý mi Ted Pitts ohlásil, že zatím neměl čas sehnat prázdné diskety. Ve středu jsem umluvil jednoho kolegu, aby za mne vzal odpoledne dozor při hrách a hned po skončení dopoledního vyučování jsem vyrazil do Norwiche. Nejel jsem za svou ženou, ale chtěl jsem navštívit podnik, ve kterém pracoval Petr. V budově, kde byly samé kanceláře, sídlil podnik ve třech místnostech a skládal se ze dvou mužů a jedné sekretářky. Šlo o skromný podnik, nenápadně uvedený mezi jinými na orientační tabuli v hlavní přízemní hale: Mason Miles a spol., výpočetní technika. Za sousedy měl Dodávkovou službu a Tajemství moří, dovoz ozdobných mušlí a lastur.
Mason Miles a jeho společníci nevypadali přepracovaně, ale v jejich kancelářích také nepanoval chmurný klid věštící blízký krach. Člověk měl pocit, že ta relativní nečinnost je normální.
Za stolem v přijímací kanceláři seděla slečna a četla si časopis. Nějaký mladší člověk se vrtal ve vnitřnostech počítače a brumlal si přitom podobně jako Ted Pitts. Za pootevřenými dveřmi s nápisem Mason Miles seděl starší člověk, pohodlně rozvalený v křesle, před sebou doširoka rozložené noviny. Všichni tři vzhlédli dobrých pět vteřin poté, co jsem vešel do jejich volně přístupného království.
„Dobrý den,“ řekla slečna, „jdete kvůli tomu místu?“
„Kvůli jakému místu?“
„Vy nejste D. F. Robinson?“
„Obávám se, že ne.“
„Už tu měl být. Už asi nepřijde.“ Pokrčila rameny. „To je vždycky tak.“
„Jde o místo po Petru Keithlym?“ zeptal jsem se.
Mladík se mezitím znovu zcela soustředil na nitro počítače.
„Jistě. Pokud se vám tedy o to místo nejedná, co pro vás můžeme udělat?“
Vysvětlil jsem, že moje žena, která je toho času v domě Petra Keithlyho, tvrdí, že tam přišel někdo z podniku a přál si, aby mu vdova po Petrovi vydala nějaké kazety, na kterých Petr pracoval.
Dívka se tvářila zmateně. Mason Miles se na mne na dálku zamračil a mladík upustil šroubovák. Mumlal si něco pod fousy.
„Nikdo z nás u Petra nebyl,“ vysvětlovala slečna. „Ani teď, ani předtím, než začínal mít nesnáze.“
Mason Miles si odkašlal a promluvil: „O jakých kazetách to mluvíte? Prosím vás, pojďte raději sem.“
Neochotně odložil noviny a vstal. Člověk měl málem dojem, že takový výkon byl na něho ve všední den odpoledne příliš. Ani v nejmenším nepřipomínal člověka, kterého mi popsala Sára, nebyl ani baculatý, ani šedovlasý, ani středního věku. Měl hubený obličej, zrzavou kštici, výrazné široké lícní kosti, byl neobvykle vysoký a podle mého odhadu ještě nepřekročil čtyřicítku.
„Nerad vyrušuji,“ řekl jsem trochu kousavě.

„Ale nevyrušujete.“
„Nemohl k Petrovi pro ty kazety jít některý jiný váš pracovník?“
„O jaké kazety se jedná?“
„Programy na vyhodnocování šancí dostihových koní.“
„Na ničem takovém nepracoval.“
„A co ve volném čase?“
Mason Miles pokrčil rameny a zase se usadil. Tvářil se jako cestovatel, který po dlouhé únavné pouti dorazil k cíli. „To je možné. Pokud ale něco dělal ve volném čase, byla to jeho soukromá věc.“
„Prosím vás, nemáte u vás nějakého staršího šedovlasého člověka?“
Upřeně se na mne zadíval a pak prohlásil: „Nikdo takový u nás nepracuje. A pokud se k paní Keithlyové někdo takový dostal a tvrdil, že je u nás zaměstnaný, je to zneklidňující.“
Žádné zneklidnění jsem na něm nepozoroval. Přikývl jsem.
„Petr pracoval na programech pro jakéhosi Norwooda. Je vám to jméno povědomé?“ Velké naděje jsem si nedělal. Potřásl hlavou a doporučil mi, abych se na to zeptal jeho společníka v přední kanceláři. Společník na jméno Norwood také nijak nereagoval, ale přece jen vzhlédl od svých mikročipů alespoň na tak dlouho, aby mi sdělil, že všechny Petrovy věci shromáždil do krabice od bot. Ta krabice prý je ve skříni a prý nevidí důvod, proč bych si ji nemohl prohlédnout.
Krabici jsem našel, vyndal a prošel jsem všechny rukou psané poznámky. Skoro všechny se týkaly Petrovy práce. Pak tam byly nerozluštitelné poznámky, které psal sám sobě, jako třeba: Nezapomenout říct RT modifikaci PET.“ Nebo: „Vyzvednout kotouče pro LMP.“ Říct ISCO o balíčku od L.“
„Program R – chyba v syntaxu subrutiny.“ Takových perel jsem tam našel mnoho. K ničemu.
Vtom jsem zaslechl ruch u vchodu do kanceláří. Objevil se tam uřícený, uhřátý mladík, v ruce kufr, tašku, kabát a tenisovou raketu.
„Odpusťte,“ omlouval se, „vlak měl zpoždění.“
„Jste pan Robinson?“ zeptala se slečna klidně. „D. F.?“
„Prosím? Ano, jsem. To místo je ještě volné?“
Zadíval jsem se na další papírek s rukopisnou poznámkou. „Vypůjčit grantley basic od G. F.“ Otočil jsem papírek a na rubu jsem našel: „Norwood, Andělské kuchyně, Newmarket.“
Propracoval jsem se až na dno krabice, ale už jsem nenašel nic, co by mi něco napovídalo. Vrátil jsem všechny papírky do krabice a poděkoval společníkovi za ochotu. Nikdo mě neposlouchal, všichni se zcela soustředili na D. F. Robinsona, který pod jejich útočnými otázkami zvolna uvadal. Miles ho odvedl do své kanceláře. Ptal se: „Jak byste si poradil s klientem, který by vytrvale opakoval stejnou chybu a přitom by vás vinil z toho, že jste mu systém dostatečně nevysvětlil?“
Uklonil jsem se na rozloučenou, ale nikdo si mne nevšiml. Newmarket leží osmdesát kilometrů na jih od Norwiche. Ačkoli jsem tam jel za slunného odpoledne, nemohl jsem se zbavit pocitu, že se pohybuji v husté mlze. Docela by se mi hodil radar. Nebo vichřice. Nebo informace, po kterých by se mi trošku vyjasnilo. Musím se tím prokousat.
Andělské kuchyně se nalézaly v Andělské ulici (jak jsem zjistil v telefonním seznamu). Když jsem se na tu ulici ptal domorodců, dostával jsem nejrůznější odpovědi, od zcela neurčitých až po zcela nulové. Nakonec se ukázalo, že Andělská ulice je až na samém východním okraji města, zastrčená, slepá ulice, daleko od High Street.
Kuchyně byly opravdu kuchyně. Vyráběly se tam zmrazené lahůdkové pokrmy, konzervované po jedné porci v hliníkové fólii, připravené k ohřátí, pro luxusní obchody. „Jo, ten nóbl póvl,“ poznamenal jeden z lidí, kterých jsem se ptal na cestu. Jiný řekl: „Labužnický nesmysly, mají to v prodeji dole ve městě, ale pořádnej kus flákoty je mi fakt milejší.“ Poslední dotázaný mi sdělil, že tamější výrobky jsou skutečně neobyčejně chutné. Takže všichni dotázaní aspoň věděli, co se v kuchyních vyrábí, když už nevěděli, kde je hledat.
Odhadoval jsem, že Andělské kuchyně sídlí v bývalých hospodářských budovách zchátralého někdejšího panského sídla. Budovy měly vysloveně neuspořádaný vzhled a byly obklopené starými stromy ve smutných zbytcích zahrady. Zaparkoval jsem na rozlehlé betonové prostoře, kde stála spousta vozů, před nově vyhlížející nízkou bílou budovou s nápisem Kanceláře. Vešel jsem zaskleným vchodem.
V prostorách uvnitř budovy to bylo zcela jiné než u pana Masona Milese a spol… Tady život pádil cvalem, ba téměř tryskem. Člověk měl pocit, že kdyby si tu pracující dopřáli třeba jen vteřinu odpočinku, práce by je okamžitě zavalila.
Nesměle jsem se zeptal, kde bych mohl najít někoho, kdo znal Chrise Norwooda. Odpověď byla zcela nečekaná.

„Toho hajzla? Pokud vůbec měl nějaký kamarády, tak leda dole v zelenině, tam dělal.“
„V zelenině?“
„Jo, v tý kamenný budově hned za mrazákama.“
Vrátil jsem se na parkoviště, poohlédl se a zeptal se znovu.
„… tamhle dole, jak tam skládaj tu mrkev.“
Tu mrkev skládali u patrové šedé kamenné budovy, pytel po pytli na automatický vykladač. Řidič vozu mlčky ukázal na menší vchod za rohem.
Prošel jsem tamtudy do malé haly vedle šaten, ve kterých visely na řadě věšáků civilní šaty zaměstnanců. Pak jsem šel umývárnami, kde to vonělo trochu jako v nemocnici, a lítacími dveřmi do oslnivě osvětlené dlouhé místnosti samý nerez, hlučné stroje a u nich lidé v bílém.
Jakýsi veliký silný chlap v bílém tričku s bříškem mě zahlédl, jak stojím v civilu u dveří. Vykročil ke mně a šermoval rukama. Šel mě vyhodit.
„Sakra, chlape, chcete mě připravit o flek?“ zlobil se. Dveře se za námi zavřely.
„Mě sem poslali,“ bránil jsem se.
„Co teda chcete?“
Trochu nesměle jsem se zeptal, jestli neví o někom, kdo se znal s Chrisem Norwoodem.
Chytré oči nad pivním břichem si mě řádně prohlédly. Našpulil jsem rty. Nad hustým černým obočím měl nasazenou kuchařskou čepici.
„Toho zavraždili. Vy jste od novin?“
Zavrtěl jsem hlavou. „On se znal s jedním mým kamarádem a přivedl nás oba do pěkné kaše.“
„Jo. To je mu podobný.“ Vytáhl z kapsy velký bílý kapesník a utřel si nos. „Tak co teda vlastně chcete?“
„Hledám někoho, kdo se s ním znal, potřebuji se dozvědět, jaký byl, s kým se stýkal, cokoli, protože se potřebuji dopátrat, jak a proč nás do toho maléru dostal.“
„Já se s ním znal.“ Chvíli uvažoval. „Kolik za to?“
Povzdechl jsem si. „Jsem učitel, takže jen tolik, kolik si mohu dovolit. Taky přijde na to, co vlastně víte.“
„Dobrý. Já tady končím v šest. Budu na vás čekat u Modrýho draka, jo? Je to dolů naší ulicí, pak doleva a rovně, asi pět set metrů. Koupíte mi dvě piva a pak uvidíme. Dobrý?“
„Ano. Já jsem Jonathan Derry.“
„Akkerton.“ Krátce se uklonil, jako by tím stvrzoval dohodu. „Vincenc Akkerton.“ Pak si mě ještě jednou nepříliš přátelsky prohlédl a vrátil se lítačkami do kuchyně. Slyšel jsem, jak tam hlaholí: „Regu, já tě vidím, okamžitě jdi dělat, jen se otočím…“ Zapadly za ním dveře.
Čekal jsem na něho u Modrého draka. Hospoda zdaleka nebyla tak barevná, jak jméno naznačovalo. Objevil se ve čtvrt na sedm, měl na sobě šedé kalhoty a těsnou modrobílou košili. Když si sedl, zapínání u košile málem povolovalo a v mezerách mezi knoflíčky bylo vidět mohutně zarostlou hrud. Sedal si s povzdechem. První pivo vypil naráz, druhé za vteřinu do poloviny.
„Jo, když se zpracovává zelenina, tak je potom žízeň,“ řekl.
„Vy krájíte zeleninu ručně?“ zeptal jsem se překvapeně.
„Kdepak, zeleninu propíraj, loupou a krájej stroje, jenže vono vám do tý mašiny nic nenaskáče samo, ani nevyskáče, když se to tak veme.“
„Jaká je to zelenina?“ zeptal jsem se.
„Podle toho, co je třeba. Dneska to byla mrkev, celer, cibule a houby, tohle ale vlastně máme skoro denně. To všechno jde do burgundskýho hovězího, to nejvíc prodáváme, pak do kuřete chablis, do vepřovýho na víně, to se taky hodně prodává. Jedl jste to někdy?“
„Nevzpomínám si.“
Znovu se s gustem napil. „Je to dobrý jídlo, fakt,“ řekl vážně a utřel si ústa. „Dáváme do toho jen čerstvý věci, nic nešidíme. Není to laciný, ale stojí to za to.“
„Vás ta práce baví?“ zeptal jsem se.
Přikývl. „Jasně. Celej život dělám v kuchyních. V některejch se člověk musel kamarádit se švábama velikejma jako krysa. Tady je tak čisto, že když sem přiletí moucha, vidíte ji na sto metrů. Já už v zelenině dělám tři měsíce. Předtím jsem byl v rybách, ale tam se vám časem zvoškliví ten smrad.“
„Chris Norwood taky zpracovával zeleninu?“ zeptal jsem se.
„Jenom když jsme toho měli moc. Jinak uklízel, kontroloval dodávky a dělal poslíčka.“ Hovořil klidně a sebejistě. Byl to člověk, který si nemusel dávat pozor na jazyk.
„Kontroloval dodávky?“
„Počítal pytle se zeleninou, jak je přiváželi. Když bylo na dodáku dvacet pytlů cibule, tak bylo na něm, aby spočítal, jestli jich vopravdu dvacet dovezli a složili.“ Zadíval se do sklenice. „Asi to byla pěkná pitomost,

tohle mu svěřovat. Teda ne že by z toho někdo nahrabal miliony, když votočí tu a tam nějakej pytel s mrkví nebo cibulí, ale Norwood zásoboval celou spoustu vesnickejch prodejen a pomáhali mu v tom řidiči nákladáků. Řidič nechal pytel jako spadnout z vozu, teda cestou sem, a Norwood to pak spočítal tak, aby to klaplo, dvacet pytlů, když jich třeba bylo jen šestnáct. Vo to, co jim to hodilo, se pak rozdělili. Copak to, tohle se děje všude, to jsem zažil ve všech kuchyních, kde sem dělal. Maso kradou taky. Bifteky. Kaviár. Všechno možný, kradou všechno. Jenže Chris nekradl jen to, co bylo na ráně, jako ty jiný, nevěděl, kde přestat."
„Jak to myslíte, že nevěděl, kde přestat?"
Vincenc Akkerton dopil zbytek tekutého chleba a s výmluvným klapnutím postavil sklenici. Poslušně jsem zašel k baru pro další půllitr. Prohlédl si čerstvou pěnu, trošku upil a pak mi teprve milostivě sdělil, co ještě Chris Norwood kradl.
„Holkám v kanceláři bral prachy z peněženky. Dlouho na to nemohly přijít, myslely si, že to krade jedna ženská, kterou neměly v lásce. Chris byl v kancelářích každou chvíli, nosil tam dodáky a bavil se s děvčatama. Myslel si vo sobě bůhví co. Panák nafoukanej."
Zadíval jsem se do jeho kulatého, moudrého obličeje. Připomínal mi lodní důstojníky a inženýry. Také uměl velet a odhadnout lidi a správně je zařadit. Lidí jako Vincenc Akkerton je zapotřebí všude, kde se musí udělat kus práce.
„Kolik bylo Chrisu Norwoodovi let?" zeptal jsem se.
„Tak kolem třiceti, asi jako vám. I když se to těžko odhaduje." Napil se piva. „Do jaký kaše vás vlastně dostal?"
„Přišli za mnou domů dva darebáci a hledali něco, co patřilo tomu Norwoodovi."
„Co to jako mělo bejt?"
„Magnetofonové nahrávky do počítače."
Kdybych mluvil mongolsky, nerozuměl by mi o nic míň. Snažil se nedat znát, že nic nechápe, a vnořil nos do piva. Já zase ve svém půllitru skryl zklamání.
„Teda fakt je, že někde v kancelářích skutečně počítač mají. Počítají na něm, kolik tun burgundskýho hovězího musíme vyexpedovat, kolik je objednáno, kolik máme v mrazáku a tak, nebo kolik tisíc kachen nebo humrů musíme objednat. Nebo koření." Odmlčel se. Poprvé mu v očích zablýskly veselé ohýnky. „Teda abyste věděl, von to ten počítač stejně vždycky zvoral, protože jak měl chudák vědět, co kdo krade. Jednou nám chyběla celá zásilka krocanů. Řekli, že počítač udělal chybu." Zamručel. „Chris Norwood se svou cibulí a mrkví byl úplnej břídil."
„Ty jeho pásky se týkaly dostihů."
Povytáhl tmavé obočí. „Jo tak to by mi šlo do figury. V tomhle zatraceným městě má všecko co dělat s dostihama. Dokonce se říká, že z nucený porážky mají horkou linku k našemu burgundskýmu hovězímu. Ale to je kec."
„Sázel Chris Norwood?"
„U nás sází každej. To ani nejde nesázet, když člověk v tomhle městě bydlí. Je to tu ve vzduchu, je to nakažlivý jako spalničky."
K ničemu to nevedlo a mne už nenapadalo, nač bych se mohl ptát. Chvíli jsem marně uvažoval a pak jsem se zeptal: „Kde vlastně Chrise Norwooda zabili?"
„Kde? Doma, měl podnájem v jednom činžáku, bydlel u takový starý vdovy, chodí dopoledne po lidech uklízet. Víte, vona správně nemá nájemníky brát, městská rada to zakazuje, vona se chodí zdarma stravovat vod sociální péče a nehlásila, že si vydělává. Teď když je kolem tý věci takovej kolotoč, tak je z toho celá vedle." Potřásl hlavou. „Stalo se to kousek vod nás, hned za rohem."
„A jak se to vlastně stalo?"
Nevadilo mu o tom mluvit, naopak, vyprávěl s gustem.. „Našla Chrise v jeho pokoji, když tam šla dopoledne uklízet. Myslela, že bude v práci. Vona jinak ráno vodcházela dřív než von. No prostě ho tam našla. Prej tam byla fůra krve. Nevím, kolik je na tom pravdy, ale prej měl prostřílený nohy. Vykrvácel."
„Panebože."
„Nemoh se pohnout, nemoh chodit a neměl tam telefon. Nikdo vo něm nevěděl. A vokno má do dvora."
Měl jsem sucho v ústech, „A co… co jeho věci?"
„Jo to nevím. Ale snad prej mu nic neukradli, jen pár věcí zničili. Rozstříleli mu nejen nohy, ale taky stereo."
Co teď? Neměl bych policistům, kteří vyšetřují smrt Chrise Norwooda, říci, že mě navštívili dva pánové a vyhrožovali, že mi rozstřílejí nohy a televizi? Asi je na čase, abych to hlásil.
„Kdy vlastně…" chraptěl jsem, musel jsem si odkašlat. „Kdy se to stalo?"

„Minulej tejden. Chris v pátek nepřišel do práce, bylo to k vzteku, protože zrovna přišla větší dodávka tuřínu a von nám měl pomoct tuříny vořezávat a nakládat do pračky.“
Šla mi z toho hlava kolem. V pátek ráno byl už Chris Norwood mrtev. Já vyhodil pistoli svých návštěvníků z okna do růžového keře v sobotu. V sobotu ještě hledali ty kazety, to znamená… panebože… to znamená, že je u Norwooda nenašli. Postřelili ho, nechali ho bez pomoci, a pásky nemají. Norwood by jim ty kazety dal, kdyby je měl, a zachránil by si tak život. Přece ty kazety nestojí za to, aby za ně člověk obětoval život, určitě za to nestojí. Vzpomněl jsem si, jak neohroženě jsem čelil pistoli svých návštěvníků, a dodatečně se mi roztřásla kolena.
Vincenc Akkerton mi dával jemně najevo, že je čas, abychom se vyrovnali. V duchu jsem uvažoval, kolik si mohu dovolit mu dát a kolik asi ode mne očekává. Nakonec jsem se rozhodl pro minimální sazbu. Než jsem mu však mohl cokoli nabídnout, vešla do baru dvě děvčata a chystala se usadit u vedlejšího stolu. Jedna z dívek zahlédla Akkertona, změnila kurs a zamířila k němu.
„Nazdar Vinci,“ pozdravila ho. „Nechtěl bys nás pozvat na rum s kolou? Zítra ti to dáme.“
„Jo, tohle já znám,“ usmál se shovívavě. „Pohostí vás kamarád.“
Byl jsem rázem chudší o dvě kokakoly a dva rumy, jedno velké pivo pro Vincence a malé pro mne. Vyslechl jsem, že obě dívky pracují v kancelářích Andělských kuchyní.
Carol a Janet. Mladé, ne moc chytré, veselé a upovídané. Čekaly tam na své mládence.
Carol hovořila o Chrisu Norwoodovi s otevřeným rozhořčením. „My jsme nakonec všechny přišly na to, že nám ty peníze určitě krade on, ale nemohly jsme to nijak dokázat. Právě jsme se chystaly, že na něho políčíme, ale to ho zabili. Já vím, měla bych ho litovat, ale nějak nemůžu. Fakt bral, na co přišel, dokázal vzít poslední kus chleba a pak se člověku vysmál, zrovna když ten chleba jedl.“
„On nepovažoval krádež za něco špatnýho,“ řekla Janet.
„Jo poslyšte, tady Janet je u počítače. Zeptejte se jí na ty kazety.“ Když jsem se zeptal, Janet se zamyslela.
„Že by sám měl nějaký kazety, to fakt nevím. Byl u mne v kanceláři každou chvíli, nosil tam denní výkazy ze všech oddělení. Chodil ke mně hodně často, hlavně v poslední době, vyptával se, jak se to s tím počítačem dělá. Ukazovala jsem mu, jak ta mašina umí vypočítat, kolik je čeho zapotřebí, kolik třeba soli do jednotlivých oddělení, kolik se vyřídilo objednávek, kolik se expedovalo třeba do Bournemouthu nebo do Birminghamu. Bez toho počítače by se náš podnik položil, fakt.“
„Jaká je to značka?“ zeptal jsem se. Všichni si asi mysleli, že to je hloupá otázka, ale já bych se vsadil, že uhodnu odpověď.
„Grantley,“ řekla Janet.
Usmál jsem se, jako by o nic nešlo, a zeptal se jí, jestli by byla Chrisu Norwoodovi dovolila, aby si ty kazety na jejím grantleym projel, kdyby hezky poprosil. Po chvilkovém provinilém zaváhání a mírném zapýření nad sklenicí koly s rumem přiznala, že asi ano, že dřív, než přišly na to, že krade, by ho asi nechala, ať si to zkusí.
„Měly jsme na to přijít už dávno, že nám krade peníze. Jenže on nám bral úplně veřejně svačiny, v kanceláři svorky, obálky nebo lepicí pásku, to nám nějak nepřišlo, bral je rovnou před nosem,“ vysvětlovala Carol.
„Proč si na něho nikdo nestěžoval?“
Prý nemělo smysl stěžovat si oficiálně, protože firma za drobné krádeže nikoho nepropouštěla, bála se stávek.
57“Ale přece si někdo stěžoval, pamatuješ se, Janet, jak k nám do podniku přišla ta stará paní a pořád něco švadronila, že jí Chris něco ukradl u ní doma. Ta si tedy přišla docela normálně stěžovat snad třikrát, hrozně s tím nadělala.“
„Jasně, to si pamatuju, jenže tehdy šlo jen o nějaké papíry, ne o peníze nebo o něco, co by mělo nějakou cenu. Chris říkal, že ta paní už je trochu pomatená a ty papíry jistě sama vyhodila. Nějak se to tehdy zahrálo do autu.“
„Jak se jmenovala ta paní?“
Dívky se na sebe podívaly a zavrtěly hlavou. Prý už se to stalo před řadou týdnů.
Akkerton řekl, že o tom nic neslyšel, že se to do zeleniny nedoneslo.
V tu chvíli dorazili mládenci těch dvou dívek a nastal ruch, jak se rozsazovali ke stolům. Prohlásil jsem, že už musím jít, a Akkerton mi naznačil, že se mnou půjde ven.
„O’Rorkeová,“ řekla náhle Carol.
„Prosím?“
„Tak se jmenovala ta stará paní, teď jsem si na to vzpomněla. Paní O’Rorkeová. Irka. Umřel jí před

nedávném muž a ona si zjednala Chrise, aby jí nosil dříví ke krbu, prostě aby dělal práce, na který ona nestačí.“
„Nepamatujete si náhodou, kde bydlí?“
„Myslíte, že to je důležitý? Ono to opravdu nestálo za tolik rámusu.“
„Stejně…“
Zamračila se a usilovně, poslušně vzpomínala, i když při tom stačila také sledovat svého mládence, který jevil sklony flirtovat s Janet.
„Stetchworth,“ vyhrkla. „Ta paní si stěžovala, že musela zaplatit hodně peněz za taxík.“ Dívka se na mne podívala. „Víte, my byli všichni rádi, když jsme se jí nakonec zbavili. Hrozně nás otravovala a my jsme na ni museli být hodní, protože jí umřel manžel.“
„Moc vám děkuji.“
„Nemáte za co.“ Šla si energicky sednout mezi svého mládence a Janet. Já vyšel s Akkertonem ven, abychom se vyrovnali.
Zamyšleně se díval na částku, kterou jsem mu dával. Požádal mě, abych mu napsal své jméno, adresu a telefonní číslo pro případ, že by si ještě na něco vzpomněl. Vytrhl jsem list z diáře a napsal jsem mu to. Považoval jsem naše jednání za skončené. Když jsem mu ale podal ruku, rozloučil se s ním a vykročil pryč, zavolal na mne.
„Počkejte ještě, mladej.“
Otočil jsem se.
„Vyplatily se vám ty prachy?“
Víc než jsem očekával, říkal jsem si v duchu. „Ano, myslím, že ano. To je zatím těžké odhadnout.“
Přikývl a našpulil rty. Pak s překvapivě nemotorným gestem vytáhl polovinu obnosu, který jsem mu dal.
„Tady, vezměte si to, viděl jsem vám do peněženky, když jste platil, už tam skoro nic nemáte. Takhle to bude akorát.“ Strčil mi peníze do ruky a já je s povděkem přijal. „Učitelé jsou ušlápnutá a špatně placená chamraď. Já sám na učení nikdy moc nebyl.“ Mávl rukou, když jsem se pokoušel mu děkovat, a vykročil zpět do hospody na další piva.
6
V Stetchworthu jsem našel dům O’Rorkeových s pomocí mapy navzdory nepřesným pokynům domorodců. Zajel jsem na příjezdovou cestu a vypnul motor. Vystoupil jsem z vozu a rozhlédl se. Veliká, členitá, neúhledná budova. Dřevěné trámy a početné vikýře. Divoký břečťan se drzými výhonky nořil pod břidlicové tašky na střeše. Bílé okenní rámy se zašlými nátěry. Zahrada, tonoucí v teplém večerním světle, byla zarostlá, tráva i keře bujely, jak se jim zlíbilo. Hlavní vchod byl skoro zatarasený velikým bezem s vonícími bílými květy.
Stiskl jsem zvonek, snad někde uvnitř domu zazvonil, ale já nic neslyšel. Zkusil jsem to znovu. Pak jsem také zaklepal starým klepátkem na dveře. Když se tiché vteřiny měnily v minuty, odstoupil jsem o pár kroků a díval se do oken, jestli se v nich neobjeví nějaká stopa života.
Neviděl jsem, jak se za kvetoucím bezem otevírají dveře, ale slyšel jsem ostrý hlas mezi hrozny bílých květů.
„Jste od svatého Antonína?“
„Ne,“ ukročil jsem stranou, abychom na sebe viděli. Ve stínu na prahu domovních dveří stála menší šedovlasá paní s bledou pletí a žhavýma očima.
„Chcete něco na pouť?“
„Na jakou pouť?“
„Přece antonínskou.“
„Ach tak, na pouť.“
Podívala se na mne, jako bych byl úplný idiot. Z jejího hlediska jsem se skutečně choval zcela slabomyslně.
„Jestli ty pivoňky nastříháte už dnes, tak vám do soboty zvadnou.“
Měla výrazný irský přízvuk, ale mluvila jako vzdělaná osoba. Dávala mi najevo, že už se se mnou nehodlá bavit. Jednu ruku měla na dveřích, drahou na dveřním rámu a já se bál, že dveře zaklapne.
„Mohla byste mi prosím ty pivoňky ukázat… abych věděl, které bych měl v sobotu nastříhat.“
Dveře se nedovřely. Stará paní chvíli váhala a pak obešla bez. Byla drobounká, štíhlá, v rezavě hnědém svetru, úzkých tmavomodrých kalhotách, na nohou růžovo-šedě kostkované pantofle.
„Tudy dozadu,“ kývla na mne, pak si mne řádně prohlédla a snad se trochu uklidnila. „Pojďte tudy za mnou.“
Vedla mne kolem domu po úzkém chodníčku s vyšlapanou kamennou dlažbou mizející po okrajích v

travnaté džungli, která snad kdysi bývala záhonem. Prošli jsme kolem úhledně narovnaných polen dříví do krbu, pak kolem zamčeného zadního vchodu a kolem skleníku, kde mřely uschlé stonky muškátů. O kus dál bylo kolečko plné třísek. Zašli jsme za roh, protáhli jsme se úzkou mezerou v přerostlém, nepěstěném živém plotě a octli se konečně v divoce zarostlé zadní zahradě.
„Tamhle jsou pivoňky," řekla celkem zbytečně. Po okraji zpustlého trávníku bujely na všechny strany tisíce nádherných bohatých květů, růžové, rudé, kadeřavě bílé, zdvíhaly se nad oceánem temně zeleného listí, pozlaceného zapadajícím sluncem. Zahrada možná skomírala, ale tyto květiny se ještě hrdě, jásavě dívaly do tváře smrti, pyšné a bohaté svou krásou.
„Jsou nádherné," řekl jsem se skutečnou úctou. „Musí jich být na tisíce."
Stará paní se lhostejně rozhlédla. „Takhle kvetou každý rok. Liam se jich nedovedl nabažit. Můžete si jich nastříhat, kolik chcete."
Odkašlal jsem si. „Obávám se, že je na místě, abych vám řekl, že jsem vůbec nepřišel pro květiny do kostela."
Podívala se na mne stejně zmateně jako předtím já na ni. „Tak nač tedy chcete ty pivoňky?"
„Já jsem jenom chtěl s vámi hovořit. Nechtěl jsem, abyste mi zmizela a zavřela přede mnou dveře, až byste vyslechla, o čem s vámi chci mluvit."
„Mladý muži," prohlásila přísným hlasem. „Nic nekupuji. Na žádné dobročinné účely také nic nehodlám dát a politika mne nezajímá. Co vlastně chcete?"
„Chtěl bych vědět, jaké papíry vám ukradl Chris Norwood."
Pootevřela ústa. V očích, kterými bloudila po mé tváři, hořely divoké ohníčky. Křehké tělo se třáslo rozčilením.
„Prosím vás, nelekejte se," uklidňoval jsem ji rychle. „Přicházím v dobrém, opravdu, ode mne se nemáte čeho obávat."
„Já se nebojím, já jsem rozhněvaná."
„Prosím vás, je pravda, že vám Chris Norwood zcizil nějaké listiny?"
„Ano, Liamovy záznamy."
„A vy jste si šla stěžovat do Andělských kuchyní?"
„Policie tehdy ani nehnula prstem. Tak jsem šla do Andělských kuchyní přinutit toho odporného chlapa, aby mi ty záznamy vrátil. Ale řekli mi, že tam není. Lhali. Vím to."
Rozčílilo ji to víc, než jsem očekával, začal jsem si to vyčítat. Řekl jsem klidně: „Prosím vás, nemohli bychom se někde posadit…" rozhlédl jsem se kolem, jestli neuvidím zahradní lavičku, ale nic příhodného jsem neobjevil. „Nechci vám přidělávat starosti. Možná že bych vám mohl i pomoci."
„Neznám vás. Je to riskantní." Ještě chvíli si mne s nepříjemnou pronikavostí prohlížela, pak se vydala zpět, odkud jsme přišli. Váhavě jsem ji následoval. Byl jsem si vědom, že jsem se choval nešikovně, ale nenapadalo mne, jak jinak bych se měl zachovat. Pokazil jsem si to u ní, říkal jsem si. Zmizí mi za bezovým keřem a přibouchne mi dveře před nosem.
Prolezli jsme znovu mezerou v živém plotě, pak kolem kolečka a kolem pohřebiště ve skleníku až k zadním dveřím. K mému překvapení a úlevě vzala za kliku.
„Tudy," pokynula mi a vešla do domu. „Pojďte za mnou. Rozhodla jsem se, že vám budu důvěřovat. Vypadáte slušně. Risknu to."
Uvnitř byla tma a zatuchlý pach. Šli jsme úzkou chodbou. Vznášela se přede mnou lehce jako ptáček, tiše jako myška.
„Když stará ženská žije sama, neměla by nikdy vpouštět do domu cizího člověka." Mluvila před sebe, do vzduchu, jako by sama sebe kárala. Přešli jsme několikerý tmavě natřené dveře. Pak chodba vyústila do ústřední haly, do které pronikalo chudé světlo z barevných vykládaných oken vysoko u stropu.
„Z edvardiánské doby," poznamenala. Všimla si, kam se dívám. „Pojďte dál."
Zavedla mne do prostorné místnosti s ozdobným, krásným arkýřem s vyhlídkou na tu nádhera v zahradě. V pokoji dominovaly tlumenější barvy. Tmavě modré sametové závěsy na oknech, pěkné koberce rozprostřené na stříbrošedé podlahové krytině, tmavomodré sametové pohovky a křesla. Zdi byly obložené od podlahy až ke stropu olejomalbami moře. Vzedmuté plachty. Trojstěžníky. Bouře nad oceánem, rackové, zpěněné vlny.
„Ty jsou Liamovy," řekla stručně.
Když se Liamovi něco líbilo, chtěl toho mít hodně.
„Sedněte si," vybídla mne a ukázala na jedno z křesel.
„Ted mi povězte, kdo jste a proč jste sem pošel." Sama se usadila na pohovce. Protože hned u ruky měla malý stolek, na kterém ležela otevřená kniha a nedopitá sklenice, usoudil jsem, že se vrátila na místo, ze

kterého se zvedla, když jsem přišel. Sedla si jen na krajíček, jako by se chystala k útěku.
Vysvětlil jsem jí, v jakém spojení byl Petr s Chrisem Norwoodem, a že Chris asi dal Petrovi k zpracování pro počítač nejspíš to, co asi původně patřilo jejímu muži. Také jsem jí řekl, že Petr ty programy dokončil a nahrál na magnetofonové pásky.
Naprosto ignorovala těžko srozumitelné technické detaily a šla přímo k věci: „Chcete říct, že váš přítel Petr má ty záznamy u sebe?“ Oči se jí rozzářily nadějí.
„Obávám se, že ne. Nevím, kde ty záznamy jsou.“
„Tak se na to zeptejte vašeho přítele.“
„Zabil se při tragické nehodě.“
„Ach tak.“ Upřeně se na mne dívala. Byla velmi zklamaná.
„Vím ale, kde jsou ty magnetofonové pásky nebo alespoň kopie těch pásků. Pokud ty nahrávky vznikly na základě informací nashromážděných vaším mužem, mohl bych vám je opatřit.“
Zmítala se mezi zmatkem a novou nadějí. „To by bylo krásné. Ale ty kazety… nebo co… máte je s sebou?“
Zavrtěl jsem hlavou. „Ještě před hodinou jsem o vaší existenci neměl ani tušení. Řekla mi o vás jedna dívka, Carol. Pracuje v kanceláři Andělských kuchyní.“
„Ano, ano. Vím.“ Paní O’Rorkeová zrozpačitěla. „Na tu jsem strašně křičela, byla jsem hrozně rozzlobená. Nechtěli mi říct, ve které budově bych našla toho Norwooda, a tam je těch budov spousta. Já na ně křičela, že mu chci vyškrábat oči. To víte, mám irský temperament, někdy se prostě neovládnu.“
Dovedl jsem si živě představit, jaká se asi zdála těm děvčatům. Když prohlásily, že „s tím hrozně nadělala,“ řekly to vlastně velmi mírně.
„Potíž je v tom,“ vyprávěl jsem dál, „že se o ty pásky zajímají také jiní.“ Přednesl jsem krotkou verzi příběhu o mých dvou návštěvnících pistolnících. Poslouchala napjatě, s otevřenými ústy.
„Nemám tušení, co to je za lidi, ani odkud jsou. Začal jsem mít strach, že takhle nic nevědět může být nebezpečné, proto se pokouším zjistit, jak to vlastně všechno je.“
„A až to zjistíte?“
„Pak alespoň budu vědět, čeho se vyvarovat. Totiž, chci říci, člověk by mohl provést velikou hloupost, která by mohla mít hrozivé důsledky jen proto, že by nevěděl nějakou zcela prostou, základní skutečnost.“
Znovu se na mne dlouze zadívala a poprvé se trochu usmála. „Mladý muži, mám ten dojem, že se snažíte rozluštit tajemství, jehož řešení uniká člověku moudrému od samého stvoření.“
Ta myšlenka mne ani tolik nepřekvapila, spíš způsob, jakým ji paní O’Rorkeová vyjádřila. Jako by vycítila můj údiv, suše dodala: „Stářím člověk nehloupne. Když je někdo hloupý za mlada, vydrží mu to i do stán. Jestli je někdo za mlada chytrý, nevidím důvod, proč by z toho měl vyrůst.“
„Myslím, že jsem vás špatně odhadl,“ řekl jsem pomalu.
„To už se mi stalo mockrát,“ řekla klidně. „Když se podívám do zrcadla, vidím starý, zvrásněný obličej, nažloutlou kůži. V dnešní společnosti člověka podle takového vzhledu automaticky lidé zařadí do určité kategorie. Stará ženská, tedy hloupá ženská, ženská, se kterou si každý může dělat, co chce.“
„To není pravda.“
„Ale ano, není to pravda jen tehdy, když to ta ženská takříkajíc někam dotáhla. Někam to dotáhnout – to je záchrana stáří.“
„Vy jste to nikam nedotáhla?“
Bezmocně mávla rukou. „Bohužel ne. Jsem průměrně inteligentní, ale to je všechno, s tím člověk daleko nedojde. Inteligence člověka nezachrání před vztekem. Omlouvám se za to, jak jsem se k vám chovala na zahradě.“
„Prosím vás, není zač se omlouvat, krádež je osobní ohrožení a je pochopitelné, že to člověka rozzuří.“
Upokojila se a usadila se na pohovce pohodlněji. Polštáře se pod její muší vahou sotva prohnuly.
„Pokusím se vám říct všechno, co se stalo. Pokud vám to dopomůže k tomu, abyste se zbytečně nepouštěl za Mojžíšem přes Rudé moře, tak budu ráda.“
Vědět, čeho se vyvarovat… Usmál jsem se na ni.
Našpulila ústa a zeptala se: „Co víte o dostizích?“
„No, moc toho nevím.“
„Liam se v nich vyznal. Vždycky žil pro koně. Nejdřív samozřejmě v Irsku, tam jsme vyrůstali, a pak tady. Bydleli jsme v Newmarketu, v Epsomu a v Cheltenhamu. Potom jsme se zase vrátili sem do Newmarketu. Vždycky jsme měli kolem sebe koně.“
„Souviselo to s jeho povoláním?“ zeptal jsem se.
„Částečně. Živil se sázením.“ Klidně na mne hleděla. „Byl vlastně profesionální hráč, žili jsme z jeho

výher. Ještě teď čerpám z toho, co zbylo.“
„Myslel jsem, že se člověk takhle uživit nemůže,“ namítl jsem.
„Že je to proti počtu pravděpodobnosti?“ Ta slova u ní překvapovala. Měla pravdu, člověk má tendenci zařazovat lidi do škatulek. Od staré paní člověk neočekává, že bude odborně hovořit o hazardu. „Kdysi to šlo docela dobře, živila se tak spousta lidí. Musel jste vyjít z předpokladu, že při správném postupu a nepřetržité činnosti získáte deset procent vkladů. Pokud jste si počínal moudře a usuzoval správně, vycházelo to. Pak zavedli daň ze sázek. Daní se celková částka výher značně snížila, a tak se snížil i možný zisk na absolutní minimum. Většinu profesionálů to vyhubilo. Těch deset procent zmizelo u daňového úřadu. Sledujete mne?“
„Ano,“ hlesl jsem.
„Jenže Liam vyhrával víc než deset procent, byl na to také hrdý. Vycházel z toho, že ze tří dostihů vždycky v jednom vyhraje, a to je pěkný zisk, když se opakuje den po dni, rok po roce. Liam vydělával navzdory daním. Zkoušel nové taktiky, počítal s novými faktory. Se statistickými údaji, které nashromáždil, měl prakticky jisté, že na sázení musí vydělat. Bookmakeři už nechtěli jeho sázky vůbec přijímat.“
„Prosím?“
„To vy neznáte?“ zeptala se překvapeně. „Když někdo soustavně vyhrává, bookmakeři mu pak odmítají pojímat sázky.“
„Ale vždyť je to jejich povolání, aby sázky přijímali.“
„Ano, pojímají sázky od obyčejných lidí, kteří občas sice vyhrají, ale v průměru nezískají nic. Jestliže si u některého bookmakera otevřete účet a začnete pak soustavně vyhrávat, jednoduše vám účet vypoví.“
„Prosím vás!“
„Liama znali všichni bookmakeři na všech závodištích. Neznali ho možná jménem, ale určitě od vidění. Brali od něho jedině peníze v hotovosti. Pak to ihned oznámili ostatním a všichni snížili kurs na příslušného koně, a to tak, aby z toho Liam nakonec nic neměl a aby se odradili další sázkaři, aby vsadili na jiného koně.“
Snažil jsem se pochopit a strávit to, co jsem vyslechl.
„A co totalizátor?“ zeptal jsem se.
„S totalizátorem je to nevypočitatelně, to Liam neměl rád. Ostatně ten také v průměru vyplácí míň než bookmakeři. Kdepak, Liama bavilo sázet jenom u bookmakera, bral to jako sportovní zápolení. Většinou vyhrával, aniž o tom bookmakeři měli potuchy.“
„Jakto?“
Vzdychla. „Dalo to ovšem hodně práce. Měli jsme tehdy zahradníka, byl to vlastně náš přítel, žil tady v tomhle domě s námi. Jak jsme šli před chvílí chodbou, tak ty pokoje, co jsme míjeli, byly jeho. Rád jezdil autem po venkově. Liam mu vždycky dal nějakou hotovost, on s těmi penězi odjel do místních sázkových kanceláří, vsadil něco tu a něco tam, a když kůň vyhrál, což se většinou stávalo, vybral výhry. Pak se vrátil domů. Zisk s Liamem rozpočítali. Část pro Dana, to byl ten náš přítel, část na další investice a část pro nás. Z výher jsme daně platit nemuseli. A tak to šlo celá léta, celá léta. Byli jsme výborně sehraní.“
Zmlkla. Těma podivně planoucíma očima se zahleděla do klidné, krásné minulosti.
„Pak Liam zemřel?“
„Zemřel Dan. Zemřel před osmnácti měsíci, krátce před vánocemi. Stonal jen čtyři týdny. Odešel rychle.“ Odmlčela se. „My jsme si s Liamem teprve potom uvědomili… předtím jsme si neuvědomovali, jak velice jsme na Danovi závislí… až když už nebyl. Vypadal tak zdatně… všechno uzdvihl… a ta zahrada… Liamovi bylo osmdesát šest a mně je teď osmdesát osm. Dan byl mladší, měl teprve něco málo přes sedmdesát. Kdysi byl kovářem ve Wexfordu. Taky byl veselý. Strašně nám chyběl.“
Zlaté sluneční světlo venku na pivoňkách zvolna pohasínalo a zářivé barvy květin splývaly v odstíny šedi, jak se stmívalo. Naslouchal jsem mladému hlasu té staré ženy. Její vyprávění o minulých stínech jejího života z mého života pomalu odvívalo nepřehlednou mlhu.
„Řekli jsme si, že si musíme opatřit někoho jiného, kdo by za nás jezdil sázet. Jenže nemůžete hned tak někomu důvěřovat. Vloni Liam několikrát zkoušel sázet sám, chodil do menších sázkových kanceláří, jako třeba do Ipswiche nebo Colchestera, někam, kde ho neznají, ale byl na to už moc starý, hrozně ho to vyčerpávalo, musel toho nechat, opravdu to na něho bylo moc. Něco jsme si ale našetřili, tak jsme si řekli, že z toho budeme žít, že se nedá nic jiného dělat. No a letos za námi přiše] jeden člověk, kterého jsme znali z doslechu, ale ne osobně, a nabídl nám, že by Liamův systém odkoupil. Řekl Liamovi, aby napsal, jakým systémem postupuje, když tak soustavně vyhrává, a že by pak ty záznamy od něho koupil.“
„A ty záznamy vám ukradl Chris Norwood.“
„Bylo to trošku jinak. Víte, Liam vůbec ten systém vypisovat nemusel, napsal si to všechno už před lety,

všechno to měl postavené na statistice. Je to složité. Čas od času musel celý systém podle potřeby aktualizovat a doplňovat nové dostihy. Po letech zkušeností dokázal správně předvídat při sázení na třicet tři procenta téměř v tisíci dostizích, které se u nás ročně běží.“
Najednou se rozkašlala. Úzký obličej se roztřásl svalovou křečí. Křehkou ruku natáhla ke stolku a upila ze sklenice nepatrný lok jakési žlutavé tekutiny.
„Odpusťte, že vás tak zpovídám,“ omlouval jsem se.
Mlčky zavrtěla hlavou, ještě trochu se napila a pak skleničku pečlivě postavila na stolek. „Já jsem ráda, že si můžu vůbec s někým pohovořit. Jinak dohromady nemám s kým. Moc mi chybí Liam. Povídali jsme si skoro celý den. Nebyl s ním snadný život, vždycky když ho něco posedlo, tak za tím šel a nedal si pokoj. Třeba všechny ty obrazy moře, málem jsem se zbláznila, když před lety kupoval jeden za druhým, a vidíte, teď, když už není, tak bych je za žádnou cenu nedala pryč, jako kdyby mne s Liamem sbližovaly, jako by tu ještě byl, ne, ty teď nedám.“
„Váš muž zemřel nedávno, viďte?“
„Prvního března.“ Odmlčela se. Neslzela, nedávala najevo zármutek. „Několik dní poté, co za námi přišel pan Gilbert. Seděl tehdy tamhle…“ Ukázala na jedno z modrých křesel s mírně odřenými opěradly a tmavou siluetou na zadním polštáři. „… Šla jsem nám nahoru uvařit trochu čaje. Pro každého jen jeden šálek. Když jsem se vrátila, spal.“ Zarazila se. „Já si alespoň myslela, že spí.“
„To je mi líto.“
Zavrtěla hlavou. „Líp odejít nemohl,“ řekla. „Moc jsem mu to přála. Oba jsme se děsili představy, jak budeme umírat v nemocnici, jak nás budou napojovat na všelijaké přístroje. Když se mi to zdaří a budu mít štěstí, taky bych si přála umřít tady, těšila bych se na to. To pomyšlení mě utěšuje. Věříte mi?“
Věřil jsem jí, do určité míry jsem to chápal, ačkoli mne nikdy v životě nenapadlo uvažovat o smrti jako o vítaném hostu, na kterého by člověk trpělivě čekal, s nadějí, že se dostaví tiše a ve spánku.
„Nechcete se něčeho napít?“ nabídla mi. Mluvila stále klidným, nevzrušeným tónem. „Tamhle v příborníku je láhev a sklenice.“
„Pojedu vozem…“
Nenutila mne. Zeptala se: „Mám vám vyprávět o panu Gilbertovi? O panu Harrym Gilbertovi?“
„Byl bych moc rád, pokud vás to příliš neunavuje.“
„Už jsem vám přece řekla, těší mě, že můžu hovořit.“ Chvíli se zamyslela, hlavu skloněnou ke straně, jemné bílé vlasy načechrané kolem drobného obličeje jako svatozář. „Patří mu herny s hracími automaty.“
Poprvé jsem v jejích slovech zaslechl stín pohrdání.
„Vám se hrací automaty nelíbí, viďte?“
„Je to hra pro primitivy, nemusíte u toho vůbec používat hlavu nebo nějakou dovednost.“
„Spoustu lidí to ovšem baví,“ namítl jsem.
„A taky za to pořádně platí. Jako obyčejní sázkaři, jako kořeni. Výhry je přitahují, ale nakonec v průměru vždy prohrávají.“
Tak to v životě chodí, říkal jsem si, profesionálové se vždy a všude dívají na amatéry svrchu. Pan Gilbert však nebyl ani v nejmenším amatér.
„Zbohatl na těch hracích automatech,“ pokračovala paní O’Rorkeová. „Jednoho dne přišel za Liamem. Přijel rollsem. Vyprávěl nám, že kupuje několik sázkových kanceláří a že by chtěl koupit Liamův systém, aby vždycky věděl předem, jak na ty kořeny vyzrát.“
„Pro vás je každý hazardní hráč kořen?“ zeptal jsem se zvědavě.
„Pro pana Gilberta. Je to chladný člověk. Liam vždycky tvrdil, že záleží na tom, co hazardéři vlastně chtějí. Pokud jim jde hlavně o vzrušení, jsou sice kořeni, ale přijdou si na své. Pokud jim ale jde o finanční zisk a přitom sázejí jen podle oka, tak jsou opravdu kořeni.“
Znovu se rozkašlala a trošku se napila. Po chvíli se na mne pousmála a pokračovala ve vyprávění.
„Pan Gilbert nabídl Liamovi spoustu peněz, tolik, že kdybychom je rozumně investovali, mohli jsme z toho klidně žít až do smrti. Liam tu nabídku přijal, bylo to to nejrozumnější, co mohl udělat. Trochu se o tu konečnou částku pravda handrkovali. Skoro celý týden si co chvíli jeden druhému volali s novými návrhy. Nakonec se ale dohodli.“ Odmlčela se. „Liam zemřel, než mohl ty materiály předat a než pan Gilbert přinesl peníze. Pan Gilbert mi zatelefonoval, kondoloval mi a pak se zeptal, jestli naše dohoda ještě platí. Samozřejmě platila. Já byla ráda, že aspoň nebudu mít žádné finanční starosti, to jistě chápete.“
Přikývl jsem.
„Pak ten odporný Chris Norwood ty materiály ukradl, z Liamovy pracovny,“ řekla rozhněvaně. „Ukradl Liamovo celoživotní dílo.“ Třásla se rozčilením. Pochopil jsem, že ji více pobuřuje, jak byla okradena, než to, že přišla o celé jmění. „Liam i já jsme byli rádi, že sem Norwood chodil, nosil nám dříví a uhlí, čistil

okna… pak jsem začala mít podezření, že se mi občas dívá do kabelky… to víte, já většinou ani pořádně nevím, kolik tam mám peněz… a pak Liam zemřel.“ Odmlčela se. Chtěla se uklidnit. Tiskla hubenou ruku na úzký hrudník a zavřela planoucí, vyděšené oči.
„Nemusíte povídat dál,“ řekl jsem, i když jsem si toužebně přál, aby pokračovala.
„Ale to nic,“ otevřela oči. „Pan Gilbert potom přišel pro Liamovy záznamy a přinesl s sebou celý obnos v hotovosti. Ukázal mi ty peníze, měl je v aktovce ve svazcích. Radil mi, abych peníze utratila, abych neinvestovala, že se tak aspoň nebudu muset starat o daně. Taky mi řekl, kdybych někdy ještě potřebovala peníze, že mi přidá. Ale těch peněz bylo víc než dost na celá léta. Pak jsme šli do Liamovy pracovny a papíry byly pryč. Prostě zmizely. Měla jsem je tam už přichystané, připravila jsem si je večer předtím, v takovém velikém šanonu, stovky stránek psané drobným rukopisem. Liam se nikdy nenaučil psát na stroji, takže všechno psal rukou. Jediný člověk, který měl kromě paní Urquartové do místnosti přístup, byl Chris Norwood. Jediný.“
„Kdo je paní Urquartová?“ zeptal jsem se.
„Prosím? Paní Urquartová je moje uklízečka. Spíš vlastně byla. Chodila k nám třikrát týdně. Teď prý už sem chodit nebude. Má, chudák, potíže se sociálním odborem.“
Vybavilo se mi, co říkal v té hospodě Akkerton… „nehlásila, že si vydělává…“
Zeptal jsem se: „Nebydlel Chris Norwood u paní Urquartové?“
„Ano bydlel.“ Zamračila se. „Jak to víte?“
„Něco takového jsem zaslechl.“ Vzpomínal jsem, co jsem jí vlastně všechno řekl na vysvětlení, proč jsem přišel, a trochu pozdě mě napadlo, jak hloupě a mylně předpokládám, že ví jednu důležitou skutečnost.
„Chris Norwood…“ začal jsem pomalu.
„Nejraději bych ho zaškrtila!“
„Paní Urquartová vám neřekla, co se stalo?“
„Když mi volala, byla hrozně rozčilená. Řekla, že už k nám nebude chodit. Stalo se to v sobotu dopoledne minulý týden.“
„Víc vám toho nepověděla? Neřekla, proč už sem nechce chodit?“
„My jsme v posledních dnech nebyly příliš zadobře, od té doby, co Chris Norwood ukradl Liamovy materiály. Já se s paní Urquartovou rozejít nechtěla, potřebuju ji, potřebuju úklid. Jenže od té doby, co nás ten odporný chlap okradl, byla trochu divná, chovala se skoro urážlivě. Chtěla si ale vydělat, jako já chtěla mít uklizeno. Věděla, že bych ji nikdy neshodila.“
Zadíval jsem se ven na pivoňky. Odstíny šedi splývaly ve tmu. Uvažoval jsem o tom, zda jí mám říct, co se s Chrisem Norwoodem stalo. Nakonec jsem se rozhodl mlčet. Kdyby vyslechla, že někdo, koho osobně znala, kdosi zavraždil, i když toho člověka neměla ráda, mohl by to pro ni být velký šok. Přivodit staré, osaměle žijící ženě šok a vzbudit v ní strach je určitě nesmyslné.
„Čtete noviny?“ zeptal jsem se.
Povytáhla obočí. Ta otázka se jí zdála trochu podivná. Odpověděla stručně: „Zřídka. Mají moc malý tisk. Mám ještě dobré oči, ale nejraději čtu knížky s větším tiskem.“ Ukázala na několik silných svazků v červeno-bílých obalech na svém stolku. „Ted už vlastně nic jiného nečtu.“ Rozhlédla se zamyšleně po zšeřelé místnosti. „Já vlastně už nečtu ani dostihové rubriky, dívám se na výsledky dostihů v televizi.“
„Jenom na výsledky? Na samotné dostihy se nedíváte?“
„Liam říkal, že dívat se na dostihy je tak pro kořeny. Říkal, že hlavní je sledovat výsledky a pak je zabudovat do statistického systému. Na dostihy se sice dívám, ale sledovat výsledky je už opravdu zakořeněný zvyk.“
Natáhla útlou ruku a rozsvítila stolní lampu. Pivoňky se utopily v naprosté tmě. I v koutech pokoje byly hluboké stíny. Ve světle lampy vypadala stará paní ztrhanější, vrásky, které večerní šero změkčovalo, měla najednou ostré. Světlo zatmelilo nestárnoucí duši do prastaré schránky.
Zadíval jsem se na její hubený, propadlý obličej, do jejích velikých očí, které asi bývaly krásné, na sněhobílé vlasy vdovy po Liamu O’Rorkeovi. Řekl jsem jí, že bych jí mohl dát programy pro počítač a že by v tom případě ještě měla možnost kazety prodat svému příteli Gilbertovi.
„Také mě to napadlo,“ přikývla. „Když jste se o těch kazetách zmínil. Já ale dost dobře nechápu, jak to s nimi vlastně je, a o počítačích nevím vůbec nic.“
Měla kyberneta za muže. „Jsou to prostě obyčejné kazety jako do magnetofonu,“ vysvětloval jsem.
Chvíli uvažovala. Pak řekla: „Byl byste ochoten to za mne dojednat, kdybych vás tím pověřila? Nejsem tak šikovná a podnikavá jako Liam a asi bych ani neměla energii na smlouvání a dohadování.“
„Ale pan Gilbert by snad měl být ochotný zaplatit smluvenou částku, ne?“
Potřásla pochybovačně hlavou. „Nevím. Tu dohodu jsme uzavřeli před třemi měsíci, teď mu nenabízím

Liamovy záznamy, ale cosi jiného. Skutečně nevím. Mohl by mne snadno zahnat do kouta. Vy ale víte, k čemu jsou ty pásky dobré, asi byste se s ním domluvil líp než já.“ Pousmála se. „Dostanete slušnou provizi, mladý muži, dostanete deset procent.“
Po pěti vteřinách jsem přikývl. Dala mi adresu a telefonní číslo Harryho Gilberta a řekla, že mi celé jednání přenechává. Až to vyřídím, abych se ozval. Prý bych jí pak mohl celou částku ponést a ona že mi pak zaplatí provizi. To prý by bylo výborné.
„Důvěřujete mi?“ zeptal jsem se.
„Kdybyste mne okradl, nebyla bych na tom nijak hůř, než jsem teď.“
Doprovodila mě k hlavnímu vchodu tonoucímu v květech bezu. Potřásl jsem jí drobnou, vyschlou rukou a odjel.
Rudé moře se před Mojžíšem rozestoupilo a on jím prošel.
7
Ve čtvrtek jsem se tupě potloukal po škole, nebyl jsem k ničemu, protože jsem obětoval spánek na oltář oprav cvičení páté B. Pátá B, stejně jako William, měla před sebou rozhodující zkoušky. Zjistil jsem, že jedna z mých nejotravnějších vlastností je oddanost a věrnost těm mým uličníkům.
Ted Pitts do školy nepřišel. Když jsem se na něho zeptal Jenkinse, zavrčel, že má Pitts laryngitidu a že to je nezodpovědné, protože tím narušil celý rozvrh hodin v jeho oddělení.
„Kdy nastoupí?“
Jenkins se na mne kysele ušklíbl, ne že by k tomu měl důvod, byl prostě takový.
„Telefonovala jeho žena,“ řekl. „Pitts ztratil hlas, patrně nastoupí, až ho zase najde.“
„Mohl byste mi dát jeho číslo?“
„To těžko, nemá telefon, údajně si ho nemůže dovolit,“ vysvětloval neochotně.
„Ale adresu snad máte?“
„Řekněte si v kanceláři, přece ode mne nemůžete chtít, abych si pamatoval adresy všech svých pracovníků.“
Zaskočil jsem o přestávce do kanceláře, ale sekretářka tam nebyla. Poslední dvě dopolední vyučovací hodiny (pátá C, magnetismus, čtvrtá F, elektřina) jsem se zabýval úvahami o tom, že pokud neodešlu kazety do Cambridge ještě dnes, do soboty nedojdou. A jestli do soboty na hlavní poště v Cambridgi kazety nebudou, musím počítat s mnohem nepříjemnější návštěvou pánů s pistolí.
V poledne musel oběd počkat. Nejdřív jsem šel do nejbližšího obchodu koupit tri šedesátiminutové kazety. Nebyla to sice kvalita doporučovaná Tedem Pittsem, ale pro můj účel dobrá. Pak jsem vyhledal jednoho z kolegů Teda Pittse a poprosil ho, jestli by mi nemohl s něčím pomoci na počítači.
Trochu váhal. „Tak tedy dobře, ale jen deset minut. Hned jak skončí vyučování. Doufám, že to neřeknete Jenkinsovi.“
„Ani ve snu!“
Jak jsem šel chodbou k telefonní budce v hlavní hale, duněla za mnou ještě chodba jeho smíchem.
Zatelefonoval jsem na policejní stanici v Newmarketu (po dotazu na meziměstských informacích) a přál si mluvit s pracovníkem, který vede vyšetřování vraždy Chrise Norwooda.
To prý je vrchní kriminální komisař Irestone, a ten prý není přítomen. A jestli prý bych si v tom případě přál mluvit se seržantem Smithem? Řekl jsem, že snad ano. Chvíli bylo ticho, přerušované jen všelijakým klapáním a vrčením. Pak se mne jakýsi bodrý suffolkský hlas zeptal, co si přeji.
V duchu jsem si předtím přeříkával, co bych jim měl sdělit, ale stejně mi dělalo potíže začít. Řekl jsem váhavě: „Je možné, že bych něco věděl o tom, proč Chrise Norwooda zabili. Taky možná vím, kdo to nejspíš udělal, ale taky se mohu mýlit. Já jen, že…“
„Vaše jméno, pane?“ Přerušil mne. „Adresa? Kde vás můžeme zastihnout, pane? V kterou dobu tam budete přítomen? Vrchní komisař Irestone se s vámi spojí, pane. Děkujeme vám za zavolání.“
Nebylo mi jasné, jestli tak rychle reagoval na to, co jsem mu naznačil, nebo jestli na mne jednoduše vychrlil stereotypní odpověď, kterou měl připravenu pro všechny blázny nabízející policii své teorie. Ať už to bylo tak či tak, mně aspoň zbylo dost času na to, abych do sebe ve školní kuchyni hodil zbývající karbanátky a stihl začátek vyučování.
Ve čtyři hodiny jsem se zdržel nejnovější Louisinou stížností (neuklizené přístroje se povalovaly po lavicích… to by Martin nikdy neudělal). Utíkal jsem potom chodbou, po které žáci běhat nesmějí a s rukama na zábradlí jsem letěl dolů po šesti schodech (takhle běhat po schodišti jsem se naučil už v dětství). Měl jsem strach, že mi kolega Teda Pittse uteče, že nebude mít trpělivost na mne čekat.
K mé veliké úlevě vydržel. Seděl před známou televizní obrazovkou a sestřeloval svítivé terče s elánem sedmnáctiletého.

„Co je to?“ zeptal jsem se.
„Kosmická válka, počítačová hra. Chcete to zkusit?“
„To je vaše?“
„Ne, to vymyslel Ted pro zábavu a poučení pánů žáků.“
„Je to v basiku?“ zeptal jsem se.
„Jistě. V basiku, v grafických symbolech a ve zvláštních symbolech.“
„Je možné ten program vypsat?“
„To určitě. Ted by to nikdy nenastrkal jen do romky, když to má pro výuku.“
„Co je vlastně ROM?“
„READ ONLY MEMORY, čti jen paměť. Když je program v romce, může ho člověk používat, ale nemůže ho vypsat.“
Vyťukal LIST a Tedova hra se okamžitě začala odvíjet vzhůru po obrazovce v řádcích svítivých písmen a čísel.
„Tady to máte,“ řekl Tedův kolega.
Zadíval jsem se na poslední část programu, který se na obrazovce zastavil.
410 RESET (RX, RY): RY = RX – RA: RY: RY – 8
420 IF RY > 2 SET (RX, RY): GOTO 200
43 IF ABS (1*8– RX) > 4 THEN 150
460 FOR Q = 1 TO 6: PRINT a 64 + 4* V****
Úplně nesrozumitelné, pro Teda by to asi bylo jako hudba.
Řekl jsem jeho kolegovi: „Chtěl jsem vás požádat, jestli byste mi něco nenahrál… cokoli… na tyhle pásky.“ Vytáhl jsem kazety z kapsy. „Prostě aby na nich bylo nahráno něco pro počítač, aby to byl čitelný program. Chci to jako ukázku.“
Na nic se nevyptával.
„Myslíte, že by Ted neměl nic proti tomu, kdybych si nahrál tu jeho hru?“ zeptal jsem se.
Pokrčil rameny. „Předpokládám že ne, stejně ji už nahrál asi pro dva nebo tři žáky. Přece to není nic tajného.“
Vzal mi kazety z raky. „Na každou pásku jednu nahrávku?“
„Hm. Ne, na každou pásku několikrát.“
Vytřeštil na mne oči. „Prosím vás, nač to chcete?“
Rychle jsem uvažoval. „No, chtěl bych na tom demonstrovat, jak se hledají názvy souborů.“
„Aha. Tak tedy dobře.“ Podíval se na hodinky. „Nechal bych vás. abyste si to přetočil sám, on ale Jenkins strašně zuří, když nezajistíme, aby někdo z nás osobně počítač vypnul, aby to tady zamkl a odevzdal klíč ve sborovně. Bohužel se tu nemůžu moc dlouho zdržet.“
Ochotně vložil do nahrávače jednu z kazet a vyťukal na klávesnici CSAVE A a stiskl tlačítko ENTER, na obrazovce se objevilo READY, vyťukal CSAVE B a pak CSAVE C a tak dále, až byla celá jedna strana kazety plná hry Kosmická válka.
„Takhle to zabere hrozně času,“ zabručel.
„A co kdybychom to vždycky nahráli jen na jednu stranu?“ zeptal jsem se.
„Dobře.“
Nahrál vždy na jednu stranu pásky, kolik se vešlo. Když byl asi v polovině třetí, začal ztrácet trpělivost.
„Poslyšte, Jonathane, to snad stačí, ne? Už to trvá dobrou hodinu, já počítal s deseti minutami.“
„Jste kamarád, moc děkuji.“
„Jen se nebojte, já si to vyberu, třeba za mne někdy vezmete službu při odpoledních hrách.“
Vzal jsem si kazety a souhlasně jsem přikývl. Uprosit někoho, aby za člověka vzal službu, to byl nejen dobrý způsob, jak získat ve středu volné odpoledne, ale také uznávaná forma služby za službu.
„Mockrát vám děkuji.“
„Nemáte opravdu zač.“
Ukládal počítač ke spánku. Já si odnesl kazety do vozu, zabalil je do silné, ochranné obálky a poslal je pak do Cambridge. Předtím jsem na každou kazetu napsal: Tuto síranu dříve.
Protože večer bylo rodičovské sdružení, dal jsem si v restauraci zapečené vepřové s pivem a pak jsem ve sborovně opravoval cvičení. Od osmi do deseti jsem spolu s ostatními členy profesorského sboru (byla to vždy silová akce) utěšoval nejrůznější rodiče, že jejich nemožná ratolest skvěle prospívá. Rodiče Paula Arcadyho, kluka s jablkem na hlavě, se mne ptali, jestli by z něho nemohl být vědec. „Je bystrý a má smysl pro humor, jistě v životě uspěje,“ odpověděl jsem nezávazně. Rodiče mi sdělili, že „chlapci se vaše hodiny líbí“. Bylo to potěšitelné, protože další pán mi naopak útočným způsobem oznámil, že „můj kluk v

těch vašich hodinách darmo tratí čas.“
Utěšovat, radit, usmívat se a hlavně projevovat skutečný zájem. Uznávám, že schůze učitelů s rodiči jsou pro pedagogický proces přínosem, ale když člověk celý den učí, tak už toho má nakonec dost. Cestou domů jsem se rozhodl, že si půjdu okamžitě lehnout. Než jsem však vstoupil do haly, už jsem slyšel, jak tam zrnivě vyzvání telefon.
„Prosím tě, kde jsi byl?“ ptala se Sára dopáleně.
„Na rodičovském sdružení.“
„Volám ti už pokolikáté. Včera jsem taky volala.“
„Tak se nezlob.“
Neuchlácholil jsem ji. „Nezapomněls zalít kytky.?“ zeptala se.
Zatraceně! „Zapomněl.“
„Na nic nemyslíš.“
„Odpusť, mrzí mě to.“
„Tak je zalej hned, neodkládej to.“
Zeptal jsem se jako poslušný žáček, jak se daří Donně.
„Je skleslá,“ odpověděla Sára stručně. „Hleď, abys nezapomněl na ten kroton v ložnici.“
Položil jsem telefon. V tu chvíli jsem věděl naprosto přesně, že si nepřeji, aby se vrátila. Nebyla to příjemné myšlenka, deprimovala mne. Kdysi jsem přece měl Sára opravdu rád, byl bych pro ni doslova položil život. Poprvé jsem začal uvažovat o rozvodu. Necítil jsem při tom ani lítost, ani špatné svědomí, jen úlevu.

V osm hodin ráno, když jsem si nesl kávu a topinky, zase zazvonil telefon. Tentokrát to byla policie. Ozval se hlas se zdvořilým londýnským přízvukem.
„Volal jste kvůli hypotéze o Chrisu Norwoodovi…“
„Ona to ani tak není hypotéza, jako spíš… prostě… taková shoda.“ Měl jsem předtím dost času, abych si připravil zhuštěné, co nejstručnější vyprávění o nejdůležitějších faktech. Řekl jsem: „Christopher Norwood pověřil mého přítele Petra Keithlyho, aby pro něho vypracoval programy pro počítač. Petr Keithly programy vypracoval a nahrál na magnetofonové pásky, které mi předal. Minulou sobotu přišli do mého bytu dva muži, vyhrožovali mi pistolí a žádali ty pásky. Vyhrožovali, že mi rozstřílejí televizi a kotníky, jestli jim ty pásky nepředám. Já… zajímá vás to?“
Chvíli bylo ticho. Pak týž hlas řekl: „Laskavě chvíli počkejte.“
Upíjel jsem kávu a čekal. Konečně se v telefonu ozval jiný hlas, hlubší, pomalejší, výraznější. Požádal mne, abych opakoval to, co jsem už vypověděl inspektorovi.
„Hm,“ zabručel, když jsem skončil. „Asi bude nejlepší, když se sejdeme. Kde se teď nacházíte?“
Uznal, že vyučování opustit nemohu. Dohodli jsme se, že přijde ke mně domů do Twickenhamu v půl páté.
Když jsem přišel, už na mne čekal. Neseděl v oficiálně označeném policejním voze s majákem, ale v rychlém čtyřdvéřovém soukromém autě. Jakmile jsem zastavil před garáží, vyskočil z vozu. Stál proti mně. Statný člověk s ostře řezaným obličejem, ani mladý, ani starý, tmavé prošedivělé vlasy, tvrdé, klidné hnědé oči a skeptická ústa. Takový člověk by určitě neztrácel čas s hlupáky.
„Pan Derry?“
„Ano.“
„Jsem vrchní kriminální komisař Irestone.“ Rychlým pohybem vytáhl průkaz v koženém pouzdře a na vteřinu mi ho ukázal. „A toto je inspektor Robson,“ představil dalšího muže vynořujícího se z vozu. Oba policisté byli v civilu, šedivé kalhoty, sportovní sako. „Smíme jít dál, pane?“
„Samozřejmě,“ zavedl jsem je do bytu. „Chcete kávu nebo čaj?“
Zavrtěli odmítavě hlavou. Irestone šel přímo k věci. Ukázalo se, že to, co jsem jim předběžně sdělil, je zajímalo dokonce neobyčejně. Uvítali také moje vyprávění o tom, jak jsem putoval Andělskými kuchyněmi a pak k paní O’Rorkeové. Irestone se mě co chvíli na něco ptal. Také ho zajímalo, jak jsem vlastně přesvědčil ty pistolníky, aby odešli s prázdnýma rakama.
„Já tu ty pásky neměl, půjčil jsem je jednomu příteli. Řekl jsem těm chlapům, že jim je pošlu, jakmile je zase budu mít. Naštěstí na to přistoupili,“ odpověděl jsem jakoby nic.
Irestone povytáhl obočí, ale zdržel se komentáře. Asi si myslel, že jsem měl z pekla štěstí.
„Vy nemáte vůbec tušení, kdo to mohl být?“ zeptal se.
„Vůbec ne.“
„Nevíte čirou náhodou, co to bylo za pistoli?“

„Myslím…“ začal jsem váhavě. „Byl to Walther dvacet dva. Já vím, jak vypadá, už jsem ho v minulosti viděl.“
„Jste si tím jistý?“ zeptal se napjatě.
„Ano.“
Zamyslel se. „Byli bychom vám zavázáni, kdybyste šel na naše místní oddělení a pokusil se sestavit podobu těch lidí z prvků Identikit.“
„Samozřejmě,“ přikývl jsem. „Ale vy byste ty dva mohli s trochou štěstí uvidět na vlastní oči.“
„Jak to myslíte?“
„Já jim skutečně nějaké kazety poslal, ale teprve včera. Měli si pro ně dojít na hlavní poštu v Cambridgi. Předpokládám, že by se tam zítra mohli ukázat,“ vysvětloval jsem mu víc něž trpělivě, ale trpělivý jsem nebyl.
„To by nám pomohlo,“ řekl bez vzrušení. Všechno si zapsal. „Máte ještě něco?“
„Ty kazety nejsou ty, které ode mne chtěli, kamarád mi je ještě nevrátil. Poslal jsem těm chlapcům nahrávku hry pro počítač.“
Našpulil rty. „To nebylo příliš moudré.“
„Pravé kazety ale přece morálně náležejí paní O’Rorkeové. Ostatně, pokud si páni pistolníci budou myslet, že mají to, co chtěli, tak se na mne nepřiřítí.“
„A jak dlouho myslíte, že potrvá, než objeví, co jste jim podvrhl?“
„To nevím. Ale jestli jsou to ti samí, co vyhrožovali mému příteli Petrovi, mohlo by to nějakou chvíli trvat. Petr tvrdil, že toho o počítačích moc nevědí.“
Irestone myslel nahlas. „Petr Keithly vám sdělil, že za ním ti dva muži přišli ve středu večer, souhlasí?“
Přikývl jsem. „Christopher Norwood byl zavražděn v pátek ráno, tedy o osm a půl dne později.“ Přetřel si rukou bradu. „Asi není moudré vyjít z předpokladu, že jim opět potrvá osm a půl dne, než přijdou na to, že jste je podvedl.“
„Mohu přece přísahat, že jsem jiné kazety od Petra neměl.“
„Nemyslím, že by vám v tomto případě uvěřili,“ řekl suše. Odmlčel se. „Vyšetřováni smrti Petra Keithlyho bylo nařízeno na dnešek, že?“
Přikývl jsem.
„Spojili jsme se s kolegy v Norwichi. Není nejmenší pochyby o tom, že váš přítel zahynul nešťastnou náhodou. Předpokládám, že jste o tom asi měl jisté pochybnosti.“
„To jsem měl.“
„V tom směru si nemusíte dělat hlavu. Podle zprávy inspektora pojišťovny šlo o zcela typickou explozi, k jaké dochází z nedostatku opatrnosti a nedostatku štěstí. Prostě smůla, ani stopa po tom, že by někdo nastražil nějakou výbušninu.“
Díval jsem se do země.
„Vaši pistolníci s tím neměli nic společného,“ dodal
Napadlo mne, že se snaží zbavit mě zbytečného hněvu a zášti, abych byl jako svědek méně zaujatý; pak jsem pochopil, že mne spíš chtěl trochu upokojit. Byl jsem mu za to vděčný.
Vzhlédl jsem. „Kdyby Petr nezahynul, nejspíš by se k němu vrátili, když zjistili, že jim dal zcela bezcenný materiál.“
„To souhlasí,“ řekl Irestone suše. „Máte někoho, u koho byste se mohl přechodně ubytovat?“
V sobotu ráno jsem odjel do Welwyn Garden City nabídnout kazety panu Harrymu Gilbertovi. Obávám se, že jsem se k tomu odhodlal hlavně díky slibu paní O’Rorkeové, že mi vyplatí deset procent.
Kazety jsem u sebe neměl, ty zůstaly ještě stále v zajetí laryngitidy Teda Pittse, ale věděl jsem, kde jsou a co obsahují, a to by pro začátek mělo stačit.
Z Twickenhamu do Welwynu to je třicet kilometrů vzdušnou čarou, ve skutečnosti však mnohem dál, nudnou cestou přes úzké uličky obchodní čtvrti a po severním okruhu. Welwyn sám je architektonicky krásné město, zelené, harmonické. Gilbertův dům jsem objevil ve slepé ulici, kde stály samé vznešené rezidence. Hrací automaty zřejmě velmi úspěšně zaháněly od jeho prahu chudobu. Nad prahem se tyčil hlavní vchod se dvěma vznosnými georgiánskými pilíři. Vpravo i vlevo pravidelná řada skvělých oken. Jiskřivý dům, červený a bílý na zeleném koberci trávníků. Stiskl jsem naleštěný mosazný zvonek na dveřích a pomyslel jsem si, že obyvatele toho vyšperkovaného sídla nejspíš nezastihnu doma a že to bude pěkná otrava.
Pan Gilbert doma byl.
Ještě ano.
Otevřel dveře a ihned mi sdělil, že ať chci cokoli, musím přijít později, protože se právě chystá na golf.

Golfové hole v pojízdném vaku měl hned za dveřmi a už byl patřičně oblečený, v kostkovaných kalhotách, rozhalence a blejzru.
„Přicházím ohledně sázkového systému pana Liama O'Rorkeho," řekl jsem.
„Cože?" vyštěkl.
„Přicházím na žádost paní O'Rorkeové. Vzkazuje vám, že by vám přece jen mohla ten systém prodat."
Zadíval se na hodinky. Nenápadný padesátník, vypadal spíš jako malý úředník než prodavač laciných marných snů ve velkém.
„Tak pojďte dál. Tudy."
Mluvil úsečně a věcně, přízvuk měl spíš lidový než intelektuální. Zavedl mne do překvapivě stroze zařízené místnosti. Měl tam psací stroj, psací stůl, na zdi mapy, do kterých byly zapíchané barevné špendlíky, dvě otáčecí židle, tác s pitím a pět telefonů.

„Mám patnáct minut," řekl. „Tak rychle k věci." Nesedl si, ani mne nevybídl, abych se posadil. Nechoval se hrubě, spíš lhostejně. Pochopil jsem, proč se paní O'Rorkeové zdál chladný. Ani se nesnažil něco předstírat, nepokoušel se chovat společensky. Učitelem by určitě být nemohl, pomyslil jsem si.
Začal jsem: „Záznamy Liama O'Rorkeho někdo ukradl."
„To vím taky," řekl netrpělivě. „Nebo se snad našly?"
„Ty záznamy ne, ale našly se programy pro počítač vypracované na základě těch záznamů."
Zamračil se. „Paní O'Rorkeová ty programy má?"
„Ne, mám je já, jednám z jejího pověření, nabízím vám je."
„Vaše jméno?"
Pokrčil jsem rameny. „Jonathan Derry. Jestli si to u paní O'Rorkeové chcete ověřit, prosím," ukázal jsem na řadu telefonů. „Zaručí se za mne."
„Máte ty kazety u sebe?"
„Ne, myslel jsem, že bychom se napřed měli domluvit."
„Hm."
Viděl jsem, jak za tou lhostejnou maskou intenzivně uvažuje. Po chvíli jsem pochopil, že se nemůže rozhodnout.
„Jsem si vědom, že byste o koupi uvažoval jedině po řádné demonstraci kazet," řekl jsem. „Ale mohu vás ubezpečit, že jde o ty pravé."
Nezapůsobilo to. Váhal dál, dál uvažoval. Nakonec věc nerozhodl ani on, ani já, ale nový příchozí.
Venku bouchla dvířka od auta a na naleštěných parketách v hale se ozvaly čísi kroky a pak tázavý hlas:
„Táto?"
„Tady jsem," hlásil se Gilbert.
Přišel Gilbertův syn. Gilbertův syn, muž, který do mého domu přišel s pistolí v ruce.
Vyděsil jsem se a určitě to na mně bylo vidět; na něm také. Ohlédl jsem se na jeho otce a teprve v tu chvíli mi došlo, že to je člověk, kterého popsala Sára – středního věku, nenápadný, při těle – člověk, který si přišel do Petrova domu pro kazety. Člověk, kterému Sára řekla: „Ty, má můj muž."
Přestal jsem dýchat. Jako by se ve mně život zastavil. Vědět, čeho se vyvarovat…
Instinkt mi stále napovídal, že nevědomost může být nebezpečná, ale já se dostatečně nepoučil. Nezjistil jsem jednoduchou, základní skutečnost, fakt, který by mi určitě zabránil vkročit do Gilbertova domu.
Netušil jsem. že Gilbert má syna darebáka, připomínajícího Siciliány.
Kdepak, honit Mojžíše přes Rudé moře se nevyplácí nikdy…
„Můj syn Angelo," řekl Gilbert.
Angelo instinktivně sáhl pravou rukou do levého podpaží, jako by sahal pro pistoli. Naštěstí měl však na sobě tenkou semišovou bundu a džíny, byl neozbrojený. Zaplaťpánbůh za ty dary, vydechl jsem si v duchu.
V levé ruce držel otevřený balíček, který jsem poslal na poštu do Cambridge, držel jej opatrně, aby kazety nevypadly.
Vzpamatoval se dřív než já. Našel hlas, sebejistotu i ten svůj zlomyslný úšklebek.
„Co tady dělá ten srábek?" zeptal se.
„Nabízí mi na prodej pásky pro počítač."
Angelo se výsměšně zasmál. „Sem ti přece říkal, že je dostanem zadarmo, ne? Tenhle srábek mi je poslal. Sem ti říkal, že je pošle." S úšklebkem zdvihl balíček. „Taky sem ti říkal, že je pěkná pitomost něco nabízet tý starý irský čarodějnici. Byl bys udělal líp, kdybys mě na ni poslal, já bych to z ní vytřás, hned jak její starej umřel. Nemyslíš hlavou, táto, měls mě už dávno vzít do party, a ne až teď, když už je to

podělaný.“
Na jeho chování se projevovaly zřetelné příznaky pokročilé protirodičovské vzpoury, napadlo mne, mladý býk útočil na starého. Tušil jsem, že to částečně hraje kvůli mně. Vytahoval se, chtěl dokázat, že má vrch, i když jsem nad ním při našem posledním setkání vyhrál.
„Jak se sem ten srábek dostal?“
Gilbert jeho drzé chování bud přehlížel, nebo přijímal se shovívavostí. „Poslala ho k nám paní O’Rorkeová,“ řekl.
Ani jeden, ani druhý mi naštěstí nepoložili krajně nepříjemnou otázku, jak jsem se vlastně o paní O’Rorkeové dozvěděl. Kdyby si to všechno v klidu přebrali, nedal bych za své zdraví ani penny. Rozhodl jsem se, že v tomto výjimečném případě je cesta nevědomosti ta nejbezpečnější. Rozum mi napovídal, že bych o životě a smrti Chrise Norwooda neměl vědět zhola nic.
„Jak to, že nabízí ty pásky na prodej, když mi je už poslal?“ zeptal se Angelo podezíravě.
Gilbert byl okamžitě ve střehu. Viděl jsem, že jeho nenápadný vzhled je zcela klamný. Angelo útočil na silného, tvrdého býka, který byl dosud pánem svého teritoria.
„Tak co?“ zeptal se mne.
Angelo se díval Vyčkávavě a vítězně. Vítězné zadostiučinění mu plálo v očích jako omamná droga a vyzařoval z něho absolutní nedostatek zábran, jako poprvé. Taková slepá, na nic se neohlížející zloba je nejnebezpečnější.
„Poslal jsem vám kopie,“ ukázal jsem na balíček. „Máte kopie.“
„Kopie?“ Na chvíli jsem ho vyvedl z míry. Pak řekl podezíravě: „Proč jste mi poslal kopie?“
„Protože originály patří paní O’Rorkeové, neměl jsem právo vám je vydat, ale taky jsem nechtěl, abyste se svým kamarádem zase ke mně vrazil a mával kolem sebe pistolí. Proto jsem vám poslal tyhle kazety. Myslel jsem, že už vás nikdy neuvidím, chtěl jsem se vás zbavit. Neměl jsem nejmenší tušení, že jste syn pana Gilberta.“
„Pistolí?“ zeptal se Gilbert ostře. „Jakou pistolí?“
„Svou pistolí.“
„Angelo…“ vyštěkl. Bylo jasné, že má vztek. „Já ti zakázal… slyšíš, zakázal jsem ti tu pistoli brát. Poslal jsem tě, aby sis o ty pásky řekl, abys je koupil.“
„S výhrůžkama pořídíš lacinějc,“ odsekl Angelo. „Nejsem malej harant. Ty doby, co sem tě poslouchal, sou pryč.“
Dívali se jeden na druhého s otevřeným nepřátelstvím.
„Ta pistole je výhradně k sebeobraně,“ syčel Gilbert, „a je moje. Ty nemáš co s ní ohrožovat lidi, nemáš ji vůbec vynášet z baráku. Pořád tě ještě živím, a pokud u mě budeš dělat a budeš žít v mým domě, budeš mě taky poslouchat. Tu pistoli necháš na pokoji.“
Panebože, on neví o Chrisu Norwoodovi!
„Naučils mě sám střílet!“ bránil se Angelo.
„Ale jenom sportovně,“ řekl Gilbert. Nepochopil, že pro jeho syna je sportem střílet do živého terče.
Přerušil jsem rodinný spor a oslovil Gilberta: „Teď ty kazety máte. Jste ochoten zaplatit paní O’Rorkeové?“
„Nebuď blbej!“ vyhrkl Angelo.
Ignoroval jsem ho. Mluvil jsem dál k jeho otci: „Předtím jste se zachoval velkoryse. Buďte velkorysý i teď.“
Neočekával jsem to od něho, jen jsem se ho snažil zabavit, aby se soustředil na nepodstatné věci a nemohl uvažovat.
„Neposlouchej ho. je to kořen, srábek.“
Na Gilbertově obličeji se zrcadlil názor jeho syna. Prohlédl si mne od hlavy až k patě s povýšenou nadřazeností, věřil pevně, že všichni lidé, až na něho, jsou kořeni.
Jestliže je tohle Gilbertův obecný postoj, není divu, že je Angelo takový, jaký je. Otec je vzor. Ve škole jsem často poznal otce podle chování syna.
Pokrčil jsem rameny. Zatvářil jsem se poraženě. Nechal jsem je, ať se na sebe vztekají. Toužil jsem jen a jen po tom, abych se dostal z jejich domu dřív, než si na lecco vzpomenou, lecco domyslí a dají dohromady, než pochopí, že nebezpečně ohrožují Angelovu svobodu. Nevěděl jsem, jestli by Gilbert svého syna zbrzdil, kdyby mne chtěl zabít, jestli by ho vůbec dokázal zbrzdit. Kolem dokola byla liduprázdná ozdobná zeleň Welwyn Garden City.
„Paní O’Rorkeová mne očekává,“ řekl jsem. „Chce vědět, co jsem dohodl.“
„Povězte jí, že z toho nic nebude,“ řekl Angelo.
Gilbert přikývl.
Protáhl jsem se kolem Angela ke dveřím. Tvářil jsem se pokorně a pokořeně, pokorně jsem snášel jeho

vítězoslavný úšklebek.
„Tak já tedy půjdu," hlesl jsem.
Prkenně jsem přešel halu a pak kolem golfových holí hlavním vchodem. Ještě jsem zahlédl, jak Gilbert zaklesává psychologické paroží do paroží toho. kdo ho jednoho dne přemůže.
Potil jsem se. Otřel jsem si vlhké dlaně o kalhoty. Nemotorně jsem odemkl vůz, třesoucí se rukou otočil klíčkem zapalování.
Kdyby na sebe neměli takový vztek, kdyby je to nezaměstnávalo…
Jak jsem vyjížděl do uličky, zahlédl jsem, že oba vyšli před dům a dívají se za mnou. Měl jsem sucho v ústech až do té doby, než jsem se přestal bát, že Angelo skočí do vozu a vyrazí za mnou.
Nikdy předtím mi tak netlouklo srdce. Asi jsem nikdy předtím nepocítil skutečný strach. Nedokázal jsem ho ztlumit. Třásl jsem se, lapal jsem po dechu, nemohl jsem se soustředit, bylo mi nanic.
Asi je to přirozená reakce.
8
Na půl cesty mezi Welwyn Garden City a Twickenhamem jsem zajel na parkoviště, abych si v klidu rozmyslel, kam se mám uchýlit.
Mohl jsem zajet domů, vzít zbraně a pak jet do Bisley. Podíval jsem se na ruce. Ne, v téhle kondici bych minul terč o celý yard. Škoda peněz za náboje.
Gilbertům pravděpodobně chvíli potrvá, než přijdou na to, že mají místo dostihových programů hru Kosmická válka. Že nebudou mít monopol na Liamův systém, pokud já budu mít originály kazet, na to přijdou brzy. Musel jsem se uchýlit někam, kde by mne nenašli, až začnou hledat. Škoda že máme se Sárou tak málo přátel.
Přešel jsem přes silnici k telefonní budce a zavolal na Williamovu farmu.
„Ale samozřejmě, pane Jonathane," ozvala se paní Porterova. „Jistěže byste mohl u nás být, ale William už tady není, přestalo ho to tu bavit, když tady není na čem jezdit. Dnes ráno odjel do Lambournu. Prý tam má kamaráda. Zítra večer odtamtud pojede rovnou do školy."
„Je v pořádku?"
„Jéje, ten má ale energie! Jenom nechce jíst, aby nepřibral, chce být žokej."
Povzdechl jsem si. „Tak vám moc děkuji."
„My jsme rádi, když tu William je, vždycky se s ním hodně nasmějeme."
Položil jsem telefon a spočítal zbylé drobné. Zachoval jsem se jako správný občan a rozhodl se utratit ty drobné na hovor s newmarketskou policií.
„Vrchní kriminální komisař Irestone zde není, pane, přejete si nechat vzkaz?"
Chvíli jsem váhal. Pak jsem řekl: „Vyřiďte mu prosím, že volal Jonathan Derry a že pro něho mám jméno jednoho člověka. A že se s ním ještě spojím."
„Jak si přejete, pane."
Nastoupil jsem do vozu, podíval se na kousek papíru, který jsem měl schovaný v náprsní tašce, a rozjel se do Northoltu za Tedem Pittsem, i když jsem předpokládal, že asi nebudu vítaná návštěva. Ve škole jsem předtím nakonec sekretářku našel a ta mi dost neochotně předala žádanou informaci. Říkala, že adresy profesorů jsou přísně důvěrné, že musí profesory chránit před příliš horlivými rodiči. Ted Pitts prý jí zvlášť kladl na srdce, aby jeho bydliště nikomu nesdělovala.
„Ale já přece nejsem rodič," bránil jsem se.
„To je pravda."
Musel jsem do ní chvíli mluvit, ale nakonec mi tu adresu dala. Pak jsem pochopil, proč si Ted nepřál, aby se zveřejňovala. Bydlel totiž v maringotce na zvláštním pozemku mezi mnoha jinými obytnými vozy. Maringotka byla docela hezká, ale určitě by neimponovala rodičům ve vyšším společenském postavení.
Otevřela mi Tedova žena. Tvářila se překvapeně, ale ne odmítavě. Byla to vážná osoba, jako Ted, menší, s jasnýma očima. Občas jsem ji vídal na ragbyových zápasech naší školy, kde Ted pobíhal jako rozhodčí. Usilovně jsem uvažoval, jak se jmenuje křestním jménem. V paměti se mi vynořilo Jane, ale nebyl jsem si jistý. Povzbudivě jsem se usmál.
„Jak se daří Tedovi?" zeptal jsem se.
„Mnohem líp, už se mu vrací hlas." Otevřela dveře dokořán. „Pojďte dál, určitě by vás rád viděl." Pokynula do nitra maringotky. Ještě jsem dovnitř neviděl. Dodala: „Je tam trochu nepořádek, nečekali jsme hosta."
„Jestli byste raději…"
„Ale ne, ne, pojďte, Ted bude rád, že jste přišel."
Vstoupil jsem dovnitř a hned jsem viděl, že ví, o čem mluví. Kam oko pohlédlo, tam se povalovala změť knih, novin, kusů šatstva a hraček. Takhle se podobné předměty povalovaly v každé větší rodině, jenže na

malé prostoře v maringotce byly jaksi zhuštěné.
Teda jsem našel v miniaturním obývacím pokoji, seděl na pohovce a díval se, jak si jeho tři dcerky hrají na podlaze. Když mě uviděl, užasle vyskočil a vydal ze sebe jakési zakrákání.
„Nemluv," zabrzdil jsem ho. „Já se jenom přišel podívat, jak se ti vede." Představa, že bych se u nich mohl ubytovat, se rozplynula. Připadalo mi hloupé se o tom třeba jen zmínit.
„Je mi líp," chraplavě zašeptal, ale bylo mu rozumět. Vybídl mne, abych si sedl. Děti se hašteřily a on je zlehka pošťuchoval palcem od nohy.
„Jane je za chvíli odvede ven," zachraptěl.
„Já přišel hrozně nevhod.
Energicky zavrtěl hlavou. „Jsem rád, žes přišel." Ukázal na polici u stropu. „Koupil jsem ti nové kazety. Jsou tamhle, i s těmi tvými, aby na ně děcka nedosáhla, jsou jako opičky, všude vylezou. Ty kopie jsem ale ještě nenatočil, odpusť." Přetřel si krk, jako by mu taková masáž mohla pomoct. Nešťastně se ušklíbl.
„Nemluv," zarazil jsem ho znovu. Pak jsem mu předal informace získané od Williama, informace o ročenkách a o Knize formy. Těšilo ho to sice, ale byl skleslý, jako by ho to už tolik nezajímalo.
Jane se vrátila s hrníčkem kávy. Cukr jsem odmítl. Usrkával jsem tmavou tekutinu, která kávu připomínala jen vzdáleně.
Jen tak, aby řeč nestála, jsem se zeptal: „Nevíte náhodou, kde bych se tady někde v okolí mohl lacino vyspat? Tak na jednu na dvě noci? Nesmí to být drahé, do hotelu nemůžu." Kysele jsem se usmál.
„Tenhle týden jsem utratil trochu víc za benzín a za jiné věci, takže mi už skoro nic nezbylo."
Ted přikývl. „Je konec měsíce, to je vždycky tak."
„A co váš dům?" zeptala se Jane. „Ted mi říkal, že máte vlastní dům."
„Já… totiž… my jsme se se ženou nějak nepohodli." Tahle polopravda se mi hodila, vynořila se mi v hlavě z ničeho nic, zrovna když jsem ji potřeboval. Ted a Jane soucitně pokyvovali hlavou. Ted nakonec zarmouceně pokrčil rameny, bylo mu líto, že mi nemůže pomoct.
„O ničem šikovném nevím," řekl.
Jane stála rovně jako svíce, lokty u boků, ruce křečovitě sepjaté. „Mohl byste zůstat u nás, můžete spát na pohovce."
Ted se na ni překvapeně podíval. Jane se ještě napjatým hlasem zeptala: „Mohl byste nám za nocleh zaplatit?"
„Jane!" bránil se Ted nešťastně, ale já přikývl.
„Předem?" zeptala se tvrdě. Měla můj souhlas. Pak jsem jí podal dvě bankovky, které jsem si předchozí den vyzvedl z konta, a zeptal se, jestli by to stačilo. Prý ano. Celá rudá vyvedla všechny tři děti z místnosti, ven z maringotky a vydala se s nimi k silnici. Ted byl rozpačitý, zakřiknutý, nevěděl, kam s očima. Začal se chraptivě a pracně omlouvat.
„Tohle byl mizerný měsíc… zvýšili nám nájem za pozemek, taky jsem musel koupit nové pneumatiky a zaplatit silniční daň. Auto mít musím, a ono se mi pomalu rozpadá, přečerpal jsem konto…"
„Prosím tě, přestaň. Vím dobře, jaké to je, když je člověk bez peněz. Sice nehladoví, ale prostě nemá peníze."
Chabě se usmál. „Exekutora jsme tu sice ještě neměli, ale tenhle týden jsme vlastně pořád jen o chlebu. Poslyš, opravdu ti to nevadí?"
„Opravdu ne."
Tak jsem zůstal u Pittsů. Díval jsem se s nimi na televizi, stavěl s dětmi věže z barevných kostek a večeřel vajíčka koupená za moje peníze. Pak jsem Teda pozval na pivo.
Mluvení jeho hlasivkám určitě škodilo, ale než se propil od pěny na dno pivní sklenice, lecco jsem se o rodině Pittsových dozvěděl. Seznámil se s Jane kdysi o prázdninách v mládežnické noclehárně v Jezerní oblasti. Vzali se ještě na škole, protože to už byla nejstarší dceruška na cestě. Jsou prý šťastní, ale nedaří se jim našetřit na vklad na dům. Jsou prý rádi, že mají aspoň tu maringotku. Na splátky, samozřejmě. Během školních prázdnin má Ted na starosti děti a Jane přechodně pracuje jako sekretářka. To prý jim vždycky trochu finančně pomůže a pro Jane je to taky dobrá změna. Jednou za rok se Pitts vždy na týden vydává sám na turistický vandr. Chodí s rancem na zádech a spí ve stanu, většinou chodí po horách, ve Skotsku nebo ve Walesu. Oči za brýlemi s tmavými rámečky se na mne ostýchavě podívaly. „Takový výšlap potřebuju, abych nepřišel o zdravý rozum." Sláva mu, každý nedovede být svým vlastním psychoterapeutem.
Když jsme se vrátili, maringotka byla vzorně uklizená a děti už spaly. Museli jsme se chovat tiše, Ted říkal, že se snadno budí. Všechny tři holčičky spaly ve větší ložnici, rodiče v menší. Na mne čekala pohovka, polštář, čisté prostěradlo a pléd. Pohovka byla trochu krátká, ale zato krásně měkká.

Teprve když už jsem skoro usínal, vzpomněl jsem si, že jsem měl ještě zavolat Irestonovi. No co, zívl jsem, to počká na ráno.
Ráno jsem mu zatelefonoval z veřejné budky na kraji parku, kam Ted chodil s dětmi, aby si mohly hrát na kolotoči a houpačkách v dětském koutku.
Samozřejmě že Irestone zase „nebyl přítomen“. Je vůbec někdy přítomen? zeptal jsem se. Přísný hlas mi oznámil, že vrchní komisař nemá ten den službu, a jestli prý mu nechci nechat vzkaz. Dostal jsem vztek, řekl jsem, že žádný vzkaz nechat nechci, že si naopak přeji mluvit s vrchním komisař osobně. Prý abych jim nechal telefonní číslo, že se se mnou určitě spojí. Marnost. Ted Pitts nemá telefon.
„Když zavolám zítra ráno v devět, myslíte, že tam vrchního komisaře Irestona zastihnu? Nebo když zavolám v deset? V jedenáct V poledne?“
Prý ať chvíli počkám. Slyšel jsem z dálky, jak se tam dohadují. Trvalo to dlouho, takže jsem musel do telefonního automatu nastrkat
85další mince a pomalu jsem začínal ztrácet trpělivost. Konečně se ten energický hlas znovu ozval: „Vrchní kriminální komisař Irestone bude mít zítra dopoledne od deseti hodin pohotovost, můžete ho zavolat. Dám vám číslo.“
„Moment prosím.“ Připravil jsem si pero a vytáhl z kapsy papírek s Tedovou adresou. „Tak, už můžete.“ Číslo mi nadiktoval, já poněkud mrazivě poděkoval a zavěsil. Tím to skončilo.
Ted objímal svou nejmenší dcerušku a opatrně s ní točil na malém kolotoči. Oba se smáli. Najednou jsem krutě zalitoval, že také nemám takové děvčátko, že je nemohu vodit do sluncem zaplavených parků v neděli dopoledne, že se s ním nemohu mazlit a nemohu sledovat, jak roste. Sáro, ach Sáro, takhle asi tě to bolívá, chtělas mít děťátko, abys je k sobě mohla tisknout, dceru, která by ti před očima rostla a jednou bys ji viděla u oltáře. O tohle, co má Ted Pitts, tedy přicházíme. Díval jsem se, jak se z dítěte raduje, a z celého srdce jsem mu záviděl.
Když si holčičky hrály na písku, usadil jsme se na lavičku. Snažil jsem se najít téma konverzace. Zeptal jsem se Teda, proč už ho ty ročenky tolik nezajímají.
Díval se na děti a pokrčil rameny. „To víš, ono je to těžké,“ ještě trochu chraptěl, ale hlas se mu už hodně zlepšil. „Já si prostě nemůžu dovolit ty peníze risknout. Vždyť já si ani nemůžu dovolit koupit ty ročenky, já dokonce neměl ani na ty kazety pro sebe, ty tvé jsem ti koupil za peníze, co jsi mi dal, ale pro sebe jsem už skutečně nemohl. Vždyť jsem ti řekl, že jsme šetřili jak blázni na jídle. Zítra už sice budu mít v bance výplatu, ale to jsem ještě dlužný za elektriku.“
„Brzy se pojede Derby.“
Mrzutě přikývl. „Nemysli si, že mi to neleží v hlavě. Pořád koukám na ty kazety na polici a říkám si: mám, nebo nemám? Nakonec jsem se rozhodl že ne. Nemůžu to risknout. Jak bych se před Jane ospravedlnil, kdybych prohrál? Potřebujeme každou libru, to ti musí být jasné.“
Je to paradox, říkal jsem si. Na jedné straně je Angelo Gilbert, člověk ochotný pro ty kazety i vraždit, a na druhé Ted Pitts, pro kterého znamenají míň než spokojenost jeho ženy, nestojí mu ani za malou hádku.
„Ty programy patří jedné staré paní, jmenuje se O’Rorkeová,“ řekl jsem. „Paní Maureen O’Rorkeová. Byl jsem tenhle týden za ní.“
Ted se příliš zvědavě netvářil.
„Říkala několik zajímavostí, které by tě mohly bavit.“
„Jaké zajímavosti?“
Vyprávěl jsem mu o tom, jak bookmakeři vypovídají běžné účty lidem, kteří soustavněji vyhrávají, jak to O’Rorkeovi řešili s pomocí svého zahradníka, jak obcházel a objížděl sázkové kaceláře a vsázel peníze O’Rorkeových anonymně.
„Páni, to jsou věci.“ Ted potřásal hlavou. „Ba ne, Jonathane, nejlíp udělám, když na to zapomenu.“
„Ta paní O’Rorkeová tvrdí, že její muž počítal v průměru s jednou jistou výhrou na tři sázky. Jak se ti to zdá, tedy ze statistického hlediska?“
Usmál se. „Kamaráde, já bych musel mít stoprocentní jistotu, kdybych si chtěl vsadit v Derby.“
Jedna z holčiček hodila druhé písek do očí. Musel rychle vyskočit, hubovat, utěšovat a pečlivě a vážně zapracovat rohem kapesníku.
Když se všichni zase uklidnili, řekl jsem: „Natočil jsem si kopie té tvé hry Kosmická válka, nevadí ti to?“
„Ale to víš že ne. Zahrál sis to? Po prvním otazníku musíš vyťuknout S nebo F. Já ještě nenapsal návod, ale dám ti vědět vědět, jakmile se k tomu dostanu.“ Zatvářil se trochu pyšně. „Kluci říkají, že to je chytrá hra.“
„Je to tvá nejlepší?“ zeptal jsem se.
„Nejlepší?“ Pousmál se a pokrčil rameny. „Já podle ní učím. Musel jsem to vymyslet tak, aby žáci dokázali

pochopit strukturu programu a proč to vlastně funguje. Jasně, mohl bych napsat mnohem složitější věc, ale co z toho?“
Ted Pitts nebyl žádný snílek, ale pragmatik. Sehnali jsme dohromady děti, Ted je oprášil a vysypal jim písek z botiček. Pak jsme se vrátili k maringotce a k obědu, k domácím karbanátkům.
Odpoledne mne Ted soucitně sledoval, když jsem opravoval hory sešitů. Naštěstí jsem je v pátek nenechal doma. Za to vděčila pátá B Irestonovi.
V pondělí ráno se už Tedovi hlas zlepšil natolik, že se mohl odvážit čelit těm malými ďáblům ze třetí třídy. Odjeli jsme oba do školy, každý svým vozem. Měl jsem pocit, že je na čase, abych už z maringotky vypadl. Ačkoliv mi Jane nabízela, že tam mohu zůstat, jak dlouho budu potřebovat. Viděl jsem, že už pro Pittsovy nejsem mana z nebes, už na ně čekala v bance výplata. Ten týden už nebudou večeřet jen chleba a já abych si hledal jiné útočiště.
Než jsme vyrazili, natáhl se Ted na poličku a sundal těch šest kazet. „Mohl bych to zkusit udělat v polední přestávce, jestli chceš.“
„To by bylo výborné,“ řekl jsem. „V tom případě by sis jednu sadu mohl nechat ty a druhou dám paní O’Rorkeové.“
„Copak ty to pro sebe vůbec nechceš?“
„Možná časem, to bych si potom u tebe mohl udělat kopie, ale běhat až do konce života po sázkových kancelářích, to by pro mne určitě nebylo.“
Zasmál se. „Pro mne taky ne. Ačkoliv docela rád bych si zkusil…“ V očích mu zazářila tajná touha, ale zase rychle vyhasla. „No co, jedeme do díla.“ Políbil Jane a holčičky a vyrazili jsme.
V dopolední přestávce jsem se pokoušel zastihnout vrchního komisaře Irestona, tentokrát z automatu ve sborovně. Ani na tom novém čísle, které mi dali, jsem neměl úspěch. Vrchní komisař Irestone nebyl přítomen.
„To je nepříjemné, bylo mi řečeno, že ho u vás zastihnu.“
„Bohužel ho odvolali. Přejete si nechat vzkaz?“
Měl jsem chuť mu vzkázat něco jadrného. Nakonec jsem řekl: „Tak mu prosím vyřiďte, že volal Jonathan Derry.“
„Dobře, pane. Zapisujeme váš vzkaz v deset třicet tři.“
Ať jsou všichni do háje, zlobil jsem se.
Ušel jsem sotva pět kroků od telefonu ke kávovaru, když telefon znovu zařinčel. V tu dobu často volávaly manželky učitelů, aby své milované partnery požádaly o různé pochůzky a nákupy. Kdo byl nejblíž, zdvihl sluchátko. Moje žena to tedy určitě nebude, říkal jsem si, ale vtom už kdosi vykřikoval: „Jonathane, to je pro tebe.“
Překvapeně jsem se vrátil k aparátu a zdvihl sluchátko.
„Prosím?“
„Jonathane,“ ozvala se Sára. „Kdes byl? Kdes proboha byl?“
Měla vysoký, chvějící se, rozčilený hlas na pokraji hysterie, nikdy jsem ji tak neslyšel mluvit. Vyděsilo mě to.
„Co se stalo?“ zeptal jsem se. Bylo mi jasné, že mluvím příliš nevzrušeně, ale nedovedl jsem to jinak. Kdykoli to ve mně vřelo nebo jsem měl strach, mluvil jsem klidně.
„Bože!“ Šel jsem jí na nervy, ale musela šetřit slovy.
Po kratičké odmlce se ozval jiný hlas a mně naskočila husí kůže.
„Teď mě dobře poslouchej, ty hajzle…“
Angelo Gilbert!
„Poslouchej mě,“ řekl. „Tvoje panička si tu pěkně pohodlně sedí a ta zmoklá slepice, ta její kamarádka taky. Přivázali jsme je k židli, aby si neublížily.“ Posměšně se zasmál. „A ty teď poslouchej, ty hajzle, poslouchej dobře, protože uděláš, co ti řeknu. Posloucháš mě?“
„Ano.“ Poslouchal jsem opravdu absolutně soustředěně, levou rukou jsem si zakrýval volné ucho, aby mě nerušil hovor a cinkání šálků ve sborovně. Bylo to neskutečné. Měl jsem najednou nohy jako z hadrů.
„Tak tohle byla poslední srandička, co ti prošla,“ řekl Angelo. „Jaks nám poslal ty kazety na houby. Teď koukej navalit ty správný, jasný?“
„Ano,“ řekl jsem smířlivě.
„Počítám, že nechceš, abysme tvý paničce převálcovali ciferník, nebo jo?“
„Ne, nechci.“
„Tak navalíš ty pásky.“
„Dobře.“

„A žádný pitomý srandičky.“ Byl skoro zklamaný, že jsem na jeho dramatický výstup jaksepatří nezareagoval, ale já i v téhle nemožné situaci automaticky nasadil metodu, kterou jsem si vypěstoval za svá učitelská léta: vzpoura se musí otupit, člověk musí dát najevo, že mu agresivní osobnost neimponuje, že ho naopak nudí, triumfující krutost musí člověk potlačit zdáním nevšímavosti.
U dětí se to osvědčilo, osvědčilo se to i u Jenkinse, a u Angela jsem s touhle taktikou taky už dvakrát uspěl. Měl by už vědět, že na mně výhrůžky a posměch neplatí, že se nedám vyprovokovat, alespoň ne viditelně. Jenže Angelo byl příliš velký sobec a primitiv, nechtěl věřit, že by někdo neprojevil strach, když se u něho snaží strach vzbudit. Chytrý možná není, ale zato je krajně nebezpečný, nevypočitatelně.
Přidržel sluchátko Sáře. Na tu jsem žádnou taktiku neměl, proti té jsem byl bezmocný.
„Jonathane…“ řekla vztekle i se strachem, vysokým pronikavým hlasem. „Přišli včera, slyšíš, včera! Já i Donna jsme tu byly uvázané celou noc. Kde jsi k sakru byl?“
„Jste u Donny?“ zeptal jsem se úzkostlivě.
„Cože? Samozřejmě, kde bychom byly, neptej se na takové pitomosti!“
Angelo jí telefon zase vzal. „Tak teď poslouchej, hajzle, poslouchej, co to dá: teď nebudou žádný srandičky, teď chcem pravý dobrý zboží, to ti povídám, je to tvá poslední příležitost.“
Neodpovídal jsem.
„Seš tam?“ zeptal se ostře.
„Jistě.“
„Vodneseš ty kazety k mýmu tátotvi do Welwynu. Jasný?“
„Ano, ale já ty kazety nemám.“
„Tak je sežeň!“ skoro ječel. „Slyšíš? Sežeň je hned.“
„Chvíli mi to potrvá.“
„Vole, nemáš čas ani chvíli.“
Zhluboka jsem se nadechl. Byl nebezpečný, nemyslel racionálně a nebyl to školák. Musím s ním opatrně, nesmím zajít příliš daleko.
„Já ty kazety během dneška seženu, a pak s nimi pojedu za vaším otcem. Bude to ale možná dost pozdě.“
„Bude to brzy.“
„To nejde, to je neuskutečnitelné.“
Nevím, proč jsem vlastně v tu chvíli bojoval o odklad, asi instinktivně, abych se neunáhlil, abych si to mohl rozmyslet. Tentokrát budou mít Egypťané víc rozumu a jen tak se do Rudého moře nepohrnou.
Asi to vzal na vědomí, protože řekl: „Až tam pojedeš, táta si ty pásky vyzkouší na počítači. Jasný? Koupil si počítač značky Grantley, protože ty pásky byly pro něj dělaný. Tak žádný srandičky jako minule. Von si ty pásky prozkouší, tak koukej, ať sou to ty správný. Jasný?“
„Ano.“
„Když s nima bude táta spokojenej, tak mi sem zavolá. Pak vod tý tvý a vod tý zmoklý slepice vodjedu, nechám je tu uvázaný, a ty je můžeš přijít vysvobodit jako hrdina. Jasný?“
„Ano.“
„A nezapomeň, ty hajzle, žádný voloviny, nebo bude ta tvoje lítat za plastickejma chirurgama až do smrti. Nejdřív by přišly na řadu ty její zoubky jako perličky, srabe.“
Asi zase přidržel sluchátko Sáře, protože se pak v telefonu znovu ozval její hlas; rozzlobený, vyděšený a vzrušený.
„Proboha obstarej ty pásky!“
„Ano, jistě. Má Angelo pistoli?“
„Ano, má. Jonathane, prosím tě poslechni ho, prosím, nedělej žádné hlouposti a nezdržuj to.“ Byla to prosba i rozkaz.
Snažil jsem se ji trochu uklidnit. „Ty pásky stejně nestojí za nic. Snaž se je tam trochu upokojit, řekni mu, že udělám, co bude chtít. Řekni mu, že jsem ti to slíbil.“
Neodpověděla. Ozval se Angelo: „Tak to by bylo, ty hajzle, to stačí. Sežeň ty pásky. Jasný?“
„Dobře.“ V telefonu to klaplo a ticho.
Ve mně bylo taky ticho.
Sborovna se vyprázdnila a já přijdu pozdě do čtvrté A. Vzal jsem si potřebné knihy a vykročil po chodbě k laboratořím jako robot.
Sehnat pásky…
Nebudu je mít, dokud neseženu Teda Pittse, a to se mi podaří nejdřív v polední přestávce, tak ve čtvrt na jednu. Zbývá mi tedy hodina. Do té doby se musím rozhodnout, co a jak udělám.

Čtvrtá A probírala radioaktivitu. Řekl jsem žákům, aby pokračovali v pokusech s alfa částicemi, do kterých se pustili předchozí týden. Sám jsem si sedl na vysokou stoličku u tabule a sledoval, jak na Geigerově počítači počítají. V duchu jsem byl u Angela Gilberta.
Možnost volby.
Mohl bych ještě zkusit zavolat na policii a říci, že jistý nebezpečný člověk drží mou ženu v šachu s pistolí v ruce jako rukojmí. Mohl bych jim sdělit, kdo zabil Chrise Norwooda. Letěli by ke Keithlyovým a pokusili by se Angela přinutit, aby se vzdal. Pak už by Sára nebyla rukojmí jen pro tři kazety, ale pro Angelovu svobodu. Takové vyhrocení situace nesmím dopustit.
Žádná policie.
Co tedy?
Dám Harrymu Gilbertovi kazety s nadějí, že se Angelo vzdálí, aniž by Sáře nebo Donně ublížil. Jednoduše udělám to, co mi nařídil, a budu doufat, že si u Donny na mne nepočká a že odtamtud neodejde, dokud za sebou nenechá tři mrtvoly.
Nezdálo se to pravděpodobné, ale možné to bylo.
Měl bych lepší náladu, kdyby existoval alespoň jediný rozumný důvod k vraždě Chrise Norwooda. Určitě Angelovi nedal hotové kazety s programy, protože kdyby mu je dal, Angelo nemusel chodit za mnou.
Přemýšlel jsem už poněkolikáté o tom, co se asi stalo s původními zápisy Liama O'Rorkeho a s kazetami, které Petr poslal svému zákazníkovi, tomu, kdo si je objednal, Ch. Norwoodovi, Andělské kuchyně, Newmarket.
Chris Norwood. Zloděj. Nafoukaný hajzl, jak o něm řekl král zeleniny Akkerton, když jsme spolu seděli u piva.
Předpokládal jsem, že když za Chrisem přišli poprvé, nejspíš jim řekl, že Petr Keithly na těch programech právě pracuje a má u sebe všechny podklady a že by si Angelo měl zajít za ním. Angelo se tedy vydal za Petrem a začal mu vyhrožovat. Petr se vyděsil a předal mu nehotové, nepoužitelné programy. Než Gilbertovi zjistili, že programy nejsou k ničemu, byl Petr mrtvý. Pak šel Angelo nepochybně znovu za Chrisem Norwoodem, jenže tentokrát s pistolí. Chris Norwood zřejmě trval na tom, že Petr má programy na kazetách, a jestli Petr už nežije, kazety by se měly najít někde v jeho bytě. Tohle svým návštěvníkům asi řekl teprve poté, kdy Angelo rozstřílel jeho stereosoupravu, to začal mít strach, ale snažil se své programy zachránit, protože věděl, že by mu dopomohly k snadnému životu.
Chris Norwood dvakrát odmítl dát Angelovi to, co Angelo žádal.
Chris Norwood byl mrtev.
Já už jsem také Angela dvakrát napálil. Možná že jsem na živu jen díky své kulovnici. Dokonce i tehdy, kdy si Angelo myslel, že už má v ruce to, co chtěl, byl ještě stále výbušný a nebezpečný jako ten plyn, který zahubil Petra. Angela udržel na uzdě jen jeho otec.
Některým žákům čtvrté A se jádra zaplétala do uzlíků. Jako automat jsem sestoupil z výšin své stoličky a připomněl jim, že mlžné komory se nezamlží, pokud se nepřidá suchý led.
Žádný srandičky, řekl Angelo.
Tak to bychom měli…

Jaké mám vlastně zbraně? Co umím, co bych mohl využít?
Mohl bych střílet.
Angela zastřelit nemohu, alespoň ne tehdy, když míří pistolí Sáře na hlavu. Nemohu, aniž bych skončil v kriminále přinejmenším za zabití.
Ne, Angela opravdu zastřelit nemohu.
Mám jen to, co mě naučila fyzika. Umím sestrojit rádio, televizi, digitální hodiny, a pokud bych sehnal potřebné součástky, sestrojil bych i laser, lineární akcelerátor a atomovou bombu. Do oběda bych však tu bombu zaručeně udělat nestačil.
Dva z žáků, kteří pracovali na analogovém počítači, se nad přístrojem hádali. Přístroj sestával z jednoho velkého magnetu, bombardovaného spoustou malých magnetů. Jeden z kluků tvrdil, že síla permanentního magnetu s časem klesá, druhý tvrdil že to je nesmysl, že když permanentní, tak permanentní.
„Kdo z nás má pravdu, pane?" ptal se jeden z nich.
„Permanence je relativní, ne absolutní," odpověděl jsem.
V tu chvíli se mi v hlavě rozsvítilo. Přišla myšlenka vycházející z toho, co jsem uměl.

Ted Pitts se skláněl nad počítačem celou polední přestávku, vyráběl a přezkušoval kopie pásků.

„Tak tady to máš," řekl konečně a přetřel si dlaní šíji. „Podle mého jsou perfektní."
„Kterou sadu chceš pro sebe?"
Chvíli se na mne vážně díval. „Tobě je to opravdu jedno?"
„Vyber si, kterou chceš, já si vezmu, co zbude."
Váhal. Díval se na originály. „Opravdu?"
„Jistě. Ale vrať mi krabičky od těch originálů, Oklahomu a ty další. Bude lepší, když kazety odevzdám v původním balení."
Vložil jsem kopie do barevných krabiček, poděkoval Tedovi a vrátil se do sborovny. Řekl jsem svým ubohým trpělivým podřízeným, že mě přepadla strašná bolest hlavy a že je prosím, aby si rozebrali moje odpolední vyučování. Trochu skučeli, ale my si podobné služby vzájemně poskytovali často, když to jinak nešlo vyřešit. Oznámil jsem, že jedu domů a když všechno půjde dobře, ráno přijdu.
Před odchodem jsem ještě zašel za Louisou, počítala závaží a pružiny pro druhou třídu na odpoledne. Také jí jsem oznámil, že mě bolí hlava, ale soucitu jsem se nedočkal. Dobře mi tak. Když nesla náruč baterií do jedné z laboratoří, aby je rozdala po stolech, otevřel jsem jednu z jejích vzorně uklizených zásuvek a vytáhl jsem z ní drobné předměty. Rychle jsem je schoval do kapsy.
„Co hledáte?" zeptala se Louisa ve dveřích. Dvířka skříňky se zásuvkami byla ještě otevřená.
„Nic zvláštního," řekl jsem zmateně, „vlastně ani nevím."
„Jděte si lehnout," povzdechla si" já si s tou prací navíc nějak poradím."
Ve skutečnosti měla vždy méně práce, když jsem byl pryč, ale nemělo smysl jí to připomínat. Vřele jsem jí poděkoval, aby byla v dobré náladě (pro mé kolegy), šel jsem k vozu a jel domů.
Nemusel jsem se bát, že tam na mne bude čekat Angelo, ten byl až v Norfolku u Keithlyových.
Připadalo mi to všechno neskutečné. Stále jsem myslel na ta dvě děvčata přivázaná k židlím, strádající, vyčerpaná a vystrašená. Nedělej žádné pitomosti, řekla Sára, poslechni ho.
V jedné zásuvce u knihovny jsme měli zahrabané album s fotografiemi z dob, kdy nás ještě bavilo zaznamenávat události našeho neradostného života. Vyhledal jsem album a začal v něm listovat. Hledal jsem obrázek Petra, Donny a Sáry, jak stojí na chodníku před Petrovým domem. Vida, tehdy svítilo slunce. Všichni tři se usmívali, vypadali šťastně. Píchlo mě u srdce, když jsem si prohlížel Petra, tehdy ještě bez kníru, vypadal mladě a sám se sebou spokojený. Jinak ten obrázek ničím nevynikal: skupinka, dům, ulice. Mně se však v tu chvíli velice zamlouval.
Pak jsem šel nahoru do svého pokoje, odemkl skříň a vytáhl z ní mauserovku sedm šedesát dva a ještě jednu z malorážek, z jakých se střílí při olympijských hrách, anschützku nula dvacet dva. Obě zbraně jsem pečlivě uložil do svého speciálního kufříku a přibalil příslušné náboje. Kufřík jsem odnesl do vozu a položil do kufru.
Po krátké úvaze jsem ještě zašel do koupelny, vzal odtamtud velikou hnědou osušku a také jsem ji hodil do vozu.
Zamkl jsem dům.
Tři minuty jsem seděl ve voze a uvažoval. Nakonec jsem se ještě jednou vrátil do bytu, tentokrát pro speciálně spolehlivé lepidlo.
Jediné, co mi chybělo, byl čas.
Nastartoval jsem a vyjel, ne však do Welwynu, ale do Norwiche.

Jel jsem mnohem rychleji než jindy, jako bych měl v patách ďábla. Na kraj města jsem však stejně dorazil teprve v půl páté. Od chvíle, kdy jsem mluvil s Angelem, uplynulo šest hodin. Šest hodin uplynulo i zajatým.
Zastavil jsem u telefonní budky u nákupního centra nedaleko Donnina domu a vytočil jsem její číslo. Modlil jsem se, aby telefon zdvihl Angelo, jinak by situace byla mnohem horší než dopoledne.
„Haló?" Ozval se! Mluvil dychtivě, očekával, že volá jeho otec.
„Tady je Derry," řekl jsem. „Mám ty pásky."
„Dejte mi k telefonu tátu."
„Já nevolám od vašeho otce, ještě jsem se tam nedostal. Až do teďka jsem sháněl ty pásky."
„Poslouchej, ty hajzle…" mluvil zle a rozzuřeně. „Já tě varoval.
„Trvalo mi to celý den, než jsem je sehnal, ale mám je," přerušil jsem ho úzkostlivě. „Ty kazety mám, mám je!"
„Dobrý," řekl úsečně. „Ted je koukej vodvízt tátovi, koukej tam s nima jet, slyšíš?"
„Ano, hned tam jedu, bude mi ale chvíli trvat, než se tam dostanu, je to daleko."
Angelo něco vztekle zamručel a pak se zeptal: „Jak dlouho ti to bude trvat? Kde seš? Čekáme na tebe

celou noc a celej den, ty sráči.“
„Jsem u Bristolu.“
„Cože?“ vyštěkl vztekle.
„K vašemu otci nedorazím dřív než tak za čtyři hodiny.“
Chvíli bylo ticho. Pak se ozvala Sára, unavená, vyčerpaná, na slzy už jí nezbývaly síly, otupělá strachem..
„Odkud voláš?“ zeptala se.
„Jsem kousek od Bristolu.“
„Ach bože!“ Nebyla rozhněvaná, ale zoufalá. „My už to takhle dlouho nevydržíme…“
Než dořekla větu, vzal jí telefon z ruky.
„Tak sebou hni, ty sráči!“ Zavěsil.
Mám časovou rezervu. Dřív než za čtyři hodiny Angelo nebude očekávat, že se mu otec ozve. Výbušná atmosféra se během té doby už nebude zhoršovat, doufal jsem, že se naopak trochu uvolní, že zbude snesitelná netrpělivost, že už nebudou čekat od minuty k minutě, kdy se někdo ozve.
Než jsem znovu nastoupil do vozu, otevřel jsem kufr, vytáhl teleskop a obě zbraně a zabalil je do osušky. Bezpečnostním předpisům to neodpovídalo. Uložil jsem je na hnědě čalouněné zadní sedadlo a vedle nich, pod okraj plédu, jsem schoval krabičky s náboji. Podíval jsem se na ruce. Prsty se mi netřásly. Zato srdce ano.
Zajel jsem do ulice, kde bydleli Keithlyovi a zastavil u chodníku tak, aby na mne nebylo vidět z oken se síťovými záclonami. Viděl jsem ze svého místa střechu, část zdi a skoro celou předzahrádku. Angelův vůz stál na výjezdové cestě.
Na ulici bylo málo lidí. Děti se už vrátily ze školy domů a svačily, otcové se ještě nevrátili z práce. Před domy zůstala volná místa na zaparkování. Poklidné předměstí. Nová vilová čtvrť pro středně prosperující občany. Vzdušná ulice bez košatých, stinných stromů, bez sloupořadí telegrafních tyčí a změti drátů. Nově položené kabely byly pod zemí, jen tu a tam se vynořovaly nad povrch. Na fotografii Petrova domu jsem viděl osamělý telegrafní sloup, ze kterého se rozbíhaly dráty k jednotlivým domům, jinak nic, žádné překážky. Rovné asfaltové chodníky s bělavými obrubníky a asfaltová vozovka. U některých zahrádek pěkně upravený živý plot. Pečlivě stříhané trávníky s rovnými, úhlednými kraji. Nespočetně metrů síťových záclon, jen se zavlnit. Já-tě-vidím-a-ty dovnitř-nevidíš.
Hlavní zásada při přesné střelbě je vědět, jak daleko je terč. Na
95střelnicích je vzdálenost daná, neměnná. Byl jsem zvyklý střílet přesně na tři sta, čtyři sta a pět set yardů, a taky na devět set a tisíc yardů, což je skoro kilometr. Úhel zaměření se mění se vzdáleností: čím dál od cíle, tím výš nad cíl musí člověk mířit, jestliže se chce trefit.
Na olympiádě se střílí na tři sta metrů, ale z různých pozic: vkleče, vestoje, vleže. Při olympijské střelbě má startující v každé pozici deset ran na zástřel, desetkrát si může různě nařídit hledí, než čtyřicetkrát vystřelí soutěžně, s počítáním bodů.
V oné norwichské ulici jsem si žádné rány na zástřel nemohl dovolit. Mohl jsem zaměřit jen jednou a rychle.
V chodnících nebyly zasazeny žádné sloupy v pravidelné řadě, škoda, to by člověku pomohlo změřit vzdálenost. Odhadl jsem však, že předzahrádky jsou asi stejně široké, protože i domky byly jeden jako druhý. Vystoupil jsem tedy nenápadně z vozu a vykročil pomalu ulicí směrem od Petrova domu.
Na šířku zahrádky čtrnáct kroků. Chvilku jsem v duchu počítal. Vyšlo mi tři sta yardů na dvacet dva domky.
Pečlivě jsem počítal. Mezi mnou a cílem bylo řekněme sto sedmdesát yardů. Menší vzdálenost je výhodná; při takové vzdálenosti mohu počítat s tím, že neminu cíl s přesností jedné šedesátiny stupně oblouku; jinými slovy, že zasáhnu kulatý terč o průměru jednoho palce na sto yardů, o průměru dvou palců na dvě stě yardů, tři palce tři sta yardů a tak dále, až k desetipalcovému terči na tisíc yardů.
Ten večer byl můj cíl zhruba obdélníkový, asi tak čtyři na šest palců, což znamenalo, že nesmím střílet z větší vzdálenosti než čtyři sta yardů. Špatné bylo, že z místa, na kterém jsem právě stál, jsem cíl neviděl a neviděl bych ho ani s teleskopem.
Z domu, u kterého jsem zaparkoval, vyšel starší člověk a zeptal se mne, jestli, někoho hledám.
„Ne děkuji, čekám tady na manželku. Chtěl jsem se jen trochu protáhnout.“
„Tady vždycky parkuje můj syn,“ řekl pán a ukázal na místo, kde jsem měl auto. „Co nevidět přijede.“
Podíval jsem se na jeho zarputilý obličej. Věděl jsem, že musím odjet, jinak se na mne bude dívat za záclonou a bude sledovat, co dělám. Přikývl jsem, usmál se na něho, nasedl do vozu, zacouval na vedlejší vjezdovou cestu a jel ulicí nazpět, směrem odkud jsem přijel.
Dobře, je to jasné, musím do ulice vjet z opačného konce a zaparkovat někde, odkud je vidět na cíl,

nepostavit se přímo před některý dům, odkud by se na mne někdo mohl dívat a já bych pozorovatele za záclonou neviděl. Také nesmím zaparkovat tak, aby mne mohl vidět Angelo. Pečlivě jsem odpočítával domy, abych byl ve správné vzdálenosti. Čas utíkal.
Ve filmech běžně předvádějí směšné pohádky, ve kterých odstřelovač namíří, oběť se octne přesně na kříži teleskopického hledí, odstřelovač stiskne spoušť a oběť se kácí. On dokonce často tento výkon provede vstoje, a vždycky se trefí hned napoprvé. Těmto báchorkám se samozřejmě opravdoví střelci smějí nebo se jim z toho dělá zle. Snad jediný film, ve kterém nerežírovali střelbu tak, jak to má být, byl Šakal. Tam si střelec napřed v lese odměřil vzdálenost, řemenem zavěsil zbraň na strom, pečlivě zalícil a střelil tak třikrát nebo čtyřikrát do melounu velikosti lidské hlavy. Pak se teprve vydal vykonat popravu na stanovené místo. Na jedno však stejně zapomněli – na vítr, ale člověk nemůže chtít všechno.
Zajel jsem na druhý konec Petrovy ulice, kde jsem to neznal. Mezi dvěma domy jsem zahlédl široký vjezd k bývalému panskému sídlu, na jehož pozemcích postavili celou vilovou čtvrť. Za otevřenou železnou kovanou mříží brány se táhla cesta mizící v parku. Brána ustupovala za úroveň okolních domů, byla kus od silnice. Před ní vyštěrkované, celkem slušně udržované prostranství a omšelá tabule s nápisem oznamujícím návštěvníkům Výzkumného ústavu norem, že mají vjet a sledovat šipky k přijímací kanceláři. Bez zaváhání jsem vjel na prostranství pokryté štěrkem a zaparkoval. Bylo to ideální místo, cíl jsem odtamtud viděl, sice trochu zešikma, ale úplně zřetelně i pouhým okem.
Vystoupil jsem z vozu a odpočítal domy, stojící jako vojáci v pravidelných rozestupech podél ulice. Petrův dům byl čtrnáctý na protější straně a můj cíl o jeden dům blíž.
Ulice se nepatrně stáčela doprava a zleva foukal mírný vítr. Rychle jsem zakalkuloval i tyto faktory a vklouzl na zadní sedadlo.
Dlouho jsem se nemohl rozhodnout, kterou pušku bych měl raději vzít. Kulky ze sedm šedesát dvojky byly mnohem ničivější, kdybych takovou kulkou při první ráně cíl minul, nadělal bych nedozírné škody na věcech i lidech až do vzdálenosti přes půl kilometru.

Nula dvaadvacítka je podstatně lehčí, také by sice mohla nadělat velké škody, kdybych minul cíl, ale ne na tak velikou vzdálenost.
Normálně jsem z mauserovky střílel vleže, to ovšem v autě nešlo. Mohl jsem si kleknout, ale vkleče jsem by spíš zvyklý střílet z nula dvaadvacítky. Když si kleknu ve voze, mohu střílet s oporou, zbraň si podepřít o kraj dvířek a střílet otevřeným okénkem.

Děj se vůle osudu, vybral jsem si mauserovku. Byla přece jen mnohem účinnější, a když už jsem se do toho pustil, je lepší splnit opravdu důkladně, co jsem si předsevzal. Na cíl jsem viděl zcela zřetelně, takže jsem si mohl být jistý, že druhou ranou zaručeně neminu. Starosti mi dělala první rána.
Vzpomněl jsem si na Paula Arcadyho, jak se ptal: Uměl byste to jablko sestřelit z hlavy? Pokoušel jsem se o cosi podobného. Stačí malá chyba a následky mohou být strašlivé.
Už necouvnu. Stočil jsem okénko a vložil štíhlé třípalcové náboje do zásobníku mauserovky. Opřel jsem teleskop o okno a pořádně jsem si prohlédl cíl. Zaostřil jsem na plochu, mělkou krabici upevněnou vysoko na sloupu trochu z boku; šedá hranatá krabice, z ní se rozbíhaly dráty ke všem okolním domům.
Telefonní rozvod.
Bylo mi líto rodin, kterým pro zbytek dne vyřadím telefon z provozu, ale zase ne tolik líto, abych si to rozmyslel.
Odložil jsem teleskop, složil hnědou osušku a položil ji přes okraj dvířek, aby mi to neklouzalo. Pak jsme se pěkně pevně zaklínil mezi přední a zadní sedadlo a položil hlaveň mauserovky na osušku.
Počítal jsem s tím, že se do krabice budu muset strefit nejmíň třikrát, abych si byl jistý, že to stačí. Kulky ze sedm šedesát dvojky většinou proletí a nejvíc škody nadělají při výstupu. Kdybych si mohl dovolit prostřelit tu krabici skrz sloup, stačila by jedna přesná rána a bylo by po rozvodu, jenže to bych musel stát přímo za sloupem, což nešlo, protože by mě někdo mohl vidět.
Nastavil jsem hledí podle odhadu vzdálenosti, trochu jsem se přikrčil, až jsem měl pocit, že jsem v optimální poloze, zamířil s malou korekcí podle větru a stiskl spoušť. Kéž je to do sloupu, modlil jsem se, třeba vysoko nebo nízko, ale hlavně, aby to šlo do toho sloupu. Kulka sice sloupem proletí, ale už ztratí tu ničivou rychlost.
Sedm dvaašedesátka dává strašné rány, v ulici to muselo bouchnout, jako když práskne bičem. Ve voze mě to ohlušilo jako kdysi, než jsme začali nosit chrániče na uších.
Znovu jsem nabil. Podíval jsem se teleskopem. Zásah byl vidět zcela jasně, úhledný, kulatý otvor těsně pod horním okrajem krabice.

Sláva, vydechl jsem si vděčně a s úlevou.
Zalícil jsem o nepatrný kousek níž. Sám jsem se ani nehnul. Znovu jsem vystřelil. Nabil. Vystřelil. Podíval jsem se teleskopem.
Druhý a třetí zásah se překrývaly, byly níž než ten první. Celá krabice se rozpoltila, asi díky tomu, že jsem na ni nestřílel přímo, ale ze strany.
Bude to muset stačit, už jsem nadělal příliš mnoho hluku. Položil jsem pušky a teleskop pod zadní sedadlo a přikryl je osuškou. Sedl jsem si za volant.
Nastartoval jsem a zvolna vycouval na ulici. Vyjel jsem ne příliš rychle. Zpětným zrcátkem jsem zahlédl, jak dva místní obyvatelé vyšli zvědavě na chodník a rozhlížejí se. Síťované záclony se asi vlnily ostošest. Nikdo však nezačal křičet, neběžel za mnou a neukazoval: To je on!
Copak asi Angelo – co si myslí? A Sára – pozná ránu z kulovnice s větší jistotou než zvuk kostelních zvonů. Tiše jsem doufal, že bude mlčet.

Kousek za Norwichem jsem zastavil u pumpy a vytočil Donnino číslo.
Ticho.
V telefonu to jen tiše hučelo jako vítr.
Zhluboka jsem si vydechl a usmál se při pomyšlení, co asi řeknou opraváři, až na ten sloup vylezou. Nejspíš to bude něco jadrného.
Donnin telefon jsme mohl vyřadit možná i jiným způsobem, prý to jde, když se vytočí číslo, počká se, až se volaný ozve a položí sluchátko; volající sluchátko nezavěsí. Linka je pak zablokovaná a nikdo se na ni nedovolá. Mohl jsem to zkusit, ale taková umělá porucha dlouho nevydrží, ostatně u některých centrál prý to vůbec nejde.
O kus dál jsem zastavil ještě jednou, tentokrát abych si uklidil a přichystal věci ve voze. Mauserovku a teleskop jsem pečlivě uložil do příslušných přihrádek v přenosné skříni v kufru. Uklidil jsem také náboje do mauserovky. Pak jsme zcela vědomě překročil vlastní i obecně platná pravidla a nabil jsem anschützku. Ostrým nábojem.
Rozložil jsem osušku na zadním sedadle a zabalil do ní podélně olympijskou kulovnici, poté jsem ji položil na podlážku za předními sedadly. Hnědou osušku na hnědém koberci skoro nebylo vidět.
Počítal jsem s tím, že musím jet plynule, nesmím se prudce rozjíždět, prudce zastavovat ani zatáčet, aby se puška nepohnula.
Dal jsem do kapsy čtyři rezervní náboje, protože anschützka neměla zásobník a každý náboj se vkládal ručně. Po letech praxe jsem dovedl vyhodit prázdnou patronu a nabít zbraň během dvou vteřin, dokonce i rychleji, pokud jsem měl rezervní náboj připravený v dlani. Obě pušky byly přibližně stejně velké, mohl jsem si vzít mauserovku se zásobníkem, ale bál jsem se její děsivé razance, do bytu se nehodila.
Nula dvaadvacítka by sice také uměla zabít člověka, ale ne v sousedním domě.
Pak jsem si chvilku hrál s kazetami a s krabičkami na kazety, s lepidlem a věcmi, které jsem vzal ve škole.
Konečně jsem se znovu rozjel, tentokrát už do Welwynu.
Harry Gilbert mne očekával. Soudě podle toho, jak vyběhl z domu, sotva jsem zahnul na vjezdovou cestu, čekal už dlouho a začínal pomalu ztrácet trpělivost.
„Kde jste k sakru byl? Máte ty kazety?“
Když jsem vystupoval, šel až těsně ke mně s výhrůžně vysunutou bradou; chtěl mi naznačit, kdo tu je pán.
„Myslel jsem, že se vám nelíbí, když Angelo ohrožuje lidi vaší pistolí,“ poznamenal jsem.
Škublo mu ve tváři.
„Jsou situace, kdy to jinak než s výhrůžkama nejde,“ řekl. „Dejte mi ty kazety.“
Vytáhl jsem z kapsy tři kazety a ukázal mu je jen bez krabiček.
„Tak, a teď zavolejte Angelovi, ať odváže mou ženu.“
Gilbert zavrtěl hlavou. „Nejdřív si přezkouším ty pásky, pak teprve zavolám Angelovi. On vaši ženu nechá přivázanou, rozvážete si ji potom sám, tak to bylo dohodnuto. Pojďte dovnitř.“
Šli jsme znovu do jeho strohé pracovny, kde od mé poslední návštěvy přibyl na psacím stole počítač značky Grantley.
„Tak sem s těma páskama,“ natáhl ruku a já mu je podal. Zasunul první do magnetofonu stojícího hned vedle počítače a začal zmateně bloudit prsty po klávesnici.
„Jak dlouho už ten přístroj máte?“ zeptal jsem se.
„Mlčte.“
Vyťukal RUN a nic se nedělo, pochopitelně , protože do stroje ještě nevložil program. Díval jsem se, jak si bere k ruce návod a listuje v něm. Kdybychom měli neomezeně času, nechal bych ho, ať se škvaří ve

vlastní šťávě. Jenže každá promarněná minuta byla další nesnesitelnou minutou pro Sáru a Donnu..
„Uděláte líp, když si pozvete někoho, kdo by vás to naučil," řekl jsem.
„Mlčet!" Vztekle se na mne podíval a znovu vyťukal RUN.
„Byl bych rád, kdyby už Angelo z toho domu odešel. Ukážu vám, jak se s tím pracuje, jinak tu strávíme celou noc."
Asi by dal nevím co za to, aby mi nedopřál žádné zadostiučinění. Co dělat, měl se líp připravit.
Vyhodil jsem kazetu, abych se podíval, kterou stranu tam měl. Pak jsem ji vrátil na místo a vyťukal jsem na klávesnici CLOAD EPSOM. Hvězdičky v pravém horním rohu obrazovky začaly povzbudivě mrkat, jak počítač prohledával pásku. Konečně našel EPSOM, spolykal epsomský program a oznámil READY.
„Tak, a teď vyťukejte RUN a stiskněte ENTER," řekl jsem.
Gilbert mě poslechl a na obrazovce se ihned objevila otázka:
KTERY DOSTIH V EPSOMU?
NAPIS JMENO DOSTIHU A STISKNI ENTER
Gilbert napsal DERBY a obrazovka ho vyzvala, aby napsal jméno koně. Napsal ANGELO a pak postupně psal smyšlené odpovědi, jako předtím my s Tedem Pittsem. Angelovi vyšel faktor vítězství 46, což byla patrně maximální možná hodnota. I z toho si člověk mohl udělat představu, jak vysoko si Gilbert cení svého syna.
„Jak tam najdu Ascot?" zeptal se.
Vyhodil jsem kazetu, obrátil ji a vyťukal jsem CLOAD ASCOT, stiskl ENTER a vyčkal, až se objeví READY.
„Napište RUN a stiskněte ENTER," radil jsem.
Zase poslechl a okamžitě se objevila otázka: KTERY DOSTIH V ASCOTU? NAPIS JMENO DOSTIHU A STISKNI ENTER
Napsal GOLD CUP a pak se už u vytržení díval na objevující se otázky. Najednou mi přišlo, že už jsme si takhle hráli dost dlouho.
„Zavolejte Angelovi," řekl jsem. „Vidíte přece, že tentokrát máte opravdu to, po čem jste toužil."
„Moment," řekl tvrdě, „vyzkouším ještě ty ostatní. Nevěřím vám, Angelo mi několikrát připomínal, abych vám nedůvěřoval."
Pokrčil jsem rameny. „Přezkoušejte si, co chcete."
Vyzkoušel tak jeden až dva programy na každé straně všech tří kazet. Konečně mu došlo, že když napíše CLOAD a přidá prvních pět písmen příslušného závodiště, obrazovka mu poskytne podklady.
Nakonec jsem ho zarazil: „Dobře, to snad stačí, zavolejte teď prosím Angelovi. Můžete si s těmi programy hrát podle libosti, až budu pryč."
Neměl už důvod rozhovor odkládat. Nevlídně se na mne podíval, sebejistota se mu zase vracela. Pak zdvihl sluchátko jednoho ze svých pěti telefonů, podíval se do zápisníku a vytočil číslo.
Samozřejmě že se nedovolal. Vytočil číslo ještě jednou. Už byl netrpělivý, zkusil to znovu. Potom něco zamumlal a sáhl po jiném telefonu. Výsledek stejný.
„Co je?" zeptal jsem se.
„To číslo je hluché."
„Tak to asi špatně vytáčíte, já to číslo mám."
Sáhl jsem do kapsy u saka, vylovil diář a pečlivě jsem v něm listoval. Pak jsem mu přečetl číslo telefonu.
„To jsem právě vytáčel," řekl Gilbert úsečně.
„To není možné, zkuste to ještě jednou." Nikdy jsem si o sobě nemyslel, že bych mohl mít herecké nadání, ale v tu chvíli mi to šlo úplně snadno.
Zkusil to ještě jednou. Mračil se. Já se rozhodl, že je na čase, abych se tvářil rozčileně a vystrašeně.
„Musíte se tam dovolat! Já se celý den štvu jak blázen, abych ty pásky sehnal, musíte zavolat Angelovi, musí odejít od mé ženy!"
V rozkazování měl dlouholetou praxi, ale já se taky musel naučit ovládat vůli prohnaného soupeře.
Vykročil jsem proti němu. V tu chvíli bylo jasné, že já jsem silnější, vyšší a určitě v lepší kondici.
Rychle nabídl, že zavolá na poruchy. Zatímco tam volal, předstíral jsem netrpělivost a rozčilení a přecházel nervózně kolem. Na poruchách Gilbertovi sdělili, že příslušná stanice je mimo provoz.
„To přece není možné!" Vykřikoval jsem hystericky. „Musíte okamžitě Angelovi zavolat."
Harry Gilbert se na mne jen bezmocně díval, věděl, že zavolat nemůže.
Odložil jsem hysterii, ale mluvil jsem rozzuřeně, co to dalo. „Tak tam musíme spolu jet!"
„Ale Angelo říkal…"
„Kašlu na to, co Angelo říkal," vyštěkl jsem. „Neodejde, dokud se nedozví, že ty kazety máte, a vy mu to

teď nemůžete nijak sdělit, zatraceně! Nezbývá nic jiného, než abyste se mnou jel a řekl mu to sám. Už toho mám dost.“
„Vy si tam jeďte, já nepojedu.“
„Ale ano, pojedete. Sám do toho baráku nevejdu, dokud tam je Angelo s pistolí. Řekl, že ty pásky mám předat vám, a to jsem taky udělal. Ted vy musíte jet se mnou a musíte mu to říct. Ujišťuju vás, že pojedete po dobrém nebo po zlém.“ Snažil jsem se mluvit nebezpečně a výhrůžně, šlo mi to dobře. „Bud si vedle mne sednete hezky dobrovolně, nebo vás svážu do kozelce, ale na místo vás dostanu třeba v bezvědomí. Pak se proberete. Angelo na nikoho jiného než na vás nedá.“ Sáhl jsem po kazetách ležících vedle počítače. , Jestli chcete, abych vám ty pásky vrátil, pojedete se mnou.“
Řekl ano. Nic jiného mu nezbývalo. Vytáhl jsem z kapsy krabičky na kazety a ukázal Gilbertovi barevné štítky s nadpisy. Oklahoma, Anna a král se Siamu a West Side Story. Obě volné kazety i tu, kterou jsem vyhodil z přehrávače, jsem uložil do krabiček. „Vezmeme je s sebou, abyste mohl Angelovi dokázat, že je opravdu máte.“
Přikývl. Vyšli jsme z domu. Zabouchl za námi domovní dveře a šel si sednout do vozu vedle mne.
„Já ty pásky podržím,“ řekl.
Zavrtěl jsem hlavou a uložil kazety do přihrádky na rukavice, kam tak snadno nedosáhl. Řekl jsem mu, že mu je dám, až přijedeme do Norwiche.

Harry Gilbert byl velmi silná osobnost, proti takovému člověku bych se za běžných okolností netroufal postavit. Tehdy jsem najednou došel k zjištění, že jsem se podceňoval, že také nejsem slaboch. Celý svůj život jsem žil v posvátné úctě před třídními a řediteli, jako žák, jako student i jako učitel. Stalo se, že jsem s těmi pány nesouhlasil a pohrdal jimi, že jsem se vzbouřil, nikdy jsem se však nepokusil proti některému z nich opravdu vstoupit do boje a pokusit se jej porazit. Člověka mohou vyloučit ze školy, z fakulty nebo vyhodit z místa, a v oboru fyziky to bylo obzvlášť snadné, proto jsem se asi bál.
Harry Gilbert mne z ničeho vyloučit ani vyhodit nemohl, a v tom asi bylo to kouzlo. Klidně jsem čelil jeho přesvědčivé nadřazenosti, ani v nejmenším jsem se nedal zastrašit. Věděl jsem, že ho mohu rozumem i silou donutit, aby mne poslechl. Stoupalo mi to do hlavy jako víno. Musím být opatrný, říkal jsem si, abych sám nakonec nepropadl iluzi o vlastní velikosti.
Napadlo mne, že Angelo nejspíš uvažuje podobně jako já. Vznáší se na pocitu síly a moci, myslí si, že dokáže víc, než je možné. Má pocit, že svět je proti němu slabý. Opájí se novou představou vlastních velkých možností, jenže vůbec nezná sebekritiku ani zábrany.
„S Angelem je tam ještě nějaký člověk,“ poznamenal jsem jakoby nic. „Žena říkala ‚oni‘.“
Gilbert zasmušile mlčel.
„Když Angelo tehdy přišel do mého bytu, byl s ním ještě nějaký člověk. Podobal se mu a na slovo ho poslouchal.“
Gilbert chvíli váhal, pak pokrčil rameny a řekl: „To byl Eddy, Angelův bratranec, jejich matky jsou dvojčata.“
„Italky?“
„Jsme původem z Itálie.“
„Ale narodili jste se už v Anglii, viďte?“
„Ano. Proč se ptáte?“
Povzdechl jsem si. „Aby nám cesta líp uběhla.“
Něco zamručel. Měl jsem však pocit, že už se s mým jednáním trochu vyrovnal. Těžko říci, jestli si myslel, že jsem si právem počínal tak, jak jsem si počínal.
Nemusel jsem předstírat neklid a obavy. Přistihl jsem se, jak nervózně poklepávám prsty na volant, kdykoliv jsme zůstali stát na červenou, a že proklínám dlouhé těžkopádné nákladní vozy, když se mi nedaří je předjet. Než dojedeme do Norwiche, ty čtyři hodiny, které jsem Angelovi slíbil, už uplynou. Nejvíc ze všeho jsem se bál, aby Angelo předčasně neztratil nervy a nezačal běsnit.
„Zaplatíte paní O’Rorkeové za ty programy?“ zeptal jsem se.
Po krátké odmlce řekl: „Ne.“
„A co aniž by to věděl Angelo?“
Vztekle, úkosem se na mne podíval. „Angelo mě poslouchá. A jestli paní O’Rorkeové zaplatím, nebo ne, do toho mu nic není.“
Jestli věří tomu, co říká, tak sám sobě lže. Možná že si jen přeje, aby to byla pravda. Možná že opravdu nevzal na vědomí, že časy, kdy měl nad Angelem nadvládu, už nenávratně končí. Kéž tomu ještě chvíli věří, alespoň dvě hodiny.

10
Když jsme dojížděli do Norwiche, dlouhý den už zvolna uhasínal. Za hodinu se úplně setmí. Zajel jsem do Petrovy ulice tak, aby byl Gilbert u chodníku přímo před domem, až zastavím. Angelo znal můj vůz, viděl ho u otce, jako já viděl ten jeho. Až mě uvidí přijíždět, poplaší se.
„Prosím vás, vystupte z vozu, jakmile zastavíme," požádal jsem Gilberta. „Aby vás Angelo hned viděl."
Mrzutě zabručel, ale jakmile jsem zajel k chodníku, otevřel dvířka a vystoupil, aby byl zřetelně vidět, aby si ho mohli dobře prohlédnout pozorovatelé za záclonami.
„Ještě něco," vystoupil jsem také a volal jsem na něho přes vůz. „Vezměte si ty kazety a zdvihněte je, ať je Angelo vidí," podal jsem mu všechny tři krabičky.
„Moc rozkazujete."
„Váš syn nevěří mně a já zase nevěřím jemu."
Vztekle se na mne podíval. Už se mu zase vrátila sebejistota. Kazety si však ode mne vzal, zdvihl ruku a ukázal je směrem k domu. Dokud byl ke mně zády, vzal jsem zezadu kulovnici zabalenou v osušce a přidržel jsem si ji u těla tak, že ji částečně zakrýval kabát. Angelo otevřel hlavní vchod a kryl se za dveřmi.
„Jděte dovnitř," řekl jsem Gilbertovi. „V téhle ulici se na nás dívá spousta lidí skrz záclony."
Polekaně se rozhlédl, nebyl rád, že ho snad pozorují. Vykročil k synovi. Proklouzl jsem rychle kolem vozu a šel mu v patách, div jsem mu na ně nešlapal.
„Vysvětlete mu to," zašeptal jsem naléhavě. Dopáleně vztyčil hlavu. Angelovi řekl: „Nejde vám tu telefon."
„Cože? To není možný!" Angelo pootevřel dveře. „Prostě nejde. Nechovej se jako pitomec. Proč bych sem prosím tě jinak jezdil?"
Angelo se odvrátil od dveří a energicky zamířil do obývacího pokoje, kde byl telefon. Slyšel jsem, jak zdvihl sluchátko, jak klape s vidlicí a jak zase sluchátkem praštil.
Gilbert šel za ním a zůstal stát ve dveřích. Ukázal barevné krabičky s kazetami. „Ty pásky přinesl," řekl. „Vyzkoušel jsem všechny tři, tentokrát je to ono."
„Pojď dovnitř, ty sráči!" křikl na mne Angelo. Opřel jsem kulovnici hlavní dolů, o malý prádelník na dosah ruky od dveří a vstoupil na práh místnosti.
Nábytek byl všelijak přestrkaný. Uprostřed pokoje seděly Sára a Donna zády k sobě, zápěstí a kotníky přivázané k opěradlům a k nohám židlí z jídelny. Z jedné strany stál Angelo s pistolí v ruce a za oběma děvčaty jeho blíženec Eddy. Všude se povalovaly sklenice a špinavé nádobí, vzduch byl prosycený zápachem nespočetných cigaret.
Sára seděla čelem ke mně.
Dívali jsme se jeden na druhého s podivnou neúčastí. Všiml jsem si, že má černé kruhy pod očima, že je vyčerpaná a má kolem úst napjatý, bolestivý rys.
Neřekla ani slovo. Jistě cítila, že neprojevuji dostatečnou účast, že jsem jako vždy příliš klidný. Na tváři se jí neobjevila láska a úleva, ale znechucení a úleva.
Jeďte domů," řekl jsem unaveně Angelovi. „Máte, po čem jste toužil.".
Modlil jsem se v duchu, aby šel, aby se spokojil tím, co má, aby byl rozumný, aby se nechal manipulovat svým otcem, aby se choval alespoň trochu normálně.
Harry Gilbert se začal otáčet ke mně. Angelovi řekl: „Tak to by stačilo, Angelo, jedeme domů."
„Ne," odsekl Angelo.
Gilbert se zarazil. „Cos to řekl?"
„Řekl jsem, že ne. Tenhle spratek mi ještě musí zaplatit za všechny ty těžkosti, co nám nadrobil. Pojď sem, ty hajzle."
Gilbert rychle zasáhl: „Ne, Angelo, tohle stačí." Ukázal na děvčata.
Angelo namířil pistolí s velikým tlumičem Donně na hlavu. „Tahleta mi tu už celý hodiny ječí, že nás udá policajtům, kráva jedna pitomá."
„Neudá vás," řekl jsem okamžitě.
„To si teda piš, že ne."
Dokonce i Gilbertovi bylo jasné, jak to Angelo myslí. Zděšeně zamával rukama a vystrašeně synovi přikázal: „Okamžitě tu pistoli odlož, slyšíš? Dej to z ruky." Hlas mu hřměl otcovskou autoritou a Angelo se ho z dlouholetého zvyku chystal poslechnout. Pak jsem na něm viděl, jak si to rozmýšlí. Ted anebo nikdy, řekl jsem si.
Pravou rukou jsem sáhl po pažbě kulovnice zabalené v osušce. Jediným bleskurychlým pohybem jsem ji vytáhl, odjistil a zamířil.
„Pusť tu pistoli," vyštěkl jsem..
Všichni zkameněli, Angelo snad nejvíc, protože mi už podruhé naletěl. Všichni tři stáli, jako by zmrzli. Na

Sáru jsem se nepodíval.
„Pusť tu pistoli," opakoval jsem. Angelo ještě stále mířil Donně na hlavu.
Nemohl se smířit s tím, že by zbraň upustil, nedovedl prohrát.
„Zastřelím tě," řekl jsem.
Ještě váhal. Namířil jsem na strop a stiskl spoušť. Vyšla hromová rána a ze stropu se sypala omítka. Ostrý pach střelného prachu přehlušil zápach cigaret. Ti tři stáli s otevřenými ústy jako ryby. Ústí hlavně už zase mířilo Angelovi na srdce a zbraň byla nabitá. Nabil jsem ji, než se Angelo stačil nadechnout. Díval se na mne s nevěřícím úžasem.
„Tak pusť tu zbraň, hned!"
Ještě váhal. Musím ho postřelit, říkal jsem si nešťastně, budu muset, i když nechci. Proč sakra tu zatracenou pistoli nepustí, stejně nemá na vybranou.
Vzduch jako by se ještě chvěl po výstřelu. Do nastalého ticha se ozvala Sára.
Promluvila vztekle, rozvášněně, jako by neoslovovala jen Angela, ale taky mne: „Střílel na olympiádě," řekla hlasitě.
Angelo se zatvářil pochybovačně. Znejistěl.
„Pusť tu pistoli, nebo ti ustřelím ruku!"
Upustil zbraň na zem.
Běsnil vzteky a záštím. Skoro jsem se bál, že se na mne vrhne s holýma rukama bez ohledu na následky. Snažil jsem se na něho dívat co nejklidněji, bez stínu vítězoslávy, abych ho nedráždil.
„Ty pásky máte," řekl jsem. „Tak si všichni tři nalezte do auta, a koukejte vypadnout. Už vás nikdy nechci vidět." Ustoupil jsem o krok do haly a kývl směrem ke dveřím. „Tak jděte, jeden po druhém. Nejdřív Angelo."
Šel kolem mne, oči ve snědém obličeji jako dvě černé propasti. Bylo příliš šero, než abych v těch propastech uviděl nenávistný oheň. Sledoval jsem ho hlavní kulovnice až ke dveřím ven, jako tenkrát v našem bytě.
„Však já tě ještě dostanu," utrousil vztekle.
Neodpověděl jsem.
Rozzuřeně otevřel dveře a vyšel ven.
„Teď vy," otočil jsem se k Harrymu Gilbertovi.
Zuřil skoro stejně jako jeho syn, ale současně jako bych na něm viděl obdiv a snad i vděčnost za to, že jsem Angela zvládl v situaci, kdy na něho otec nestačil. Možná že to byla jen moje představa.
Vyšel za Angelem. Viděl jsem, jak oba nasedají do vozu.
„Teď, ty," řekl jsem Eddymu. „Zdvihni tu pistoli. Zdvihni ji za tlumič. Umíš vyhodit náboje?"
Eddy, věrná podoba Angela, sklesle přikývl.
„Tak je vysyp, ale opatrně."
Zadíval se na kulovnici, pak se podíval za Angelem, jak nastupuje do vozu. Vyhodil náboje ze zásobníku a upustil je na koberec.
„V pořádku. Tu pistoli vezmi s sebou." Pohnul jsem hlavní pušky a ukázal hlavou na dveře. Z mých tří návštěvníků odcházel Eddy nejrychleji a s nejmenším odporem.
Přihlížel jsem z haly, jak Angelo startuje, jak zařazuje zpátečku a prudce vyjíždí na ulici. Schválně se otřel o můj vůz, takže si promáčkl zadní blatník. Pak vyrazil bláznivou rychlostí, asi aby si dokázal, že je chlap.
Byl jsem hrozně přetažený. Vrátil jsem se do obývacího pokoje. Šel jsem nejdřív k Sáře, prohlédl si gumová pouta a rozepnul je. Nejdřív na zápěstí, pak na nohou. Vzápětí jsem odvázal Donnu.
Donna se usedavě rozplakala. Sára vstala, celá ztuhlá, a přesunula se na měkkou pohovku.
„Máš vůbec představu, jak dlouho jsme tady takhle seděly?" Zeptala se trpce. „A jestli se snad chystáš na to zeptat, tak tedy ano, několikrát nás odvázali, abychom mohly jít na záchod."
„A co jídlo?"
„Já tě nenávidím."
„Já to ale opravdu chci vědět."
„Ano, jedly jsme. Přinutil mě vařit."
Donna ze sebe mezi vzlyky vypravila: „Bylo to hrozné. Hrozné! Neumíš si to představit."
„Doufám, že vás…" začal jsem vylekaně.
„Ne, to ne," přerušila mne Sára suše. „Jen se nám posmívali."
„Byli odporní. Říkali nám krávy." Kulhala po koberci a opatrně se usadila v křesle. „Všechno mě bolí." Z očí jí tekly slzy. Vzpomněl jsem si, jak o ní Angelo mluvil jako o zmoklé slepici. Rychle jsem to pomyšlení zaplašil.

„Poslyšte, vím, že se vám nebude chtít, ale byl bych nejradši, kdybyste si zabalily nejnutnější věci a kdybychom odtud vypadli.“
Donna nemohoucně zavrtěla hlavou. Sára se odbojně zeptala: „Proč?“
„Angelo odtud odcházel velmi nerad, to jste viděly. Co když se vrátí? Mohl by se vrátit… až si bude myslet, že už ho nečekáme.“
Ta představa je děsila stejně jako mne. Sára dostala vztek: „Proč jsi jim nechal tu pistoli? To byla pěkná pitomost. Jsi idiot!“
„Tak co, jdete?“
„Přece víš, že nemůžeme,“ zakvílela Donna.
Obrátil jsem se k Sáře: „Musím odjet s vozem. Tak co, pojedete se mnou, nebo ne?“
Sára okamžik uvažovala a pak přikývla. Ano, prý pojedou. Donna sice protestovala, ale Sára ji zavedla nahoru, aby si zabalily. Za chvilku se vrátily, každá v ruce cestovní kabelu. Sára se dokonce stačila namalovat! Usmál jsem se na ni, tak jako jsem se usmíval kdysi, líbilo se mi, že se tak rychle sebrala. Překvapeně se na mne podívala.
Vzal jsem jim tašky z ruky. „Tak pojďte, děvčata, už ať jsme odtud.“ Došel jsem ještě pro kulovnici, znovu jsem ji zabalil do osušky, aby ji nikdo ze sousedů nezahlédl, a strčil jsem ji do kufru. Zkontroloval jsem, jestli má Donna všechny klíče. Pak jsem zamkl hlavní vchod, naložil věci do kufru, nasedli jsme a vyjeli.
„Kam vlastně jedeme?“ zeptala se Sára.
„Kam byste chtěly jet?“
„Kolik máme peněz?“
„Máme úvěrové karty.“
Chvíli jsme jeli mlčky, jen Donna občas zavzlykala a posmrkávala. Rozsvítil jsem světla a dlouhý soumrak se změnil ve tmu.
Zastavil jsem u telefonní budky a zavolal na sussexskou policii na účet volaného.
„Je tam prosím vrchní komisař Irestone?“ Stejně je to asi marné, ale za pokus to stojí, říkal jsem si.
„Vaše jméno, pane?“
„Jonathan Derry.“
„Okamžik, prosím.“
Čekal jsem a z dálky se jako obvykle ozýval tlumený hovor, různé klapání. Pak najednou promluvil do telefonu energický hlas, Irestone to ale nebyl. „Pane Derry, vrchní komisař Irestone dal příkaz, abychom v případě, že byste se zase ozval, vaši zprávu v plném znění zaznamenali a pak mu ji neprodleně zaslali. Vrchní komisař Irestone lituje, že díky určité… nedostatečné koordinaci nevěděl až do dnešního odpoledne, že jste se s ním opakovaně pokoušel spojit. Já jsme inspektor Robson, byl jsem za vámi s vrchním komisařem, jestli si vzpomínáte.“
„Ano, vzpomínám.“
Asi tak čtyřicátník, světlovlasý, s ruměnými tvářemi.
„Můžete mi prosím sdělit důvod, proč jste se s námi chtěl spojit?“
„Poznamenáte si to?“
„Ano, pane, také si to nahrajeme.“
„Dobře. Tedy… muž s pistolí, který za mnou tehdy přišel do domu, se jmenuje Angelo Gilbert. Jeho otec je Harry Gilbert, majitel heren s hracími automaty, má spoustu filiálek v Sussexu a severovýchodním Londýně. Člověk, který přišel s Angelem, je jeho bratranec Eddy, příjmení neznám. Poslouchá jen Angelovy příkazy.“
Na chvilku jsem se odmlčel. Inspektor Robson se zeptal: „To je vše, pane?“
„Ne, není. V tuto chvíli všichni tři jedou z Norwiche Angelovým vozem.“ Řekl jsem mu značku a barvu vozu a nadiktoval poznávací značku. Ještě jsem ho upozornil, že auto má promáčknutý zadní blatník.
„Pravděpodobně jedou do Gilbertova domu ve Welwyn Garden City. Domnívám se, že tam Angelo bydlí s otcem. Eddy pravděpodobně ne.“ Nadiktoval jsem mu adresu. „Dojedou tam tak asi za hodinu a čtvrt nebo hodinu a půl. Mají ve voze pistoli Walther, ráže dvaa –
109dvacet, s tlumičem, jestli také náboje, to nevím. Je možné, že to je tatáž pistole, kterou mě předtím Angelo ohrožoval, aspoň tak vypadá. Je možné, že tou pistolí byl zastřelen Norwood.“
„To jsou velmi prospěšné informace,“ řekl Robson.
„Ano?“
„Domnívám se, že pan Harry Gilbert o smrti Chrise Norwooda neví vůbec nic. Chci říci, neví ani, že Norwood už nežije. Až půjdete zatknout Angela, nebude Harry Gilbert vůbec vědět, proč ho zatýkáte.“
„Děkuji za informace, pane.“

„To je všechno.“
„Hm… vrchní komisař se s vámi určitě spojí.“
„Dobře. Já bych ale…“ zaváhal jsem.
„Prosím, pane?“
„Rád bych se dozvěděl…“
„Promiňte na okamžik, prosím,“ přerušil mne a s někým dlouze hovořil. „Odpusťte. Co jste prosím říkal?“
„Vzpomínáte si, že jsem Angelovi poslal programy pro počítač na magnetofonových páscích a že na těch páscích byla nahraná jen nějaká hra?“
„Ano, vzpomínám. My jsme tehdy ihned šli na hlavní poštu v Cambridgi a upozornili jsem na věc úředníka, který vydává poste restante. Bohužel si odskočil na svačinu, aniž co řekl a dal příslušné pokyny, právě ve chvíli, kdy si tam někdo pro ten balíček přišel. Zastupovala ho nějaká úřednice a balíček vydala. Dozvěděli jsme se to už pozdě. Bylo to k vzteku.“
„Hm. Tedy… Angelo se objevil znovu, zase vyhrožoval a žádal ty pravé programy, já mu je právě předal. Jenomže…“
„Jenomže co?“
„Ty programy mu nebudou chodit. Jestli si to zkusí, jak se vrátí domů, na svém počítači, zjistí, že programy nechodí. Možná se mě vydají hledat… Chci říci.
„Vím zcela přesně, co máte na mysli,“ řekl suše.
„Hm. Byl bych prostě rád, kdybyste mi sdělili, zda něco proti Angelovi podniknete ještě dnes večer a jestli se domníváte, že proti němu máte dost důkazů, abyste ho mohli vzít do vazby.“
„Už jsem vydal příslušné příkazy,“ řekl Robson. „Zajistí ho ještě dnes večer, jakmile se vrátí domů do Welwynu. Máme otisky prstů, máme taky svědky. Nějaká děvčata viděla dva muže, jak jdou k Norwoodovi. Nemusíte se bát, jakmile ho dostaneme, už ho nepustíme.“
„Dáte mi pak vědět nebo mohu zavolat?“
Nadiktoval mi zcela nové telefonní číslo. „Zavolejte, nechám pro vás vzkaz a dozvíte se okamžitě to, co si přejete vědět.“
„Mockrát vám děkuji,“ řekl jsem vděčně.
„Pane Derry…“
„Prosím?“
„Co bylo s těmi pásky tentokrát?“
„Ale nastrkal jsem do krabiček magnety.“
Dal se do smíchu, „Snad se později uvidíme,“ řekl. „A děkujeme, upřímně děkujeme.“
S úsměvem jsem položil telefon. Vzpomínal jsem na silné magnety, a jak krásně asi zmařily nahrané programy. Ploché černé magnety, pět centimetrů dlouhé. Přilepil jsem po jednom do každé krabičky, pěkně na dno, ztrácely se na pozadí z černé plastické hmoty. K Gilbertovi jsem vezl kazety volně, ne v krabičkách, do těch jsem je dal, teprve když si Gilbert pásky přezkoušel. Když mezi elektromagnetické zvukové pásky vložíte magnety, jako byste smazali tabuli křížem krážem mokrým hadrem. Na pásce zůstanou po nahrávce stopy, ale nezbývá žádná spojitost, nic použitelného.
Možná že na to Angelo cestou domů vůbec nepřijde, magnety opravdu vypadaly, jako by do těch krabiček patřily.
Také možná, že na to přijde.

Unaveně jsem jel k domovu. Připadalo mi, že věčně sedím za volantem a jedu. Byl to nekonečný den. Neuvěřitelné, že jsem ještě ráno byl v maringotce Teda Pittse.
Obě ženy usnuly, jak kilometry ubíhaly. Byl to spánek z vyčerpání i úlevy. Chvíli jsem uvažoval, co se s námi v budoucnosti stane. Ale většinou jsem měl co dělat, abych se soustředil na jízdu a udržel otevřené oči.
Ubytovali jsme se v jednom motelu na okraji Londýna a spali jako zabití. Ráno mne z hlubokého spánku probudilo zvonění – služba buzení telefonem. Zíval jsem jak veliký bílý žralok a vytočil číslo, které mi dal inspektor Robson.
„Tady Jonathan Derry. Nevolám příliš brzo?“
Ozval se mi svěží, dívčí, neformální hlas. „Ale ne, nevoláte příliš brzo. John Robson mě požádal, abych vám řekla, že Angelo Gilbert i jeho bratranec Eddy už jsou ve vazbě.“
„Moc vám děkuji.“
„Není zač.“
Položil jsem sluchátko a ze srdce se mi svalila úplná lavina balvanů. Vzbudil jsem Sáru.

„Odpusť, ale v devět musím být ve škole.“
11
Pak nadešel čas, kdy Sára zase začala chodit do práce a Donna bloudila po našem domě jako tělo bez duše a snažila se nějak vyrovnat s troskami, které zbyly z jejího života. Sára se k ní chovala čím dál tím méně mateřsky. Donna, jakmile zjistila, že už není středem pozornosti, hýčkaná a laskaná, vyměnila unylý úsměv za mrzutý, trochu uražený výraz. Pak se vrátila domů. Prodat dům a převzít peníze od pojišťovny a vemluvit se do přízně svého úředníka ochranného dohledu. Potřebovala, aby převzal psychologický úkol Sáry.
Na první pohled se mezi mnou a Sárou nic nezměnilo. Byli jsme k sobě stále pečlivě zdvořilí, bez citového kontaktu, scházeli jsme se denně jako cizí. Sára se mi zřídkakdy podívala do očí a promluvila na mne, jen když neměla zbytí. Já si však všiml, že trpký výraz kolem úst, u ní tak nápadný v době, než jsme odjeli do Norwiche, prakticky zmizel. Určitě byla míň zatrpklá, měkčí, víc připomínala někdejší Sáru. I když se ke mně chovala stále stejně, už mne její chování tolik nedeprimovalo.
Já se také změnil, jako bych se vyprostil z klece. Do všeho jsem se pouštěl s mnohem větším elánem a sebedůvěrou než dřív a práce mne víc těšila. Líp jsem střílel. Učil jsem s nadšením. Dokonce i to proklaté opravování sešitů mne už tolik neotravovalo. Najednou jsem měl pocit, že snad i roztáhnu křídla a co nejdřív vzlétnu.
Jednou v noci, jak jsme tak se Sárou vedle sebe leželi, každý ve své nepřístupné mrazivé kukle, jsem se jí zeptal: „Jsi vzhůru?“
„Ano.“
„Víš o tom, že na konci školního roku mám jet s naším mužstvem do Kanady?“
„Vím.“
„Ale já se s ostatními nevrátím.“
„Proč?“
„Pojedu do Spojených států a zůstanu tam asi až do konce prázdnin.“
„Proč?“
„Abych se tam poohlédl. Možná že bych tam jednou chtěl žít.“
Hodnou chvíli se neozvala. Když konečně promluvila, nemělo to zdánlivě nic společného s tím, o čem jsme hovořili.
„Víš, my jsme si s Donnou hodně povídaly. Vylíčila mi podrobně, jak to bylo, když ukradla to miminko.“
„Ano?“ řekl jsem nezávazně.
„Ano. Řekla mi, že když to dítě viděla ležet v kočárku, přepadla ji neodolatelná touha dítě vzít a pomazlit se s ním. Tak to tedy udělala. Když už pak to dítě měla v náručí, zdálo se jí najednou, že jí patří, že je její. Tak ho odnesla do auta, měla vůz jen o pár kroků dál. Dítě položila na přední sedadlo a odjela s ním. Vůbec nevěděla, kam jede, byla prý jako v transu, jako ve snu, věřila, že má konečně dítě, po kterém tak dlouho toužila.“
Odmlčela se. Vzpomněl jsem si na Teda Pittse a jeho děvčátka, jak se láskyplně skláněl nad tou nejmenší. Bylo mi do pláče nad Sárou, nad Donnou, nad všemi nedobrovolně bezdětnými.
„Jela dlouho,“ pokračovala Sára, „odjela až na pobřeží a tam zůstala stát. Odnesla si děťátko na zadní sedadlo a všechno se zdálo krásné. Donna byla blažená. Pak se ale dítě vzbudilo, asi mělo hlad.“
Odmlčela se. „Nejspíš už byl čas krmení. Prostě dítě začalo křičet a ne a ne přestat. Donnu ten křik dohánět k šílenství. Přikryla mu rukou pusinku, ale křičelo o to víc. Pak děcko k sobě tiskla, měla jeho obličejíček zabořený do halenky, ale křičelo bez přestání. Zjistila, že má mokré a pokakané plínky. To hnědožluté mu vytékalo po nožičce a kapalo Donně na šaty.“
Znovu se odmlčela. „Donna říkala, že netušila, jaká vlastně miminka jsou, že křičí a páchnou. Představovala si je jako věčně usměvavé, voňavé andělíčky. Najednou začala to dítě nenávidět, už ho nemilovala. Prý ho více méně ze vzteku hodila na zadní sedadlo, vystoupila z vozu a odešla. Jak šla po pobřeží, nepřestávala slyšet ten dětský křik.“
Tentokrát bylo dlouhé ticho.
„Nespíš?“ zeptala se Sára.
„Ne.“
„Já už se smířila s tím, že nemáme děti. Je mi to líto, ale nedá se nic dělat.“ Na chvíli se odmlčela. „Víš, já se díky Donně poučila o sobě.“
Já se o sobě poučil díky Angelovi.
Po další dlouhé pauze se znovu zeptala. „Nespíš ještě?“
„Ne.“

„Víš, já vlastně pořádně nechápu, o co tehdy šlo. Chci říct, vím jenom, že toho odporného Angela zavřeli pro vraždu a žes kvůli němu byl na policii, ale tys mi vůbec neřekl, o co šlo.“
„Ty to doopravdy chceš slyšet?“
„Samozřejmě že chci, jinak bych se na to neptala.“ Už zase se mnou ztrácela trpělivost. Musela si to asi uvědomit, protože dodala mírnějším tónem: „Byla bych ráda, kdybys mi to vyprávěl, opravdu.“
„Tak tedy dobře.“ Vyprávěl jsem jí skoro všechno, počínaje tím, jak Chris Norwood celou tu věc uvedl do pohybu, když Liamovi O’Rorkemu ukradl jeho záznamy. Vyprávěl jsem jí všechno, co se seběhlo v chronologickém pořádku, ne tak, jak jsem se to sám zmateně a napřeskáčku dozvídal, takže jí z toho muselo být zcela jasné, proč a jak se Angelo vydal za těmi kazetami.
Když jsem domluvil, řekla pomalu: „Takže tys ten den, kdy nás měl obě přivázané k židlím, věděl, že to je vrah.“
„Ano.“
„Panebože! A to ses nebál, že nás zabije?“
„Bál jsem se, že by to mohl udělat. Bál jsem se, že by to mohl udělat kdykoli od okamžiku, kdy jeho otec bude mít ty kazety bezpečně v ruce. Myslel jsem si, že by nás pak mohl zabít všechny tři, kdyby se mu zachtělo. Nemohl jsem vědět, co udělá… ale taky jsem nemohl riskovat.“
Dlouho bylo ticho. Pak řekla: „Myslím, že se na to opravdu chystal, aspoň podle toho, co sem tam utrousil. Byla jsem opravdu ráda, když ses objevil.“
„Taky ses zlobila.“
„Ano, zlobila, protože to všechno trvalo tak nesnesitelně dlouho… a z Angela šel opravdu strach.“
„Já vím.“
„Pak jsem zaslechla výstřely z kulovnice. Právě jsem v kuchyni vařila.“
„Bál jsem se, abys Angelovi o té střelbě nic neřekla.“
„Já s ním mluvila, jen když to jinak nešlo. Hnusil se mi. Choval se strašně hrubě.“
„Tys ho ale nádherně vyvedla z míry, když jsi mu řekla, že jsem střílel na olympiádě. To rozhodlo.“
„Já jsem ho chtěla jenom… srazit z té nadutosti.“
Ve tmě jsem se usmál. Angelova nadutost byla díky manželům
Derryovým pěkně děravá.. Obrátil jsem se k Sáře: „Uvědomuješ si, že jsme si spolu takhle nepovídali už kolik měsíců?“
„Hodně se toho mezitím přihodilo a já se změnila.“
Nic tolik nepřispěje k hlubšímu pohledu na život jako taková vražda, říkal jsem si. Pomohla nám oběma.
„Nechceš jet do Ameriky se mnou?“
Do Ameriky. Společně. Mohli bychom to ještě zkusit. Já opravdu nevěděl, co vlastně chci, jestli chci pryč, přetrhat pouta, dát se rozvést, začít nový život, znovu se oženit, možná mít děti, nebo snažit se vzkřísit ze staré lásky to, co ještě zbývá, zpevnit otřesené, chatrné základy a znovu na nich stavět.
Nakonec to musí rozhodnout Sára, říkal jsem si.
„Myslíš, že bychom měli zůstat spolu?“ zeptal jsem se.
„Tys uvažoval o rozvodu?“
„Ty ne?“
Povzdechla si. „Ano, v poslední době často.“
„Rozvodem ale opravdu všechno končí.“
„Tak co tedy navrhuješ?“ zeptala se.
„Já bych snad počkal,“ řekl jsem pomalu. „Uvidíme, jak nám to půjde. Snad přijdeme na to, co vlastně chceme. Ale nesmíme spolu přestat mluvit.“
„Dobře, zkusíme to.“

Mezihra

Dopis Vincence Akkertona Jonathanovi Derrymu:

Andělské kuchyně, Newmarket
12. července
Milý pane Derry, pamatujete se ještě, jak jste se ptal v květnu na Chrise Norwooda? Nevím, jestli vás to ještě zajímá, ale ty magnetofonové pásky do počítače, co jste se po nich ptal, se objevily tady u nás v Kuchyních. Vyklízeli jsme před malováním naši šatnu a tam jsme našli tašku, ke které se nikdo nechtěl hlásit. Tak jsem se do ní podíval a byla tam spousta popsaných papírů a tři kazety. Tak jsem si řekl, že si

je přejedu na svém kazeťáku. Nebyly na nich štítky, takže člověk nevěděl, co na nich je. Jenže na nich bylo jenom skřípání a pískání. Jeden můj kamarád u toho byl a řekl, ať to nezahazuju, že to zná, že to je z počítače. Tak jsem potom ty kazety vzal k naší Janet, jestli by z nich nebyla moudrá, ale ona mi řekla, že firma už ten starý počítač vyřadila a pořídila nový, protože ten starý už provozně nevyhovoval, jako kapacitou, a ten nový je extra pro podniky, pro disky. Kazety se do něho vůbec nemůžou dávat.
Tak jsem si na Vás vzpomněl a že jsem náhodou taky našel Vaši adresu, tak jsem si řekl, že se Vás musím zeptat, jestli jste tehdy nehledal právě tohle. Ty rukou popsané papíry jsem všechny vyhodil do smetí, ty jsou pryč, ale jestli ještě stojíte o ty kazety, tak když mi pošlete deset babek za námahu a poštovné, můžete je mít.
Váš v úctě
Vincenc Akkerton

Dopis vykonavatelů poslední vůle paní Maureen O'Rorkeové Jonathanovi Derrymu:

1. září
Vážený pane, v příloze Vám zasíláme dopis, který jste napsal paní O ,Rorkeové, spolu se třemi magnetofonovými kazetami, které byly rovněž obsahem Vaší zásilky.
S lítostí Vám sdělujeme, že paní O'Rorkeová zesnula klidně ve spánku tři dny předtím, nežli jste zásilku odeslal. Podle našeho názoru zůstává tedy obsah balíčku Vaším majetkem a my si dovolujeme Vám ho poslat zpět.
Jsme se srdečnými pozdravy
Jones, Pearce a Block, advokátní kancelář

Dopis náborového kolegia Východokalifornské univerzity panu Jonathanovi Derrymu:

20. října
Vážený pane Derry, s potěšením Vám sdělujeme, že na základě přijímacího rozhovoru uskutečněného v minulém týdnu jste byl schválen do funkce vyučujícího na katedře fyziky a že jsme zplnomocněni Vám nabídnout smlouvu na tříletý pracovní poměr v této funkci. Váš roční plat bude odpovídat zařazení B (viz přílohy), s časovým postupem. V případě předčasného ukončení pracovní smlouvy platí pro obě strany výpovědní lhůta jednoho semestru.
Podle Vašeho sdělení předpokládáme, že můžete nastoupit k 1. lednu příštího roku. Očekáváme Vaše písemné sdělení, že naši nabídku přijímáte.
Další podrobnosti a bližší instrukce Vám zašleme, jakmile nám potvrdíte, že na naši nabídku přistupujete.
Vítáme Vás na naší škole!
Lance K. Barowská, DrSc.
Ředitelka náborového kolegia fakulty věd
Východokalifornské univerzity
Dopis Harryho Gilberta Martymu Goldanovi, Dostihové účetnictví, s. r. o.

15. října
Milý Marty, vzhledem k posledním událostem Tě prosím, abys ustoupil od převodu, na kterém jsme se dohodli. Milý kamaráde, už nemám sílu budovat nová království. Angelo je doživotně ve vězení, nemá tedy žádný smysl, abych kupoval všechny Tvoje sázkové kanceláře. Jak dobře víš, chtěl jsem je získat pro něho… aby je alespoň řídil.
Vím, žes měl i jiné nabídky, a proto doufám, že od naší dohody ustoupíš bez nároků na odškodné.
Tvůj starý přítel
Harry

Výňatek ze soukromého dopisu, který zaslal ředitel věznice Albany v Parkhurstu na ostrově Wight svému příteli, řediteli věznice Wakefield v Yorkshiru:

… Tak vidíš, milý Franku, tenhle týden propouštíme podmíněně Angela Gilberta. Upřímně řečeno, mezi námi, velkou radost z toho nemám. Chtěl jsem se proti tomu postavit, ale odkroutil si už čtrnáct let a reformátorská skupina silně tlačí na ministerstvo, aby ho pustili. Ne že by se Gilbert choval násilnicky, dokonce se nechová ani nesnášenlivě nebo zarputile, ale to je pochopitelně tím, že se snaží docílit

podmínečného zkrácení trestu, proto je už dva roky jako beránek.
Ty ale víš, jak to s některými vězni bývá, nikdy neztratí agresivitu, i když vypadají naprosto neškodně, a já mám bohužel pocit, že Gilbert je právě takový typ. Možná že si pamatuješ, žes to taky říkal, když jsi ho měl u sebe před pěti lety. No nedá se nic dělat, nebylo souzeno, abychom ho nechali za mřížemi až do smrti. Já jen zbožně doufám, že po propuštění nepůjde a nezastřelí prvního člověka, který mu zkříží cestu.
Milý Franku, už se moc těším, až se zase setkáme.
Tvůj Donald
II.
WILLIAM
12
Položil jsem ruku Cassie na ňadro. Okamžitě řekla: „Ne, Williame, ne!“
„Proč ne?“
„Protože dvakrát tak brzy po sobě to nikdy nemám ráda, to bys měl vědět.“
„Ale no tak!“
„Ne.“
„Jsi líná.“
„A ty jsi nenasyta.“ Zdvihla mou ruku a vrátila mi ji.
Znovu jsem položil dlaň na původní místo. „Vždyť já tě takhle jenom hezky držím.“
„Ne.“ Ruku mi odhodila. „Ty nikdy nevíš, kdy přestat. Jdu udělat pomerančovou šťávu a natočím vodu do vany. A jestli sebou nehodíš, přijdeš pozdě do práce.“
Převalil jsem se na záda a díval se, jak přechází po ložnici. Hubená holka bez obvyklých zaoblení, s velkýma nohama. Ale i takhle v té nahé hranatosti z ní vyzařovala samozřejmost a sebejistota, a to se mi u ní od začátku líbilo. Byla nezávislá, neulpívala na člověku. Pokud měla nějaké komplexy, tak je úspěšně skrývala, já žádné neviděl. Sešla dolů do kuchyně a vrátila se se dvěma skleničkami pomerančové šťávy.
„Williame, přestaň mě takhle okukovat!“
„Mně se to líbí.
Šla do koupelny a roztočila kohoutky. Vrátila se s kartáčkem na zuby v ruce.
„Už je sedm,“ řekla.
„Už jsem si všiml.“
„Přijdeš o to své super místo, jestli do deseti minut nebudeš na galopech.“
„Stačí do dvaceti minut.“
Tak jsem tedy vstal. Do koupelny jsem ji předběhl a cestou jsem ještě stačil vypít šťávu. Važ si toho, co máš, říkal jsem si, když jsem se mydlil. Važ si Cassandry Morrisové, nejlepší holky, jakou jsi poznal, spáváš s ní už sedm měsíců a těší tě to čím dál víc. Važ si svého zaměstnání. Komu se podaří, aby v devětadvaceti chytil takové místo! Važ si toho, že máš konečně dost peněz a můžeš si koupit pořádné auto, a ne prorezavělý vrak ojeděný kdekým, fungující jen na čestné slovo.
Moje dávná touha stát se žokejem mě už konečně pustila, i když asi vždycky budu trochu litovat, že se mi nesplnila.
Ne že bych nikdy nejezdil dostihy. Jezdil jsem od šestnácti do dvaceti, nejdřív jako amatér, pak jako profesionál, a vyhrál jsem za tu dobu čtyřicet osm steeplů a dvacet tři proutěnky. Vytrvale jsem tehdy proklínal svou prodlužující se tělesnou schránku. Měřil jsem už sto osmdesát, když jsem si při pádu na dostizích zlomil nohu. Pak mě tři měsíce věznili v nemocnici na extenzi a já jim tam za tu dobu vyrostl o pět centimetrů.
Tím to vlastně zhaslo. Vzrostlí žokejové ve steeplech sice jezdí, ale já měl tu nevýhodu, že i když jsem se mučil hladem, divže mě nohy unesly, nesrazil jsem váhu pod jedenáct kamenů. Trenéři mě upozorňovali, že jsem příliš velký, litujeme, hochu, a našli si někoho jiného. Tak jsem ve dvaceti nastoupil jako asistent trenéra, od třiadvaceti jsem pracoval u jednoho handláka, v šestadvaceti v hřebčíně; jenže mi vadilo, že se při těch zaměstnáních nedostanu na závodiště. Když mi bylo sedmadvacet, našel jsem si místo ve veterinární nemocnici pro koně, jenže ta nemocnice to musela zabalit, protože majitelé pacientů přišli na to, že je lacinější koně poslat na jatka, než je nechat léčit. Pak jsem nějaký čas prodával krmení pro koně a několik měsíců jsem strávil v kanceláři dražebního podniku. Dobře tam platili, ale já bych se tam unudil k smrti. V mezidobí mezi jednotlivými zaměstnáními jsem se toulal po světě a utrácel, co jsem předtím našetřil. Když mi došly peníze, jel jsem vždycky domů a poohlédl se po něčem novém.
Právě v takovéhle jedné etapě, kdy jsem nic neměl, jsem dostal telegram od Jonathana.
„Prilet nejblizsim letadlem. Mozne dobre misto v Anglii, jestlize prijedes ihned k pohovoru. Jonathan.“

Objevil jsem se na jeho kalifornském prahu o šestnáct hodin později. Hned další ráno mě bratr poslal „za jedním známým, se kterým se seznámil na jednom večírku“.
Ukázalo se, že ten jeden známý je muž středního věku, střední výšky, středně prošedivělých vlasů, člověk kterého jsem okamžitě poznal. Zatajil se mi dech. Toho muže znali v dostihovém světě všichni, alespoň od vidění, a to na celém světě. Dostihy pro něho byly obchodní záležitost ve velkém, vydělával hlavně na koních určených pro chov, hřebce prodával za stonásobek toho, co mu vydělali na dráze.
„Luke Houston,“ řekl klidně a podal mi ruku.
Konečně jsem chytil dech. „Ano… jsem William Derry.“
Nabídl mi snídani na terase s vyhlídkou na Pacifik, jedl vajíčka natvrdo a grapefruit. Občas se usmál a mile se na mne podíval. Ten pohled měl průraznost rentgenových paprsků.
„Warringtona Marshe, mého dostihového vedoucího v Anglii, chudáka ranila mrtvice před čtyřmi dny. Celkem se z toho dobře dostává – podávají mi o něm zprávy každé dopoledne – potrvá dost dlouho –asi hodně dlouho – než bude moct zase nastoupit.“ Ukázal na mou nedotčenou snídani. „Snězte si ty topinky.“
„Ano, pane.“
„Víte co, povězte mi, proč bych vám měl jeho místo nabídnout. Dočasně, samozřejmě.“
No nazdar! Neměl jsem zdaleka takové zkušenosti a kontakty jako postižený maestro. „Pracoval bych ze všech sil,“ odpověděl jsem.
„Víte, co to obnáší?“
„Warringtona Marshe jsem vídal všude, na závodištích, na dražbách, vím, co dělá, ale nevím, jaké má pravomoci.“
Naklepl další vajíčko. „Váš bratr říká, že máte dobrý povšechný přehled. Vyprávějte mi o tom.“
Vyjmenoval jsem mu všechna svá zaměstnání. Žádné z nich neznělo impozantně a taky impozantní nebylo.
„Jste vysokoškolák?“ zeptal se vlídně.
„Ne, přestal jsem studovat v sedmnácti a na vysokou školu jsem nešel.“
„Máte nějaký soukromý příjem?“
„Ano, můj kmotr mi odkázal peníze na studium a přípravu k budoucímu povolání. Zbývá mi ještě dost na oblečení a stravu, ale žít se z toho nedá.“
Napil se kávy a pohostinně mi nalil další šálek.
„Víte, u kterých trenérů mám v Anglii koně?“
„Ano, pane. V Anglii u Shella, Thompsona, Millera a Sandlache, v Irsku u Donovana.“
„Říkejte mi Luku, bude mi to milejší.“
„Ano, Luku.“
Zamíchal si do kávy umělé sladidlo.
„Zvládl byste finanční stránku? Warrington vždy nesl plnou odpovědnost. Neděsíte se milionů?“
Zadíval jsem se na nekonečný modrý oceán a odpověděl podle pravdy. „Do určité míry ano. Připadá mi, že když člověk začne myslet ve velkých číslech, má najednou pocit, že nula sem nula tam už moc neznamená.“
„Kdybyste měl kupovat dobré koně, musel byste hodně utrácet. Dokážete to?“
„Ano.“
„Tak povídejte.“
„Koupit dobrého nadějného koně není žádné umění. Když se člověk podívá na skvělého ročka, vidí, jak se pohybuje, zná jeho perfektní původ a má na to, tak je to celkem snadné. Ale vybrat dobrého koně mezi druhořadými nebo zcela neznámými – to je ono, tam člověk musí mít zkušenosti a nos.“
„Mohl byste mi zaručit, že všichni koně, které mi koupíte, budou vítězit?“
„To bych nemohl, nezvítězili by.“
„Jak vysoké procento myslíte, že by vítězilo?“
„Asi padesát. Někteří by se na dostihy vůbec nedostali, jiní by zklamali.“
Neútočně, klidně a pomalu ze mne tahal všechno možné skoro hodinu, zpovídal mne, co jsem vlastně v minulosti dělal, co vím, jak bych asi snášel, kdybych se musel rozhodovat přes hlavy trenérů starších, než jsem já, jestli jsem ochotný a schopný jednat s vedením dostihového sportu, jestli se vyznám v účetnictví, v bankovnictví, peněžním trhu, jestli umím posoudit rady veterinářů a výživářů. Nakonec jsem měl pocit, jako by mě obrátil naruby a nezůstal mně ani jediný kouteček nevymetený; metl jemně a šikovně. Vybere si někoho staršího, říkal jsem si.
„Jak by se vám líbilo stálé místo, pracovní doba od devíti do pěti, volné soboty a neděle a zaručená

penze?“ zeptal se nakonec.
Odpověděl jsem bez uvažování. „Ne.“
„To šlo od srdce, mladíku,“ utrousil.
„Já…“
„V pořádku. Beru vás na rok, určím vám finanční limit, který nesmíte překročit. Budu se vám dívat na ruce, ale nebudu se vám do toho plést, pokud se nedostanete do nesnází. Souhlasíte?“
Zhluboka jsem se nadechl. „Ano.“
Předklonil se, usmál se a potřásl mi rukou. „Pošlu vám smlouvu,“ řekl. „Ale teď se seberte, jeďte rovnou domů a ihned se ujměte velení. Když nikdo nevelí, všechno se velmi snadno rozsype. Takže zajeďte k Warringtonovi a promluvte s jeho paní, s Nonnie, zavolám jí a ohlásím vás. Budete pracovat ve Warringtonově kanceláři, dokud si nenajdete něco jiného. Váš bratr mi řekl, že jste tulák, ale to mi nevadí. Znovu se usmál. „Nemám rád krotké kočky.“
Jak to tak v Americe bývá, smlouva, která za mou promptně přilétla přes oceán, se formou na sto honů lišila od familiárního způsobu, jakým mi byla nabídnuta. Ve smlouvě bylo zcela jasně a jednoznačně vymezeno, co dělat musím, co dělat smím a co nesmím. Stála tam zmínka o podmínkách, na jaké bych ve snu nepomyslil. V určitém směru mi smlouva dávala značnou volnost a pravomoc, v jiných směrech vůbec žádnou. Ale to jsem musel očekávat. Houston přece nemohl riskovat své anglické dostihové království a svěřit je zcela neznámému člověku, aniž se řádně pojistil. Vzal jsem smlouvu k jednomu známému advokátovi. Přečetl si ji, hvízdl a prohlásil, že to určitě připravila firma zabývající se podnikovým a koncernovým právem, takoví právníci prý polykají podnikové ředitele jako zákusek ke svačince.
„Mám to podepsat?“
„Jestli o to místo stojíte, tak ano. Je to tvrdé, ale podle mého názoru zcela fér.“
Tohle všechno se odehrálo před osmi měsíci. Když jsem se tehdy vrátil domů, kam jsem přišel, všichni žasli nad tím, že mi do klína spadlo takové fantastické terno. Přežil jsem mírnou nevraživost Nonnie Marshové a zmatenou nemohoucnost Warringtona Marshe. Prodal jsem několik málo nadějných Lukových dvouletků bez větší ztráty a snažil se vemluvit do přízně trenérů, aby se dočasně smířili s mou vládou a neprovedli mi žádnou zničující lumpárnu. Přestože jsem měl obrovskou odpovědnost a tížila mě váha důležitého rozhodování, bavila a těšila mě každá minuta mé práce.
Ve dveřích se objevila Cassie.
„Ty z té vany vůbec nehodláš vylézt? To tam budeš věčně takhle sedět a jen se hloupě usmívat?“
„Život je krásný.“
„A ty přijdeš pozdě.“
Vstal jsem. Dívala se, jak se vzpřimuji a automaticky mě varovala: „Pozor na hlavu.“ Vylezl jsem z vany a políbil Cassie. Taky jsem ji trochu zmáčel.
„Proboha, už se jdi obléct. A měl by ses oholit.“ Podala mi ručník. „Máš tam horké kafe, ale došlo nám mléko.“
Rychle jsem na sebe něco hodil a utíkal dolů. Cestou jsem dával pozor, abych se nepraštil do hlavy o nízké dveře. Pronajali jsme si venkovský domeček ve vesnici Six Mile Bottom, asi deset kilometrů jižně od Newmarketu. Domek kdysi postavili pro muže sedmnáctého století, kteří ještě nebyli zatíženi dietetickými vědomostmi století dvacátého a byli proto menší. Když jsem se skláněl ve dveřích kuchyně, uvažoval jsem o tom, jestli muž jako já vysoký, bude považován ve dvacátém pátém století za průměrně vzrostlého. Strávili jsme už v domku celé léto a líbilo se nám tam, navzdory nízkým stropům. Na zahradě zrála jablka, ráno bývaly mlhy a ospalé vosy hledaly útočiště pod střešními trámy. V přízemí, v jídelně, ze které jsem si udělal pracovnu, byla podlaha z červených cihel, pokrytá koberci. V přízemí jsme ještě měli obývací pokoj, útulný a hezký, s krbem, ten jsem ještě nevyzkoušeli. Červeně kostkované záclony na oknech, houpací židle, měkké osvětlení a ozdobné panenky z kukuřičných listů. Byla to typická chaloupka na hraní pro obyvatele velkoměsta, ale mě často napadlo, že by v takové chaloupce člověk snadno zapustil kořeny.
Domeček pro nás objevil Karamel Diplomat. Karamel je můj dlouholetý přítel a místní hostinský. Jednou jsem se u něho cestou z Newmarketu zastavil a zmínil se mezi řečí o tom, že hledám nějaké bydlení.
„Na lodi se ti už nelíbí?“
„Z toho už jsem vyrostl.“
Pátravě se na mne zadíval. „Z rozumu?“ zeptal se.
„Jo, loď jsem prodal. A mám slečnu.“
„Slečnu, která není stavěná na to, aby drhla palubu?“
„Ani trochu.“
„Budu o tom uvažovat.“ Za týden mi zavolal k Warringtonovi a oznámil mi, že kousek od něho je

renovovaná stará chaloupka, a jestli se na ni nechci podívat; majitelé prý bydlí v Londýně, nechce se jim domek prodat, ale peníze potřebují, takže by byli ochotni objekt pronajmout někomu, kdo by jim tam nezůstal až do smrti.
„Ubezpečil jsem je, že jsi toulavý jako albatros," řekl Karamel. „Já ty lidi znám, jsou to slušní lidé, tak mě teď neshoď."
Karamel svou hospodu, skoro stejně starou jako náš domek, vlastnil, ale nepečoval o ni, a ona mu pomalu padala na hlavu. Neměl žádné dědice, chyběl mu impuls, aby svoje pozemské statky dobře spravoval. Když se mu v lokále objevila na stěně další vlhká promáčená skvrna, jednoduše před ni postavil kytku v květináči. Za tu dobu, co ho znám, se ta zelená kamufláž rozmnožila ze tří na osm květináčů. Kromě toho se mu jedním oknem dralo do místnosti popínavé víno. Pokud si občas někdo všiml těch vlhkých skvrn na zdech, Karamel prohlásil, že je to od těch kytek, a cizí lidi vůbec nenapadlo, že by to mohlo být naopak.
Karamelova největší chlouba a pýcha byla maličká restaurace za barem, kde nabízel tak dokonalou francouzskou kuchyni, že k němu přilákala polovinu všech projíždějících žokejů. Jedli u něho přímo nábožně. Poprvé jsem se s ním vlastně spřátelil u nepopsatelně báječné, skvěle upečené kachny s nádhernou křupavou kůrčičkou. Úplně jsem jeho kuchyni propadl. Těžko bych spočítal všechny lahůdky, které jsem od té doby u něho spořádal.
Když jsem jel kolem na galopy, byl už vzhůru a stál před domem, a já mu zamával. Zametal, uklízel, otevíral okna a větral lokál. Byl hodně podsaditý, ale překypoval energií. Celý podnik vedl sám a pomáhaly mu jen dvě ženy, jedna v baru, jedna v kuchyni. Obě komandoval jako feudál. Betty se pod jeho orlím pohledem činila v kuchyni a Bessie v baru kmitala jak vánek. Karamel sám pracoval jako číšník, vrchní, spodní i nejspodnější. Bral objednávky, roznášel jídla, psal účty a inkasoval, prostíral stoly, sklízel nádobí a přitom se bavil se zákazníky, jako kdyby čas vůbec nebyl jeho pánem. Pozoroval jsem ho při práci tolikrát, že už jsem jeho systém dobře znal. Nikdy nechodil zbytečně do kuchyně, šetřil čas. Hotová jídla mu Betty podávala velkým oknem, diskrétně umístěným z dohledu hostí, špinavé nádobí posílal do kuchyně po šikovné skluzavce.
„Kdo myje nádobí?" ptal jsem se kdysi zvědavě.
„Já," řekl Karamel. „Jak zavřu, tak to všechno naskládám do myčky."
„Kdy vlastně spíš?"
„Spaní je nuda."
Prý mu stačí čtyři hodiny spánku denně.
„Proč se vlastně tak dřeš a někoho si nezjednáš?"
Útrpně se na mne podíval. „Personál člověku přidělá víc práce, než kolik udělá." Časem jsem zjistil, že Karamel vždycky koncem listopadu hospodu zavře a odjede na Západoindické souostroví a do Anglie se vrací až v březnu, kdy se začne zvolna rozbíhat rovinová sezona. Prý nesnáší zimu. Pracuje prostě jako otrok osm měsíců v roce, aby si užil čtyři měsíce ve slunci mezi palmami.
To ráno na Limekilns pracoval Simpson Shell se svým nejslibnějším mladým koněm a tvářil se tuze spokojeně, jako kočka, která sežrala myš. Byl z trenérů Luka Houstona nejstarší a nejhůř snášel mou nadvládu. Nechtěl se se mnou smířit, viděl jsem to na něm denně.
„Dobrýtro, Williame," řekl zamračeně.
„Dobré jitro, Sime." Díval jsem se na něj a na jeho svěřence, hříbě, na které se upínaly první záblesky naděje Luka Houstona pro příští sezonu. „Pohybuje se dobře," poznamenal jsem.
„Vždycky se dobře pohyboval," odsekl podrážděně. V duchu jsem se usmál. Naznačoval mi, ať dělám, co dělám, ať si mu mažu med kolem huby, jak chci, stejně nezmění názor na takového usmrkance, který proti jeho vůli prodal dva dvouletky. Řekl mi, že s mým postupem nesouhlasí, že nesouhlasí s tím, jak se zbavuju málo slibných koní, přestože jsem s ním osobně prodiskutoval každé zvíře, které jsem doporučil vyřadit. „Tohle Warrington nikdy nedělal," zahřímal na mne a nádavkem mě varoval, že si bude stěžovat Lukovi.
Nikdy jsem se nedoslechl, jestli to opravdu udělal. Bud Lukovi vůbec nenapsal, nebo se Luke postavil za moje rozhodnutí. Ať tak či onak, Shellův anti-Derry-komplex pak ještě narostl. Jistě taky proto, že jsem sice ušetřil peníze Luku Houstonovi, ale Shella jsem zase o nějakou tu libru připravil. Věděl jsem, že teď čeká, až ti vyřazení svým novým majitelům přinesou vítězství, aby se z toho mohl škodolibě radovat. Naštěstí se zatím nic takového nestalo.
Jako všichni Hustonovi trenéři trénoval i pro jiné majitele. Lukovi koně tvořili tak šestinu, ale šestina je hodně a Shell si nemohl dovolit riskovat, že by přišel o všechny naše koně. Tak se tedy snažil ke mně chovat alespoň slušně. Trochu slušně.
Zeptal jsem se ho na jednu klisnu, která předchozí večer začala kulhat, vypadalo to na zánět hlezenního

kloubu. Neochotně řekl, že je to s ní lepší. Vztekal se, že se tolik starám o těch osm Houstonových koní, co u sebe má. Kdybych se ale nestaral, okamžitě by k Lukovi do Kalifornie letěl telegram se stížností, že zanedbávám své povinnosti. Prostě ať dělám, co dělám, Simovi Shellovi se stejně nikdy nezavděčím.
Na Bury Road byl Mort Miller, mladší, nervózní, luskající prsty jako kastanětami. Řekl mi, že všech deset Lukových miláčků se má výborně, dobře žerou a nemůžou se dočkat, až rozdrtí konkurenci. Že jsem prodal tři nevydařené koně, považoval Mort za dobrodiní, říkal, že to byla líná telata a nevysloužila si ani žrádlo. Mortovi koně, vesměs stejně nervní jako on, uměli vyhrávat, když bylo třeba.
U Morta jsem se zastavoval skoro denně, protože se se mnou nejvíc radil, ačkoli jinak vystupoval tak optimisticky a jistě.
Jednou týdně, většinou když se někde poblíž něco běželo nebo když jsem to měl na cestě, jsem jezdil k dalším dvěma trenérům, k Thompsonovi a Sandlachovi, oba bydleli v oblasti Berkshirské pahorkatiny, asi třicet kilometrů od sebe. Jednou v měsíci jsem jel na dva dny za Donovanem do Irska. Se všemi jsem slušně vyšel, uznali, že dvouletci, které jsem prodal, opravdu za moc nestáli, a já jim na oplátku slíbil, že jim za peníze ušetřené za tréninkové honoráře koupím v září nějakého ročka navíc.
Budu smutný, až mi ten rok skončí.
Cestou domů od Morta jsem se zastavil ve městě v servisu pro rádio, které jsem tam měl ve správě, pak jsem ještě zajel pro benzín a ke Karameloví do hospody pro pivo.
Karamel byl v kuchyni a kutil cosi s naloženým telecím. Zbývala mu ještě hodina, než bude otvírat. Všude bylo čisto, všechno se jen lesklo a kytičky krásně ve svém vlhku bujely.
„Hledal tě nějakej chlap," řekl Karamel.
„Jaký chlap?"
„Takovej velkej. Já ho neznám. Pověděl jsem mu, kde bydlíš." Zamračil se na Betty, která nedbale loupala grapefruit. „Řekl jsem mu, že nejsi doma."
„Nevíš, co chtěl?"
„Ne."
Sundal zástěru a odkolébal se k baru. „Myslíš, že je na tebe moc brzy?" zeptal se mne a soukal své mohutné tělo za pult.
„Skoro."
Přikývl a začal si metodicky chystat svou obvyklou snídani. Třetinku skleničky brandy a do toho dva kopečky vanilkové zmrzliny s oříšky.
„Cassie už šla do práce," poznamenal a natáhl se pro lžičku.
„Tobě nic neujde."
Pokrčil rameny. „Ten žlutej auťák, co má, je vidět na kilometry, a já zrovna venku čistil okna, když vyjela."
Rozmíchal zmrzlinu s brandy a s labužnickou rozkoší začal jíst. „Hned je mi líp," řekl.
„Pak se divíš, že jsi při těle."
Přikývl. Vůbec mu to nevadilo. Kdysi mi vysvětlil, že u tlustého hostinského se tělnatí hosté líp cítí a víc utrácejí a že mezi jeho zákazníky je těch tlustých, hledajících zázraky, určitě víc než těch hubených.
Byl od přírody výstřední a na svém chování a konání nenacházel nic neobvyklého. Když jsme spolu občas vysedávali do noci, odložil zábrany a ukázal se mi takový, jaký opravdu byl. Viděl jsem, že pod bodrou veselou slupkou skrývá záblesky černého pesimismu a smutku, hledícího zoufale na lidstvo, neschopné žít v tomhle krásném světě v pohodě. Neměl žádné vyhraněné politické přesvědčení, neměl náboženství, necítil potřebu někoho obracet na svou víru. Naříkal nad tím, že jsou lidé, kteří hladovějí uprostřed bohaté, úrodné tropické přírody, že jsou lidé, kteří svým sousedům berou půdu, že jsou lidé, kteří vraždí z rasové nenávisti, lidé, kteří mučí a zabíjejí své bližní ve jménu svobody. Říkal, že se mu z toho dělá nanic, že lidé jsou takoví už od dob jeskynního člověka a jiní nebudou, až do té doby, kdy my, pomstychtivé opice, vyhyneme.
„Ty sám ale vypadáš celkem spokojeně," namítal jsem.
Zasmušile se na mne podíval. „Tys jako pták, pořád poletuješ. Mohl bys bejt krahulík, kdybys neměl tak dlouhý nohy."
„A ty?"
„Já mám na vybranou jedině sebevraždu, a ta se mi teď zrovna nezdá bejt na místě." Nalil si nacvičeným pohybem další brandy a zdvihl sklenici jako k přípitku. „Ať žije ta naše prokletá civilizace!"
Jeho skutečná křestní jména, jak hlásal nápis nad vchodem do hospody, byla John James. Karamel Diplomat se mu přezdívalo podle pudinku, horké nadýchané sladké lahůdky z vajec, rumu, karamelu a pomerančů, který na Karamelových jídelních lístcích nikdy nechyběl. A tak se Karamel stal Karamelem. Na pohled mu ta přezdívka seděla, ale jinak, doopravdy ani trochu.

„Víš ty co?“ zeptal se.
„Co?“
„Nechám si narůst fousy.“
Zadíval jsem se na jeho nepatrně zarůstající bradu. „Potřebuješ pohnojit.“
„Náramně vtipný! Kdepak, ty tam jsou dny, kdy jsem byl velkej tlustej frajer, díváš se na zrod velkýho, tlustýho a důstojnýho hospodskýho.“ Naložil si do pusy velikánskou lžíci zmrzliny a upil doušek rozteklého moku. Pak si utřel sladké bílé vousy ze rtů hřbetem ruky.
Byl ve svém oblíbeném pracovním: v rozhalence, šedých flanelových kalhotách bez puků a ve starých teniskách. Řídnoucí vlasy měl rozcuchané, jeden pramínek mu visel kolem ucha. Protože ranní Diplomat se nijak nelišil od večerního Diplomata, nedovedl jsem si ten přerod dost dobře představit. Určitě ne ve fázi obrůstání.
„Poslyš, nemohl bys mi dát jedno nebo dvě rajčata? Ta italská?“ poprosil jsem ho.
„K obědu?“
„Ano.“
„Ta tvoje Cassie tě moc nekrmí.“
„Nemá to v pracovní náplni.“
Potřásl hlavou nad podivným uspořádáním naší domácnosti a mě napadlo, kdo by asi vařil u něho, kdyby byl ženatý. Zaplatil jsem za pivo a za rajčata, slíbil, že přivedu Cassie, aby se mohla obdivovat jeho pučícímu vousu, a odjel jsem domů.
Život je prima, jak jsem řekl Cassie. Život se zdaleka nepodobá Karamelově děsivému světu.
Zaparkoval jsem před domem a šel po cestičce ke vchodu, v náručí rádio, pivo a rajčata a pravou rukou jsem v kapse lovil klíče.
Člověk normálně neočekává, že na něho někdo z ničeho nic vyskočí s baseballovou pálkou v ruce. Jen jsem ho koutkem oka zahlédl, jak jsem se otáčel po nezvyklém zvuku. Statný chlap, zuřivý a zlý, s napřaženou rukou. Nestačil jsem se ani podivit, že mě zřejmě chce praštit, a rána už dopadla.
Dopadla mi s drtivou silou na hlavu, právě když jsem se otáčel, a já odletěl jak vystřelený. Rádio, pivo, rajčata jsem samozřejmě upustil. Zůstal jsem ležet půlkou těla na pěšince, půlkou v záhonku macešek. Byl jsem omráčený a v hlavě mi třeštilo. Cítil jsem pod tváří vůni hlíny, ale nebyl jsem schopný myslet. Něčí surové prsty mě vzaly za vlasy, zdvihly mi hlavu ze země a otočily obličejem vzhůru. Měl jsem zavřené oči a jako z veliké dálky jsem slyšel čísi hrubý hlas, jak říká úplné nesmysly.
„Ty nejsi…!“
Prudce mě pustil, takže jsem hlavou uhodil o zem, a tím to zvadlo. Pak už jsem nevěděl nic. Moje vědomí se se současností na čas rozloučilo.
První, co mi proniklo do mozku, bylo, že se mě někdo snaží posadit a že se bráním.
„Dobře, tak si tu tedy lež, když myslíš,“ řekl.
Připadal jsem si jak beztvará hmota bláznivě rostoucí mimo čas a prostor. Ten někdo se mě znovu pokusil posadit a v tom okamžiku mi to zase začalo myslet.
„Karamel,“ zašeptal jsem. Poznal jsem ho.
„Kdo sis myslel, že jsem? Co se vlastně stalo?“
Pokusil jsem se vstát. Trochu jsem se motal a pošlapal další ubohé macešky.
„Pojď,“ řekl Karamel a vzal mě pod paží. „Jdeme dovnitř.“ Podpíral mě až ke dveřím, ale ty byly zamčené.
„Klíče,“ zamumlal jsem.
„Kde je máš?“
Chabě jsem mávl rukou, on mě na chvilku pustil a šel hledat. Opíral jsem se o dveře a v hlavě mi bušilo kladivo. Karamel našel klíče. Přispěchal ke mně a tvářil se úzkostlivě: „Jsi celej od krve!“
Podíval jsem se na rudě promáčenou košili a sáhl si na ni. „Jo, ale v krvi jsou zrníčka,“ řekl jsem.
Karamel se podíval zblízka. „Je to tvůj oběd.“ Ulevilo se mu. „Tak jdeme.“
Vešli jsme dovnitř a já se sesunul do křesla. Začínal jsem pociťovat porozumění pro ty, kdo trpí migrénou.
Karamel hledal v různých skříňkách a bědoval, že nemůže najít brandy.
„Copak to nevydržíš domů?“ zeptal jsem se.
„Hledám ho pro tebe!“
„Žádné nemám.“
Už s tím dal pokoj. Možná si vzpomněl, že před týdnem zbytek brandy vypil právě on.
„Nemohl bys udělat čaj?“
Odevzdaně řekl, že ano.
Zatímco jsem pil jeho nektar, vyprávěl mi, že viděl, jak po silnici směrem od mého domku uhánělo auto

rychlostí aspoň sto dvacet kilometrů za hodinu, a že poznal auto toho člověka, co se předtím na mne ptal. Karameloví to bylo nejdřív divné, pak mu to začalo dělat starost, a proto se nakonec šel podívat, jestli je všechno v pořádku.
„Taky jsem tě našel ležet jako podseknutou žirafu.“
„On mě praštil.“
„Nepovídej!“
„Baseballovou pálkou!“
„Takže tys ho viděl.“
„Jen trochu.“
„Kdo to byl?“
„Nemám tušení. Asi zloděj.“
„Co ti sebral?“
Odložil jsem šálek s čajem a sáhl na kapsu u kalhot, kde jsem měl náprsní tašku. Byla tam. Vytáhl jsem ji a podíval se dovnitř. Nic nechybělo.
„Nic. Co vlastně chtěl?“
„Jenom se po tobě ptal,“ řekl Karamel.
„Jo.“ Zavrtěl jsem hlavou a to jsem neměl dělat, protože mi do mozku hned začalo píchat tisíce žhavých jehliček. „Co přesně řekl?“
Karamel chvilku uvažoval. „Pokud se pamatuju, tak řekl: „Kde bydlí Derry?“
„Poznal bys ho, kdybys ho viděl?“
Zamyšleně potřásl hlavou. „Asi ne. Chci říct, mám takovou povšechnou představu, jak vypadal – ani mladý, ani starý, mluvil hrubě, a měl jsem moc práce, takže jsem si ho neprohlížel.“
Já toho člověka na rozdíl od Karamela viděl jen zlomek vteřiny, ale kupodivu jsem si ho pamatoval mnohem líp. Otiskl se mi v paměti jako fotografie, pěkně zarámovaná v mozku. Statný chlap s nažloutlou pletí, prošedivělé vlasy a planoucí, hluboko zasazené oči. Rozmazaný pruh na okraji té fotografie byla jeho rozmáchnutá paže. Neměl jsem tušení, do jaké míry se na svou paměť můžu spolehnout a jestli bych toho člověka poznal.
„Můžu tě tu nechat samotnýho?“ zeptal se Karamel.
„Jasně.“
„Betty doloupe ty grapy a bude se flákat. Ta káča dělá, jen co musí. Prý dělá přesně podle předpisů. Přitom vůbec není v odborech. Vymyslela si vlastní předpisy. Ted právě je hlavní předpis, že nehne ani prstem, když jí výslovně neřeknu, co má dělat.“
„Proč?“
„Aby dostala větší plat. Chce si koupit poníka a jezdit na Heath. V životě na tom neseděla a už jí bude hnedle šedesát.“
„Jen jdi domů. Já jsem v pořádku.“
Trochu provinile mířil ke dveřím. „Kdyby něco, tak můžeš zavolat doktora nebo policii.“
„Jistě.“
Otevřel dveře a vyhlédl do zahrady. „Máš pivo v maceškách.“
Šel ven posbírat plechovky s pivem. Já se opatrně zvedl z křesla a vykročil za ním. Když jsem došel ke dveřím, viděl jsem ho, jak stojí na cestičce, v rukách tři plechovky a jedno rajče, a dívá se upřeně na záhon s fialovými a žlutými kytičkami.
„Co je?“ zeptal jsem se.
„Tvoje rádio.“
„Nesl jsem si ho z opravy.“
Podíval se na mne. „Tak to máš teda smůlu.“
Řekl to nějak divně. Šel jsem se podívat. Ano, rádio skutečně leželo v maceškách, ale na úplně malé kousíčky. Bedna, šasi, reproduktor, všechno dokonale rozmlácené na prvočinitele.
„To není hezký,“ řekl Karamel.
„Pomstychtivý vandalismus a baseballová pálka,“ poznamenal jsem.
„Ale proč?“
„Mám ten dojem,“ řekl jsem zamyšleně, „že si mě s někým popletl. Vím, že se divil, když mě praštil a pak se na mě podíval. Taky klel.“
„Asi je prchlivej.“
„Hm.“
„Ohlas to na policii.“

„Jo.“
Vzal jsem si od něj plechovky s pivem a zamával mu. Odjel domů. Chvíli jsem se fascinovaně díval na rozbité rádio a napadlo mě, jak by asi vypadala moje hlava, kdyby se ten chlap nespokojil s jednou ranou. V duchu jsem se otřásl. Šel jsem dovnitř a soustředil otřesený mozek na týdenní hlášení Luku Houstonovi.
13
Nakonec jsem nezavolal ani doktora, ani policii. Připadalo mi, že by to stejně bylo k ničemu, jen bych ztrácel čas.
Cassie celou záležitost brala filozoficky, poznamenala, že tu hlavu mám asi prasklou, když se s ní ani nechci milovat.
„Zítra to dohoníme,“ ujistil jsem ji.
„Jestli to dobře dopadne.“
Celý den jsem běžel jen tak na dva válce. Večer zavolal Jonathan. Občas volával, mezistátně bděl nad osudem mladšího bratra. Nikdy se nezbavil pocitu, že vůči mně zastupuje rodiče, a já to upřímně řečeno vítal. Mezi námi zela vzdálenost deset tisíc kilometrů, ale on byl má kotva a můj nejlepší, nejspolehlivější přítel.
Škoda že je Sára taková, jaká je. Kdybych s ní líp vycházel, asi bychom se s Jonathanem vídali častěji. Šla mi na nervy, byl jsem alergický na její komandování a kousavou ironii. Já jsem se jí taky nezavděčil, ať jsem dělal, co jsem dělal. Byly doby, kdy jsem si myslel, že se to manželství rozsype, a nijak mě to pomyšlení tehdy nermoutilo. Pak se ale zase nějak na poslední chvíli dali dohromady. Sára se určitě začala k Jonathanovi chovat vlídněji, ale jakmile jsem se u nich objevil, už z ní zase kapal jed, tak jsem se tam radši nezdržoval. Já se vlastně nikdy nikde dlouho nezdržel, a to byl podle Sářina mínění jeden z mých hlavních hříchů. Prý se mám usadit a najít si pořádné zaměstnání.
Sára vypadala skvěle, štíhlá jako mladá holka, krásně opálená. Kdekdo by možná mému bratrovi ženskou, která vypadá v pětačtyřiceti tak mladě, záviděl, říkal jsem si, když jsem se díval na její hezké světlé vlasy, hladký krk, půvabné pohyby. Ještě ke všemu takhle vypadá bez asistence plastických chirurgů, aspoň pokud mi je známo.
„Jak se daří Sáře?“ zeptal jsem se automaticky. Ptal jsem se takhle, co pamatuju, i když mi to bylo srdečně jedno. Příměří, které jsme se Sárou uzavřeli kvůli Jonathanovi, mělo křehké základy, bylo zcela formální, omezovalo se na povrchní zdvořilost a dotazy na zdraví.
„Daří se jí dobře, výborně.“ Za ta léta pobytu ve Státech získal nádech místního přízvuku a používal i některé americké fráze. „Moc tě pozdravuje.“
„Děkuju.“
„A co ty?“
„Když pominu skutečnost, že mě nějaký cvok praštil do hlavy, tak docela dobře.“
„Jaký cvok?“
„Nějaký chlap si tu na mě počkal s baseballovou pálkou.“
„Jsi v pořádku?“
„Nebylo to o nic horší, než když člověk schrastí z koně.“
„Co to bylo za chlapa?“
„Nemám tušení. Vyptával se na mě v hospodě, ale musel si to nějak poplést, určitě hledal někoho jiného. Možná že řekl Terry… zní to podobně. Prostě mě praštil, a když poznal, že jde o omyl, tak to zvadlo.“
„Neudělal ti opravdu nic?“
„Mně ne, ale měl bys vidět moje rádio.“
„Cože?“
„Když zjistil, že se strefil do nesprávnýho člověka, tak si na tom rádiu vylil vztek. Já v tom okamžiku nebyl při vědomí, abys rozuměl. Ale když jsem se probral, tak to rádio bylo na cucky.“
Chvíle ticha, „Jonathane, jsi tam?“
„Ano, jsem.“
„Viděl jsi toho člověka? Jak vypadal?“
Vyprávěl jsem mu, že ho odhaduju tak na čtyřicet, že je prošedivělý a má žlutou pleť. „Vypadá jako bejk.“
„Říkal něco?“
„Jenom něco jako v tom smyslu, že já nejsem ten dotyčný… a nadával.“
„Jak jsi ho mohl slyšet, když jsi byl v bezvědomí?“
Vysvětlil jsem mu všechno, co se odehrálo. „Ale fakt mám teď už jen bouli, bolí, jenom když se češu, takže na to klidně zapomeň.“
Pak jsme si ještě chvíli povídali o všem možném, dokud neuplynul náš obvyklý limit šesti minut. Jonathan

se nakonec zeptal: „Jsi zítra večer doma?“
„Předpokládám, že ano.“
„Možná že ti ještě zavolám.“
„Dobře.“ Neptal jsem se proč, věděl jsem, že by mi to asi nebylo nic platné. Když se Jonathanovi nechtělo na přímou otázku odpovědět přímo, vždycky se tomu vyhnul.
Přátelsky jsem se rozloučili a já si šel s Cassie lehnout. Věnovali jsme se obvyklým radovánkám.
„Co myslíš, bude nás to vždycky tak těšit?“ zeptala se.
„Zeptej se mě znovu, až mi bude osmdesát.“
„Osmdesát je nesmysl.“ Tehdy se nám takový věk opravdu zdál neskutečný.
Cassie jezdila do Cambridge se svým malým žlutým autíčkem a seděla tam osm hodin denně za psacím stolem u jedné stavební firmy a projednávala se zákazníky hypotéky. Měla plnou hlavu hotovostí, zúročení a splátkových systémů, odpisů, takže jsem jen s povděkem vítal, že mne neodpisuje.
Kdysi jsem se už pokoušel s jedním děvčetem žít, byla to taková udělaná blondýnka, přítulná a vdavekchtivá, vydržel jsem s ní přesně rok. Připadal jsem si jako přidušený. Odjel jsem tehdy do Jižní Ameriky a zachoval se podle názoru rodičů té dotyčné přímo ohavně. Jenže Cassie je úplně jiná. Možná že se taky chtěla vdát a usadit, ale nikdy to nevyslovila. Možná že jí bylo jasné tak jako mně, že se stejně vždycky vrátím do Anglie, že mám přece jen dostatečně silný vztah k domovu. Možná že jednou… za dlouho… možná že právě s Cassie… možná, když se tím k ničemu jinak neuvážu, tak bych si možná koupil dům.
Nakonec dům člověk vždycky může zase prodat.
Druhý den Jonathan opravdu zavolal. Bez dlouhých řečí šel k věci.
„Poslyš, pamatuješ si, co se odehrálo to léto, kdy Petr Keithly přišel o život na své lodi?“
„Pamatuju. Člověk většinou nezapomene na to, jak se jeho vlastní bratr zapletl do případu vraždy.“
„Už je to ale čtrnáct let,“ řekl pochybovačně.
„To, co se stalo, když člověku bylo patnáct, si pamatuje úplně přesně. Napořád.“
„Asi máš pravdu. Prostě víš, kdo byl Angelo Gilbert?“
„To byl ten vrah.“
„Správně. Domnívám se, že člověk, který tě praštil do hlavy, byl nejspíš Angelo Gilbert.“
Můj drahý bratr umí člověku vyrazit dech! Poněkud stísněným hlasem jsem poznamenal: „Říkáš to dost klidně.“ Nevím, proč jsem se tomu divil, Jonathan byl vždycky takový, i v té nejnebezpečnější situaci. Jonathan jednal a hovořil, jako by vůbec o nic nešlo. Pamatuju se, jako úplně malého kluka mě vynesl z hořícího domu, a mně tehdy připadalo, že se vlastně nic zvláštního neděje, vůbec mi nepřišlo, že kolem šlehají plameny, že to praská a hučí, padají trámy, protože Jonathan, jak mě nesl, se na mě klidně usmíval.
„Ověřil jsem si, že před sedmnácti dny propustili Angela Gilberta podmínečně z vězení.“
„Propustili…“
„Nějakou chvíli mu jistě trvalo, než se zorientoval a než tě našel. Chci říct, jestli to byl on, tak si určitě myslel, že ty jsi já.“
Chvíli jsem si to přebíral. „Proč myslíš, že to byl on?“
„Kvůli tomu rádiu. On rád ničil podobné věci. Třeba televizi, stereo. Teď mu je asi čtyřicet. A jeho otec mi připomínal býka. Když jsi tak o něm hovořil, všechno se mi najednou znovu vybavilo.“
„No nazdar!“
„Ano.“
„To si opravdu myslíš, že to mohl být on?“
„Obávám se, že ano.“
„Ale když zjistil, že nejsem ten pravý, mohl by mi už dát pokoj.“
„Strašidla nezmizí, když se na ně jenom přestaneš dívat.“
„Cože?“
„Chtěl jsem říci, že by se mohl objevit znovu.“
„To ti tedy pěkně děkuju.“
„Williame, tohle není legrace. Angelo byl krajně nebezpečný ve dvaceti a já bych řekl, že se v tomhle ohledu nezměnil. Ty počítačové programy, kvůli kterým vraždil, nikdy nezískal, a mohl jsem za to já. Bud opatrný.“
„Ale třeba to vůbec nebyl on.“
„Vycházej raději z předpokladu, že to byl on.“
„Dobře. Sbohem, pane profesore.“ Nádech ironie musel být slyšet až do Spojených států.

„Nelez na koně!“ varoval mne.
Zasmušile jsem položil sluchátko. V očích mého bratra byla jízda na koni to nejnebezpečnější, co existuje.
„Co se děje?“ ptala se Cassie. „Co říkal?“
„To je hrozně dlouhá historie.“
„Tak povídej.“
Během dalších několika hodin jsem jí to všechno po kouskách vyprávěl. Postupně se mi to vybavovalo, nevyprávěl jsem to možná ve správném časovém sledu, ale určitě dost podobně, jako to kdysi povídal Jonathan mně. Než tehdy odjel do Kanady na střeleckou soutěž, vyzvedl mě ze školy a odjeli jsme společně do Cornwallu plachtit, jen my dva. Už jsme tam takhle byli víckrát a vždycky to byly ohromné prázdniny, ale tentokrát se nevyvedlo počasí, lilo a dul vytrvalý vichr. Proseděli jsme většinu času v jachtklubu, koukali z okna na tu beznaději a čekali, až se počasí změní. Nezměnilo se. Aby mne zabavil, vyprávěl mi o paní O’Rorkeové, o Tedu Pittsovi a Gilbertových, o tom, jak dal do krabiček na kazety magnet. Hrozně mě to bavilo, smířil jsem se s tím, že nemůžeme plachtit.
Nevím jistě, jestli mi Jonathan skutečně řekl všechno, každou cestičku labyrintu. V některých pasážích vyprávění hovořil stručněji. Asi to bylo tím, že někde použil své střelecké umění. Nikdy mi nedovolil, abych na jeho pušky třeba jen sáhl, a věděl jsem dobře, že se můj statečný bratr bojí jen jediné věci, ale zato hrozně: aby mu nesebrali zbrojní pas.
Dovyprávěl jsem. „A to je všechno. Jonathan dostal Angela za mříže, ale Angelo je už zase venku.“
Cassie projevovala střídavě zděšení, střídavě pobavení. Které pocity převážily na konci příběhu, je nasnadě.
„Co teď?“ zeptala se.
„Teď, když je Angelo takřikajíc na volné noze, může nám zase vyhlásit válku.“
„Ne!“
„Třeba zdůraznit, že Derry číslo dvě má oproti Derrymu číslo jedna určité nevýhody. Zaprvé neumím střílet. Zadruhé nevím o počítačích zhola nic, zatřetí Angelo vyrazil z vězení pevně odhodlaný najít svůj ztracený poklad a já nemám nejmenší tušení, kde ten poklad může být, jestli vůbec ještě existuje.“
Zamračila se. „Ty si myslíš, že mu jde o tohle?“
„Tobě by o to nešlo? Kdybys strávila čtrnáct let v cele a myslela jen a jen na to, o co jsi přišla a jak se pomstíš, tak bys určitě v okamžiku, kdy by tě pustili, vyjela za obojím, za pomstou i za pokladem, a taková maličkost, jako žes omylem napadla někoho jiného, než jsi chtěla, to by tě určitě neodradilo.“
„Pojď do postele,“ řekla Cassie.
„Chtěl bych vědět, jestli uvažuje stejně jako kdysi.“ Díval jsem se jí do tváře, a byla mi čím dál tím dražší.
„Nechtěl bych, kdyby sem najednou vpadl a držel tě jako rukojmí.“
„Kdyby nebyl po ruce Jonathan, aby přestřihl telefon a přivolal posily, viď? Pojď do postele.“
„Jak to asi provedl?“
„Co?“
„Jak asi přeřezal ty dráty. Není to jednoduché.“
„Vylezl na telegrafní sloup a vzal s sebou nůžky.“
„Na sloup jen tak nevylezeš, není se tam čeho chytit, až leda úplně nahoře.“
„Proč ti to po tolika letech ještě leží v hlavě? Pojď, jdem do postele.“
„Protože jsem praštěný do hlavy.“ –
„Tobě to dělá starosti?“
„Jsem nesvůj.“
„Taky se mi zdá. Už jsem se třikrát zmínila o posteli, a ty tu pořád ještě sedíš.“
Ušklíbl jsem se na ni a vstal. V tu chvíli se od dveří ozvala hromová rána, zvuk tříštícího dřeva praskajícího zámku.
Ve vyražených dveřích stál Angelo. Na zlomek vteřiny zůstal stát, jen než získal rovnováhu po tom mohutném kopanci, kterým zlikvidoval dveře a zjednal si přístup. Stál, v ruce se mu kývala baseballová pálka a ve tváři mu žhnula odhodlaná, zarputilá zášť.
Neměli jsme s Cassie ani čas vykřiknout. Vřítil se dovnitř a mlátil kolem sebe hlava nehlava, rozmlátil všechno, co mu přišlo do cesty, lampu, kukuřičné panenky, vázu, obraz… televizi. Byl jak smršť, systematicky ničil náš hezký interiér, a když jsem na něho skočil, dostal jsem pěstí do obličeje a kolenem do břicha. Cítil jsem pach jeho potu a slyšel, jak sípavě dýchá námahou a drtí mezi zuby naše jméno, opakuje jen a jen moje a Jonathanovo příjmení.
„Derry – Derry – hajzlové – Derry.“
Cassie se mi pokusila přispěchat na pomoc. Ohnal se po ní těžkou

137dřevěnou pálkou a zasáhl ji do předloktí. Viděl jsem, jak se zapotácela nárazem a bolestí a nepříčetně jsem Angelovi skočil po krku. Pokoušel jsem se mu strhnout hlavu dozadu, aby tu pálku pustil. Bohužel jsem v nefér zápasení neměl zdaleka takové zkušenosti jako on, jinak bych ho možná i uškrtil. Jemu stačilo dvakrát dloubnout lokty do správných míst a pak mi kroutil prsty, takže jsem ho pustil. Setřásl mě s takovou silou, že jsem málem upadl, ale chytil jsem se ho pevně aspoň za šaty jako chobotnice, držel jsem se ho, aby se po mně nemohl rozmáchnout tím kyjem.
Potáceli jsme se s hlomozem po místnosti, já se ho rozzuřeně držel a on se mě zuřivě snažil zbavit. Nakonec to vyřešila Cassie. Sáhla po mosazném pohrabáči u krbu, vzala ho za naleštěné držadlo a vší silou se jím rozmáchla. Mířila Angelovi na hlavu. Cítil jsem, jak to s ním otřáslo, když rána dopadla. Pustil jsem ho a on upadl na koberec.
„Ach bože," šeptala Cassie, „ach bože!" Po tvářích jí stékaly slzy a levou paži držela opatrně od těla. To jsem znal až příliš dobře.
Angelo viditelně dýchal. Byl jen omráčený. Co nevidět se probere.
„Musíme ho svázat," řekl jsem celý zadýchaný. „Máme čím?" Cassie ze sebe vypravila: „Máme šňůru na prádlo." Než jsem ji stačil zabrzdit, zmizela v kuchyni a vrátila se obratem se zcela novou, ještě zabalenou šňůrou. Na nálepce stálo: Syntetická hmota s drátěnou vložkou. To by tedy vskutku muselo udržet i býka.
Zatímco jsem šňůru třesoucími se prsty rozmotával, ozvaly se venku na pěšince spěšné, dunivé kroky. Sotva jsem ale začal propadat zoufalství, ukázalo se, kdo přichází.
Ve vylomených dveřích stál Karamel a zkameněle zíral na tu spoušť vevnitř.
„Viděl jsem, jak se jeho auto vrací. Právě jsem zavíral…"
„Pomoz mi ho svázat," ukázal jsem na Angela, který se začínal nebezpečně vrtět. „Tohle všechno udělal on. Už se probírá."
Karamel obrátil Angela na břicho a přitáhl mu ruce za záda. Já mu svázal důkladně zápěstí a Karamel si pak ode mne vzal volný konec šňůry a svázal s ní ještě Angelovi důkladně kotníky.
„Zlomil Cassie ruku," dodal jsem.
Karamel se podíval na Cassie, pak na mne a na Angela a energicky vykročil k telefonu. Ten zázrakem zůstal stát zcela nedotčený na malém stolečku.
„Počkej, ještě počkej," prosil jsem ho.
„Cassie přece potřebuje doktora, a chci zavolat na policii…"
„Ještě počkej…"
„Ale to přece musíme."
Utřel jsem si nos hřbetem ruky a zůstala mi na ní červená šmouha. „V koupelně je stříkačka a ampule dolsinu. Zbaví to Cassie bolesti," řekl jsem.
S pochopením přikývl a prohlásil, že pro ty věci dojde.
„Přines celou krabici, je na ní napsáno První pomoc. Je na polici nad vanou."
Odešel do koupelny (pohyboval se s hbitostí, která mne nepřestávala přivádět v úžas). Já zatím pomohl Cassie usadit v křesle a levé předloktí jsem jí opatrně podložil polštářem na malém servírovacím stolku vedle telefonu. Zjistil jsem, že předloktí je úplně zlomené, a to obě kosti, aspoň jsem si to myslel, protože vůbec nemohla hnout rukou.
„Williame, prosím tě, nech mě, moc to bolí. Ne!"
„Miláčku… miláčku… musíš mít tu ruku podloženou. Nech ji klidně ležet, nenapínej."
Mlčky poslechla. Byla hrozně bledá.
„Já to hned necítila… ze začátku to takové nebylo."
Karamel přinesl krabici s první pomocí a já ji otevřel. Vyloupl jsem stříkačku na jedno použití ze sterilního obalu a natáhl jednu ampuli dolsinu.
Pak jsem Cassie vykasal vysoko sukni nad opálenou nohu a píchl jí dolsin do stehenního svalu, abych jí ulevil od bolesti a pomohl uvolnit svaly.
„Počkej deset minut," sliboval jsem jí, vytáhl jehlu a přetřel, rozmasíroval místo vpichu. „Do deseti minut to bude určitě lepší. Pak už tě budeme moct dovézt na úrazovku v Cambridgi. Jinde teď už určitě neordinují takhle pozdě."
Přikývla a usmála se. Angelo na podlaze začínal kopat.
Karamel znovu vykročil k telefonu a já ho zase zarazil.
„Ale Williame…"
Rozhlédl jsem se po stopách řádění inspirovaného pomstychtivostí. Exploze ničivé zášti, nahromaděné za čtrnáct let.
„Tohle všechno udělal, protože mu můj bratr pomohl do vězení za vraždu. Ted ho podmínečně pustili.

Jakmile bychom zavolali policii, pošlou ho zpátky za mříže.“
„V tom případě neváhám.“ Karamel sáhl po sluchátku.
„Ne! Polož to!“
Zatvářil se nechápavě. Angelo začal nesrozumitelně mumlat. Občas vyniklo nějaké nereprodukovatelné sprosté slovo, někdy celá salva slov nebo útržky nesmyslných vět.
„Takhle mluví lidi, když se probírají,“ poznamenal Karamel.
„Ty to znáš?“
„V mojí profesi poznáš všechno.“
„Poslyš,“ vysvětloval jsem mu. „Řekněme, že bych ho nechal zavřít. Co pak? Netrvalo by dlouho a zase by ho pustili, a to už by měl pěkný důvod k pomstě. Do té doby by taky mohl začít používat mozek, takže by se sem nedostavil s kyjem nad hlavou jako úplný cvok, ale počkal by, až by někde sehnal pistoli, a pak by se sem jednoho krásnýho dne připlížil, tak za tři čtyři roky, a odpráskl by mě. Tohle,“ ukázal jsem na zpustošenou místnost, „to přece není akt racionálně myslícího člověka. Přece jsem jenom Jonathanův bratr, já sám jsem tomu chlapovi neublížil. On prostě zuří na život, na lidi, je slepý, nezvládnutelný, běsnící. Vůbec nestojí o to, aby se v budoucnosti soustředil na mě. Musím najít nějaké definitivní řešení.“
„Přece nechceš…“ Karamel se odmlčel.
„Co?“
„Nemůžeš… ale to je blbost, to bys nikdy…“
„Takové konečné řešení jistě ne. I když to není tak špatný nápad, uvázat kámen na krk a hodit do moře.“
„Nebo piraňám,“ doporučila Cassie.
Karamel se s úlevou podíval na ni a na mne, dal se do smíchu a položil telefon.
Angelo přestal blekotat a probudil se k plnému vědomí. Když si uvědomil, kde je a v jaké situaci, zrudl mu nejen obličej, ale i krk a ruce. Přetočil se na záda a zavalil celou místnost oblakem sálavé nenávisti.
„Jestli začneš klít, tak ti dám roubík,“ varoval jsem ho. Přemohl se a mlčel. Poprvé jsem si ho mohl pořádně v klidu prohlédnout. Obrázku vraha, který jsem kdysi viděl v novinách, se mnoho nepodobal. Nebyl mladý, neměl tmavé vlasy, neměl úzký obličej, ani úzký nos. Věk, dědičný sklon k otylosti a vězeňská strava způsobily, že mu obličej i tělo ztěžkly tukem.
Jonathan tvrdil, že má průměrnou inteligenci. Není moc chytrý, spoléhá se na svou fyzickou sílu, myslí, že k zastrašení síla stačí. Všemi pohrdá. Všem nadává.
„Angelo Gilbert,“ řekl jsem.
Trhl sebou a zatvářil se překvapeně, jako kdyby nečekal, že ho poznám. Taky bych ho nepoznal, nebýt Jonathana.
„Poslyš, aby bylo mezi námi jasno: že jsi seděl, to není vina mého bratra, to sis spískal sám.“
Cassie zamumlala: „Zločinci jsou ve vězení vesměs z vlastní vůle.“
Karamel se na ni překvapeně ohlédl.
„Přestává mě bolet ruka,“ řekla Cassie.
Podíval jsem se na Angela: „Ty sis vybral vězení v okamžiku, kdy jsi zabil Chrise Norwooda. Za těch čtrnáct let, co sis odseděl, si za to můžeš sám. Tak proč jedeš právě po mně?“
Nic. Nezapůsobilo to na něho. Já s tím taky nepočítal. Svalovat vinu na jiné patří k lidské povaze.
„Tvůj zasranej brácha mě podtrh a ukrad to, co mi patřilo.“
„On vám nic neukradl.“
„Ukrad,“ zavrčel hlubokým, drsným, vzteklým hlasem. Cassie se až otřásla, z Angela, i když byl svázaný a ležel potupně na zemi, šel strach.
Možná že bych mohl uplatnit ten zlatý poklad, napadlo mne.
Na Angelovi bylo vidět, jak zápolí sám se sebou. Nakonec se ale neovládl a slova z něho nezadržitelně vyletěla, vzteklý, bezmocný, rozzuřený, bez možnosti vztek odreagovat, vybít po svém, začal křičet: „Kde je? Kde je ta svině, kde je tvůj bratr? Nemůžu ho najít.“
No nazdar.
„Zemřel,“ prohlásil jsem s klidem.
Angelo nedal najevo, jestli mi věří, či ne, ale tou zprávou se nijak neuklidnil. Karamel a Cassie byli poněkud zaražení, ale naštěstí se zdrželi komentáře.
Požádal jsem Karamela: „Musím si jít zatelefonovat do ústraní, pohlídej ho, prosím tě.“
„Třeba celej den, když budeš chtít.“
„Jsi v pořádku?“ zeptal jsem se Cassie.
„Ta injekce byla skvělá.“
„Přijdu hned.“ Vzal jsem telefon ze stolku a odnesl si ho do pracovny. Zavřel jsem za sebou.

Zavolal jsem do Kalifornie. Předpokládal jsem, že Jonathan bude všude jinde jen ne doma, že to zvedne Sára, protože v tom slunném kraji je asi právě čas na polední siestu. Ozval se mi Jonathan.
„Prosím tě, máš ještě ty kazety, co chtěl Angelo Gilbert?“
„To těžko.“ Chvíli uvažoval. „Ne, asi ne, zbavili jsem se spousty věcí, když jsme se stěhovali z Twickenhamu. Jestli si vzpomínáš, prodali jsem tehdy všechen nábytek a koupili pak nový. Vlastně jsme všechno vyřadili nebo vyhodili, nechal jsem si jen pušky, samozřejmě.“
„Tys ty kazety vyhodil?“
„Počkej: Jednu sadu jsem poslal paní O’Rorkeové a ta sada mi zase přišla zpátky. Ano, už vím, dal jsem je Tedovi Pittsovi. Pokud je vůbec někdo má, tak Ted Pitts. Ale předpokládám, že po tolika letech už nebudou k ničemu.“
„Myslíš ty kazety jako takový, nebo ten program?“
„Program, systém, bude zastaralý.“
Což by nakonec nevadilo, říkal jsem si.
„Tady teď mají spoustu programů na pomoc sázejícím,“ řekl Jonathan. „Některé jsou docela dobré, aspoň podle toho, co jsem slyšel.“
„Ty sis to sám nezkusil?“
„Nejsem hazardér.“
„Nepovídej.“
„Nač ty kazety potřebuješ?“
„Chci zase vyšachovat Angela.“
„Buď opatrný.“
„Jasně. Kde myslíš, že bych tak mohl najít Teda Pittse?“
Řekl mi se značnými pochybnostmi, že bych to snad mohl zkusit na střední odborné škole ve východním Middlesexu, kde on i Ted učili, ale je prý krajně nepravděpodobné, že by tam ještě byl. Od té doby, co Jonathan odejel, prý úplně ztratil kontakt. Taky bych ho prý mohl hledat prostřednictvím Odborového sdružení středoškolských profesorů, tam prý by jeho adresu mohli mít.
Poděkoval jsem mu a zavěsil. Vrátil jsem se do obývacího pokoje. Všechno zůstalo při starém.
„Mám problém,“ obrátil jsem se ke Karamelovi.
„Jenom jeden?“
„Čas.“
„To je to nejpodstatnější.“
„Hm.“ Zadíval jsem se na Angela. „Tady pod námi je sklep.“
Angelo neznal bázeň, to se mu muselo nechat. V tu chvíli jistě pochopil, že ho nehodlám pustit, nicméně reagoval odbojně a vzdorně se pral vší silou se svými pouty.
„Hlídej ho,“ řekl jsem Karamelovi. „Ve sklepě jsou nějaké krámy, musím to vyklidit. Kdyby se snad z toho vykroutil, tak ho zase prašť do hlavy.“
Karamel se na mne podíval, jako by mne viděl poprvé. V něčem měl asi pravdu. Rychle, omluvně jsem položil Cassie ruku na rameno a šel do kuchyně. Tam jsem otevřel závoru u dveří vedoucích ke schodišti do sklepa.
Ve sklepě bylo sucho a chladno: neomítnutá cihlová místnost s betonovou podlahou a jedinou žárovkou u stropu. Když jsme se do domečku nastěhovali, byl dole zahradní nábytek. Ale ten stál toho času venku na zahradě, takže ve sklepě zbývaly jen menší věci jako třeba petrolejový vařič, plechovky s barvou, štafle a rybářské náčiní. Postupně jsem všechno odnesl nahoru a složil to v kuchyni.
Když jsem skončil, zůstal sklep prázdný, nebylo tam nic, co by mohlo posloužit našemu zajatci. Stejně ho budu muset nechat svázaného, protože dveře nemají zámek, jsou zcela primitivní, jen z podélných prken spojených napříč třemi menšími prkénky, přišroubovanými naštěstí z kuchyňské strany. Nahoře měly dveře tři kulaté otvory tak na palec, asi ventilaci. Ty dveře posloužily účelu ve všech běžných situacích, ale já nevěřil, že by odolaly takovému kopnutí, jakým si Angelo zjednal přístup do domu.
„Dobře,“ řekl jsem, když jsem se vrátil do pokoje. „Teď půjdeš, Angelo, do sklepa. Nemáš na vybranou, leda že by ses chtěl vrátit do vězení, protože tohle všechno…“ ukázal jsem na spoušť kolem sebe, „a tamhle to…“ ukázal jsem na Cassieinu ruku, „… bohatě stačí, aby zrušili podmínku a strčili tě zpátky do cely.“
Zařval vzteky.
„Ty sis začal, tak si taky poneseš důsledky.“
„Já tě vodrovnám!“ zasípěl.
„Klidně to zkus, ale asi ti nedošlo, Angelo, že nejsem jako brácha, ten byl chytrej a vyzrál na tebe, a nikdy

by ovšem neužil fyzického násilí. Jenže to já zas klidně, já klidně.“
Angelo použil několik vybraných slov, při kterých Karamel polekaně zamrkal a ohlédl se rozpačitě na Cassie.
„Já už takové výrazivo slyšela.“
„Tak si vyber, Angelo, buď půjdeš dobrovolně, my tě pak tady s kamarádem opatrně odneseme, ale kdyby ses snad chtěl bránit, tak tě do toho sklepa potáhnu za nohy.“
Nedovedl se přenést přes ztrátu sebeúcty, nemohl se vzdát dobrovolně. Jak jsem se sehnul, abych ho vzal pod podpaždí, snažil se mě kousnout. Splnil jsem tedy slib, vzal ho za nohy a odtáhl přes kuchyň po schodech do sklepa. Celou cestu ječel a klel.
14
Odtáhl jsem Angela kus od schodů a opustil ho. Vrátil jsem se do kuchyně. Řval za mnou sprosté nadávky. Slyšel jsem ho, i když už jsem za sebou zavřel dveře. Jen ať si poslouží, říkal jsem si bezcitně.
Jediné stropní světlo ve sklepě mělo vypínač v kuchyni. Nechal jsem je rozsvícené.
Závoru jsem zajistil kuchyňským nožem a pro jistotu jsem ještě mezi dveře do sklepa a lednici u protější stěny narovnal pevnou hradbu složenou ze židlí, stolu a štaflí, aby se dveře nemohly směrem do kuchyně otevřít.
V obývacím pokoji jsem klidně oznámil: „Tak, kamarádi, nadešel čas rozhodnutí.“ Podíval jsem se na Karamela. „Tebe se tahle válka netýká, ty jsi neutrál, můžeš se vrátit k nádobí a zapomenout, co se tu dělo.“
Rozhlédl se rezignovaně po místnosti. „Slíbil jsem na svou nejčestnější čest, že tady všechno perfektně zachováš v původním stavu.“
„Co půjde dokoupit, tak dokoupím, za zbytek zaplatím. Odprosím na kolenou. Myslíš, že to postačí?“
„S tím grázlem si sám neporadíš.“ Potřásl hlavou. „Jak dlouho ho tu chceš takhle držet?“
„Dokud nenajdu člověka jménem Ted Pitts.“ Vysvětlil jsem Karameloví i Cassie, co hodlám podniknout a proč. Karamel si povzdechl a řekl, že to je za daných okolností docela rozumné a že mi pomůže, pokud to bude v jeho silách.
Opatrně jsme odvedli Cassie do auta a pak jsem ji odvezl do Cambridge. Karamel se mezitím s profesionální dovedností pustil do úklidu našeho pokoje, S roztříštěnými, vyraženými hlavními dveřmi se zatím nedalo nic chytrého dělat, takže Karamel slíbil, že v domku počká, dokud se nevrátím.
Vrátil jsem se jen já. Hodnou dobu jsem s Cassie proseděli v tiché nemocnici a čekali, až se najde někdo od rentgenu. Pak nám sdělili, že po půlnoci tam už nikdo není, že jsou doma u telefonu a do nemocnice se dostavují jen v nejnaléhavějších případech.
Cassie opatrně připevnili dlahu od ramene až ke konečkům prstů, dali jí ještě jednu injekci proti bolesti a přidělili postel. Když jsem ji políbil na rozloučenou, připomněla mi: „Nezapomeň nakrmit tygra!“ Sestřičky si myslely, že se jí to po injekci plete v hlavě.
Vrátil jsem se domů. Karamel spal natažený na pohovce a nejspíš snil o palmových hájích. Spoušť zázračně zmizela, v dohledu nebyl ani jeden střep. Mnoho věcí v pokoji chybělo, ale celkem to v domečku vypadalo slušně. Vděčností naplněný jsem zašel do kuchyně. Moje barikáda se trochu změnila. Karamel ji vyztužil čtyřmi prkny (našel je v garáži), takže teď byly dveře do sklepa skutečně pevně zaklíněné odshora až dolů.
Světlo Karamel zhasl. Angelo zůstal ve tmě, pronikaly k němu jen slabé paprsky světla ventilačními otvory.
Pohyboval jsem se tiše, abych nevyrušil Karamela, ale ten se stejně vzbudil. Seděl na pohovce, škrábal se na nose a pomalu zavíral a otvíral ztěžklá víčka.
„Všechny rozbitý věci jsem dal do garáže. Nic jsem do smetí nevyhodil, myslel jsem, že by se ti střepy třeba mohly hodit.“
„Jsi ohromný. A co Angelo, snažil se dostat ven?“
Karamel se ušklíbl. „To je hroznej chlap.“
„Mluvil jsi s ním?“
„Řval skrz dveře, žes mu uškrtil ruce, žes mu moc utáhl pouta, ale neměl pravdu. Šel jsem se podívat, prsty měl růžový. Byl už v půlce schodů. Čert ví, co si od toho sliboval.“
„Třeba mě chtěl zastrašit, abych ho pustil.“
Karamel se poškrábal na žebrech. „Vrátil jsem se potom do kuchyně, zavřel dveře do sklepa a zhasl dole světlo. Řval ještě hodnou dobu, co prej ti udělá, až se na tebe dostane.“
Dodával si tak nejspíš odvahu, říkal jsem si.
Podíval jsem se na hodinky. Ukazovaly pět. Brzy bude svítat. Přijde pátek se všemi pátečními problémy.

„Myslím, že by neškodilo tak na dvě hodinky si zdřímnout," navrhl jsem.
„A co s ním?" ukázal palcem ke kuchyni.
„Ten se neudusí."
„Já tě nepoznávám!" Ušklíbl jsem se na Karamela. Asi si myslí, že jsem teď stejně tvrdý a bezohledný jako náš zajatec, ale to se mýlí. Byl jsem pevně přesvědčený, že Angelo, tentokrát přišel zabíjet, šel dokončit, co minule načal, věděl už, kdo jsem, ale nepočítal s Cassie. Ve srovnání s Angelem jsem učiněný beránek.
Karamel se vrátil domů za svým špinavým nádobím a já zaujal jeho místo na pohovce, protože se mi zdálo, že ložnice je příliš odlehlá. Přestože jsem měl za sebou tak živou noc, usnul jsem prakticky ihned.
Vzbudil jsem se velmi neochotně v sedm hodin, když zařinčel budík. Koně už budou v práci na pláních Heath. Simpson Shell domluvil na ten den zkouškou dvou tříletých, kteří začínali vypadat slibně, pozdě dozrávali. Kdybych se tam neukázal, okamžitě by napsal Luku Houstonovi, že se vyhýbám svým povinnostem… ostatně, chtěl jsem u toho být v každém případě. Angelo Neangelo, chtěl jsem ty dva koně vidět při práci:
Miloval jsem pláně Heath za časného rána, kdy hřívy koní vlály pod širým nebem. Miloval jsem koně odpradávna, nedovedl jsem si ani představit život bez nich. Připadali mi jako spřátelený cizí národ, který se usadil v naší zemi a dovolil svým lidským sousedům, aby se o něho starali, aby ho sytili, aby lidé byli tomuto národu současně pány i sluhy. Rychlí, fascinující, vpravdě nepokoření koně, to byl můj život, můj domov, k nim jsem se vždy vracel srdcem, jako se námořník vrací na moře.
Tehdy ráno jsem se na Heathu hned cítil líp a sledoval jsem s naprostou soustředěností, jakou nemohl žádný Angelo zmařit, jak ti dva běží. Jeden z těch tříletků se ukázal být opravdu velmi rychlý a Simpson poznamenal s odměřenou zdvořilostí, že doufá, že Lukovi napíšu, jak dobře kůň vypadá.
„Řeknu Lukovi, že jste s ním dokázal zázraky. Pamatujete se, jak byl ještě v květnu nespolehlivý a nevyrovnaný? Já bych řekl, že příští týden vyhraje, co myslíte?"
Věnoval mi pohled, ve kterém se mísil pocit uspokojení nad mou chválou, protože tu chválu potřeboval, a vztek, že tu chválu potřebuje. V duchu jsem se usmál. Odjel jsem o kus dál k Mortově skupině.
„Tak co? Všechno v pořádku?" zeptal jsem se.
„Celkem ano, Genotti vypadá na to, že bude na St. Leger v dobré formě." Několikrát rychle luskl prsty. „Nemohl byste k nám zajít na snídani? Bungay, ta klisnička, nějak málo žere, a vůbec bych s vámi o několika věcech rád promluvil. Míváte dobré nápady. A pak tu mám účty pro Luka, myslel jsem, že bych vám několik položek vysvětlil, než to schválíte."
S lítostí jsem zavrtěl hlavou: „Morte, budeme to asi muset tak o den o dva odložit. Mám něco velmi důležitého, co musím hned vyřídit."
„Aha," řekl zklamaně. Nikdy předtím jsem ho neodmítl, byl zklamaný a trochu vyvedený z míry. „Určitě nemůžete?"
„Ne, je mi opravdu líto."
„Tak se snad uvidíme odpoledne," řekl a nervózně pohyboval rukama.
„Ano, ovšem."
Spokojeně přikývl a propustil mě v milosti. Upřímně řečeno, silně jsem pochyboval, že bych opravdu jel do Newmarketu na dostihové odpoledne, přestože tam měli běžet tři z Lukových koní.
Cestou domů jsem se ve městě zastavil v několika obchodech a nakoupil různé předměty kvůli našemu vězni, taky jídlo a něco pro jeho blaho. Pak jsem bleskově dojel zbývající tři kilometry do naší vesnice a zastavil u hospody.
Karamel vypadal zcela normálně. Už myl nádobí, uklidil bar a stačil dopálit Bessii, když jí tvrdil, že je příliš stará na to, aby se učila jezdit na koni.
„Ta nána odmítá udělat na poledne celerovej nákyp, prej to je proti pravidlům." Zhnuseně si začal připravovat snídani. Na zmrzlinu si tentokrát nasypal zázvor a zalil to všechno bohatě brandy. „Byl jsem se podívat u tebe," řekl. „Náš kamarád ani nemukl." Lačně začal míchat tu svou lahůdku. „Zvenčí to není slyšet v žádném případě, ať řve, jak chce, to už jsem zjistil včera v noci. Nepouštěj nikoho dovnitř, přijímej hosty v zahradě, to uděláš nejlíp."
„Já ti děkuju."
„Až tady skončím, přijdu za tebou a pomůžu ti."
„Výborně."
Nechtěl jsem ho o to žádat, ale byl jsem moc rád, že se sám nabídl. Jel jsem domů. Nákupy jsem vyložil v kuchyni. Když jsem začal dávat do papírového pytlíku jídlo, objevil se Karamel. Přiběhl v teniskách. Zadíval se na malou hromádku věcí u dveří do sklepa.

„Radši si to odbydeme hned, ne?“ řekl. „Ukaž, já vezmu tohle.“
Přikývl jsem. „V první chvíli ho světlo oslepí, takže budeme ve výhodě, v případě, že mu se podařilo rozvázat se.“
Začali jsme rozebírat bariéru. Jakmile se dveře uvolnily, vyndal jsem nůž, kterým byla zaklíněna závora, zdvihl jsem pytel s jídlem, rozsvítil ve sklepě a vydal se do jámy lvové.
Angelo ležel uprostřed místnosti, pořád ještě svázaný jako předtím; ruce za zády, od zápěstí vedl provaz volně ke spoutaným kotníkům.
„Je ráno,“ řekl jsem vesele.
Angelo se sotva pohnul. Zabručel několik nesrozumitelných slov.
„Přinesl jsem vám jídlo,“ složil jsem pytel, ve kterém byly dva nakrájené bochníky sendvičového chleba, několik kartonů mléka, voda v láhvi z plastické hmoty, dvě velká pečená kuřata, několik jablek a všelijaké cukroví a čokoláda. Karamel mlčky složil na zem svůj náklad, pokrývku, laciný polštářek, nějaké brožované knížky a přiklápěcí nočník na jedno použití.
„Nepropustím vás, ale aspoň vás rozvážu,“ oznámil jsem Angelovi.
„Jdi se bodnout.“
„Tady máte hodinky.“ Sundal jsem mu je ze zápěstí, když jsme ho svazovali, protože mi překážely. Vytáhl jsem je teď z kapsy a položil je na podlahu kousek od Angelovy hlavy. „V jedenáct se zhasíná,“ dodal jsem ještě.
Zdálo se mi rozumné prohledat zajatci všechny kapsy, ale nic v nich neměl, jen peníze. Žádný nůž, žádné zápalky nebo klíče, nic, co by mu mohlo dopomoct k útěku.
Kývl jsem na Karamela. Začali jsme svorně Angelovi rozvazovat pouta. Já se vrhl na zápěstí, Karamel na kotníky, ale Angelo uzly hrozně utáhl, jak se snažil vyprostit, takže nám chvíli trvalo, než se nám podařilo pouta rozvázat. Jakmile byl Angelo volný, rychle jsme šňůru svinuli a stáhli se na schodiště. Odtamtud jsme se dívali, jak celý ztuhlý toporně vstává, kleká si, ruce podle těla ho ještě pořádně neposlouchají….
Vzduch ve sklepě se zdál docela dobrý. Vyšli jsem ven, zavřeli dveře na závoru a Karamel před ně zase narovnal s metodickou důkladností barikádu.
„Kolik jídla jsi mu tam nechal?“ zeptal se Karamel.
„Mělo by mu to vydržet tak na dva až čtyři dny, záleží na tom, jak rychle to spořádá.“
„Ještě že je zvyklej bejt zavřenej.“
Karamel si potřeboval trochu ztlumit výčitky svědomí. Vzpříčil čtyři prkna mezi dveře a lednici. Při práci jen tak mimochodem podotkl, že ta prkna předchozí noc přiřízl na míru.
„Takhle je to jistější,“ řekl, „takhle se ven nedostane.“
„Doufám, že se nepleteš.“
Karamel kousek odstoupil, ruce v bok, a díval se na své dílo. Opravdu se zdálo, že Angelo dveře vykopnout nemůže. Ostatně ze schodů by se mu kopalo hodně špatně.
„Musí mít někde poblíž auto,“ řekl jsem. „Zavolám do nemocnice a pak se po něm půjdu podívat.“
„V klidu si zatelefonuj, já se jdu podívat,“ zarazil mne Karamel.
V nemocnici mi řekli, že Cassie budou ruku reponovat v narkóze, někdy během dopoledne. Prý si pro ni můžu přijet v šest večer, pokud všechno bude v pořádku.
„Můžu s ní mluvit?“
„Okamžik počkejte, prosím.“
Ozvala se pomalým, ospalým hlasem. „Jsem úplně zhlouplá po premedikaci,“ vysvětlovala. „Co náš host?“
„Je jako pavián s připálenýma fousama.“
„Skáče… vzteky?“
„Vidím, že ta premedikace moc nepůsobí.“
„Ale působí. Vznáším se ve vzduchu a v hlavě mám tisíce hvězdiček. Je to legrační.“
„Řekli mi, že mám pro tebe přijet v šest.“
„Přijeď… včas.“
„Budu se snažit.“
„Musíš, jestli mě máš rád.“
„Jo.“
„Williame, Williame, máš ty ale hezké jméno.“
„Cassie, spi.“
„Mmm.“
Měla úplně ospalý, mátožný hlas. „Dobrou noc,“ řekl jsem ještě, ale asi už mne neslyšela.

Zavolal jsem potom k ní do kanceláře, abych oznámil panu šéfovi, že spadla ze schodů do sklepa, zlomila si ruku a že do práce přijde nejdřív za týden.
„To je ale nepříjemné…“ řekl. „Tedy… pro ni, samozřejmě.“
„Samozřejmě.“
Právě jsem odkládal sluchátko, když se vrátil Karamel. Oznámil mi, že našel Angelovo auto zaparkované na konci uličky, kde končí asfalt a začíná prašná, pomalu se vytrácející cesta. Klíče byly v zapalování. Karamel je přinesl a hodil na stůl.
„Kdybys něco potřeboval, tak zahoukej.“ Vděčně jsem přikývl. Odešel. Kolos na lehkých rychlých nohou.
Dal jsem se do pátrání po Tedu Pittsovi. Nejdřív jsem zavolal na školu, kde kdysi s Jonathanem učili, do middlesexské průmyslovky. Energický ženský hlas mi oznámil, že žádný takový člověk u nich nepracuje a že ho nemůže najít, protože tam nikdo není. Jsou prázdniny a škola začíná až za týden. Prý z profesora, kteří tam učili před čtrnácti léty, v ústavu zůstal jen pan Jenkins, zástupce ředitele, ale i ten už skončil a šel před prázdninami do penze, ale je málo pravděpodobné, že by udržoval styky se svými bývalými asistenty.
„Proč myslíte?“ zeptal jsem se nechápavě.
Po krátkém zaváhání řekla nezúčastněným hlasem: „Pan Jenkins není přítel takových styků.“
Aha, pan Jenkins byl asi pěkný protiva. Poděkoval jsem jí za to málo, co pro mne udělala, stejně jsem nic víc neočekával. Pak jsem se ještě zeptal, jestli by mi nedala adresu Odborového sdružení středoškolských učitelů.
„Chcete také telefonní číslo?“
„Ano, prosím vás.“
Řekla mi číslo i adresu. Hned jsem tam zavolal. Ted Pitts? Tedy Edward Pitts? Asi ano, ano, řekl jsem. Jestli prý můžu chvilku počkat. Jistě.
Pak se ozval mužský hlas. Sdělil mi stručně, že Edward Pitts už není členem jejich Odborového sdružení. Odhlásil se před pěti lety. Poslední adresa, kterou na něho mají, je v Middlesexu. Jestli bych si ji chtěl napsat? Ano, to bych rád.
Zase mi nadiktovali číslo telefonu a adresu. Zase se mi ozval ženský hlas. Tentokrát za doprovodu hudby a křiku dětí.
„Prosím? Neslyším vás!“
„Ted Pitts!“ křičel jsem. „Nevíte, kde bydlí?“
„To vám dali špatné číslo.“
„Ale kdysi bydlel na téhle adrese.“
„Cože? Moment… kluci, přestaňte hulákat… co jste prosím říkal?“
„Ted Pitts…“
„Terry, sakra, vypni to stereo! Neslyším ani slovo. Zavři to. Tak dělej!“
Hudba náhle zmlkla.
„Co jste prosím říkal?“
Vysvětlil jsem, že pátrám po svém starém příteli, Tedu Pittsovi.
„Měl tři dcery?“
„Ano, to souhlasí.“
„Tak od toho jsme si koupili tenhle dům. Terry, jestli Michala praštíš ještě jednou přes hlavu, tak uvidíš ten sekec. Co jsem to říkala? Aha, Ted Pitts. Dal nám adresu, kam mu můžeme posílat poštu, ale je to už hodně let a já nemám tušení, kam manžel tu adresu dal.“
Poznamenal jsem, že to je velmi důležité. „Tak já se tedy půjdu podívat, kdybyste chvilku počkal. Terry, Terry!“ Ozvalo se mlasknutí pohlavku a pak dětské kvílení. Dítě štěstí rodiny, říkal jsem si.
Čekal jsem dlouho. Z pozadí se ozýval kvikot hašteřících se dítek. Už jsem začínal mít dojem, že na mne jejich matka dočista zapomněla a nechala mne viset na telefonu, ale nakonec se vrátila.
„Prosím vás, odpusťte, že to tak dlouho trvalo, ale v téhle domácnosti se nic nenajde. Jenže ta adresa se našla.“
„Vy jste poklad!“ Napsal jsem si, co mi nadiktovala.
Potěšeně se zasmála. „Nechcete se tu zastavit? Mám už těch svých robátek dost.“
„Příští týden vám začne škola.“
„Zaplaťpánbůh za to!“
Zavěsil jsem a ihned jsem vytočil číslo, které mi dala. Nikdo se nehlásil. O deset minut později zase nic. Odešel jsem do kuchyně. Ve sklepě bylo ticho. Snědl jsem misku ovesných vloček, pak jsem chvíli neklidně přecházel a zkoušel znovu telefonovat.

Výsledek žádný.
Zadíval jsem se na domovní dveře. Něco by se snad s nimi přece jen dalo udělat, takhle by je člověk sice ani nemohl zasadit, ale kdybych měl dláto a skelný papír… Došel jsem si pro nářadí do garáže a odštípal největší třísky na okraji dveří, trochu to uhladil, až se mi podařilo dveře zavěsit i zavřít. Nejdřív jsem ale musel úplně odmontovat vylomený zámek. Nakonec dveře vypadaly zvenčí docela dobře, stačilo ovšem do nich strčit a otevřely se. A my bohužel měli milé a zvědavé sousedy, kteří nám občas přinášeli ke koupi med.
Znovu jsem zavolal na číslo, které údajně patřilo Pittsovým. Zase nic.
Pokrčil jsem rameny, přistrčil před dveře malý prádelník a vylezl ven oknem v jídelně. Pak jsem zajel ke Karamelovi a řekl mu, kudy se k nám teď chodí.
„A to si myslíš, že já.
„Ne, nemyslím, jen kdyby bylo nejhůř.“
„Kam vlastně jedeš?“
Ukázal jsem mu adresu. „Za pokus to stojí.“
Adresa byla v Mill Hillu, na sever od Londýna. Jel jsem cele soustředěný na provoz a snažil se nemyslet na uspanou Cassie a na věžně Angela. Opravdu by bylo krajně nepříjemné, kdybych v té situaci naboural.
Našel jsem to. Dům stál v tiché, ospalé, stromy lemované ulici, ve vzrostlé zahradě. Šel jsem příjezdovou cestou k oknům a podíval se dovnitř. Dům byl neobydlený. Holé stěny, holé podlahy, žádné záclony.
Ztrácel jsem naději, ale zazvonil jsem ještě u sousedů. Tam sice určitě někdo bydlel, ale doma nebyli.
Zkusil jsem to v dalších domech, ale většinou jsem se nedozvěděl nic víc, než že Pittsovi měli tři dcery, občas je zahlédli, ale jinak o nich nic nevěděli, od svých sousedů je dobře dělila hradba zeleně.
V jednom z domů šikmo přes ulici, odkud bylo vidět jen roh zahrady Pittsových, jsem konečně trochu uspěl. Dveře pootevřela rozložitá paní v růžových natáčkách, kolem nohou smečku malých psíčků.
„Jestli něco prodáváte, tak já nic nechci,“ prohlásila.
Vyprávěl jsem jí vymyšlenou historku, ve které Ted Pitts vystupoval jako můj bratr. Vysvětloval jsem, že mi bratr poslal novou adresu, ale já že ji ztratil a teď se s ním potřebuju v jedné velmi naléhavé záležitosti spojit. Historku jsem opakoval už šestkrát, skoro jsem jí už sám začínal věřit.
„Já pana Pittse neznala, on tu dlouho nebydlel. Dokonce si myslím, že jsem ho ani nikdy neviděla.“ Dveře nechávala přivřené.
„Aha. Ale přece jste si povšimla, kdy se přistěhovali a kdy se zase stěhovali pryč…“
„Chodím kolem toho domu každý den, když jdu s pejskama,“ vysvětlovala a zadívala se s láskou na tu svoji hemžící se smečku.
„Nevíte, jak to je dlouho, co se odstěhovali?“
„Hodně dávno. Zvláštní, že vám to pan bratr nedal vědět. Dům byl celé týdny bez majitele, když se odstěhovali. Vlastně ho někdo koupil teprve teď, protože jsem minulý týden viděla, jak lidi od firmy sundávají tabuli Objekt na prodej.“
„Jméno té firmy si čirou náhodou nepamatujete?“ zeptal jsem se opatrně.
„Počkejte…“ zamyslela se. „Vždyť já musela projít kolem té tabule nejmíň stokrát… moment, počkejte…“
Dívala se upřeně na své chlupaté miláčky, soustředěně se mračila. Viděl jsem z ní jen polovinu. Nebylo mi jasné, jestli drží dveře přivřené, abych já nemohl dovnitř, nebo ti psi ven.
„Hantblíč!“ vykřikla.
„Prosím?“
„Hunt pomlčka Bleach, tak se jmenovala ta firma. Měli takovou žlutou tabuli s černým nápisem. Tady v okolí jich uvidíte několik, když se trochu rozhlédnete.“
„Strašně moc vám děkuju.“ Děkoval jsem opravdu ze srdce. Kývla hlavou s růžovými natáčkami a zmizela za dveřmi. Jezdil jsem okolními ulicemi, až jsem zahlédl žlutou tabuli s nápisem Hunt-Bleach, realitní agentura. Adresa: Mill Hill, Broadway.
Pohádka o bratrovi vzbudila jako obvykle pohledy plné pochopení a účasti a přinesla také kýžené ovoce. Poněkud protivná slečna mi sdělila, že prodej domu měl na starosti pan Jackman, který je právě na dovolené.
„Nemohl by prosím někdo nahlédnout do jeho záznamů?“ zeptal jsem se prosebně.
Po poradě s několika kolegy, kteří jí na mé naléhání řekli, že snad by za takových okolností nahlédnout mohla, odešla do jedné z kanceláří. Slyšel jsem, jak tam otevírá a zavírá zásuvky.
„Tak tady to máte, pane Pittsi,“ řekla. Chvíli mi trvalo, než mi došlo, že se vlastně podle své vlastní verze Pitts jmenuju. „Ridge View, Oakland Road.“
Řekla mi jméno domu a jméno ulice, neřekla město, Pittsovi tedy bydlí tady, v Mill Hillu!

„Nevíte, jak bych se tam dostal?“
Zavrtěla s politováním hlavou, ale jeden z pánů kolegů mi poradil. „Pojedete zpátky po Broadwayi, na kruhovém objezdu zahnete doprava na Londýn, pak první doleva, až na kopec a tam zas doprava, a budete v Oakland Road.“
„To je vynikající.“ Rozloučil jsem se s hlubokou úlevou a vděčností. Pečlivě jsem se řídil instrukcemi a dům jsem skutečně našel. Spíš menší, hnědá stavba, hnědé cihly, hnědé tašky na střeše, z obou stran dubových dveří úzké vysoké okénko. Jinak všude rostly keře, takže z domu nebylo nic víc vidět. Zaparkoval jsem na příjezdové cestě (zdála se mi zbytečně široká) před velkou zavřenou garáží pro dva vozy. Zazvonil jsem na zvonek u hlavních dveří.
Uvnitř domu se nic neozvalo. Slyšel jsem jen vzdálený hukot provozu a blízký bzukot včel poletujících nad kádí s temně červenými květinami. Zazvonil jsem ještě jednou.
Nic. Kdybych Teda Pittse tak zoufale nepotřeboval, asi bych to v tom okamžiku vzdal. V té ulici se člověk ani nemohl vyptávat sousedů, protože domy stály jen po jedné straně, na druhé se rozprostíral zalesněný svah. Navíc byly domy daleko od sebe a daleko od ulice, všechny trochu schované.
Nevěděl jsem, co dělat, tak jsem z bezradnosti zazvonil ještě jednou. Říkal jsem si, že bych tam mohl počkat, nebo přijít později, nebo jim tam nechat lístek s prosbou, aby mě Ted Pitts zavolal.
Vtom se dveře otevřely. Stála v nich příjemná, mladistvě vyhlížející paní asi středního věku, ve splývavých zelených letních šatech bez rukávů, se střídmým výstřihem a opálenými rameny.
„Přejete si?“ zeptala se. Měla tmavé kudrnaté vlasy, modré oči a úsměvný snědý obličej plný letní pohody.
„Já hledám Teda Pittse,“ řekl jsem.
„Toto je jeho dům.“
„Já už ho dlouho sháním. Jsem bratr jeho starého kamaráda. Tedy kamaráda, se kterým se stýkal před mnoha lety. Mohl bych prosím s panem Pittsem promluvit?“
„On není momentálně doma.“ Váhavě se na mne podívala. „Jak se jmenuje váš bratr?“
„Jonathan Derry.“
Po kratičké chvilce se její ostražitý výraz změnil v přátelský a pohostinný úsměv. Viděl jsem na ní, jak vzpomíná na staré časy.
„Jonathan! O tom už celá léta nic nevíme!“
„Vy jste… paní Pittsová?“
Přikývla. „Ano, já jsem Jane.“ Otevřela zeširoka dveře a ustoupila, abych mohl vejít.
„Já jsem William.“
Zamračila se. „Ale vy jste přece… chodil jste ještě do školy.“
„Ano, ale od té doby jsem už vyrostl.“
Vzhlédla ke mně. „Neuvědomila jsem si nějak, jak už je to všechno dávno. Tudy, prosím.“ Vedla mne chladnou tmavou halou.
Došli jsem k širokému, světle zeleným kobercem pokrytému schodišti vedoucímu o poschodí níž. Odtud jsem teprve viděl to, co jsem z ulice nemohl ani tušit. Dům byl ohromný, vybudovaný ve svahu, ultramoderně zařízený, a bral člověku dech.
Schodiště vedlo do obrovské místnosti s otevřeným stropem. Na zemi byl zelený koberec, končící na okraji bazénu, na koberci stála bambusová lehátka s růžovým plátnem a kolem vzdálenějšího kraje bazénu ležely nedbale pohozené bílé a zelené polštáře pod otevřenou střechou, kterou zářilo slunce. Dům se rozprostíral dál do obou stran a jistě v sobě skrýval ložnice a různé možnosti pohodlí a luxusu. Rozhlédl jsem se po té imponující a hezké místnosti a došel k závěru, že něco takového si žádný pedagog na světě nemůže dovolit.
„Seděla jsem tamhle,“ Jane Pittsová ukázala na slunnou stranu bazénu. „Málem jsem se nešla podívat, kdo zvoní. Občas prostě nejdu otevřít.“
Přešli jsme tam a cestou jsem pod pruhovanými baldachýny míjeli všelijaké kouzelné výklenky s pohodlnými pohovkami a květinami, tu a tam se povalovaly osušky. Voda v bazénu byla zelená jako mořská voda, klidná, jiskřivá, a zdála se mi po tom dlouhém hledání velmi lákavá.
„Dvě z našich dcer tady někde jsou,“ vysvětlovala Jane, „naše nejstarší, Melanie, už je vdaná. Budeme co nejdřív dědeček a babička.“
„To zní neuvěřitelně.“
Usmála se. „Vzali jsme se ještě za studií.“ Ukázala na dvě křesílka. Usadil jsem se na kraji toho svého, zatímco ona se pohodlně a půvabně rozložila v druhém. Od domu se zahrada svažovala dolů. Prosklenou stěnou byl skvělý pohled na severní Londýn. Obzor splýval v odstínech mlhavé červeně a modři.
„Tohle je fantastický dům,“ řekl jsem.

Přikývla. „Štěstí, že jsme ho dostali. Bydlíme tu teprve tři měsíce, ale chtěla bych tu zůstat navždycky.“ Ukázala na otevřenou střechu. „Střecha jde samozřejmě zavřít, přes ten otvor se přesouvají solární panely. Prý je tady teplo celou zimu.“
Upřímně jsem všechno obdivoval. Pak jsem se zeptal jestli Ted ještě učí. Bez zaváhání mi vyprávěla, že občas mívá přednášky na univerzitě, přednáší programování, proto je taky pryč a vrátí se až následující den pozdě večer. Prý bude určitě velmi litovat, že se se mnou minul.
„Rád bych s vaším mužem mluvil, je to dost naléhavé.“
Zavrtěla hlavou. „Já bohužel nemám tušení, kde je, jen vím, že to bude někde poblíž Manchesteru. Odjel dnes ráno a ještě nevěděl, kde se ubytuje. Nejspíš v nějakém motelu, aspoň to říkal.“
„V kolik hodin ho zítra čekáte?“
„Nevím, ale určitě pozdě.“
Musela si povšimnout, že se tvářím nešťastně. Řekla omluvně: „Mohl byste se zastavit v neděli hned po ránu, Jestli chcete, když je to tak naléhavé.“
15
Sobota se nekonečně vlekla.
Cassie přecházela kolem, ruku v sádře na závěsu. Karamel se u nás zastavil asi třikrát nebo čtyřikrát. On i Cassie byli neklidní z toho, jak se to všechno protahuje, ale neříkali nic. Ve čtvrtek v noci jim připadalo docela rozumné Angela uvěznit, když měli ještě na očích spoušť, kterou napáchal v našem obývacím pokoji a když Cassie ještě tolik bolela ruka. V sobotu večer ale už oba měli výhrady.
„Pusť ho,“ radil mi Karamel, když se zastavil pozdě večer po zavírací hodině. „Kdyby ti na to někdo přišel, budeš v průšvihu. Angelo teď už ví, že nejsi žádná padavka, už se nevrátí, bude mít strach.“
Zavrtěl jsem hlavou. „Je příliš sebejistý a nadutý na to, aby měl strach. Chce se pomstít, a pro tu pomstu by si určitě přišel.“
Nešťastně se na sebe dívali. „No tak, hlavu vzhůru, já počítal s tím, že ho tu třeba budu muset držet celý týden nebo dva, prostě tak dlouho, dokud to bude zapotřebí.“
„Nepochopím, žes mohl s takovým klidem odjet na dostihy,“ vrtěl hlavou Karamel.
Na dostihy jsem s žádným klidem nejel. Ani na dostihy, ani ráno na galopy, ani k Mortovi na snídani. Nikdo, s kým jsem se během dne sešel, by určitě neuhádl, co se u mne doma děje. Zjistil jsem, že není obtížné se na veřejnosti tvářit jakoby nic, i když člověk páchá trestný čin. Ostatně tohle se daří stovkám lidí, tak proč by se to nemělo dařit mně.
„Doufám, že je živý,“ řekla Cassie.
„Ve čtyři odpoledne byl nahoře u dveří a sprostě nadával.“ Karamel se podíval na hodinky. „To je před devíti a půl hodinami. Zařval jsem na něho, aby držel hubu.“
„Zavřel ji?“
„Hulákal ty sprosťárny dál.“
Usmál jsem se. „Takže je živý.“
Jako by mi to chtěl potvrdit, začal Angelo v tu chvíli kopat do kuchyňských dveří a chrlil ze sebe sprosté nadávky. Už jsme si na ně začínali zvykat. Šel jsem do kuchyně, a postavil se vedle barikády a v okamžiku, kdy nabíral dech k další salvě, jsem na něho křikl: „Angelo!“
Malou chvíli bylo ticho. Pak se ozvalo vzteklé zavrčení: „Ty hajzle!“
„Za pět minut zhasínám,“ oznámil jsem mu.
„Já tě zabiju!“
Tahle hrozivá výhrůžka mi asi měla nahnat strach, měla mi naskočit husí kůže, ale nezapůsobila na mne. Angelo se choval vražedně už dlouho, byl vrah, měl takovou povahu a já to dobře věděl. Poslouchal jsem jeho nepříčetné běsnění a vůbec to se mnou nehnulo.
„Tak za pět minut,“ opakoval jsem a odešel z kuchyně.
V obývacím pokoji seděl Karamel v rozhalené košili, v teniskách, zarostlý, vypadal jako pirát, jenže on by nikoho devítiocasou kočkou ztrestat nedokázal. Jeho zasmušilá duše litovala, že dělám to, co dělám, i když mě za to v zásadě neodsuzoval. Cítil jsem, jak se sám se sebou pere, jak nesnáší pomyšlení na to, že jsou situace, ve kterých se proti agresi nedá postupovat jinak než bojem.
Seděl na pohovce, jednou rukou objímal Cassie (nijak jí to nevadilo) a druhou do sebe v rychlém sledu hodil dvě skleničky nezředěné brandy. Říkal, že už ho nebaví, že se my tři nemůžeme těšit jeho lahůdkami, proto donesl aspoň tu láhev. „Chcete do toho trochu zmrzliny?“ zeptala se Cassie. Karamel se jí zcela vážně vyptával, jakou zmrzlinu má.
Uplynulo pět minut, které jsem slíbil Angelovi. Vypnul jsem světlo ve sklepě. Panovalo tam nenávistné ticho.

Karamel dal Cassie škrábavý polibek na dobrou noc a sdělil jí, že vypadá unaveně a na něj že doma čeká nádobí, prý tam nemá jediný čistý talíř. Zavolal „Barbados!“ jako bojový přípitek a hodil do sebe další skleničku. „Nechť bůh bdí nad všemi vězni!“ pravil a odešel.
Dívali jsme se s Cassie, jak mizí. „On toho Angela trochu lituje,“ řekla.
„Hm. Je zásadní omyl myslet si, že když tygra lituješ, tak by tě nesežral. Angelo nechápe, když s ním někdo cítí, sám soucit vůbec nezná. Pohrdá lidmi, kteří litují. Proto miláčku, nebuď k Angelovi nikdy milá a nečekej, že by mohl být milý k tobě.“
Zadívala se mi do očí. „Tos mě varoval, viď?“
„Máš měkké srdce.“
Chvilku uvažovala, pak někde vyhrabala tužku a napsala na bílou sádru velikými písmeny: NEZAPOMEŇ NA TYGRY!
„Stačí?“
Přikývl jsem. „Kdyby snad náhodou tvrdil, že mu prasklo slepé střevo nebo že u něho propukl mor, tak mu tam nasyp těmi ventilačními otvory nějaké aspiriny, ale nasyp mu je tam papírovou rourkou, prsty tam nestrkej.“
„Zatím ho něco podobného ještě nenapadalo.“
„To je věc času.“
Šli jsme si nahoru lehnout. Jako předchozí noc jsem spal jen chvilkami, útržkovitě, na půl ucha jsem stále poslouchal, jestli se něco neozývá ze sklepa. Cassie spala líp než předtím, sádra už jí tolik nepřekážela, zvykala si na ni a ruka už ji přestala bolet. Říkala však, že je unavená. Prý se vrátíme ke svým radovánkám, až ta nepohoda u nás doma pomine.
Díval jsem se, jak se na nebi kupí temně modré mraky a za nimi se objevuje oranžová záře. Nálada nebes jako by odrážela hrozivost našeho vězně. Uvědomil jsem si, že jsem ještě nikdy v životě nepodstoupil takový souboj vůle, nikdy jsem takhle neprověřil své schopnosti velet. Nikdy jsem se nepovažoval za člověka, který by velet mohl; ale když jsem o tom uvažoval, musel jsem si přiznat, že jsem na druhé straně celkem nerad podléhal autoritě jiných.
V posledních měsících se ukázalo, že si dokážu poradit s Lukovými pěti trenéry podstatně líp, než jsem očekával, jako by se velitelská síla ve mně rodila z nutnosti. Síla a moc udržet Angela ve sklepě se ve mně taky vynořila zničehonic, a to jak fyzicky, tak psychicky. Možná že se naše schopnosti vždycky rozvíjejí podle potřeby. Ale co si s těmi schopnosmi člověk počne, když už je nepotřebuje? Co si počnou generálové se svými hromovými velitelskými basy, když je po válce? Když svět přestane tančit podle toho, jak pískají?
Uvažoval jsem o tom, že schopnost mít autoritu a velet se asi musí pružně přizpůsobovat okamžité situaci, jinak by se člověk řítil do stavu chronické nespokojenosti, když by ho osud spustil o stupeň nebo o více stupňů níž. Mohl by zatrpknout, marně hladovět po moci, mohl by se z něj stát despota. Kdepak, až vyřeším případ Angelo, až mine můj rok u Luka, jednoduše se zase zmenším. Když s tím člověk předem počítá, třeba se mu to zdaří.
Divoké nebe změklo, šedomodré mraky pluly po zlatavém moři, pak pluly bělavé obláčky na světlé, něžné modři. Vstal jsem, oblékl se a usoudil, že nebe není dobrý prorok, protože problémy s východem slunce nemizí a já mám pořád ještě ve sklepě Kaina.
Když jsem odcházel, říkaly mi Cassieiny oči všechno, co nechtěla říct nahlas. Spěchej. Vrať se brzy. Já se tu s Angelem bojím.
„Seď u telefonu,“ radil jsem jí. „Kdyby něco, tak Karamel okamžitě přiletí.“
Polkla naprázdno. Políbil jsem ji a vyrazil. Jel jsem do Mill Hillu rychle jako ďábel, šlo to krásně, protože v neděli časně ráno jsou silnice prázdné. Když jsem odbočoval do Oakland Road, bylo teprve půl deváté; podle instrukcí paní Pittsové jsem dřív ani jezdit neměl. Byla nicméně už vzhůru. Přišla mi otevřít v mokrých plavkách. „Pojďte dál, jsme všichni u bazénu.“
„Všichni“ zahrnovalo dvě velmi půvabné štíhlé mladé dívky a šlachovitého muže s prořídlými vlasy, plaval bez jediného šplouchnutí, jako tuleň. Otevřenou střechou jsem viděl jasné nebe a na nízkých bambusových stolcích u bazénu čekala snídaně, skládající se z ovesných lupínků a ovoce. Nikomu z Pittsových očividně nevadilo, že takhle časně ráno je ještě chladno.
Šlachovitý muž se vyhoupl na kraj bazénu jediným plavným, plazivým pohybem a vytřásl si vodu z vlasů. Zadíval se neurčitě směrem ke mně.
„Já jsem Ted Pitts,“ podával mi mokrou ruku. „Sakra, já bez těch brýlí nevidím vůbec nic.“
Potřásal jsem mu rukou a podíval se do nezaostřených očí. Jane k nám došla a přinesla brýle v silných tmavých obroučkách. Brýle proměnily to hnědé mořské stvoření v normálního krátkozrakého smrtelníka.

Šel se mnou celý mokrý k lehátku, kde měl připravenou osušku.
„Vy jste William Derry?“
„Ano.“
„Jak se daří Jonathanovi?“
„Nechá vás moc pozdravovat.“
Ted Pitts přikývl, energicky si osušil hrudník, pak se zarazil a prohlásil: „To vy jste mi tehdy vzkázal, kde seženu ty ročenky a knihy.“
Od té doby uplynulo tolik let a já tu informaci tehdy poskytl jen tak, bez uvažování. Rozhlédl jsem se po tom fantastickém domě a odhodlal se k otázce, která se nabízela: „Ty programy na těch kazetách se osvědčily?“
Ted Pitts se spokojeně a výmluvně usmál. „Co byste řekl?“
„Tohle všechno…“
„Ano, tohle všechno.“
„Nikdy bych tomu nevěřil, teprve když jsem k vám poprvé přišel.“
Otíral si záda. „Ale chce to tvrdě na tom dělat, samozřejmě. Hodně se najezdím sem a tam. Tehdy to první Derby… půjčil jsem si sto liber a jako záruku jsem dal auto, abych vůbec měl co vsadit. Bylo to šílenství, to je vám jasné, nemohl jsem si tehdy dovolit prohrát. Mívali jsme v té době občas doslova nouzi o jídlo. Odhodlal jsem k tomu vlastně ze zoufalství… ovšem matematický systém vypadal dobře a já věděl, že se po léta vyplácel tomu, kdo ho vymyslel.“
„Vy jste tehdy vyhrál?“
Přikývl. „Pět set liber. Úplné jmění. Na ten den nikdy nezapomenu. Bylo mi tehdy úplně nanic strachy.“ Zářivě se usmál, radoval se z toho dávného vítězství s dětskou bezprostředností. „Nikomu jsem nic neřekl, ani Jonathanovi, ani Jane. Nehodlal jsem takový risk opakovat. Když to dobře dopadlo, cítil jsem se šťastný… ale to napětí předtím bylo děsné…“ Hodil mokrou osušku přes opěradlo křesla. „A pak jsem si řekl, proč vlastně ne?“
Díval se na dcery, jak skáčou společně do vody a drží se kolem pasu. „Pak už jsem učil jen jeden semestr,“ řekl klidně. „Nemohl jsem vystát přednostu katedry matematiky, jmenoval se Jenkins.“ Usmál se. „Víte, teď se mi to zdá směšné, ale mě tehdy ten člověk úplně drtil. Rozhodl jsem se, že jestli během prázdnin vyhraju tolik, abych si mohl koupit vlastní počítač, nechám koncem roku učení; když ne, zůstanu na škole, budu dál používat školní počítač a sázet budu jen tu a tam, příležitostně.“
Jane se k nám připojila. Přinesla konvici s kávou. „Že vám vypráví, jak s tím sázením začal? Já si tehdy myslela, že se dočista zbláznil.“
„Ale dlouho jste si to nemyslela.“
S úsměvem zavrtěla hlavou. „Když jsme se přestěhovali z maringotky do vlastního domku… Ted ho koupil hotově za vyhrané peníze… začala jsem věřit, že nám to vydrží, že tomu můžu věřit. Vidíte, teď žijeme v tomhle domě a vede se nám tak dobře, až je mi to trapné, a to všechno díky vašemu milému bratrovi Jonathanovi.“
Děvčata vylezla z bazénu. Představili mi je jako Emmu a Lucy.
Vrhly se na snídani. Rodiče mi nabídli ovesné lupínky, jogurt a čerstvé broskve. Všichni jedli s chutí, ale střídmě.
Já se taky najedl, ale nemohl jsem si pomoct, myslel jsem pořád na Angela a na to, že s ním je v domku Cassie sama. Ta prkna určitě vydrží, když vydržela už dva dny, dva dny se mu nepodařilo dostat se ven, tak proč by zrovna dnes ráno…
Měl jsem čím dál tím silnější pocit, že jsem měl přece jen Cassie přemluvit, aby šla ke Karamelovi.
Děvčata šla plavat a Jane zmizela někde v domě. Seděli jsme při kávě. Ted se zeptal: „Jak jste mě vlastně našel?“
Podíval jsem se na něho: „Nechtěl jste se spíš zeptat proč?“
„Asi ano. Ano.“
„Přišel jsem vás požádat, jestli byste mi nemohl dát kopie těch kazet.“
Zhluboka se nadechl a přikývl. „Já si to myslel.“
Chvíli se díval na třpytivou vodní hladinu. „Ví Jonathan o tom, že mě o to žádáte?“
„Ano. Zeptal jsem se ho, kde ty kazety teď jsou, a on řekl, že jestli o nich někdo ví, tak jedině vy. Řekl výslovně, že jedině vy a nikdo jiný –“
Ted Pitts přikývl. Pak se rozhodl. „Je to v pořádku. Ty kazety vlastně patří Jonathanovi. Jenže nemám žádné prázdné.“
„Já nějaké dovezl, jsou v autě. Mám pro ně skočit?“

Přinesl jsem diskety vyráběné speciálně pro počítače, které jsem zvlášť pro tenhle účel koupil.
Ted Pitts řekl: „Šest? Potřebujete jen tři.“
„Nemohl bych mít dvě sady?“
„Aha. Proč ne.“ Odvrátil se. „Mám počítač dole. Chcete se na něj podívat?“
„Rád bych.“
Odvedl mne do hlavní haly a pak po schodech (pokrytých kobercem) o patro níž do větší místnosti se stejným panoramatickým pohledem na Londýn jako nahoře. „Kancelář,“ prohlásil stručně. „Vlastně to měla být ložnice, tamhle je koupelna a za ní další ložnice pro hosty.“
Dřevem obložená kancelář s křesly, televizí a knihovnou vypadala spíš jako obývací pokoj. Na obyčejné židli přistavené u zdi ležel pár horolezeckých bot a vedle na zemi nejnovější model spacího pytle (napůl rozbalený). Ted viděl, kam se dívám. „Chystám se tak za jeden za dva týdny do Švýcarska. Taky lezete?“
Zavrtěl jsem hlavou.
„Vlastně, spíš dělám turistiku.“ Odsunul dřevěný panel, za kterým se objevil dlouhý pult a na něm spousty elektronického zařízení. „Tohle všechno pro ty svoje dostihové programy nepotřebuju, ale mám rád kybernetiku“… vysvětloval a láskyplně přejížděl rukou po těch chytrých kovových předmětech, jako milenec.
„Já ty dostihové programy vlastně nikdy neviděl.“
„Chtěl byste se na ně podívat?“
„Rád.“
„Tak dobře.“ Se zručností dlouholeté praxe zasunul pásku do nahrávače. Vysvětlil mi, že dal počítači povel, aby vyhledal program Epsom. „Víte něco o počítačích?“ zeptal se.
„Před lety jsme měli počítač na škole. Hráli jsem na něm Dobyvatele vesmíru.“
Útrpně se na mne podíval. „V dnešní době by měl každý člověk umět sestavit alespoň jeden jednoduchý program. Řeč počítačů je univerzálním jazykem dnešního světa, jako byla latina ve starém.“
„Vykládáte to takhle studentům?“
„Já… ano.“
Na malé obrazovce se objevilo READY? Ted stiskl několik klapek na klávesnici a obrazovka se vzápětí zeptala: KTERY DOSTIH V EPSOMU? Ted vyťukal DERBY a obrazovka bleskově zareagovala:
EPSOM: DERBY
JMENO KONE?
Napsal své vlastní jméno a další otázky zodpověděl nazdařbůh. Nakonec se dozvěděl:
TED PITTS: FAKTOR VYHRY: 24
„Jednoduché,“ poznamenal jsem.
Přikývl. „Celé tajemství spočívá v tom, vědět nač se ptát a správně bodově vyhodnotit odpovědi. Není to žádný zázrak. Takový systém by dokázal vypracovat kdokoli, kdo by tomu věnoval potřebný čas.“
„Jonathan říká, že ve Státech mají několik takových programů.“
Ted přikývl. „Já tu jeden mám.“ Sáhl do zásuvky a vytáhl cosi, co vypadalo jako kapesní kalkulačka. „Tohle je minipočítač, ale má docela elegantní programy,“ vysvětloval. „Koupil jsem si ho ze zvědavosti. Může se samozřejmě používat jen na amerických dostizích, kde jsou všechny dráhy co do tvaru stejné, všude tam mají stejný levotočivý ovál. Program je založený hlavně na peněžních cenách. Jak jsem vyrozuměl, když se člověk řídí přesně podle návodu, tak vyhrává, ale musí do toho vložit hodně práce, stejně jako u systému Liama O’Rorkeho.“
„Podle intuice se sázet nesmí?“
„To tedy určitě ne,“ odpověděl zcela vážně, „intuice je velmi nevědecká.“
Zvědavě jsem se na něho zadíval. „Jak často jezdíte na dostihy?“
„Přímo na dostihy? Prakticky vůbec ne. Dívám se na ně někdy v televizi. Ale není to třeba. Abyste vyhrával, k tomu vám stačí objektivita a správné aktuální podklady.“
Připadalo mi, že jeho pohled na svět je hodně šedivý. Ta krásná, nádherná zvířata, jejich rychlost, odvaha a odhodlání, to všechno se v Pittsových očích redukovalo na statistické pravděpodobnosti a mikroprocesory.
„Ty vaše kopie… chcete volné, tak aby je mohl použít kdokoli?“ zeptal se.
„Jak to myslíte?“
„Mohl bych taky do nich vložit hesla a v tom případě by je nemohl použít nikdo, kdo by je třeba ukradl.“
„To myslíte vážně?“
„Samozřejmě,“ řekl skoro pohoršeným tónem, naznačoval asi, že zásadně všechno myslí vážně. „Já si své věci vždycky chráním.“

„Aha. A jak se to dělá?“
„To je úplně jednoduché. Ukážu vám to.“ Stiskl nějaké klávesy a na obrazovce se objevilo READY?
„Vidíte ten otazník? Po otazníku musí operátor vždycky napsat odpověď. V tomhle případě, když nenapíšete zcela určitou odpověď, určitý sled písmen, program končí. Zkuste to. Uvidíte sám.“
Poslušně jsem vyťukal EPSOM. Ted stiskl klávesu ENTER. Obrazovka zablikala a hlásila znovu READY?
Ted se usmál. „V tomhle případě je heslo TAK. Aspoň v tuto chvíli. Heslo se může snadno změnit.“
Vyťukal TAK, stiskl ENTER a obrazovka se promtně zeptala: KTERY DOSTIH V EPSOMU?“
„Vidíte ten otazník?“ upozorňoval mě Ted. „Po otazníku vždycky musí přijít odpověď.“
Uvažoval jsem chvíli o různých otaznících. Pak jsem Tedovi řekl, že bych měl programy raději bez hesel, volné, jestli proti tomu nic nemá.
„Jak si přejete.“
Vyťukal BREAK a LIST 10-80. Vmžiku se na obrazovce ukázaly zcela jiné a jinak uspořádané údaje.
„Tohle je vlastní program,“ řekl Ted. „Podívejte se na řádek 10.“
Řádek 10 zněl:
INPUT A$ = „QUITE“ THEN 20 ELSE PRINT READ?
Řádek 20 zněl: PRINT KTERY DOSTIH V EPSOMU?
„Jestliže nenapíšete QUITE, vůbec se k řádku dvacet nedostanete.“
„Chytré,“ přikývl jsem. „Jenže kdokoli si přece může prohlédnout vlastní program, jak se na něj teď díváme, a pak vidí, že musí napřed vyťukat QUITE, nebo ne?“
„Je velmi snadné zařídit, aby se program zaznamenat nedal, aby se nedal vyvolat výpis programu. Ostatně když si člověk kupuje cizí program, nemůže ho nikdy úplně dešifrovat. A bez záznamu nemůžete vyrábět kopie. Je samozřejmé, že si lidé nepřejí, aby jim někdo programy kradl.“
„Hm. Já bych si ale přál programy, u kterých lze vypsat LIST, a rád bych je měl volné, bez hesel.“
„Dobře.“
„Jak se těch hesel zbavíte?“
Mírně se pousmál, vyťukal 10 a pak stiskl ENTER, znovu napsal LIST 10-80. Když se na obrazovce objevil program, už se tam řádek deset neobjevil, první byl řádek dvacet.
„Jak vidíte, je to úplně jednoduché,“ řekl.
„To tedy opravdu.“
„Teď mi ale bude asi dost dlouho trvat, než se zbavím těch hesel a než natočím kopie,“ řekl Ted. „Co kdybyste zatím šel nahoru k bazénu? Upřímně řečeno, jde mi to líp, když jsem sám.“
Ochotně jsem souhlasil a vrátil se nahoru k zahálce mezi bambusem. Poslouchal jsem, jak si Jane povídá s dcerami. Než přišel Ted s kazetami, uplynula nekonečná hodina. Pak jsem ještě musel povinně vyslechnout instrukce.
„Když budete chtít jet tyhle programy, musíte mít starý typ osobního počítače grantley, a těch už je teď málo, jsou zastaralé. Nebo můžete použít kterýkoli velký podnikový počítač, hlavně aby byl na kazety.“
„Dobře,“ kývl jsem.
Vysvětlil mi, jak do počítače vložil jazyk grantley basic a že ho najdu na první straně první kazety. Prý můžu jazyk vložit do kteréhokoli podnikového počítače, který nemá svůj vlastní jazyk. Zase mi to opakoval dvakrát.
„Dobře.“
„Tak ať vám to vychází,“ řekl.
Z celého srdce jsem poděkoval jemu i Jane, a jak jen mi to slušnost dovolila, vyrazil jsem rychle domů.
Asi po kilometru jízdy mě přepadl takový strach, že jsem zastavil u nejbližší budky a zavolal Cassie.
Zdvihla sluchátko po prvním zazvonění. Mluvila nezvykle stísněným hlasem.
„To jsem ráda, že voláš! Za jak dlouho tu budeš?“ zeptala se.
„Asi tak za hodinu.“
„Prosím tě, pospěš si.“
„Angelo…“
„Kope do dveří od chvíle, kdy jsi odjel, snaží se dveře vyvrátit. Byla jsem v kuchyni, tam se ta prkna úplně třesou. Co nejdřív se mu podaří vyhodit dveře z pantů. Já tu barikádu jednou rukou nedokážu zpevnit…“
„Cassie, seber se a jdi do hospody.“
„Ale…“
„Zlato, prosím tě, jdi, hned!“
„A co když se dostane ven?“
„Kdyby se dostal ven, chci, abys byla v bezpečí u Karamela.“

„Dobře.“
„Tak zatím…“ zavěsil jsem. Jel jsem jako hnaný běsy, občas jsem riskoval víc, než se sluší, ale prošlo mi to. Přes Royston Heath jsem proletěl jako blesk, proplétal jsem se nedělním provozem hlava nehlava, pak městem a posledním úsekem silnice přetínajícím dálnici Ml. Konečně jsem odbočil z hlavní na malou silničku do vesnice Six Mile Bottom.
Celou cestu jsem uvažoval, co by asi Angelo udělal, kdyby se dostal na svobodu. Rozmlátil by domek? Zapálil by ho? Nebo by na mne někde číhal?
Jedno bylo jasné. Jen tak krotce by neodešel.
16
Opatrně jsem šel po pěšince k hlavním dveřím bez zámku. Už jsme je neměli zatarasené zezadu prádelníkem, protože Cassie dělalo lezení oknem příliš velké obtíže.
V zahradě zpívali ptáci. Zpívali by, kdyby se Angelo mezi nimi schovával v křoví? Určitě ne. Došel jsem ke dveřím a strčil do nich.
Z domku se neozýval žádný zvuk, jako by byl už dávno opuštěný. Do kuchyně jsem vstupoval s malou dušičkou.
Angelo urval jedno z příčných prken ve dveřích a vyrazil dvě z dlouhých prken, kterými jsem dveře zaklínil. Vchod do sklepa zůstal sice zavřený, ale nůž z petlice zmizel.
Dírou ve dveřích se dala snadno prostrčit ruka, ale dospělý mužský by se jí protáhnout nemohl. Stůl, židle a dvě spodní prkna zůstaly na místě, ale při tempu, jakým si Angelo razil cestu, dlouho vydržet nemohly. Dorazil jsem v nejvyšší čas.
„Angelo!“ zavolal jsem.
Okamžitě se objevil u dveří a hrozivě se na mne mračil. Chytil se rukama za prkna a vší silou se je snažil urvat. Viděl jsem, že už má ruce od boje zkrvavené.
„Šetřte silou,“ řekl jsem, „je to zbytečné, pustím vás ven sám.“
„Však já tě dostanu!“ zavrčel nenávistně.
„Možná. Ale teď poslouchejte, co řeknu, bude vás to zajímat.“
Čekal. Zuřivé černě planoucí oči ve stínu.
„Ty si myslíš, že tě můj bratr připravil o ty počítačové kazety. Tak zaprvé… nebyly tvoje, ale o tom se teď nebudeme bavit. Kazety mám teď já tady doma. Trvalo mi hezky dlouho, než jsem je sehnal, proto jsi taky byl tak dlouho zavřený ve sklepě. Já ti ty kazety dám. Posloucháš mě?“ Bůhví, proč jsem mu začal tykat.
Neřekl že ano, ale viděl jsem, že poslouchá napjatě.
„Já vím, čtrnáct let nemyslíš na nic jiného, než o co jsi přišel, o jaké jmění, čtrnáct let si slibuješ, že mého bratra zabiješ. Sem jsi přišel všechno rozmlátit a zničit, za to by sis mohl jít zase sednout. Prosím, já tě neudám, to jsem ochotný udělat. Dám ti ty kazety a nechám ti svobodu, ale ty zato odsud jednou a provždy vypadneš a necháš mě definitivně na pokoji.“
Díval se na mne upřeně dírou ve dveřích a nehnul ani brvou. Určitě se nezaradoval.
Pokračoval jsem: „Možná že jsi na tu pomstu myslel už tolik let, že si teď nedovedeš představit, že by ses jí měl vzdát, že si neumíš představit, jak budeš existovat, když o tenhle cíl přijdeš, tak tě to třeba úplně rozloží.“ Pokrčil jsem rameny. „Pokud ti ale dám svobodu a ten poklad, po kterém tolik toužíš, pak jedině pod tou podmínkou, že se tím okamžikem mezi námi všechno smaže.“ Odmlčel jsem se. „Je ti to jasné?“
Neřekl ani slovo.
„Jestli považuješ mou nabídku za přijatelnou, tak sem hoď ten nůž, cos vytáhl z petlice a já ti potom dám ty tři kazety a klíčky od vozu. Máš ho pořád tam, kdes ho nechal.“
Ticho.
„Pokud mou nabídku nechceš přijmout, zavolám na policii, aby si pro tebe přijeli, a řeknu jim, žes mé přítelkyni zlomil ruku.“
„Tebe sbalej za to, žes mě tu držel.“
„Možná. Ale jestli mě seberou, tak si pamatuj, že ty pásky nedostaneš nikdy, rozumíš, to myslím vážně, nikdy. Okamžitě bych je zničil.“
Zmizel od dveří a za chvilku se zase objevil.
„Podtrhneš mě jako tvůj brácha,“ řekl.
Zavrtěl jsem hlavou. „Za to mi nestojíš. Chci, abys mi dal provždy pokoj.“
Zuřivě vysunul bradu. Možná že to byl výraz souhlasu.
Přikývl jsem a odvrátil se od něho. Šel jsem do obývacího pokoje a vybral jsem od každé kazety po jedné, abych měl kompletní sadu. Rezervní sadu jsem uložil do zásuvky. Když jsem se vrátil k Angelovi, stál ještě u dveří. Tvářil se podezíravě a byl ve střehu.

„Kazety…“ ukázal jsem mu je, „… a klíče,“ taky jsem mu je ukázal. „Kde je ten nůž?“
Zdvihl ruku tak, abych ho viděl. Obyčejný nůž, ne příliš ostrý, ale mohl by napáchat hodně škody.
Položil jsem všechny kazety na malý tácek a podával jsem mu ho. Okamžitě natáhl ruku, aby po kazetách hrábl.
„Nejdřív nůž,“ řekl jsem.
Hodil ho na tác. Vzal jsem si ho a položil tam klíčky.
„V pořádku. Ted sejdi dolů ze schodů, a já rozeberu barikádu. Pak zas můžeš přijít nahoru. A jestli snad máš chuť po mně skočit, tak si vzpomeň, že máš podmínku.“
Zasmušile přikývl.
„Máš ještě ten počítač, co jste koupili před čtrnácti lety?“
„Ne, táta ho roztřískal vzteky, když mě sbalili.“
Jaký otec, takový syn… „Kazety jsou pořád ve stejném počítačovém jazyku, v grantley basiku, na první straně, zapamatuj si to.“
Mračil se jako čert. Kdepak, toho člověk nemohl uchlácholit, natož usmířit.
„Tak jdi dolů, uvolním dveře.“
Zmizel od vytlučeného okénka ve dveřích a já odtáhl zbývající prkna, která se osvědčila, stůl i židle. Pak jsem si na ně stoupl tak, aby na mne nemohl dosáhnout.
„Pojď nahoru. Můžeš otevřít závoru a jít.“
Přišel rychle. V jedné zakrvácené ruce držel kazety, v druhé klíčky od vozu. Nepřátelsky se na mne podíval, ale už neměl v očích tak hrozivě mstivou nenávist. Zmizel. Prošel obývacím pokojem a zamířil k hlavnímu vchodu. Vydal jsem se pomalu za ním a díval se, jak jde po pěšince, jak skoro běží, když docházel k cestě, a jak se pak opravdu rozbíhá z dohledu, směrem k místu, kde nechal vůz. Za chviličku už se vracel autem, jel jako ďas, jako by se bál, že ho ještě nějakým způsobem zastavím. Já si ale opravdu ze všeho nejvíc přál mít ho jednou a provždy z krku. Definitivně.

Ve sklepě to páchlo jako v tygřím doupěti.
Rozhlédl jsem se a usoudil, že to chce lopatku, hadici, vodu, koště a nějaký silný dezinfekční prostředek.
Když jsem tyhle rekvizity hledal, dorazil z hospody Karamel s Cassie, oba ustaraní.
„Viděli jsme tě přijíždět,“ řekla Cassie, „a pak jsme viděli, jak odjíždí on. Chtěla jsem sem předtím jít, ale Karamel tvrdil, že bych to mohla celé pokazit.“
„Měl pravdu.“ S radostí jsem ji políbil, z lásky, i proto, jak se mi ulevilo. „Angelo strašně nerad couvá z boje, zvlášť před svědky.“
„Dals mu ty kazety?“ zeptal se Karamel.
„Dal.“
„Ať se s nimi třeba zadáví,“ dodala Cassie.
Usmál jsem se. „Jen si nemysli, z Teda Pittse je milionář.“
„Nepovídej! Proč tedy my taky…“
„Dá to spoustu práce a běhání. Ted Pitts žije přesně na začátku Londýna necelý kilometr od hlavní dálnice. Vsadil bych se, že většinu času po té dálnici projezdí, že jezdí na sever a tam obchází sázkové kanceláře v zastrčených městských uličkách a sbírá med. Aspoň si to tak představuju. Jeho žena včera říkala, že je někde poblíž Manchesteru. Každý den musí do jiného města, aby si ho lidé nezapamatovali.“
„Proč, prosím tě?“ zeptal se Karamel.
Vysvětlil jsem mu, co potkává ty, kdo soustavně vyhrávají. „Vsadím se s tebou, že ani jeden bookmaker nezná Teda Pittse od vidění.“
„Kdybys tohle podnikal ty,“ řekl Karamel zamyšleně, „znali by tě hned od začátku.“
Zavrtěl jsem hlavou. „Jen na závodištích. V těch zastrčených sázkových kancelářích ve městě ne, pro tý bych byl jen další naivka.“
Oba se na mne Vyčkávavě dívali.
„To zrovna, už se vidím, jak takhle trávím zbytek žití.“
„Představ si ale těch prachů,“ vzdychl Karamel.
„A to nezdaněných,“ dodala Cassie.
Vzpomínal jsem na nádherný dům Teda Pittse a na to, jak málo světských statků mám já. Představoval jsem si Teda, jak chodí po švýcarských Alpách, rekreuje se, toulá se, ale zase se vrací domů. Uvažoval jsem o tom, jak málo jsem se usadil, jak nerad se vážu, o tom, jak jsem byl poslední doba šťastný, jak mne těšilo řídit velký podnik, rozhodovat, ale současně vědět, že to je všechno dočasné, že to nemám na doživotí, jen na rok. Taková volnost mne uklidňovala. Pak jsem si představoval, jak v letním vedru a v

zimních plískanicích obcházím sázkové kanceláře, počítám procenta, jak bez radosti, metodicky vyrábím milion.
„Tak co?“ zeptal se Karamel.
„Snad někdy, až budu mít hlad.“
„Nemáš rozum.“
„Tak se do toho dej sám, když myslíš. Pusť hospodu, nech vaření a začni cestovat.“
Chvíli se na mne díval, přemýšlel, pak se ušklíbl a prohlásil: „Na světě jsou taky jiný hodnoty než jen prachy, moc jich není, ale jsou.“
„Přijde den,“ řekla Cassie se sladkou jistotou, „kdy se do toho pustíte oba. Ani světec by nedokázal sedět na zlatém dole a být přitom příliš líný, aby se shýbl pro nugget.“
„Ty si myslíš, že to je z lenosti…“
„Docela určitě. Kam se podělo tvé dobrodružné srdce? Kam se poděl pirátský duch? Kde je válečný pokřik industrialismu – kde je špína, tam jsou peníze?“ Zářila nadšením. Měl jsem dojem, že ta záře neodráží jenom představu snadno dosažitelného bohatství, ale i to, že je Angelo pryč.
„Jestli nezměníš názor do té doby, než mi skončí ten rok u Luka Houstona, tak to pak zkusím. Aspoň na krátkou dobu.“
„Jsi vybíravý, to je ta potíž.“
Když jsem se dal do čištění sklepa, aby tam mohlo žít rybářské náčiní, měl jsem už mnohem lepší náladu. K večeru jsme seděli všichni tři venku na trávníku. Cassie s Karamelem diskutovali o tom, jak utratí peníze, které já určitě nahrabu.
Stejně jako já měli pocit, že se ostří Angelovy pomstychtivé vášně už otupilo. Tvrdili, že nám vlastně posloužil, protože nebýt jeho násilnického útoku, nesháněl bych se po Tedu Pittsovi.
„Všechno špatné je pro něco dobré,“ řekla Cassie spokojeně.
A z dobrého může být špatné, pomyslel jsem si. Jonathanovy kouzelnické kousky Angela dokonale vyšachovaly, takže si šel sednut s prázdnýma rukama. Jonathan se postaral o to, aby po čtrnáct let Angelo neměl možnost někoho zabít. Tehdy před lety se to řešení zdálo taky konečné, a nakonec se ukázalo, že jen na čas ucpalo vřící sopku. Z mladého psychopata se stal tvrdý, hrubý násilník, už nebyl takový, jak ho Jonathan popisoval, přehnaně nezodpovědný a ochotný riskovat, byl to jednoduše zlý a surový zločinec.
S časem se mění pohled, z neštěstí může vzejít úspěch a z úspěchu katastrofa. Škoda, říkal jsem si, že člověk vlastně nikdy v daném okamžiku neví, jestli je na místě smát se nebo plakat.

Náš život se postupně normalizoval. Cassie začala chodit do práce s rukou na pásce a Karamel vymyslel další nebeský pokrm – nádherně kořeněný hovězí vývar. Já začal jezdit na chovné farmy a do hřebčínů, abych si předběžně prohlédl ročky, než je pošlou na dražby. Věděl jsem až příliš dobře, že se blíží vrcholné období mého zkušebního roku, zkouška ohněm, podle které mě Luke bude posuzovat. Nakoupit mladé koně, kteří by vyhrávali, by bylo dobré. Koupit hřebečka, který by jednou založil dynastii, to by bylo veliké štěstí. Mezi těmito dvěma možnostmi leží oblast, ve které člověk uplatní úsudek. Později se ukáže, jestli ten úsudek byl dobrý, průměrný, nebo špatný. Já doufal, že právě v této oblasti udělám co nejméně chyb.
Asi týden jsem jezdil z místa na místo, všelijak oklikami, abych to stihl na dostihy a k dvěma Lukovým trenérům v Berkshiru. Každou volnou chvilku jsem strávil nad Plemennou knihou. Sim Shell ostře prohlásil, že si přeje být osobně přítomen a konzultován, kdykoli budu chtít koupit koně, kterého by on měl trénovat. Mort s rozehranými nervy mě žádal, abych mu koupil pokud možno Nijinského, Sir Ivora a Northern Dancera, nejlépe všechny tři.
Na večerní část prvních dvou dražeb se mnou šla Cassie. Potulovala se neúnavně kolem a fascinovaně poslouchala, jaké se vedou řeči. Při newmarketských dražbách přicházelo každý rok o jmění víc lidí než při krachu na burze, a přece si všichni povídali s optimismem a dychtivým očekáváním. První den panuje euforie a vlají nevyplněné šeky.
„Všichni jsou tak vzrušení… Je to na nich vidět,“ řekla Cassie.
„Radost ze získávání hodnot. Pak teprve přijde zklamání, po něm zasmušilý optimismus, a když máš štěstí, následuje nakonec spokojená úleva.“
„Ale dnes…“
„Dnes má ještě každý šanci koupit příštího vítěze Derby.“
Koupil jsem dva hřebečky a jednu klisnu za astronomické částky. Trochu mě upokojovalo, že proti mně přihazovali zástupci dvou největších chovných agentur, ale současně jsem měl strach, že jsem to byl já,

kdo šel příliš vysoko, a ne oni, kdo příliš brzo ustoupili.
Zůstali jsme až do konce programu jednak proto, že Cassie zcela nové prostředí okouzlovalo, jednak proto, že po odchodu nejpřednějších kupců se občas zdaří koupit lacino něco dobrého. Koupil jsem nakonec poslední číslo, takové hubené stvoření, vypadalo trochu jako poník, ale mělo jiskrné živé oči, a ty se mi líbily.
Chovatel mi přišel poděkovat. „Je to opravdu pro Luka Houstona?“ zeptal se.
„Ano, je.“
„Nebude litovat. Ten hřebeček je inteligentní.“
„Vypadá na to.“
„On ještě poroste, určitě,“ přesvědčoval mě zcela vážně. „Jeho matka taky pozdě dozrála. Víte co, pojďme to zapít. Luku Houstonovi člověk koně neprodá každý den.“
Ale my se jeli najíst a napít ke Karamelovi a odtamtud domů. Poslal jsem ještě telex Lukovi; u nás byla půlnoc, u něho tři odpoledne.
Luke si na telexy potrpěl. Když si chtěl promluvit o něčem, o čem jsem mu napsal, tak mi po večeři zavolal; to bylo u nás šest ráno, chytil mě vždycky, než jsem odjel na ranní práci. Jinak mi odpověď zatelexoval nebo neodpověděl vůbec.
Jídelna byla plná zařízení od Luka; video, na kterém jsem sledoval záznamy dostihů, počítačka s tiskárnou, xerox, registratury, elektrický psací stroj, telex a takové komplikované zařízení, které vyřizovalo telefonické rozhovory, zaznamenávalo a vyřizovalo vzkazy a nahrávalo každé slovo, i co se v místnosti mluvilo. Napojovalo se to na jinou telefonní linku, než jakou jsem měl v obývacím pokoji, a to bylo dobře, protože tím se oddělily mé soukromé hovory od obchodních, jedny jsem platil já, druhé Luke. Jediné, co mi Luke neposkytl ani nedovolil vypůjčit od neochotného Warringtona Marshe, byl počítač.
Ráno jsem zjistil, že telex v noci švitořil.
„Proč jste nekoupil Fisherova hřebečka? Proč jste koupil toho laciného? Pozdravujte Cassie.“
Nikdy se s Cassie osobně nesetkal, ale několikrát s ní mluvil telefonicky. Že se zdvořile ptal po jejím zdraví, znamenalo, že otázky, které mi položil, jsou skutečně jen otázky, ne výtky. Jakmile přišel telex bez dovětku „Pozdravujte Cassie“, věděl jsem, že přestává legrace. ,
Zatelefonoval jsem zpátky: „Dva soukromí majitelé, kteří se nemohou vystát, Schubman a paní Cringtonová, se o toho Fisherova hřebečka utkali, vytáhli to až na tři sta čtyřicet tisíc, a takovou cenu ten kůň nemá. To levné hříbě vás možná překvapí. Srdečně zdraví William.“
Cassie vozil do práce jeden poněkud příliš krotký pán, který bydlel blízko hospody a pracoval kousek od Cassie v Cambridgi. Říkala, že za jízdy sahá víc na její koleno než na volant a že by se už velice ráda obešla jak bez toho pána, tak bez sádry. Až na řízení vozu mohla ale dělat skoro všechno, takže jsme už spolu zase trávili radostné noci.
Ve dne jsme kousek po kousku spravili nebo nahradili rozbité věci. Dobře nám přitom jako vzor posloužily střepy, které Karamel tak pečlivě uskladnil v garáži. Koupili jsme televizi, vázy, lampy, skoro stejné jako ty původní. Dokonce i šest panenek z kukuřičných listů, zavěsili jsme je v pohyblivé skupince. Byly zbrusu nové, důmyslně spletené a umotané z kukuřice z posledních žní. Vyrobila je jedna starší paní v lidové haleně, která nás poučila, že kukuřičné listy na panenky se musí sekat ručně, protože kombajny kosí kukuřici příliš vysoko a listy přetínají v půli.
Karamel byl toho názoru, že to snad trochu přeháníme, když kupujeme i ty panenky, ale Cassie prohlásila hrobovým hlasem, že panenky zastupují pohanské bohy, které je nutno si naklonit, a že takhle hluboko na venkově člověk nikdy neví.
Vyspravil jsem oboje rozbité dveře náležitě přiříznutými a opracovanými prkýnky a u hlavního vchodu jsem dal nový zámek. Tak postupně vymizely všechny stopy po Angelově řádění, až na baseballovou pálku, tu jsme nechali ležet na okně v hale. Zpočátku jsme ji tam nechávali jako zbraň pro případ, že by se Angelo vrátil. Pak plynul jeden klidný den za druhým, my se cítili čím dál tím bezpečnější, ale pálku jsme nechali na místě, asi jako zaklínadlo.
Jednou večer zavolal Jonathan. Věděl jsem dobře, že se mu to nebude líbit, ale řekl jsem mu poctivě všechno, co se sběhlo a co jsem udělal.
„Ty jsi ho měl zavřeného ve sklepě?“
„Jo.“
„No nazdar.“
„Osvědčilo se to.“
„Hm. Stejně mě mrzí, že Angelo programy nakonec dostal.“
„Mně je to taky líto, když uvážím, cos všechno podnikl, aby je nedostal. Já mu je dával nerad. Ale měls

pravdu, ten chlap je skutečně nebezpečný a já se nehodlám stěhovat do Kalifornie, líbí se mi tady na anglickém turfu. Pokud jde o ty programy… nezapomeň, že nestačí je mít, musí se s nimi umět zacházet a být neviditelný. Angelo o dostizích neví zhola nic, je unáhlený a nedisciplinovaný. Zaručeně není ani prozíravý, ani se nechová nenápadně."
„Třeba očekává, že pokaždé vyhraje," poznamenal Jonathan. „Ale to se mýlí, stará paní O'Rorkeová říkala, že se může počítat s jednou výhrou ze tří sázek."
„Angelo versus bookmakeři, to by mohlo být zajímavý utkání. Jo mimochodem, já mu řekl, žes zemřel."
„To ti pěkně děkuji."
„Přece si nepřeješ, aby se najednou objevil na tvým slunným prahu?"
„Nikdy by nedostal vízum."
„Přes kanadskou hranici se k vám klidně dostane pěšky a nikdo se to nedozví."
„Přes mexickou taky," dodal Jonathan.
Vyprávěl jsem mu o domě Teda Pittse. Měl z toho upřímnou radost. „A co ty jeho malé holčičky? Jak se jim daří?"
„Jsou už velké a hezké."
„Já mu je kdysi záviděl."
„Nepovídej!"
„Ano. No… s tím se nedá nic dělat, takový už je život."
Slyšel jsem lítost v jeho hlase. Došlo mi, jak velice by si přál mít dceru nebo syna, a pak mě napadlo, že bych jednoho dne možná taky litoval, kdybych sám neměl… a že možná s Cassie by to mohlo být ohromně prima…
„Jsi tam ještě?" zeptal se Jonathan.
„Jo. Poslyš, kdybych se ženil, přijel bys mi na svatbu?"
„To snad není možné!"
„Co ty víš. Ale já se jí ještě nezeptal. Třeba nebude chtít."
„Dej mi vědět, nezapomeň."
„Jistě. Jak se má Sára?"
„Dobře, děkuji."
„Tak nazdar," řekl jsem, on taky, a zavěsili jsme. Když jsem pokládal telefon, děkoval jsem jako obvykle osudu za to, že mám bratra a že to je Jonathan.
Uplynulo několik dní. Než skončil první dražební týden, nakoupil jsem Lukovi dvanáct ročků a pět jsem jich pustil. Se Simem jsem konzultoval tak neúnavně, že už ho to přestávalo bavit, a k Mortovi jsem dal jednu klisničku, živou a temperamentní, byla jako baletka. Dva večery jsem strávil v hospodě Bedford Arms s irským trenérem Donovanem. Musel jsem vyslechnout jeho nářky a dívat se, jak se opíjí.
„V Irsku je víc dobrejch koní, než co se vůbec někam dostanou," vysvětloval a šermoval mi opilým ukazováčkem před nosem.
„To věřím."
„Tam musíte přijet ještě před dražbama."
„Přijedu brzy, určitě do čtrnácti dní, než dražby začnou."
„Dobře uděláte," řekl moudře, „je tam jeden hřebeček, na kterýho si myslím dole, pod Wexfordem. Toho bych teda měl rád v práci. Měl byste ho určitě Lukovi koupit."
Ten rok se newmarketský prodej ročků konal výjimečně dřív než jindy, na zkoušku už začátkem září. Dražby Premium, na které se posílala nejvznešenější hříbata, se konaly většinou až koncem měsíce. Hříbě, o které tak stál Donovan, mělo na dražby přijít za čtrnáct dní. Donovan bohužel nebyl zdaleka jediný, kdo o ně stál. Měl jsem dojem, že celé Irsko a dobrá polovina Anglie mají zálusk právě na tohle princátko. I když člověk vzal v úvahu, že Irové vždycky přehánějí, musel jsem uznat, že tohle hříbě je opravdu to nejlepší, co se v téhle sezoně objevilo.
„Luke by ho zaručeně chtěl," řekl Donovan.
„Budu na něj přihazovat," ubezpečil jsem ho mírně.
Zadíval se mi opile do očí. „Víte, co to chce? Aby Luke řekl, že cena nerozhoduje, jasný? Cena nerozhoduje, a je to."
„Budu přihazovat až po limit, jaký mi Luke dá."
„Jděte do háje, sakra. Abyste věděl, napsal jsem Lukovi, že jste úplnej srábek na houby jak pro lidi, tak pro koně, to jsem mu napsal."
„Nepovídejte."
„Jo. Ale když mi seženete tohle hříbě, tak mu napíšu, že jsem se splet." Těžce kývl a málem spadl z

barové stoličky. Nikdy se neopíjel před galopy nebo při dostizích, vlastně ani při dražbách ne, ale zato skoro při všech ostatních příležitostech ano. Majitelům to nevadilo a koním taky ne. Opilý nebo střízlivý, Donovan měl každoročně stejný počet vítězů jako celé ostatní Irsko. Nemůžu říct, že bych ho měl rád nebo nerad. Obchodní věci jsem s ním vyřizoval po ránu, a jeho řeči jsem poslouchal večer, protože v oparech whisky vždycky mluvil pravdu. Mnoho lidí o něm tvrdilo, že je příliš neotesaný, a to taky byl, mnoho lidí říkalo, že by si měl Luke vybrat někoho s lepším chováním. Luke ale nejspíš viděl, jak to Donovan umí s koňmi, nebo mu to někdo vyprávěl, kdo to poznal tak jako teď já. Ono opravdu záleží na zboží, a ne na obalu. Naučil jsem se Donovana si vážit. Dva celé dny strávené s ním mi však stačily.
Když zástupy kupujících trenérů, agentů a samostatných majitelů nakrátko opustily město, dal se Sim do práce se svou tmavou hnědkou s krátkým krkem. Útočně mi pak ohlásil, že je v perfektní formě a měla by v sobotu vyhrát poslední dostih.
„Vypadá skvěle, dělá čest vaší péči," řekl jsem.
Sim se zaškaredil. „Předpokládám, že do Doncasteru pojedete?"
Přikývl jsem. „Přespím tam v pátek. Mortovi poběží v St. Leger Genotti."
„Pomůžete mi při sedláni?" zeptal se Sim.
Snažil jsem se nedat najevo, jak žasnu. To byla olivová radost gigantických proporcí. Až do té doby vždycky hleděl, abych při dostizích byl od jeho svěřenců do nejdál.
„Rád," řekl jsem.
Přikývl a dodal s obvyklou úsečností: „Tak se tam tedy uvidíme."
„Mnoho štěstí."
Odjížděl už ve středu, jel na plné čtyři dostihové dny, a to se mi nechtělo, hlavně proto, že Cassie ještě stále dělalo potíže se s tou sádrovou rukou starat o domácnost bez mé pomoci. V pátek jsem ji ale opustil a vyrazil do Doncasteru. Jeden z prvních lidí, které jsem na závodišti potkal, byl Angelo.
Prudce jsem se zastavil a odvrátil se. Přál jsem si, aby mě neviděl, aby na mne nemluvil.
Kupoval si u jednoho z okének dvě vstupenky. Zdržoval frontu, jak zdlouhavě počítal drobné.
Bylo celkem logické, že na něho jednoho krásného dne určitě narazím, pokud začne pravidelně dojíždět na dostihy, ale mnou to stejně otřáslo. Potěšilo mě, když od pokladny odešel opačným směrem, než kde jsem stál já. Sice jsme uzavřeli příměří, ale bylo hodně vratké.
Díval jsem se, jak si bezohledně razí cestu davem s pomocí tvrdých loktů a ještě tvrdších nohou. Nesměřoval tam, kde by si mohl vsadit, ale k poměrně nezalidněné prostoře poblíž zábradlí u samotné dráhy, kam se zatím ještě fanoušci před prvním dostihem nenahrnuli. Když došel k zábradlí, zastavil se u staršího muže na invalidním vozíčku a bez okolků mu vrazil jednu ze vstupenek do ruky. Pak se otočil na patě a energicky zamířil k dlouhé řadě stánků bookmakera pod tribunou. Tam se mi naštěstí pro zbytek dne ztratil.
V sobotu se objevil znovu. Sice většinou nesázím, ale tentokrát jsem se rozhodl, že risknu trochu peněz na Genottiho. Asi mě nakazilo Mortovo fanatické nadšení. Jak jsem tak stál poblíž jednoho waleského bookmakera, svého dlouholetého známého, zahlédl jsem asi o třicet stop dál Angela. Zamračeně si prohlížel malý notýsek.
„Genotti," diktoval můj známý bookmaker svému pomocníkovi a ten to zapsal do knihy jako každou jinou sázku. „Třicet liber pět ku jedné, William Derry."
„Děkuju ti, Taffe."
Kousek od nás se Angelo začal handrkovat o kurs, zřejmě mu nabízeli míň, než pokládal za správné.
„Všichni dávaj pět ku jedný," zavrčel vztekle. Tenhle tón jsem dobře znal.
„Tak to tedy zkuste jinde. Vám, pane Gilberte, nabízím čtyři ku jedné."
V koutku duše jsem byl rád, že v situaci, kde si Liam O'Rorke a Ted Pitts počínali tak obezřetně, si Angelo počíná jako slon. Současně mi ale dělalo starost, že se setkává s opozicí tak brzo. Jistě jsem si nepředstavoval, že by dokázal postupovat anonymně se systematickou neúnavností, jak bylo třeba, jestliže chtěl mít dlouhodobé výsledky. Neočekával jsem však, že by „líbánky" skončily tak rychle.
Bookmaker Taff se ohlédl přes rameno, co se děje. Pak se podíval na svého pomocníka a obrátil oči v sloup.
„O co jde?" zeptal jsem se.
„To je ale idiot, ten chlap," ulevil si Taff. Promlouval ke mně, ke svému společníkovi a ke světu všeobecně.
„Angelo Gilbert?"
Taff okamžitě zaostřil na mne: „Vy ho znáte?"
„Někdo mi ho ukázal… před lety prý zabil nějakého člověka."
„To souhlasí. Právě ho pustili z vězení. Ale je to idiot, to by člověk nevěřil."

„Proč?“
„Minulý týden se objevil v Yorku s kapsama narvanýma prachama a začal rozhazovat, jako by byl konec světa. Nevěděli jsme, kdo to je, a když jsme od něho brali peníze, připadalo nám to, že bereme děcku lízátka. A najednou lup, outsider, na kterýho dal tolik peněz, přiletěl do cíle první, jako by spadl z nebe, a my museli vyplácet. Drbali jsme si hlavy a marně jsme dumali, kde k tomu tipu přišel, protože na toho koně si nevsadil ani trenér, aspoň pokud vím. No, a Lancer, to je ten chlápek, co se s ním teď hádá, ten se ho rovnou zeptal, kdo mu ten tip dal, a ten idiot na to, že Liam O’Rorke, a ještě se šklebil.“
Taff se na mne díval. Měl jsem pocit, že na mně musí vidět, jak jsem zděšený, ale asi jsem nehnul ani brvou, protože usoudil, že nic nechápu. Jemu samotnému bylo dobrých šedesát. Mlaskl a řekl: „To vy si asi nemůžete pamatovat, to už bylo dávno.“
„Co bylo dávno?“
Taff se v tu chvíli musel věnovat několika zákazníkům, kteří se kolem jeho stánku tísnili a chtěli si vsadit. Když je vyřídil, zatvářil se trochu překvapeně, že mě tam ještě vidí.
„Vás ta záležitost tak zajímá?“ zeptal se.
„Nemám zrovna nic na práci.“
Taff se ohlédl k stánku, kde předtím stál Angelo. Už byl pryč. „To je dobře třicet let. Jo, třicet pět let, ono to letí. Tehdy jeden starý Ir Liam O’Rorke vypracoval takový systém, a byl to jediný systém, o kterém vím, že se podle něho zaručeně vyhrává. Dá rozum, že jak jsme přišli na to, že něco takového má, už jsme o jeho sázky dvakrát nestáli. Ono to dá rozum, že jo, bodejť bysme o ně stáli, když jsme věděli, že na nás nějak vyzrál. Nikdy nikomu neřekl, jak to vlastně dělá, takže si ten svůj systém vzal s sebou do hrobu, a mezi náma, dobře udělal, co mě se týče.
„No, teď se tu najednou ukáže tenhle štráfek, všechny nás v Yorku vopere, vydělá na tom balík, vykřikuje, že jsme srábci a že budeme ještě koukat, protože do nás pálí vzkříšeným systémem Liama O’Rorkeho. Ted se diví a rozčiluje se, že mu nenabízíme dobrý kurs.“ Taff se pohrdlivě zasmál. „No uznejte, je vůbec možný, aby byl někdo takhle pitomej?“
17
Genotti vyhrál St. Leger o čtyři délky, lehce.
Mort se pak vzrušením málem vznášel ve vzduchu a v teplém, suchém zářijovém slunci kolem něho sršela statická elektřina. Tiskl mi ruku, div mi ji nerozmačkal, tančil po prostoře vyhrazené pro odsedlání vítěze a děkoval za blahopřání v takové extázi, tak se nespoutané a bezprostředně radoval z vítězství, že se dav diváků kolem začal usmívat. Nabízel se závěr, že je Mort ve všem tak bezprostřední a jednoduchý, ale to byl omyl. Postupně jsem poznal, že uvažuje velmi složitě, klikatě, v myšlenkách se mu na těch složitých cestách stále perou různá pro a proti jako figurky na šachovnici, a různé plány a rozhodnutí, která se zdají tak jednoznačná, když mají úspěch, jsou vlastně plodem velmi složitých úvah.
Šel jsem si k Taffovi vyzvednout výhru. Zasmušile mi oznámil, že by nikomu nenabízel pět ku jedné, kdyby jen tušil, že si na Genottiho sází Angelo Gilbert.
„Vyhrál Angelo?“ zeptal jsem se.
„Jasně že vyhrál. Musel vsadit metrák. Nakonec už od něho nikdo z nás nebral.“
„Takže to nedostal pět ku jedné?“
„Spíš jedna k jedný,“ řekl kysele.
I tak získal Angelo dvakrát tolik, než vsadil, ale jemu to asi nestačí. Tušil jsem, že se možná začne ošklivě zlobit.
„Žádný systém nemůže zaručit pokaždé výhru. Angelův systém taky ne.“
„To je dobře možný,“ řekl Taff zasmušile. „Ale to mi věřte, od týhle chvíle už tomu nadutýmu frajerovi nikdo, žádnej bookmaker, na žádným závodišti nedá nic než jedna k jedný, i kdyby sázel na chromýho, trojnohýho koně, který by nesl tři kameny a jel by ho můj dědeček.“
„Při jedna ku jedné by nakonec nic nezískal,“ poznamenal jsem.
„No a co má bejt? My přece nejsme žádná charita.“
„Pouštíte žilou hloupým srábkům, co?“
„Tak nějak to bude.“
Začal vyplácet výhry dalším úspěšným sázejícím se zručností mnohaleté praxe. Jistě se mu stalo jen zřídkakdy, aby se vracel domů s menší peněžní částkou, než s jakou z domova odcházel. Bookmakeři nejsou hazardéři, přežijí jen ti, kteří umějí dobře počítat.
Pomalu jsem se od Taffa odpoutal a šel se napít šampaňského s jásajícím Mortem. O chvíli později jsem šel k sedláni Simovy klisny. Ta se postarala o to, aby ten den proběhl ještě k větší slávě Luka Houstona, přišla první o krátkou hlavu. Sim to bral s větší rezervovaností než Mort, ale byl taky upřímně rád.

Dokonce jako by uznával, že vlastně nejsem jen mladý diktátorský náfuka, ale kolega, který to s ním myslí dobře. Nebylo mi jasné, kdy se vlastně náš vzájemný vztah takhle změnil. Fakt je, že o měsíc dřív by bývalo nemyslitelné, že bychom spolu svorně v baru zapíjeli vítězství Lukova koně.
Z Doncasteru jsem jel pro Cassie. Cestou jsem myslel víc na koně, na Morta a na Sima než na dosud velmi aktuální přízrak Angela. S Cassie jsme se pak šli. navečeřet ke Karamelovi, který si taky vsadil na Genottiho a vyhrál dvakrát tolik co já.
„Já vsadil kilo," hlásil.
„Já netušil, že holduješ hazardu."
„Jen tu a tam, potichoučku. Prosím tě, když toho tady tolik vyslechnu, to by bylo, abych to nezkusil."
„Co jsi tedy slyšel o Genottim?"
Útrpně se na mne podíval. „Pokaždý když se vracíš z ranních galopů, kde běžel ten tvůj Genotti, tak se tváříš jako malej harant, když mu slíbej, že ho svezou v helikoptéře. Co by mě spíš zajímalo… kdybys použil systém Liama O'Rorkeho, vyšel by ti Genotti?"
„Jo." Prohlížel jsem si nový Karamelův jídelní lístek. Našel jsem tam „Věžňovo kuře". Řekl jsem jakoby nic: „Vsadil si na něj Angelo Gilbert."
„Cože?"
Vysvětlil jsem jim, jak to vypadá s Angelem a s bookmakery a jak hloupost světem vládne.
„Takže to pěkně podělal," řekla Cassie s určitým uspokojením.
„Úplně," přikývl jsem.
Karamel se na mne zamyšleně díval. „Jakoupak teď asi ten milej chlapec bude mít náladu?"
„Za to přece William nemůže," namítla Cassie.
„To Angelovi předtím taky nijak nevadilo."
Cassie se ustaraně zamračila. „Co je Věžňovo kuře?" zeptal jsem se.
Karamel na ni mrkl. „Kuřecí prsíčka nakládaný v citrónový šťávě a zapečený pod proužkama tenounkýho lehkýho těstíčka."
„To nejspíš nebude mít šťávu," řekl jsem jedovatě.
„Můžeš si dát chleba s vodou."
Cassie se zasmála a myšlenky na Angela se zase vytratily. Jedli jsme potom Věžňovo kuře, bylo moc dobré, jak se dalo očekávat, šťavnaté a voňavé, ani v nejmenším nám to nepřipomínalo Karamelovu inspiraci.
„Jedu zítra do Irska," řekl jsem Cassie. „Nechceš jet se mnou?"
„Do Irska? Tam a zase zpátky?"
Přikývl jsem. „Potřebuju tam někoho navštívit kvůli jednomu koni."
„Co jiného bys tam taky hledal, že?"
Utratil jsem peníze, které jsem vyhrál, na letenku pro Cassie. Zajeli jsme na jih od Wexfordu podívat se na hříbě, po kterém toužil celý svět; polovina světa tam přijela současně s námi za stejným účelem, aspoň se nám to tak zdálo. Všichni stáli na neupraveném dvoře, měli kamenné obličeje a pečlivě tajili, co si myslí. Cassie taky přihlížela, když ten krásný hnědý hřebeček pobíhal po dvoře za pečlivého dozoru stájníka. Velice neprofesionálně prohlásila, že kůň je milý.
„Čtyřnohá tiskárna peněz to je. Podívej se, jak se na něho všichni lačně koukají."
„Mně připadá, že se tváří lhostejně."
„Zájem zvyšuje cenu."
Jeden nebo dva z přihlížejících si šli sáhnout na pružné mladé kosti. Pak vždy odstoupili, stále s kamennými obličeji, nikdo nehnul ani brvou. Bylo to jako náboženský obřad.
„Ty mu nepůjdeš sáhnout na nohy?" zeptala se Cassie.
„Mohl bych, když už tu jsem." Vykonal jsem obřad, když na mne přišla řada, a zjistil jako všichni ostatní, že ty štíhlé mladé nohy jsou chladné, pevné, se šlachami napjatými jako struny, tak jak mají být. Kůň měl také pevnou šíji, dobře plný zadek, a co bylo nejdůležitější, hluboký, statný hrudník. Nejenže měl skvělý původ, jeho rodokmen se hemžil vítězi, byl opravdu krásný, těžko si představit hříbě s lepším exteriérem. To ovšem znamenalo, že jeho cena ve středu poletí do výšky jako na podzim draci.
Při zpátečním letu jsme byli oba zamyšlení. Já pak poslal telex Lukovi: „Hanselův hřebeček vyjede na astronomickou částku. Viděl jsem ho. Je dokonalý. Jak vysoko mohu jít?"
Během noci došla odpověď: „Je to tvoje věc, kamaráde. Rozhodni sám."
No nazdar. Kde může být strop? Jako vysoko leží pohroma?
Newmarket se znovu zaplnil na další dražební týden, na nejdůležitější prodejní program za celou sezonu. Všichni, kdo měli v dostihovém světě peníze na utrácení, se tam sjížděli s odhodláním a sny. Čtyřnohé

dětičky tam sváželi s Kentu, z Cotswoldsu, Devonu, Skotska, přes Irské moře i z farem ve vedlejší vesnici. Hanselův hřebeček měl přijít do prodeje v nejlepší dobu ve středu večer v půl osmé. Už v sedm hodin mizela sedadla amfiteátru pod davem návštěvníků. Cassie byla někde mezi nimi. Dole v loži pro kupce těsně vedle mne těžce oddychoval Donovan. Nehnul se ode mne celé odpoledne, důsledně střízlivý a o to mrzutější.
„Koukejte mi toho hřebečka koupit, slyšíte, koukejte mi ho koupit," opakoval potisícáté, jako by tím opakováním mohl nějak tu kýženou transakci pojistit.
Jakmile hříbě přivedli do ringu, všichni ztichli. Světlo se na tom pohyblivém drahokamu jen lesklo, opravdu vypadal jako princ, který by mohl založit dynastii.
Začalo se přihazovat ne v tisících, ale v desetitisících. Během několika vteřin vylítla cena na čtvrt milionu a stoupala nezadržitelně dál. Čekal jsem na první krátkou přestávku a přihodil jsem velkou nálož, pětadvacet tisíc. Agent po mé pravici mě okamžitě přebil. Přidal jsem dalších pět, zase mě krátkým kývnutím přebil, znovu jsem přihodil a znovu. Mohl jsem se ukývat. Nic není snadnější než utrácet cizí peníze tak rychle, jako teče u pumpy benzín do nádrže.
Na osmi stech tisících jsem přestal. Dražební úředník se na mne tázavě zadíval. Ani jsem nemrkl.
„Ztrácíte ho, pane," řekl.
„No tak, dělej, honem," pobízel mě Donovan. Asi myslel, že jsem zaspal a ušlo mi, že je na mně řada.
Zavrtěl jsem hlavou. Donovan se otočil a doslova mě uhodil do lokte. Bál se, že přijde o hříbě jen proto, že jsem zaváhal. „Dělej, sakra přihazuj, srabe!"
„Přidá někdo, prosím?" vybízel dražební úředník.
Znovu jsem zavrtěl hlavou. Donovan mě kopl. Dražitel se rozhlédl po ztichlém sále. „Nikdo, prosím?" Po nekonečné chvíli uhodil kladívkem. Rána zazněla ostře. Příležitost, která se už nikdy nevrátí, byla pryč.
„Prodáno panu O'Flahertymu. Další číslo, prosím."
Když vznešené hříbě vyváděli, celý sál šuměl jako včelí úl. Donovan celý rudý si mě přitáhl a křičel mi přímo do obličeje: „Ty hajzle jeden podělanej! Víš, kdo to hříbě koupil?"
„Ano, vím."
„Já tě zabiju, slyšíš, zabiju tě!"
Jako by Angelovi z oka vypadl…
„Nevím, proč by Luke měl platit za to, že vy válčíte s Mickem O'Flahertym."
„To hříbě vyhraje Derby!"
Zavrtěl jsem hlavou. „Vy se bojíte, že vyhraje."
„Napíšu Lukovi, určitě napíšu, řeknu mu, že seš srab. Zatracený Angličani. Všecky vás zabiju."
Odešel. Vztek z něho jen sálal. Smutně jsem se za ním díval. Rád bych mu toho hřebečka koupil, těšilo by mě, jak se z něho raduje a jak z něho dělá příštího šampióna.
„Proč jsi to vzdal?" zeptala se Cassie a vzala mě za ruku.
„Dělá ti to starosti?"
Zamrkala. „Víš, co se říká?"
„Že jsem neměl odvahu jít výš?"
„Já jen, že jsem zaslechla.
Trpce jsme se usmál. „První velká bitva a já ustoupil. Tos asi slyšela, ne?"
„Něco podobného."
„O'Flaherty a Donovan se nemůžou vystát, mají se tak neradi, že přestávají být objektivní. Původně jsem byl připravený jít na sedm set padesát tisíc, myslel jsem, že bych za tyhle peníze to hříbě mohl dostat, opravdu jsem si to myslel, protože to je za ročka skutečně hodně. Šel jsem nakonec ještě dál, ale nestačilo to. O'Flaherty stál za svým agentem a pořád ho bušil do zad, aby to nevzdal. Viděl jsem je. O'Flaherty se pevně rozhodl toho hřebečka dostat, možná že Donovanovi na vztek. Nemá smysl přihazovat proti někomu, kdo se neřídí rozumem."
„Co když doopravdy vyhraje Derby?"
„Na britských ostrovech se v minulém roce narodilo asi tak deset tisíc plnokrevných hříbat. Pak je tu ještě Francie a Amerika. Z těch všech může Derby vyhrát jen jeden kůň, za dva roky, až jim všem budou tři. Je málo pravděpodobné, že by to byl zrovna tenhle."
„Bereš to chladnokrevně."
„Vůbec ne, jsem otrávený a jako po výprasku."
Odjeli jsme domů a já poslal Lukovi telex. „Hanselova hřebečka jsem pustil na osmi stech čtyřiceti tisících plus daň. Donovanův úhlavní sok O'Flaherty ho získal za osm set šedesát šest tisíc. Donovan zuří. Jestli chcete, tak mě vyhoďte. Zdraví William."

Během hodiny došla odpověď: „Jestli to hříbě vyhraje Derby, dlužíte mi deset milionů liber. Nevyhazuji vás. Pozdravujte Cassie.“
„Zaplaťpánbůh za to,“ oddychl jsem si. „Pojď, jdem do postele.“
O dva rušné dny později jsem odvezl Cassie do práce a jel dál na jihovýchod do Berkshiru, abych se tam dopoledne zastavil u Lukových trenérů a odpoledne zajel na dostihy v Newbury, měli jim tam běžet tři koně. Na závodišti se zase objevil Angelo.
Tentokrát mě zahlédl, než jsem měl čas se schovat. Přešel ke mně přes trávu, chytl mě za klopy a řekl mi, že ty programy nejsou k ničemu.
„Navěsil ste mi šmejd, ale budete litovat!“ Rychle se rozhlédl, jako by doufal, že jsme na opuštěné bažině, ale nedalo se nic dělat, byli jsme na dobře zalidněném betonu. Musel se přemoct, nemohl mě na místě zabít, i když by to rád udělal. Vypadal fyzicky v lepší formě, už neměl tak bledý a napuchlý obličej. Následky dlouhého věznění mizely. Byl zdravě opálený, s pevnými svaly, vypadal čím dál tím víc jako tygr nebo býk. Černé oči měl studené jako led. Viděl jsem, jak se v něm znovu probouzí pomstychtivá zášť a otřásl jsem se.
Sundal jsem mu ruce z klop. „Ty programy jsou úplně v pořádku,“ řekl jsem. „Já za to nemůžu, že se chováte jako slon mezi porcelánem.“
Hrozivě, hlubokým hlasem zavrčel: „Jestli prohraju taky zejtra, tak budu vědět, žes mě podtrh. Pak si tě najdu. To ti slibuju.“ Otočil se na patě a odkráčel k tribunám. Já se po chvíli vydal k bookmakerům hledat Taffa.
„Co je novýho s Angelem Gilbertem?“ Stál na obrácené bedně a díval se na mne z výšky. „Je to cvok.“
„Ještě pořád mu nabízíte špatný kurs?“
„Poslyšte, pane Derry, já toho teď mám moc, nemůžu si povídat.“ Skutečně byl obležený dychtivými zákazníky, kteří mu podávali peníze. „Jestli chcete, tak mě můžete po posledním dostihu pozvat na pivo.“
„Dobře, domluveno.“
Ke konci odpoledne se mnou šel do přecpaného baru a křičel mi do ucha nečekané novinky.
„Ten Angelo se dočista zbláznil. Vyhrál velký prachy v Yorku, to už jsem vám říkal, a taky v Doncasteru, ale předtím přišel o balík v Epsomu a minulý pondělí se rozloučil s celým jměním v Goodwoodu. Dnes to zazdil na dvou koních, co vůbec nedošli na dohled od cíle. Takže mu už zase dáváme normální kurs. Starej Lancer – ten, co dělá u Joe Glicksteina, víte přece, Poctívej Joe, musel jste jeho stánky vidět na všech závodištích…“ Přikývl jsem. „No prostě starej Lancer si od toho Angela vzal dnes odpoledne tisíc na Pocket
Handbooka, a ten nemohl vyhrát, i kdyby vyběhl už včera. Já vám povídám, Angelo je blázen. Jestli hraje podle Liama O’Rorkeho, tak já jsem královna ze Sáby.“
Díval jsem se, jak upíjí pivo, a propadal jsem chmurám, protože Angelo si zřejmě s programy neuměl poradit ani natolik, aby mu vyšel správný kůň. Určitě na některé z těch mnoha nejrůznějších otázek odpovídal nepřesně nebo hádal, místo aby si odpovědi pečlivě vyhledal v Knize formy. Z čiré lenosti vypustil práci a očekával, že mu počítač poradí správně. Jenže počítač mu nemohl říct, že když tu a tam pokazí odpověď, rozhází jemně vyvážené hodnocení a výsledné faktory výhry budou nutně zkreslené. Angelo je omezený, zabedněný idiot. Bude si myslet, že za to můžu já.
„Jeho tátu to už prej přestává bavit,“ řekl Taff.
„Koho?“
„Tátu Angela, starýho Harryho Gilberta. Zbohatl prej z heren, než ho to potrefilo.“
„Co ho potrefilo?“
Taff nadzdvihl opálený obličej od piva. „Revma. Už skoro nechodí. Občas se ale ukáže na dostihách na vozejčku. To on drží kasu.“
Zase jsem byl o něco chytřejší. Vzpomněl jsem si, jak předchozí týden v Doncasteru dával Angelo vstupenku jakémusi staršímu člověku na invalidním vozíčku. Angelův otec. Stále ještě měl se synem trpělivost, podporoval ho, platil za toho stárnoucího, nebezpečného člověka.
Poděkoval jsem Taffovi za informace. „Co vy vlastně máte s Angelem?“ zeptal se.
„Kdysi před lety to byl nejlepší nepřítel mého bratra.“
Kývl chápavě hlavou, podíval se na hodinky, dopil pivo na jeden lok a řekl, že u celodenního výdělku nechal jen svého pomocníka a že by byl přece jen klidnější, kdyby ty peníze měl pod palcem osobně.
„Všichni jsme dnes měli dobrej den, když ty dva horký favoriti tak hezky shořeli,“ dodal vesele.
Cestou domů jsem před nemocnicí vyzvedl Cassie. Čekala tam na mne, byla na kontrole.
„Sundají mi sádru až příští týden,“ stěžovala si. „Já jsem chtěla, aby mi ji sundali už dnes, ale oni nechtěli.“

Ruka pod sádrou ji svědila a výstražný nápis Pozor na tygry už byl vybledlý. Cassie tvrdila, že cítí, že už jí to srostlo. Ztrácela trpělivost.
Jeli jsme zase na dražby. Měl jsem pocit, že jsem v dražebním sále strávil polovinu života. Lukovi už jsem dohromady nakoupil osmadvacet ročků, ještě je neviděl. Podepsal jsem za něho šeky v hodnotě skoro dvou milionů liber. V noci se mi o tom zdávalo. Ted už zbývalo jen sobotní dopoledne, celkem nijak zvláštní program, jenom takové paběrky po vzrušujícím týdnu.
Šel jsem k dražbám ze zvyku brzy a bez velkého rozmýšlení jsem koupil první číslo, docela lacino, takového obyčejně vyhlížejícího tmavého hnědáka s hubenýma nohama a dobrým původem. Ono mlhavé dopoledne nikdo nemohl tušit, že on je právě princ, který založí velkou dynastii, ale tak to nakonec bylo.
Když jsem podepisoval šek a zařizoval pro hříbě dopravu k Mortovi, myslel jsem spíš na telefonický rozhovor s Jonathanem, volal večer předtím.
Řekl jsem mu, že bych rád mluvil s Angelovým otcem. „Nepamatuješ si, kde bydlel?“ zeptal jsem se.
„Ve Welwyn Garden City. Kdybys chvilku počkal, najdu ti ulici a číslo domu.“ Bylo ticho, šel to hledat.
„Vidíš, tady to mám. Pemberton Close číslo sedmnáct. Je možné, že se přestěhoval. V každém případě si pamatuj, že určitě nebude roztomilý. Slyšel jsem, že mi sliboval hroznou pomstu, když Angela zavřeli, jenže já tehdy odjel do Kalifornie, takže neměl šanci.“
„Angelo je na něm zřejmě finančně závislý,“ řekl jsem.
„To souhlasí.“
„Angelo to se sázkovým systémem hrozně vorá, utrácí otci peníze a mně to má za zlé. Už se to v něm zase vaří a co nejdřív vybuchne jako sopka. Obávám se, že láva poteče na mě.“
„Je to hrozný chlap.“
„To určitě. Prosím tě, jak se člověk zbaví strašidla, které nechce zmizet dobrovolně? Ne, nemusíš odpovídat. Jediné, co mě napadá, je zařídit, aby se Angelo vrátil do vězení, ale už napořád. Ale to by se muselo zařídit tak, aby nevěděl, kdo to na něho ušil. Vlastně nevím, jestli by to bylo fér.“
„Myslíš nějakou provokaci? Zlákat ho, aby se dopustil nějakého šikovného zločinu?“
„Tak nějak.“
„Ne, to by nebylo fér.“
„Já se obával, že to budeš takhle brát,“ povzdychl jsem si.
„Trvale za mříže, do konce života, by ho mohla dostat jedině vražda. Cokoli menšího – nevěděl bys, kdy zase bude venku a bude dštít oheň a síru, jak jsi říkal. Živý terč bys mu stejně nemohl nastražit.“
„Hm, to by nešlo. Jediné řešení je postarat se, aby se Angelovi dobře vedlo. Pokusím se trochu poučit jeho tatínka.“
„Nezapomeň, že pan otec je jako chřestýš.“
„Vždyť je uvázaný k vozíčku.“
„Vážně?“ podivil se Jonathan. „V tom případě nezapomeň, že chřestýši taky nemají nohy.“

Usoudil jsem, že Angelo by mohl být v sobotu ještě na závodišti v Newbury, že tam obchází bookmakery a že jeho otec by mohl naopak být doma. Nechal jsem tedy Cassie doma, otírala prach a tvářila se nezvykle jako hospodyňka. Vyrazil jsem do Welwyn Garden City.
Ukázalo se, že v čísle sedmnáct Pemberton Close nebydlí pan Gilbert, ale nějaký burzovní makléř. Jeho řečná žena a čtyři hlučné děti jezdily po zahradě na kolečkových bruslích.
„Harry Gilbert?“ zeptala se paní, v náručí košík se zvadlými růžemi. „Když onemocněl, tak tady nemohl do schodů, postavil si přízemní bungalow s rampami pro vozíček.“
„Nevíte kde?“
„Ale jistěže vím, na golfovém hřišti. Kdysi také hrával, chudák, teď sedává u velkého okna a dívá se na lidi kolem čtrnáctého greenu. Když hrajeme golf, často na něho kýváme.“
„On má zánět kloubů?“
„Ale kdeže,“ zatvářila se soucitně. „Má už léta roztroušenou sklerózu. Dlouho jsme pozorovali, jak se mu to zhoršuje… Kdysi jsme bydlívali o tři domy dál a vždycky se nám jeho dům moc líbil, takže jsme ho koupili, jakmile jsme se dozvěděli, že je na prodej.“
„Mohla byste mi poradit, jak se k panu Gilbertovi dostanu?“
„Samozřejmě.“ Stručně a jasně mi to vysvětlila. Dodala: „Doufám, že víte, že se s ním nesmí mluvit o jeho synovi?“
„O synovi?“ řekl jsem nechápavě.
„Jeho jediný syn je ve vězení pro vraždu. Pro toho starého pána je to moc kruté. Prosím vás, raději o tom nemluvte, moc ho to rmoutí.“

„Děkuju vám mnohokrát, že jste mě na to upozornila.“
Přikývla a usmála se z hloubi laskavého, důvěřivého srdce. Pak se vrátila ke své úhledné zahrádce. Ó nechť tě láska a milosrdenství provázejí po všechny tvé dny, pomyslel jsem si trpce, a žádná nezastrašitelná strašidla ti neublíží. Opustil jsem sídlo ušlechtilosti a vydal se hledat hříšníka. Našel jsem ho, jak mi to vyprávěla, u velikého okna, jak se dívá na vážné hráče golfu u čtrnáctého greenu.
Veliké dvoukřídlové dveře u vchodu mi otevřel člověk tak podobný Angelovi, až mě to vyděsilo, lekl jsem se, že Angelo přece jen neodjel na dostihy a zůstal doma. Ten člověk mu byl podobný spíš všeobecně, postavou, tvarem hlavy, olivovou barvou pleti, měl také černé prošedivělé vlasy, nepřátelské černé oči a sklon k tloustnutí.
Z nitra se ozval hlas: „Eddy? Kdo je to? Pojďte sem!“
Drsný, hrubý hlas, jako Angelův, jen méně srozumitelný. Přešel jsem po naleštěných parketách haly do luxusně zařízeného obývacího pokoje s velikým oknem s vyhlídkou na hřiště. Zůstal jsem stát a představil jsem se, teprve když jsem byl od Harryho Gilberta jen dva metry.
Jakmile jsem řekl, že jsem William Derry, vzduch se začal chvět. Eddy za mnou zasyčel, jak zprudka vydechl. Ve tváři člověka na vozíčku, Angela ve starším vydání, se zrcadlilo nedešifrovatelné vzrušení. Nejspíš to byl hněv a rozhořčení, ale možná taky ne. Měl prořídlé šedivé vlasy, šedý knír, statnou postavu, na sobě šedý civilní oblek s vestou. Že je nemocný, bylo vidět jen na jeho ochablých rukou, když se pokoušel jimi pohnout. Od pečlivě učesané pěšinky až po naleštěné boty budil dojem člověka, který se snaží svou nemohoucnost skrývat, snaží se nastavovat světu upravenou fasádu, aby každý věděl, že uvnitř sídlí autorita.
„V mém domě nejste vítaný,“ řekl.
„Kdyby mi váš syn přestal vyhrožovat, nemusel bych tady být.“
„Říká, že jste ho podtrhl stejně jako váš bratr.“
„Ne.“
„Ty programy nejsou k ničemu.“
„Liamovi O’Rorkemu se systém osvědčil,“ namítl jsem. „Jenže Liam O’Rorke byl statistik a systematik, chytrý a pečlivý. Je Angelo takový?“
Ledově se na mne zadíval. „Ten systém by měl dávat každému stejné výsledky.“
„Kůň taky neběží stejně s každým jezdcem.“
„To je něco jiného.“
„Motor běží perfektně, když řídí jeden člověk, a začne být poruchový s jiným řidičem. Těžká ruka vždycky nadělá škody. A Angelo ten systém úplně převálcoval. Není divu, že nemá výsledky.“
„Systém je vadný,“ řekl tvrdohlavě.
„Možná že je už trochu zastaralý,“ řekl jsem pomalu. Tedu Pittsovi ale vyhovoval. Jenže Ted Pitts byl statistik, chytrý a pilný.
Zdálo se, že jsem konečně na Harryho Gilberta trochu zapůsobil. Váhavě řekl: „Čas by na to snad neměl mít vliv. Nevím, proč by.“
„Proč ne? Možná že existují faktory, se kterými Liam O’Rorke nepočítal, protože za jeho časů ještě neexistovaly.“ Zasmušil se.
„Jestli si Angelo s těmi programy nedal dost práce, jestli některé otázky přeskočil nebo jestli na ně odpověděl nepřesně, nemůže se divit, že mu vycházejí špatné výsledky. Několik výsledků měl výborných. Jak jsem slyšel, tak v Yorku jste vyhráli hodně. Při St. Leger jste mohli získat mnohem víc, kdyby se Angelo nevytahoval a nevyplašil bookmakery.“
„Nerozumím vám.“ Uvědomil jsem si, že má nezřetelnou výslovnost, zřejmě vzhledem k své nemoci. Měl vadu řeči, ale na očích mu bylo vidět, že jeho inteligence neutrpěla, pohled měl chladný, jasný a pronikavý.
„Angelo ohlásil v Yorku všem bookmakerům, že je bude systematicky odírat, protože získal neomylný systém Liama O’Rorkeho.“ Harry Gilbert přivřel oči. Jinak se mu v obličeji nepohnul ani sval. Eddy vyhrkl odbojně: „No a co má bejt? Jen ať lidi věděj, kdo má vrch!“
„Eddy, ničemu nerozumíš a taky rozumět nebudeš, nikdy.“ Harry Gilbert pomalu otevřel oči a podíval se na mne. „To je dost podstatné,“ řekl.
„Na St. Leger mu nabízeli jedna ku jedné, ostatním sázejícím dávali pět ku jedné.“
Kdepak, od Harryho Gilberta se díků nedočkám, ani kdybych mu dal radu život zachraňující, ani kdybych mu dopomohl k bohatství, ani když jeho syna udržím na svobodě. Harry Gilbert dobře věděl, co mám na mysli, patřil mezi realisty a obchodníky. Zato Angelo byl v mnoha směrech hloupý, primitivní a o to nebezpečnější. „Co mám podle vás dělat?“ zeptal se Gilbert. „Chtěl bych, abyste svému synovi vysvětlil,

že jestli ještě jednou napadne mne nebo můj majetek nebo mé přátele, octne se za mřížemi dřív, než se stačí nadechnout. Taky bych chtěl, abyste ho donutil pracovat s těmi programy v tichosti a s důslednou přesností, aby vyhrával. Chtěl bych, abyste ho upozornil, že s tímhle systémem vyhraje jednu ze tří sázek, ne každou. Jedině tehdy, když tomu věnuje dost úsilí a cílevědomé píle, může systém nést ovoce. Furiantství a vztek nejsou k ničemu.“
Bezvýrazně se na mne díval.
„Angelo má úplně jinou povahu než Liam O’Rorke, rozdílnější už ani být nemůže. Postarejte se o to, aby si to uvědomil.“
Viděl jsem, že to byla marná přání. Harryho nemohoucnost, i když se ji snažil skrývat, byla čím dál tím horší, Angela ovládal jen stěží. Přestane ho ovládat úplně, jakmile na něm Angelo přestane být finančně závislý.
Zatřásl se, ale tvář měl kamennou. Promluvil se zadržovaným vztekem: „Za všechny problémy vděčíte bratrovi.“
Zaplavila mě deprese z marnosti mého podnikání. Harry Gilbert je prostě jen starý člověk, posedlý starou nenávistí jako jeho syn, už neuvažoval racionálně.
Odhodlal jsem se ještě k poslednímu pokusu: „Kdybyste tehdy před lety paní O’Rorkeové zaplatil, Liamův systém od ní odkoupil, jak jste se dohodli, dostal byste ho a mohl jste na něm celou tu dobu vydělávat. Můj bratr se postaral o to, abyste ten systém nedostal jen proto, že jste paní O’Rorkeové odmítl zaplatit.“
„Byla příliš stará,“ řekl.
Vytřeštěně jsem se na něho zadíval. „Chcete říct, že jste jí nezaplatil, protože byla příliš stará?“
Neodpověděl.
„Byl bych snad v právu, kdybych vám ukradl auto a hájil se tím, že s ním stejně nemůžete jezdit, protože jste nemocný?“
„Žvaníte. Jste nula.“
„Srab!“ přikývl Eddy.
Harry Gilbert se k němu unaveně obrátil. „Eddy, jsi dobrý jen k tomu, abys vařil a strkal tenhle vozík. Do ostatních věcí se nepleť.“
Eddy se na něho podíval zpola odbojně, zpola vystrašeně. Bylo mi jasné, že je na starém Gilbertovi zcela závislý, že u něho má byt i stravu a že to v tom našem velikém cynickém světě asi pro asistenty vrahů není jednoduché, asi se jim špatně hledá výnosné zaměstnání a místo pečovatele asi není k zahození. Eddy si ho musí udržet.
„Proč neuděláte to, co jste kdysi zamýšlel?“ zeptal jsem se Harryho Gilberta. „Proč Angelovi nekoupíte sázkovou kancelář, tam by se mu ten systém krásně vyplácel.“
Zase se na mne studeně, bezvýrazně zadíval. Pak řekl: „Obchodní nadání je skutečně dar. Já ho mám, ale je to vzácný dar.“
Přikývl jsem. Že tohle připustil, bylo hodně. Nemohl jsem očekávat, že by právě přede mnou uznal, že by se Angelo v jakémkoli rozumném obchodním podnikání musel položit během několika týdnů.
„Stačí, když se postaráte, aby mi váš syn dal pokoj,“ řekl jsem. „Udělal jsem pro vás oba víc, než si zasloužíte, když jsem vám ty programy sehnal. Nemáte na ně vlastně právo. Nemáte právo vyžadovat, aby vám ty programy opatřily jmění během pěti minut. Nemáte právo svalovat vinu na mě, když nemáte úspěch. Hleďte, aby mě váš syn nechal na pokoji. Dovedu být stejně tvrdý jako on. Ve vašem vlastním zájmu se postarejte o to, aby mi dal pokoj.“
Nečekal jsem na odpověď. Otočil jsem se na patě a beze spěchu vyšel z pokoje do haly.
Na naleštěných parketách za mnou se ozvaly kroky.
Eddy.
Neotočil jsem se. Dohnal mě u hlavního vchodu, když jsem vycházel, a položil mi ruku na rameno, abych se zastavil. Provinile se ohlédl na svého strýce, sedícího mlčky a nehnutě u okna v pokoji, věděl, že by se starému pánovi nelíbilo, jak se chová. Když zjistil, že se Harry už zase dívá na golf, otočil se ke mně. Škodolibě, mstivě se usmíval.
Promluvil tiše, a to bylo moudré. „Srabe!“ řekl, „Angelovi se nebude líbit, žes tu byl.“
„Jeho chyba,“ pokrčil jsem rameny a setřásl Eddyho ruku z ramene. Zašklebil se na mne se směsí zlomyslnosti, podlézavosti a zadostiučinění. Pak zašeptal líbezná slova na rozloučenou.
„Angelo si koupil pistoli.“
18
„Nad čím ses tak zasnil?“ zeptala se Cassie.
„Jsem nesvůj.“

Seděli jsme jako obvykle za stolem v jídelně u Karamela. Obsluhoval nás v teniskách jako lehkonohá víla, člověku se zdálo, že vůbec nespěchá, a přitom stačil obsloužit všechny. V šeru úmyslně intimního osvětlení bujely rostliny s lesklými listy, v tmavých koutech tiše bujela plíseň a světlo svící se odráželo na skle a stříbře.
„To ti není podobné," řekla Cassie.
Usmál jsem se do jejích klidných očí v opáleném obličeji a poznamenal, že si velice nepřeju, aby nás zase navštívil Angelo.
„Ty si myslíš, že by opravdu mohl přijít?"
„Nevím."
„Ty kukuřičné panenky bychom už nesehnali, je po sezoně a není slušné listí."
Ruku v sádře měla neobratně položenou na stole. Dotkl jsem se oteklých konečků prstů vykukujících z obvazu. „Nechtěla bys mě na čas opustit?" zeptal jsem se.
„Nechtěla."
„Co když mě to už s tebou nebaví?"
„Ale baví."
„Jak to tak víš?"
„Prostě to vím," řekla spokojeně. „Na jak dlouho by to mělo být?"
Napil jsem se vína. Neměl jsem tušení, na jak dlouho. „Dokud se Angelo neusadí," řekl jsem. „A neptej se mě, jak dlouho to potrvá, protože to nevím. První, co teď podnikneme, je přesvědčit Luka, že by tu potřeboval počítač."
„Myslíš, že to bude obtížné?"
„Možná. Jeden má u Warringtona… třeba řekne, že dva nepotřebuje –"
„To chceš na ty programy?"
Přikývl jsem. „Nejspíš si nějaký počítač najmu. Nebo si zaplatím čas na počítači. Chci se přesvědčit, kteří koně měli vyhrát podle O'Rorkeho, a tím zjistit, co vlastně Angelo zvoral. Kdyby se mi podařilo ho přimět, aby si v budoucnosti počínal správně, tak by třeba už dal pokoj."
„Člověk by si myslel, že už jsi pro něho udělal dost, když jsi mu sehnal ty programy."
„Ten chlap je jako kopřiva, když už jsi přesvědčený, že ses jí zbavil, ona ti zase vyroste."
Jenže kopřivy si nekupují pistole, napadlo mě.
Karamel nesl nábožně svého slavného jmenovce lidem u vedlejšího stolu. Nadýchané špičky čepice pudinku svítily bíle, nažloutle a do hněda. Ta nána asi přestala pracovat striktně podle pravidel, když tuhle lahůdku vyrobila. Karamel to dokonce zasmušile přiznal, když si k nám později při kávě sedl. „Hodinu krájela mrkev. Ručně. Ve strojku by to měla nakrájený za deset vteřin. Jenže ona tvrdí, že strojky jsou nebezpečný a že kdyby měla pracovat s mechanizací, musela by přehodnotit cenu všech svejch úkolů."
Karamelův vous byl překvapivě kudrnatý, přestože měl vlasy skoro rovné. Asi se to hodilo k jeho podivné rozpolcené povaze.
„Historie nás učí, že se tyranům nemá ustupovat," řekl.
„To myslíš koho? Snad ne tu nánu!"
„Angela Gilberta."
„Co tedy navrhuješ? Otevřenou válku?"
„Pokud víš, že vyhraješ, tak ano. Historie nás učí, že při otevřené válce nikdo neví, jak dopadne."
„Třeba ta nána dá výpověď," řekla Cassie s úsměvem.
Karamel přikývl. „Všichni tyrani stupňujou požadavky. Vsaď se, že se příští rok dá na rallye."
„Poslyš, ty asi nevíš o žádném počítači, kterému se dá strčit do paměti jakýkoli jazyk, viď?"
„Jako turečtina nebo čínština?"
„Hotentotština, opilština a cvokařina."
„Zkus sociology."
Zkusil jsem to s Tedem Pittsem. Zavolal jsem k němu následující ráno. Vzala to Jane.
„Ted tady není, bohužel je ještě ve Švýcarsku. Můžu vám nějak pomoct?"
Vysvětlil jsem jí, že si potřebuju vypůjčit nějaký nenákladný počítač, protože si musím přezkoušet ty programy. Zarmouceně mi sdělila, že mi Tedův počítač půjčit nemůže, aspoň v jeho nepřítomnosti ne, protože prý na něm má rozdělaný nějaký program pro školu, a kdyby se mu na to sáhlo, mohlo by se to celé pokazit, a to nemůže riskovat.
„To ne," přikývl jsem. Pak jsem se zeptal, jestli neví o někom, kdo by mi dovolil použít svůj počítač.
Chvíli uvažovala. „Možná Ruth, Ruth Quigleyová," řekla váhavě.
„Kdo prosím?"

„To je Tedova bývalá žákyně. Ted tvrdí, že už se od něho teď nic nemůže naučit. Když sem Ruth přijde, tak těm dvěma nerozumím ani slovo, jako kdyby se spolu bavili lidi z jiné planety.“
„Myslíte, že má vlastní počítač?“
„Ta má všechno,“ řekla Jane bez závisti. „Narodila se bohatá. Je jediná dcera. Stačí, když si o něco řekne, a už to má. Kromě toho je nesmírně chytrá. To je skoro nefér, že?“
„Je snad taky hezká?“
„No…“ zaváhala. „Není špatná. Ačkoli já vlastně ani nevím, u Ruth člověka nenapadne uvažovat o tom, jestli je nebo není hezká.“
„Aha. A kde bych ji, prosím vás, našel?“
„V Cambridgi. Proto jsem si na ni vzpomněla, nemáte to k ní daleko. Píše programy pro výuku. Mám jí zavolat? Kdy tam chcete zajet?“
Řekl jsem, že ještě ten den. O hodinu později jsem dostal příznivý vzkaz a vyrazil jsem do Cambridge, do čtvrti hypermoderních domů na okraji města.
Ukázalo se, že Ruth Quigleyová je velmi mladá, něco málo přes dvacet, aspoň podle mého odhadu. Hned jsem pochopil, jak to Jane myslela, že se u ní člověk nezajímá o to, jestli je hezká. První, čím Ruth na člověka zapůsobila, byla její pronikavá inteligence, bleskurychlé uvažování. Měla zářivé oči, světlé, kučeravé vlasy a dlouhý štíhlý krk. Co chvíli netrpělivě potřásala hlavou a mluvila překotně rychle, jako kdyby ji zlobilo, že se nestačí slovně vyjadřovat tak rychle, jak myslí.
„Ano. Pojďte dál. Máte ty kazety?“ Neřekla jediné zbytečné slovo, kromě pozdravu. „Tudy. Starý grantley basic, říkala Jane, máte tu ten jazyk s sebou? Chcete to spustit sám, nebo to mám udělat já?“
„Byl bych rád, kdybyste…“
„Dejte to sem. Kterou stranu?“
„Já… první kazetu, strana 1.“
„Dobře. Jdeme.“
Pohybovala se také s vrozenou hbitostí, zmizela v chodbě a v nějakých dveřích, než jsem stačil vykročit. Určitě jí musí jít na nervy, jak se ostatní svět pohybuje pomalu.
Našel jsem ji v pokoji, ze kterého asi původně měla být ložnice, ale který teď ložnici ani v nejmenším nepřipomínal. Na zemi byla příjemně zelená podlahová krytina, jako plsť, rampové osvětlení a reflektory na stropě, na okně tmavé rolety, zdi matně bílé. Na dlouhých pultech stály podobné přístroje jako u Teda, ale bylo jich aspoň dvakrát tolik. „Pracovna,“ pravila Ruth Quigleyová. „Ano.“.
V místnosti bylo větší chladno než venku a mně se zdálo, že slyším tiché hučení jako od klimatizace. Zeptal jsem se na to. Přikývla, aniž zdvihla hlavu od práce. Nahrávala už do počítače grantley basic.
„Prach je na počítače mor,“ vysvětlovala. „Z horka a vlhka se počítačům dělá zle, jsou to samozřejmě plnokrevníci.“
Dostihové programy… plnokrevné počítače. Vítězí to nejlepší. Když si člověk dá práci, tak se to vyplatí. Začínám uvažovat ve zkratce jako ona, říkal jsem si.
„Obírám vás o čas,“ řekl jsem omluvně.
„Ráda pomůžu. Pro Jane a Teda udělám cokoli. Oni to vědí. Přinesl jste si Knihy formy? Budete je potřebovat. Programy jsou jednoduché, ale fakta musíte mít správně. U většiny výukových programů je to podobné. Někdy mě nudí. Výběr z mnoha odpovědí na jednu otázku. Dítěti trvá hodinu, než to zvládne, a já pak musím říct něco povzbudivého, jako třeba: Výborně, vidíš, jak ti to jde. Povzbudit… to prý je nejdůležitější. Co vy na to?“
„Jsou to nadané děti?“
Rychle se na mne podívala. „Všechny děti jsou nadané, některé víc. Potřebují dobré učitele. Někdy je nemají. Učitelé jsou žárliví, věděl jste to?“
„Můj bratr tvrdí, že je radost mít ve třídě nadané dítě.“
„Pak je velkorysý jako Ted. Tak a je to, můžete spustit. Já tady budu trochu kmitat, ale tím se nedejte rušit. Dělám teď třídění výpisů polí. Prý to trvá osmnáct minut, no to je přece nesmysl. Zredukovala jsem to na pět vteřin, ale mám jen jeden rozměr, potřebuji dva rozměry a k tomu musím nejdřív shromáždit podklady. Nahraju program v basiku do paměti a pak to konvertuji do ekonomického jazyka symbolických adres. Nenudím vás?“
„To ne, ale nerozumím vám ani slovo.“
„Promiňte, já zapomněla, že nejste Ted. Tak se do toho dejte.“
Přinesl jsem si v aktovce kazety, Přehledy formy koní, ročenky a poslední čísla dostihových novin a časopisů. Obával jsem se, že podle měřítek Ruth Quigleyové budu velice pomalý. Začal jsem si ověřovat, kteří koně by pravděpodobně vyhráli podle Liama O’Rorkeho, a kontroloval jsem, kteří koně ve

skutečnosti přišli první. Potřeboval jsem ještě seznam koní, na které sázel Angelo. No co, ty můžu získat od Taffa nebo Lancera a pak si teprve zjistím, co vlastně Angelo pokazil.
NAZEV SOUBORU?
Napsal jsem CLOAD DONCA a stiskl ENTER. Díval jsem se na hvězdičky a čekal, až se objeví READY. Znovu jsem stiskl ENTER a už to tam bylo.
KTERY DOSTIH V DONCASTERU?
Napsal jsem ST LEGER
DONCASTER: ST. LEGER. VPIS JMENO KONE A STISKNI ENTER
Napsal jsem GENOTTI a stiskl ENTER.
DONCASTER: ST LEGER
GENOTTI
ODPOVEZ NA OTAZKY ANO CI NE CISLEM A STISKNI ENTER
ZVITEZIL KUN JAKO DVOULETY?
Napsal jsem ANO. Hlavní nadpis na obrazovce se nezměnil, ale objevily se tam nové otázky.
ZVITEZIL KUN JAKO TRILETY?
ANO
KOLIK DNI OD POSLEDNIHO DOSTIHU?
Podíval jsem se do novin, ve kterých tyhle informace bývají, a našel jsem tam, co jsem potřeboval. Odpověděl jsem, že od posledního dostihu uplynulo 23 dní.
ZVITEZIL KUN NA DRAZE DELKY: JEDNA MILE SEST FURLONGU?
NE
BEZEL KUN NA DRAZE DELKY: JEDNA MILE SEST FURLONGU?
NE
VPIS NEJDELSI DRAHU VE FURLONZICH KTEROU KUN BEZEL A ZVITEZIL
19
ZVITEZIL KUN NA TETO DRAZE?
NE
VPIS PENEZNI CENY ZA TUTO SEZONU
Vyhledal jsem si v Knize formy všechny Genottiho peněžní ceny. Bylo toho dost, ale nic světového.
VITEZILI POTOMCI OTCE NA TETO DELCE DRAHY?
Znovu jsem se poradil s Knihou formy a vepsal ANO
POTOMCI MATKY?
ANO
PREDBEZNY KURS: DVANACT KU JEDNE NEB MENE?
ANO
VYHRAL JEZDEC KLASICKY DOSTIH?
ANO
MEL TRENER VITEZE V KLASIKU?
ANO
DALSI KUN?
ANO
Znovu se tam objevil začátek. Projel jsem celý program na každého koně, který v dostihu běžel. Otázky se trochu různily, protože různé odpovědi vyvolávaly různé dotazy, a na některé koně naskočilo otázek víc než na jiné. Trvalo mi dobře hodinu, než jsem to všechno vyhledal a zodpověděl. Říkal jsem si, že pokud bych se do toho chtěl někdy dát doopravdy, musel bych si vymyslet nějaké přehledné tabulky, aby mi to šlo líp než takhle s těmi Přehledy formy. Když jsem konečně na otázku: DALSI KUN? Odpověděl NE, vyjasnilo se, jak byl Liam O'Rorke geniální.
Nejvyšší faktor výhry měl Genotti. Na druhém místě byl úplný outsider a původní favorit na třetím. Přesně tak přišli v dostihu St. Leger koně do cíle.
Připadalo mi to neuvěřitelné.
Vtom se ozvala Ruth Quigleyová: „Vyšlo vám to špatně? Vypadáte vyvedený z míry."
„Ne… vyšlo to perfektně."
„Z toho je člověk nesvůj." Usmála se. „Kdykoli mi něco vyjde přesně tak, jak jsem předpokládala, začnu to donekonečna kontrolovat, nevěřím tomu. Nechcete kávu?"
Vděčně jsem přijal. Uvařila kávu se stejnou rychlostí, s jakou dělala všechno.
„Kolik je vám let?" zeptal jsem se.

„Jedenadvacet. Proč?“
„Že nejste na vysoké škole?“
„Promovala jsem, když mi bylo dvacet a jeden měsíc. To dnes není nic tak výjimečného. Samozřejmě že jsem to při přijímacím řízení trochu s tím věkem ošvindlovala. Dnes je všechno tak na dlouhé lokte… před čtyřiceti lety promovali lidi i v devatenácti. Ted se trvá na určitém kalendářním věku. Proč? Proč zdržují? Život je tak jako tak krátký. Titul jsem získala, když mi bylo dvacet a půl. Dělala jsem dvě fakulty současně, samozřejmě že to nikdo nevěděl. Tak to radši nepovídejte. Ted dělám doktorskou práci. Vás to zajímá?“
„Ano,“ řekl jsem podle pravdy.
Usmála se na chviličku jako sluníčko. „Táta říká, že je se mnou nuda.“
„To on jistě nemyslí vážně.“
Je chirurg,“ řekla, jako by tím vysvětlovala vše. „Maminka taky. Oba trpí komplexy viny. Mají pocit, že musí lidstvu dát víc, než kolik sami dostávají. Prostě jsou už takoví.“
„A co vy?“
„Já ještě nevím. Moc rozdávat nemůžu. Nemůžu dostat přiměřené místo. Každý se koukne, jak jsem na tom světě krátko, a podle toho se rozhoduje. Je to mizerné. Přece s tím věk a čas nemají nic společného. Zaměstnání, ve kterém bych byla teď nejlepší, se mi podaří získat tak ve třiceti. Básníci a matematici jsou nejlepší do pětadvaceti. Tak jakou mají šanci?“
„Dělat samostatně.“
„Panebože! Vy jste to pochopil? Ale vy se mnou ztrácíte čas, musíte pohnout s těmi svými programy. Neraďte mi. Mám výzkumné stipendium. O co mi vlastně jde? Má člověku o něco jít? Kde je vlastně neznámé, co je nepoznané, na co se má člověk ptát?“
Bezmocně jsem zavrtěl hlavou. „Asi to chce počkat, až vám spadne jablko na hlavu.“
„Máte pravdu. Nedokážu nečinně rozvažovat. Sedět pod jabloní. Pod metaforickou jabloní. Zkoušela jsem to. Tak se dejte do těch kobyl.“
Zvolil jsem YORK a propracoval se třemi dostihy, které byly v programech. Ve dvou z nich zvítězili koně s nejvyšším faktorem výhry. To znamená, že ze čtyř dostihů, které jsem zatím sjel, vyšel ve třech vítěz. Neuvěřitelné.
S pocitem, že se mi to snad zdá, jsem pak zařadil EPSOM a pečlivě jsem sjel všechny čtyři dostihy v programech. Tentokrát mi nevyšel ani jeden skutečný vítěz. Trochu jsem se zasmušil a dal jsem se do NEWBURY. Po velmi pečlivé a přesné práci mi konečně vyskočily faktory výhry pro všechny koně, kteří běželi v dostihu, při kterém si Angelo vsadil na toho naprosto beznadějného Pocket Handbooka.
Pocket Handbook přišel do cíle o dobrých třicet délek poslední a úplně vyčerpaný. V mých výsledcích měl Pocket Handbook nejvyšší faktor výhry.
Nedůvěřivě jsem si prohlížel ostatní faktory, podle kterých byl skutečný vítěz dostihu na předposledním místě s minimální bodovou hodnotou.
„Co je?“ zeptala se Ruth Quigleyová, aniž zvedla hlavu od práce.
„Část toho systému je úplně rozházená.“
„Vážně?“
Založil jsem GOODW a projel pět dostihů. Ani jeden z koní s nejvyšším faktorem neskončil líp než druhý.
„Nemáte hlad?“ zeptala se Ruth. „Je půl čtvrté. Co takhle sendvič?“
S díky jsem přijal a šel za ní do malé kuchyňky, kde jsem se se zájmem díval, jak její vrozená hbitost naráží na nedostatek manuální zručnosti při krájení rajčat. Vyrobila tlusté obložené chleby se sýrem, rajskými jablíčky a mletým hovězím, tekla z nich šťáva a musely se držet oběma rukama, aby to z nich všechno nevypadalo.
„Vždycky existuje logické vysvětlení,“ řekla, když si všimla, jak nepřítomně se tvářím. „Lidská logika je nedokonalá, ne absolutní.“
„Hm. Poslyšte, Ted mi ukázal, jak se do systému snadno vkládají hesla a zase se snadno vypouštějí.“
„No a?“
„Takže by asi bylo dost lehké změnit i jiné věci, ne?“
„Jistě, pokud to nemáte v romce, pak by to bylo horší.“
„Co je romka?“
„Read only memory. Záznam jen z paměti. Promiňte.“
„Ted mi ukázal, jak vypsat program.“
„V tom případě tam máte paměť typu RAM, která umožňuje smazat původní zápis a nahradit ho jiným. Můžete změnit, co chcete, úplně snadno.“

Dojedli jsme chleby a vrátili se ke svým přístrojům. Zařadil jsem program NEWBURY, vybral si dostih, ve kterém běžel Pocket Handbook, a pak jsem probíral postupně jeden příkaz s bodovým ohodnocením za druhým.
Vyťukal jsem LIST 1200-1240. Pak jsem seděl, díval se na obrazovku plnou písmen, čísel a symbolů a snažil se zjistit, v čem je háček.

```
1200 PRINT UDEJ PENEZNI VYHRY TETO SEZONY
1210 INPUT W: IF W < 1000 THEN T = T + 20
1200 IF W > 1000 THEN T = T: IF W > 5000 T = T
1230 IF W > 10 000 THEN T = T: IF W > 15 000 THEN T = T
T = T
1240 GOSUB 6000
```

Byl to na první pohled nesmysl i pro moje nezkušené oči. Liam O'Rorke by to takhle nikde nenapsal. Petr Keithly by to tak nenapsal. Ted Pitts by se podle toho neřídil. Jednoduše řečeno z toho vyplývalo: jestliže daný kůň v dané sezoně vyhrál méně než tisíc liber, získával k faktoru výhry bodovou hodnotu dvacet. Jestliže v sezoně vyhrál víc než tisíc liber, nezískal žádné body. Nejvíc bodů získávali nejméně úspěšní koně. Bodové hodnocení bylo úplně nesmyslné, paradoxní. Muselo zkreslit konečné výsledky.
Začínal jsem chápat, jak se věci mají, a svíral se mi z toho žaludek. Založil jsem program pro Epsom a probíral přehled faktorů a body pro všechny čtyři dostihy, ve kterých Angelo sázky prohrál. Ve dvou případech bylo bodové ohodnocení peněžních výher nesmyslné.
Zkusil jsem Goodwood. Ve třech z pěti dostihů totéž.
Otráveně jsem založil přehledy pro Leicester a Ascot, kde se měly běžet dostihy příští týden. Na programu jich bylo osm. Jeden v Leicesteru, sedm v Ascotu. Znovu jsem probíral příkazy, po jednotlivých oddílech pro jednotlivé dostihy. Ve čtyřech případech koně, kteří získali v sezoně vysoké částky v peněžních výhrách, nezískávali žádné body a naopak. Koně, kteří vyhráli méně než tisíc liber, získávali až dvacet bodů.
V programech jsem našel dostihy, které se určitě před čtrnácti lety neběhaly, moderní dostihy, zařazené až po smrti Liama O'Rorkeho.
Programy už nebyly ryzí O'Rorke, ale Pittsová modifikace O'Rorkeho, rozšířený, revidovaný a zmodernizovaný O'Rorke. Ale na mých páscích to byl pokřivený a zmrzačený O'Rorke. Nač si to zapírat… Ted Pitts programy znehodnotil a pak mi je teprve předal… a mne vydal napospas rozlícenému Angelu Gilbertovi.

Vřele jsem poděkoval geniální a životem neuspokojené slečně Quigleyové za její celodenní trpělivost a odjel jsem domů ke Cassie.
„Co se stalo?" zeptala se okamžitě.
„Je to tím horším navrch," vzdychl jsem unaveně.
„Jak to?"
„Angelo je přesvědčený, že jsem ho podfoukl a nedal mu správný sázkový systém, protože moc často prohrává; ty programy nejsou v pořádku. Tedy, jinak asi v pořádku jsou, ale na těch našich kazetách ne. Ted Pitts programy pro většinu dostihů tak zašmodrchal, že kdo se pokusí podle nich sázet, nutně si popálí hrabivé prsty." Vysvětlil jsem jí, na co jsem přišel, ty paradoxní bodové hodnoty, podle kterých vycházejí nesmyslné výsledky. „Je docela dobře možné," dodal jsem, „že Pitts nezasáhl jen do hodnocení peněžních výher, možná že změnil i další ukazatele. To ale já nezjistím."
Zadívala se na mne omráčeně. Ohromilo ji to stejně jako mě. „Snad nechceš tvrdit, že to Ted Pitts udělal naschvál?"
„To tedy udělal." Vzpomněl jsem si, jak dlouho trvalo, než mi vyrobil kopie, seděl jsem tehdy s Jane u bazénu plnou hodinu, na jeho výslovnou žádost jsem ho nechal pracovat v klidu a o samotě.
„Ale proč?" ptala se Cassie nechápavě.
„Nemám tušení."
„Řekl jsi mu, pro koho ty kazety chceš? Neřekl, viď?"
„Neřekl."
„Možná že jsi mu měl říct, jak moc to je důležité, třeba by to pomohlo," řekla váhavě.
„Nebo taky ne, třeba by mi ty programy v tom případě nedal vůbec, hlavně kdyby věděl, že mám Angela zavřeného ve sklepě. Chci říct, lidé se neradi do něčeho takového zamotávají, aspoň většinou. Ostatně, jestli je Pitts jako Jonathan, tak by to bodové hodnocení stejně nějak změnil, jen aby z toho Angelo nic neměl. Co ty víš. Jonathan sám by určitě Angela nějak podfoukl, tím jsem si úplně jistý."

„Vylučuješ, že by se Ted Pitts radil s Jonathanem, jak postupovat?“
Chvíli jsem uvažoval, ale pak jsem rozhodně zavrtěl hlavou. „U Pittsů jsem byl v devět ráno, to je v Kalifornii jedna v noci. I kdyby Ted měl Jonathanovo číslo, o čemž pochybuju, těžko by mu takhle uprostřed noci volal… ostatně když jsem pak mluvil s Jonathanem, upřímně litoval, že jsem Angelovi kazety dal. Ne, to Ted udělal na vlastní pěst, bůhví proč.“
„A co my teď?“
Potřásl jsem hlavou.
Vzpomínal jsem, s jakou jistotou jsem se předešlý den vydal za Harrym Gilbertem. Páni, to je k neuvěření, jak je člověk naivní, jak snadno naletí a provede pitomost.
Kdybych Angela varoval, aby ty programy v příštím týdnu nepoužíval, byl by si naprosto jistý, že jsem ho podvedl a že se teď třesu strachy z jeho pomsty.
Když mu nic neřeknu, zase prohraje a nikdo na světě už mu nevymluví, že jsem ho nepodvedl…
Kdybych od Teda získal správné údaje a předal je Angelovi, stejně si bude myslet, že jsem mu ty vadné pásky dal vědomě a že díky tomu přišel o peníze.
Ted Pitts si chodí po švýcarských Alpách.
„Poslyš, Cassie, neměla bys chuť vyplout až na konec světa? Tak na rok, na dvě léta?“
19
Jane Pittsová mi do telefonu řekla: „To je mi opravdu líto, ale on chodí z místa na místo a pokaždé spí jinde, taky ve stanu. Jde o něco hodně důležitého?“
„Hrozně.“
„Ó jé, to je zlé. Můžu vám nějak pomoct já?“
„Totiž ty kazety, co pro mě váš muž udělal, jsou vadné. Nemohla byste mi, prosím vás, půjčit ty jeho?“
„Ne, to opravdu ne. Je mi to skutečně líto, ale nemám tušení, kde by je mohl mít, a kromě toho hrozně těžce snáší, když se mu v pracovně člověk v něčem přehrabuje.“ Na chvíli se zamyslela. Nevěděla, co si počít, ale chovala se přátelsky, byla ochotná, chtěla mi pomoct. „Poslyšte, Ted se určitě co nejdřív ozve, musí mi říct, kdy ho mám čekat. Nemám mu vyřídit, aby vám zatelefonoval?“
„To byste byla moc hodná,“ řekl jsem procítěně. „Nebo se ho třeba zeptejte, kde bych já mohl zastihnout jeho, že bych mu zavolal. Řekněte mu, že to děsně spěchá, poproste ho mým jménem, a že jde hlavně o Jonathana víc než o mě.“
„Jakmile se ozve, určitě mu to vyřídím,“ slíbila.
„Že se nestydíš,“ kárala mě Cassie, když jsem položil telefon. „Je to přece v tvým zájmu, o Jonathana nejde.“
„Jonathan si jistě nepřeje plakat nad hrobem svého bratra.“
„Williame!“
„To byl žert, žert!“ rychle jsem ji ubezpečoval.
Cassie se otřásla. „Co chceš dělat?“
„Myslet.“
Základní úvaha vedla k závěru, že čím víc bude Angelo prohrávat, tím víc bude zuřit. Takže základní postup musí vést k tomu, aby přestal sázet. Taffa a ostatní bookmakery těžko přemluvím, aby od něho nebrali peníze, byli by hloupí, kdyby se vzdali tak snadných výdělků. Takže zbývala jediná možnost: zarazit přísun peněz přímo u zdroje, u Harryho Gilberta. Co vlastně můžu Harrymu Gilbertovi říct? Aby přestal synovi dávat peníze, aniž ho na mne poslal, ať si to se mnou vyřídí?
Mohl bych mu říct, že O'Rorkeho systém už vlastně neexistuje, že jsem mu ty kazety dal s těmi nejlepšími úmysly, ale že mě samotného někdo podvedl. Mohl jsem mu napovídat nejrůznější polopravdy, ale šlo o to, jestli by mi věřil a jestli by vůbec dokázal Angela zkrotit, pokud by se rozhodl, že mi může důvěřovat. Byla to rovnice o samých neznámých.
Neměl jsem na vybranou.
Ne že bych toužil dostat Angela znovu za mříže, čtrnáct let vězení je hodně pro kohokoli. Já si jen přál, a to od samého začátku, aby mi dal pokoj, aby mě vynechal. Přál jsem si, aby mu spadly obrátky, aby zplihl, zkrotl, prostě aby byl neškodný, ovladatelný. Marné přání.
V noci jsem se zabýval příjemnějšími věcmi a nic chytřejšího mě nenapadlo. Ráno nad snídaní, po práci se čtyřmi koňmi na Heathu, jsem si přečetl odstaveček ve Sportovním životě, který způsobil, že jsem si přece jen přál, aby to Angelo všechno krásně vyřešil sám, tím, že by praštil po hlavě někoho jiného než mne. Zbytečné, marné přání, stejně marné, jako když jsem si přál, aby Angelo ten týden krásně vyhrával. V tom novinovém odstavečku jsem se dočetl, že bookmakera Lancera někdo přepadl a okradl přímo před domem, když se v pátek večer vracel z Newbury. Ukradli mu náprsní tašku s padesáti třemi librami. Podle

policejních informací byl Lancer v pořádku. Chudák Lancer, měl smůlu.
Povzdechl jsem si. Koho by tak Angelo mohl praštit?
Tedy koho kromě mne?
Protože náš pan soused automobilista měl nepěkný zvyk sahat slečnám na kolena, vozil jsem Cassie do práce sám, kdykoli to bylo časově únosné. To ráno jsem ji odvezl, a jakmile vystoupila, jel jsem do Welwyn Garden City. Netěšil jsem se na to, co mě čeká, ale opravdu jsem neměl na vybranou. Doufal jsem, že Harryho Gilberta (a tím i Angela) přesvědčím o tom, že O'Rorkeho systém zastaral do té míry, že se to nedá nijak napravit, že systém už prostě nefunguje, neexistuje, lepší na to zapomenout. Chystal jsem se Gilberta staršího varovat, že když by Angelo proti mně jakkoli vystoupil, poputuje zpátky do vězení. Chtěl jsem, aby mi uvěřili a taky se trochu báli.
Byl jsem vyšší než Angelo a nad starým mužem na invalidním vozíku jsem se tyčil jako věž. Chtěl jsem ho trochu zastrašit, vystupovat z pozice síly, aby pochopil, že musí vycouvat. Třeba to zapůsobí i na Angela, naučil se lidi zastrašovat už jako kluk.
Hlavní vchod otevřel Eddy. Pokusil se mi dveře zase před nosem přibouchnout, když mě poznal, ale já ho bez okolků odstrčil.
„Harry ještě není oblečenej," řekl vyděšeně. Těžko říct, koho se vlastně bál, jestli Harryho, nebo mne.
„Ale on mě přijme," řekl jsem.
„Ne, tam vopravdu nemůžete." Snažil se mi zastoupit cestu k širokým dveřím vedoucím ze vstupní haly, takže mi aspoň hned bylo jasné, kam mám jít. Vykročil jsem k těm dveřím, Eddy poskakoval vedle a marně se mě snažil zastavit.
Odstrčil jsem ho a dveře otevřel. Octl jsem se v krátké chodbě a tou jsem došel do veliké ložnice, ve které bylo široké panoramatické okno s vyhlídkou na golfové hřiště.
Harry Gilbert ležel v posteli a díval se z okna. Byl starý a nemocný, ale kupodivu ani v pyžamu nepůsobil bezbranně.
„Snažil jsem se ho zarazit," řekl Eddy bezmocně.
„Seber tenhle tác a jdi pryč," řekl Harry Gilbert. Eddy zdvihl z přikrývky na posteli zpola snědenou snídani, ze které jsem Harryho vyrušil. „Zavři za sebou." Harry počkal, až Eddy odejde, a pak se mne mrazivým hlasem zeptal: „Tak co?"
„Zjistil jsem, že sázkový systém Liama O'Rorkeho je jak hadí jed, člověk by se mu měl vyhýbat jako moru, protože přivede do neštěstí každého, kdo si s tím něco začne. Původní systém prošel mnoha rukama, během času zastaral, už nefunguje. Jestli nechcete přijít o peníze, nedovolte Angelovi, aby systém používal. A je úplně zbytečné, aby se proto na mě zlobil. Já pro vás ty programy získal v dobré víře, že jsou použitelné a sám mám vztek, když teď vidím, že jsou k ničemu. Zavolejte Angela, abych mu to mohl vysvětlit."
Harry Gilbert se na mne upřeně díval a jako obvykle nehnul ani svalem ve tváři. Pak bez jakéhokoli viditelného vzrušení těžce zamumlal: „Angelo tady není. Šel do banky s šekem. Jede na dostihy do Leicesteru."
„Prohraje," řekl jsem. „Já vás varovat nemusel, ale varuju vás. Přijdete o peníze."
Za tou nehybnou tváří a studenýma očima se jistě rychle míhaly myšlenky. Po těžkém vnitřním boji řekl: „Můžete ho zarazit?"
„Zastavte proplacení šeku, zavolejte do banky." Podíval se na hodinky. „Na to je pozdě."
„Můžu jet do Leicesteru a pokusit se ho tam najít." Po krátké chvilce řekl: „Dobře."
Rychle jsem přikývl a odešel. Cestou do Leicesteru jsem uvažoval o tom, že i když se mi snad podařilo přesvědčit Harryho Gilberta, a i to bylo sporné, s Angelem pořídím těžko. Ale musel jsem se pokusit o nemožné. Přímo na závodišti se na mne snad nevrhne.

To chladné podzimní odpoledne bylo na dostizích v Leicesteru živo jako v dobře vykouřeném včelím úlu. Ojedinělé skupinky postav v tmavých pláštích se choulily v nelítostném větru. Jak už to tak někdy na závodištích ve všední den bývá, publika se sešlo tak málo, až to bylo trapné. Člověk měl pocit, jako by se konal nějaký málo populární rituál, kterého se přítomní účastní bez nadšení.
Taff podupával u své obrácené bedny od piva, dýchal si na ruce a huboval, že raději nejel na dostihy v Bathu, že by tam měl větší naději na výdělek.
„Jenže tady se jede Midlandský pohár. To by přece měl bejt dobrý dostih, myslel sem, že to přece jen lidi přiláká… a podívejte se, teď je tu tak málo sázkařů, že by ani nedali dohromady kapelu," stěžoval si.
„Koho tipujete?" zeptal jsem se s úsměvem. „Pink Flowerse."
„A co takhle Terrybow?"

„Co?“
„Poběží v Midlandském poháru,“ vysvětloval jsem trpělivě.
Terrybowa tipoval počítač, vyšel mu nejvyšší faktor výhry. Terrybow většinou dobíhal dvanáctý z patnácti nebo sedmý z osmi nebo patnáctý z dvaceti. Nikdy nebyl úplně poslední, ale nikdy neměl šanci.
„Terrybow…“ podíval se do notesu. „Dvacet, jestli máte zájem.“
„Dvacet ku jedné?“
„Tak dobře, dvacet pět. Lepší nabídku nedostanete. Kolik si dáte?“
„Kolik byste vzal?“
„Kolik byste chtěl,“ řekl vesele. „Bez omezení. Leda že byste věděl něco, co já nevím, jako že třeba poběží na raketovej pohon.“
Zavrtěl jsem hlavou a rozhlédl se po řadě mrzutých bookmakera, ke kterým nechodili skoro žádní zákazníci. Kdyby se u nich objevil Angelo, nemohl bych ho minout, ale nebylo po něm vidu ani slechu. Midlandský pohár se běžel jako čtvrtý, tedy až za hodinu, a jestli se Angelo důsledně řídí podle toho nešťastného systému, vsadí si jedině na Terrybowa.
„Neviděl jste dnes Angela Gilberta, Taffe?“ zeptal jsem se.
„Ne, neviděl.“ Vzal peníze od jakéhosi člověka v plášti do deště a podal mu sázkový lístek. „Walkie-Talkie, tři desetiny,“ diktoval svému pomocníkovi.
„Jak se daří Lancerovi?“ zeptal jsem se. „Dnes ho tu nevidím.“
„Ten proklíná lupiče a hejčká si bouli na hlavě.“ Vzal si deset liber od jakési energické paní v brýlích. „Engineer, osm desetin. Nějaký mladý kluci porazili Lancera na zem přímo před dveřma do jeho baráku. To je, co? Po závodišti chodí s tisícovkama v kapse, pak ty prachy odvede svý firmě a před barákem ho zmlátí kvůli padesáti librám.“
„Viděl ty lidi, co ho obrali?“
„Jeden jeho kamarád od stejný firmy říká, že to byli hodně mladý kluci.“
Angelo to tedy nebyl. Škoda, s tím se stejně nedalo počítat. Opravdu škoda.
Zadíval jsem se zamyšleně na Taffa. Byl samostatný bookmaker, nepracoval pro žádnou firmu a výdělky nosil s sebou domů. Škoda. Bylo by krásné chytit Angela, jak se snaží Taffa obrat o peníze, které prohrál. Škoda že k tomu člověk nemůže přizvat předem policii.
Ach jo, už si začínám vymýšlet nesmysly. To není dobře.
Čas plynul a Angelo nikde. Když jsem se mu předtím snažil vyhnout, narážel jsem na něho všude, ale teď jako by se do země propadl. Procházel jsem kolem bookmakera a tu a tam jsem se některého z nich na Angela zeptal, ale nikdo ho to odpoledne neviděl. Neobjevil se, ani když už se měl Midlandský pohár běžet. Třeba jel přece jen do Bathu a já tu zbytečně marním čas. Ale v O’Rorkeho systému byl jen tento dostih a jediný kůň s šancí na výhru podle těch mizerných programů byl Terrybow.
Do startu chybělo už jen pět minut a koně cválali ke startu. Vtom vypukla horečná aktivita mezi signalizátory bookmakerů, mezi tik-tak-many. Horečně mávali rukama a od nich přebírali signály muži v bílých rukavicích až nahoře na tribunách. Tenhle systém rychlého předávání informací fungoval místo telefonů nebo tamtamů, kdykoli někdo vsadil neobvykle vysokou částku na některého koně, aby ostatní bookmakeři stačili snížit kurs. Taff se díval na svého tik-tak-mana, jak zběsile mává rukama, rychle smazal dvacítku u Terrybowa a napsal na tabuli dvanáctku. Ostatní bookmakeři v řadě si počínali stejně.
„Co se děje?“ ptal jsem se rozčileně Taffa.
Nesoustředěně se na mne ohlédl. „Někdo dole u lacinejch bookmakerů hází balík na Terrybowa.“
„Zatraceně!“ ulevil jsem si. Ve snu mě nenapadlo se po Angelovi dívat jinde, než kam obvykle chodil sázet. Nenapadlo mě, že by mohl jít do oddělení, kde je nižší vstupné, kde není pořádně vidět a kam bookmakerům většinou ani nestojí za to chodit, zvlášť když je mizerné počasí.
I kdyby mě napadlo, že by tam Angelo mohl jít, stejně bych tam na něho nečekal, protože bych ho zase minul u padoku. Čert ho vem, ať si ho čert vezme a už ho vůbec nemusí vracet.
„Vy jste něco o tom Terrybowovi věděl,“ řekl Taff vyčítavě.
„Ale nevsadil jsem si na něho.“
„To je fakt. O co tedy jde?“
„Vsadil na něj Angelo Gilbert, šel si vsadit dolů, měl asi strach, že byste mu tady dali špatný kurs.“
„Cože? Je to pravda?“ Dal se do smíchu, vymazal dvanáctku u Terrybowa a znovu tam napsal dvacítku. Hned se kolem něho shromáždil malý hlouček sázkařů a Taff od nich s gustem přebíral sázky.
Vyšel jsem na tribunu a vztekle přihlížel, jak Terrybow běží zcela přiměřeně poměrům a dobíhá dvanáctý z patnácti. Ted Pitts mě mohl rovnou srazit pod vlak.

Nakonec jsem to odpoledne Angela přece jen viděl a viděl ho snad každý, kdo zůstal po šestém dostihu ještě na závodišti.
Angelo byl ústřední postavou křičícího a postrkávajícího se hloučku před vážnicí. Ve zmateném klubku se mísilo několik bookmakerů, spousta diváků a několik ustaraných zaměstnanců závodiště. Neshody mezi bookmakery a jejich zákazníky se na tomhle místě řešily vždy za pomoci k tomu určeného funkcionáře Jockey Clubu – inspektora. Ukázalo se potom, že Angelo této oficiální osobnosti uštědřil pohlavek.
Dav přihlížejících se pohnul a já se náhle octl na místě, ze kterého jsem krásně viděl na odehrávající se scénu. Inspektor se držel za tvář a snažil se velitelsky promluvit, šest bookmakerů křičelo jeden přes druhého, že sázka je sázka a peníze se nikdy nevracejí a Angelo mával zaťatými pěstmi a řval, že peníze zpátky dostat musí.
„Vy ste mě podrazili," ječel, „vy všichni, hajzlové zatracený, vobrali ste mě vo prachy!"
„Uzavřel jste sázku, jak se patří, podle pravidel," křičel jeden z bookmakerů a mával Angelovi před nosem prstem.
Angelo se mu do prstu zakousl. Bookmaker křičel o to víc.
Člověk stojící vedle mne se dal do smíchu. Většina diváků však projevila menší smysl pro humor a objektivitu, připojovala se k jedné či druhé straně a stačilo málo, aby došlo k všeobecné rvačce. Do této krajně napjaté, ošklivé situace, kdy všem stoupaly hlasy a ruce se rozpřahovaly, vkráčeli dva uniformovaní policisté, oba byli mladí a drobnější, nevypadali na to, že by si poradili s Angelem, vytrénovaným z vězení. Inspektor jednomu z policistů něco řekl, nebylo slyšet co. Angelo ke svému obrovskému překvapení najednou zjistil, že na ruce, kterou právě v tu chvíli nemával, má želízka.
Zařval vztekem tak mocně, až vyplašil holuby sedící na střeše vážnice. Mladičkého policistu, ke kterému byl připoutaný, strhl na kolena. Už jsem se bál, že Angelo jednoduše toho chlapce zdvihne ze země a uteče i s ním, vtom ale svému kolegovi vykročil na pomoc druhý policista. Řekl něco ostře Angelovi a vytáhl z kapsy vysílačku, aby přivolal posily.
Angelo se rozhlédl po davu diváků kolem, pochopil, že by se tím davem těžko prodíral, pak se podíval na svého nečekaně zručného přemožitele, který se právě sbíral ze země, poté na rozzuřené bookmakery, ze kterých čišelo škodolibé zadostiučinění. Nakonec se podíval přímo na mne.
Vykročil ke mně s takovou silou, že policista, který už skoro stál, zase spadl, tentokrát na záda, málem si vykloubil rameno. Najednou bylo jasné, že už to není jen obyčejná hádka o sázky, z Angela čišela taková nenávist a hrozba, že dav mimovolně ztichl a všechny oči se na něho dívaly se strachem. Bezmeznou, na nic se neohlížející zlobou jako by vzrostl, jako by se z něho stal obr, a když promluvil, i jeho hlas jako by byl ozvěnou mytologických temnot.
„Ty a ten tvůj proklatej bratr," zasyčel.
Dobře si uvědomoval, kolik je kolem něho pozorných svědků. Nedořekl, co chtěl říct, ale já to slyšel, jako by to zaburácel, až se probudily okolní tiché vrchy.
Zabiju tě. Zabiju tě.
Neřekl nic nového, ale řekl to s novým, skálopevným odhodláním. Absolutní, neúprosné rozhodnutí. Slib, ne výhrůžka.
Mlčky jsem se na něho díval, jako bych nic neslyšel, jako bych nechápal, co mu vidím v očích. Přikývl se záštiplným uspokojením, pokrčil rameny a otočil se k policistovi, který se už znovu sbíral ze země. Trhl za pouta a pomohl mu na nohy. Bez dalšího odporu pak s oběma policisty odešel směrem k policejnímu vozu, vjíždějícímu právě branou na závodiště. Vůz zastavil. Posadili ho dozadu, sedli si vedle něho každý z jedné strany a odjeli. Ztichlý dav se zvolna rozcházel.
Za mnou se ozval hlas. Byl to Taff. „Víte, čím to celý začlo?"
„Čím?"
„Bookmakeři dole v laciným oddělení řekli Angelovi, že je pěknej kořen. Jak jste slyšel, tak z něj měli srandu. Nejdřív si ho dobírali po dobrým, smáli se mu, že si od něho vždycky rádi vezmou prachy, protože jestli si myslí, že si koupil systém starýho Liama O'Rorkeho, tak se teda nechal pěkně napálit, někdo ho parádně podvedl, podtrhl a vůbec z něj udělal parádního vola."
Dobrý bože!
„Ten váš Angelo potom najednou dostal amok a rval se s nima, že chce zpátky svý prachy."
„Ano…"
„No," řekl Taff pobaveně. „Aspoň je nějaká změna, aspoň se něco děje, i když teda podle mýho názoru by ty dole udělali líp, kdyby drželi jazyk za zuby. Ten Angelo byl úplnej zlatej důl a teď s tím je konec."

Jel jsem domů s pocitem, že se řítím do propasti. Kdykoli jsem se snažil Angela zbavit, zapletl jsem se

tak, že jsem na tom byl hůř než předtím.
Ted už nikdy neuvěří, že jsem ho úmyslně nepodvedl. I kdybych mu teď dal ten fungující systém, stejně mi neodpustí všechny prohrané sázky, že byl pro smích bookmakerům a policajti mu nakonec dali želízka. Na policii ho možná nechají přes noc, déle asi ne. Pro jednu facku a trochu křiku o podmínku nepřijde. Tu noc v cele jistě přičte k času, který strávil v mém sklepě… z vězení vyšel v takovém stavu pomstychtivosti, že se na mne vrhl, i když jsem mu sám nikdy neublížil, jen proto, že jsem Jonathanův bratr. Ted měl věru pádnější důvody.
Když jsem dojel domů, Cassie už tam na mne čekala, celá nadšená, že jí příští odpoledne sundají sádru. Domluvila si v práci na celý den volno a našemu krotkému sousedovi už definitivně za jeho služby poděkovala, protože věděla, že bude moct okamžitě řídit. Zpívala si v kuchyni a chystala k večeři špagety. Roztržitě jsem ji políbil, myslel jsem na Angela a z hloubi srdce si přál, aby byl mrtvý.
Než jsme se stačili navečeřet, zazvonil telefon. K mému velikému překvapení volal Ted Pitts ze Švýcarska. Hlas měl chladný jako alpské vrcholky.
„Asi je na místě, abych se omluvil."
„To je od vás hezké."
„Jane se ha mě hrozně zlobí. Nařídila mi, abych vám okamžitě zavolal, prý je to velmi naléhavé. Tak tedy volám. A odpusťte."
„Já bych jen rád věděl… proč jste to udělal?"
„Proč jsem rozházel to bodové hodnocení?"
„Ano."
„Budete si myslet, že jsem nepřející. Jane říká, že jsem škrt a že se za mě stydí, že za všechno, co máme, vděčíme Jonathanovi, a já teď jeho bratra podtrhl. Je na mě tak dopálená, že se mnou skoro nemluví."
„Dobře… tak proč?"
Musím přiznat, že mu skutečně záleželo na tom, abych ho pochopil. Mluvil vážně, vážně vysvětloval, vážně mi potvrdil zničující pravdu. „Já vlastně nevím, v tu chvíli jsem skoro neuvažoval. Dělal jsem na těch kopiích a najednou mi přišlo, že vlastně nechci, aby je měl někdo jiný než já. Ten systém patří mně, je můj. Nepatří Jonathanovi, patří mně. Jonathan o ty programy nikdy nestál, celá ta léta jsem je měl jen já. Dělal jsem na nich, propracoval je, rozšiřoval, už to byly moje programy, skutečně moje. A vy si najednou přijdete a řeknete si o ně s plnou samozřejmostí, jako by o nic nešlo, tak se nedivte, že mě napadlo, jakým právem. Prostě jsem rychle rozházel na víc místech bodové hodnocení. Neměl jsem čas si to přezkoušet, myslel jsem si, že jsem to odhadl správně, ale zřejmě jsem to přehnal, jinak byste si to neověřoval… Šlo mi jen o to, aby se vám ten systém dostatečně nevyplácel, aby vás to přestalo bavit, aby vám to nestálo za námahu." Odmlčel se. „Já vám to prostě nepřál, když to chcete vědět."
„Škoda, že jste mi to neřekl přímo…"
„Kdybych řekl, že vám ty programy nechci dát, Jane by mě k tomu donutila. Říká, že vám je teď dát musím. Strašně se zlobí."
„Kdybyste mi je dal, ušetřil byste mi velké nesnáze."
„Pomohl bych vám přijít k penězům." Pochopil jsem, že jeho omluva nešla od srdce, že ho nepřestalo zlobit, že získám jeho tajemství, že se se mnou musí dělit.
Znovu jsem uvažoval, jestli bych mu neměl říct o Angelovi, ale bál jsem se, že by to mohl být přesně ten nejpádnější důvod, pro který by mi ty programy přece jen odmítl dát. Řekl jsem jen: „Ten systém ale přece můžou používat dva, aniž by na tom někdo tratil, ne? Když to kromě vás bude mít ještě jeden člověk, nebudete přece vyhrávat o to míň, ne?"
„Snad máte pravdu," řekl neochotně.
„Takže… kdy se vracíte domů?"
„Za čtrnáct dní."
Ani jsem nehlesl. Byl jsem zděšený. Jen nebesa vědí, co všechno takový Angelo stačí za čtrnáct dní napáchat.
Ted Pitts s ovládanou podrážděnost} řekl: „Předpokládám, že jste se utrhl a vsadil velké částky na nesprávné koně, že jste prohrál spoustu peněz a teď potřebujete rychlou záchranu. Za čtrnáct dní je vám to pozdě?"
Nepřel jsem se.
„Jane je moc rozezlená. Myslí si, že jste přišel o víc, než kolik si můžete dovolit. Lituju." Nezdálo se, že by opravdu litoval.
„Mohla by ty kazety pro mě najít?" zeptal jsem se pokorně.

„Kdy je potřebujete?“
„Nejraději ještě dnes.“
„Hm.“ Na chvíli se zamyslel. „Tak tedy dobře. Dobře. Ale nemusíte k nám kvůli tomu jezdit, můžete si ušetřit cestu.“
„Jak?“
„Máte magnetofon?“
„Ano.“
„Jane vám ty kazety může přehrát po telefonu. Bude vám to znít jako skřípání, ale jestli máte jen trochu slušný magnetofon, tak tu nahrávku můžete klidně pro počítač použít.“
„Ne!“
„Ale ano, spousta programů takhle poletuje po světě po telefonu, i přes družice, na tom není nic zvláštního.“
Mně to tedy zvláštní připadalo, jenže já nebyl Ted Pitts. Poděkoval jsem mu za zavolání s větší vřelostí, než mohl pochopit.
„Poděkujte Jane,“ řekl.
To jsem také za pět minut udělal.
„Víte, měla jsem pocit, že máte opravdu vážné těžkosti,“ řekla. „Jakmile jsem Tedovi pověděla, že jste si ty kazety šel přezkoušet k Ruth, tak přímo zaúpěl. Pochopitelně že jsem se zeptala proč… když mi řekl, co vlastně provedl, strašně jsem se rozzuřila. Ta představa, že potřebujete peníze a teď jste je zbůhdarma vyházel… a my přitom za všechno, co máme, vděčíme Jonathanovi!“
„Ted říkal, že byste mi mohla ty správné kazety přehrát po telefonu, byla byste tak hodná?“ poprosil jsem.
„Ale jistě, mockrát jsem se dívala, jak to Ted dělá, oni si s Ruth pořád takhle něco vyměňují. Mám ty kazety tady u ruky, donutila jsem Teda, aby mi řekl, kde je najít. Dojdu si pro přehrávač, tak kdybyste jen chvilku počkal, hned vám to přehraju.“
Volal jsem ji z kanceláře, kde jsem měl nahrávač zabudovaný u telefonu (pro přijímání vzkazů), takže jakmile se vrátila, natočil jsem ty drahocenné programy zbrusu nově. Možná že to nebyla ta nejlepší kvalita pro počítač, ale určitě to muselo být lepší než dříve.
Cassie za mnou přišla do pracovny a se zájmem poslouchala to nekonečné kvílení a skřípání.
„To je k neposlouchání,“ prohlásila. Pro mě to však byla nebeská hudba. Výkupné. Budoucnost. Propustka do klidného života. Najednou ve mně zvítězil optimismus, v ostrém kontrastu k chmurám, které mě ovládaly cestou z Leicesteru, a já věřil, že teď, když mám to pravé, nefalšované žádané zboží, budeme mít konečně po starostech. Byl jsem stále přesvědčený, že jediná naše záchrana je docílit, aby Angelo zbohatl, a teď už tomu nic nebránilo.
„Jen co tyhle kazety odevzdám Angelovi, vypadneme odtud na pár týdnů, aspoň do té doby, než vyhraje tolik, aby ho už přešla pomstychtivost. Pak od něho konečně budeme mít jednou provždy pokoj.“
„Kam zmizíme?“
„Daleko ne. Uvidíme zítra.“
Všechny tři kazety už byly plné. Skřípání a kvílení utichlo. Vypnul jsem nahrávač a poděkoval Jane.
„Nemáte tušení, jak jsem vám vděčný.“
„Ale Williame, je mi opravdu líto.
„Nic vám nemusí být líto, zachránila jste mi život.“ Možná že jsem měl pravdu bez přehánění. „Všechno bude zase v pořádku.“ To se nikdy nemá říkat. Opravdu ne.

## 20

Cassie se šla časně zrána se mnou podívat na práci na pláních Heath. Trochu se třásla zimou, i když měla na sobě vysoké boty, dlouhé kalhoty a prošívanou bundu, ale tvrdila, že je ráda na světě a těší se z toho, že je venku. Oběma nám šla pára od úst stejně jako koním, připomínala veliká nadýchaná bílá pštrosí péra upředená z horkého dechu v mrazivém vzduchu, objevovala se a zase mizela, aby se při dalším dechu objevila znovu, jak se chlad v zázračném stroji živého organismu měnil v teplo.
Z domku už jsme se částečně vystěhovali, zabalili jsme si nejdůležitější oblečení a ostatní věci do kufru a ten jsme hodili do vozu. Vzal jsem s sebou také aktovku s těmi drahocennými kazetami a s různými písemnostmi. Zařídil jsem, aby záznamník sděloval volajícím, kde mne můžou hledat. Zbývalo se ještě zastavit doma pro poštu a zařídit, že pošta se má až na další posílat ke Karamelovi.
Zatím jsme se ještě nerozhodli, kde budeme tu noc a další noci spát, ale měli jsme oba mnoho přátel, kteří by se nás ujali. Kdyby se snad tradiční pohostinnost dostihového světa v tomto případě neosvědčila, mohli jsme si dovolit aspoň na několik dní hotel. Po týdnech jsem byl konečně klidný.
Sim nás na galopech vítal přímo srdečně a Mort nás pozval na snídani. Celí zmrzlí jsme jeho nabídku

vděčně přijali a šli se k němu ohřát. Pili jsme kávu a jedli topinky, zatímco Mort otvíral poštu nožem na papíry a trousil poznámky o tom, co četl v novém čísle Sportovního života. Mort vždycky dělal víc věcí najednou, pokud to jen trochu šlo.
„Nechal jsem v záznamníku vzkaz, aby mi lidi volali k vám, nevadí vám to?“
„Ale vůbec ne. Proč?“
„Můj domek je toho času neobyvatelný.“
„Malujete?“ zeptal se soucitně a já usoudil, že nejjednodušší je přikývnout.
„Myslím, že těch telefonů moc nebude,“ utěšoval jsem ho. Jedině úřední.“
„Samozřejmě,“ řekl a snědl vajíčko naměkko na dvě polknutí. „Ještě trochu kávy?“
„Jak se usadili ti noví ročci?“ zeptal jsem se.
„Přijďte se na ně podívat, zastavte se dnes odpoledne, budeme je mít na lonži v padoku.“
„Co je lonže?“ zeptala se Cassie.
Mort se na ni shovívavě usmál a luskl prsty. „Necháváme je běhat do kruhu na dlouhém řemenu. Aby se proběhli. Zatím nebyli pod sedlem, nikdo je nejezdí, jsou moc mladí.“
„To bych ráda viděla,“ řekla Cassie. Zadívala se zamyšleně na sádru a očividně uvažovala, jestli jí to časově vyjde.
„Kde budete bydlet?“ zeptal se Mort. „Kde vás najdu?“
„To my ještě nevíme.“
„Fakt? Tak proč se nenastěhujete k nám? Místo máme, kdybyste chtěli.“ Ukousl s křupnutím celou půlku topinky. „Aspoň byste si tu mohl vyřizovat telefony, měl byste to nejšikovnější.“
„Tak na jednu na dvě noci bych to pozvání s povděkem přijal.“
„Domluveno.“ Vesele se ušklíbl na Cassie. „Dcera bude mít radost. Ženu nemám, ta mi utekla, takže Miranda se často nudí, je jí šestnáct a potřebuje nějakou kamarádku. Zůstaňte aspoň týden. Jak dlouho potřebujete azyl?“
„To přesně nevíme.“
Energicky přikývl. „Prostě se uvidí, jak se to vyvine. To je rozumné.“ Vzal nůž na papír a začal si s ním čistit nehty. Mimoděk jsem si vzpomněl na Jonathana. Ten si čistil nehty špičkou náboje do kulovnice, pamatoval jsem si to z dětství.
„Měl jsem v plánu zajet na víkend do Irska a uzavřít mír s Donovanem.“
Mort se zeširoka usmál. „Slyšel jsem, že jste srab, ignorant, neschopný zmetek a že byste si zasloužil, aby vás táhli v Curragh šestkrát kolem dráhy za nohy. Tedy přinejmenším.“
Telefon vedle na stolku stačil zazvonit jen jednou, než Mort zdvihl sluchátko a zaburácel: „Haló? Nazdar, Luku.“ Zamával na mne: „Ano, ano, je tady, právě snídá.“ Podal mi telefon a řekl, že Luke prý napřed volal ke mně domů.
„Tak co, Williame,“ zeptal se Luke přátelsky, ‚jak se vede našim novým ročkům?“
„Dobře, žádné špatné zprávy.“
„Tak jsem si říkal, že bych se na ně měl přijet podívat, abych věděl, co jste mi vlastně nakoupil. Poslyšte, kamaráde, udělejte něco pro mě, zamluvte mi pokoj v Bedford Arms na dvě noci, na čtrnáctého a patnáctého září, ano?“
„Dobře,“ řekl jsem.
„Pozdravujte Cassie a přiveďte ji čtrnáctého do Bedfordu na večeři, ano? Rád bych ji poznal. A poslyšte, chystám se do Dublinu. Pojedete na ballsbridgeské dražby?“
„Ano, mám to v plánu. Ralph Finnigan zemřel, prodávají všechny koně.“
„Co byste si vybral? Co si myslíte, že by bylo nejlepší?“ zeptal se potěšeně.
„Oxidise, dvouletý, dobrý původ, rychlý, má šanci do Derby na příští červen. Určitě bude drahý.“
Luke cosi zabrumlal. Pak se zeptal: „Komu byste ho dal? Donovanovi?“
„Jistě.“
Zasmál se: „Tak tedy na shledanou, kamaráde, čtrnáctého.“
Zavěsil. „Přijede?“ zeptal se Mort. Přikývl jsem a řekl kdy. „Většinou jezdí v září,“ dodal Mort.
Zeptal se, jestli se chceme jít podívat na druhou skupinu při galopech, ale já už byl netrpělivý, chtěl jsem si doma co nejdřív vyřídit potřebné, takže jsem s Cassie zajel těch pár kilometrů nazpět do vesnice a zastavil se nejdřív v hospodě. Pan hostinský, kterého jsme předtím ani nezahlédli, byl teď přede dveřmi a s vyhrnutými rukávy zametal spadané listí před prahem.
„Vám není zima?“ zeptala se Cassie.
Karamel se dokonce potil, zatímco my byli celí zachumlaní. Prý přerovnával sudy s pivem ve sklepě. Vysvětlil jsem mu, že se na čas stěhujeme pryč, a pověděl jsem mu také proč.

„Pojďte dovnitř,“ řekl, když dometl. „Nedáte si kafe?“
Dali jsme si, ale bez zmrzliny a bez brandy, to si namíchal jen pro sebe. „Samozřejmě,“ přikyvoval. „Schovám ti tu poštu, taky noviny nebo mlíko, co budeš chtít. Jinak nic?“
„Jste dnes v obzvlášť velkorysé náladě?“ zeptala se Cassie.
Úkosem se na ni zadíval a mrkl na ni přes okraj hrníčku. „Tak ven s tím!“ řekl.
„Já jsem dnes objednaná se svým žlutým autíčkem do servisu a na technické přezkoumání, a tak mě napadlo…“
„Že bych vám tam s ním mohl zajet, že jo?“
„William vás pak doveze zpátky,“ prosila vemlouvavě.
„Pro vás, Cassie, udělám cokoli, třeba hned.“
„Mně dnes sundají sádru,“ řekla blaženě. Zadíval jsem se jí do rozzářených očí a napadlo mě, že ji mám tak rád, až je to směšné. Nesmíš mě nikdy opustit, říkal jsem si. Buď pořád nablízku, jinak by mi bylo hrozně smutno… bez tebe by to nestálo za nic.
Jeli jsme všichni tři mým vozem k nám domů. Auto jsem postavil na silnici, musel jsem nechat příjezdovou cestu volnou, aby Karamel mohl vyjet s tím žlutým fantomem. Odešel s Cassie, aby otevřeli garáž, já se za nimi ohlédl a šel jsem odemknout hlavní dveře a sebrat za dveřmi poštu, pokud tam nějaká bude.
V domku bylo takové ticho a klid, že se mi najednou naše bezpečnostní akce zdály stejně zbytečné jako hlídky na Měsíci.
Angelo je nevypočitatelný, říkal jsem si, jako sopka. S racionálním počínáním u něho člověk počítat nemohl, to by bylo jako očekávat rozumné chování od zemětřesení. Kéž by se mu dobře vedlo a dal pokoj!
Nezapomeň na tygry!
Venku u garáže se ozvalo nějaké bouchání. To nic. Nevšímal jsem si toho.
Na rohožce za dveřmi leželo šest dopisů. Shýbl jsem se, zdvihl je a začal si je prohlížet. Tři účty pro Luka, složenka na nájemné za domek, nějaká reklama na nové knížky a dopis pro Cassie od její maminky ze Sydney. Obyčejná, bezvýznamná pošta, nic, za co by člověk riskoval život.
Ještě jednou jsem se rozhlédl po hezkém pokoji, díval jsem se na veselé červeně kostkované záclonky s volánky a na panenky z kukuřice, jemně se pohybující v průvanu. No co, dlouho to nepotrvá a zase budeme zpátky.
Dveře do kuchyně byly otevřené a ozařovalo je světlo z okna. Vtom se přes tu světlou plochu mihl stín. Aha, Karamel a Cassie už jdou, řekl jsem si. Ne, nesmysl, kuchyní nemohli přijít, zadní dveře jsou zavřené.
Neměl jsem čas se leknout, pud sebezáchovy neměl šanci se uplatnit, ani vlasy se mi nestačily zježit. Jako první vstoupil do místnosti tlumič na konci pistole, černá silueta proti bílému nátěru, pak Angelo v černém. Vítězoslavný Angelo, triumfující, žhnoucí zlobou jako ďábel.
Slova byla zbytečná. Věděl jsem, že střelí, že se dívám na smrt. Byl tak vášnivě odhodlaný, tak ke všemu slepý, opilý nenávistí, zkázonosný, žádná a ničí slova jím nemohla pohnout.
Po bleskové, skoro podvědomé úvaze, jsem sáhl po baseballové pálce, která ještě stále ležela na okně. Chytil jsem konec pálky pevně do ruky a v zoufalství jsem se po Angelovi rozmáchl jediným plynulým obloukem, od špičky nohy jsem se vzepjal, nohy, trup, paži a ruku v jediném táhlém pohybu, až jsem celou svou vahou a vší svou silou praštil pálkou Angela do ruky, ve které držel pistoli.
Vystřelil přímo proti mému hrudníku ze vzdálenosti sotva dva metry. Ucítil jsem úder, a pak nic. Vím, že jsem se v tu chvíli stačil podivit, že ten náraz nepřerušil můj pohyb. O zlomek vteřiny po výstřelu dopadla těžká pálka na Angelovo zápěstí a roztříštila ho se stejnou lehkostí, s jakou on zlomil ruku Cassie.
Zapotácel jsem se, jak rána dopadla, a odskočil na druhý konec místnosti. Angelo upustil zbraň na zem, chytil se za pravou ruku, strašlivě zařičel bolestí, zkroutil se a nemotorně vyběhl ze dveří a utíkal dál, k silnici.
Díval jsem se za ním oknem. Stál jsem nepřirozeně nehybný, tušil jsem, co mne čeká, ale zatím se nic nedělo, skutečnost byla nemilosrdná, tělem mi prošla střela, ale já nic necítil.
Tak Angelo konečně dostal svého Derryho, napadlo mě. Angelovi ta jeho vytoužená pomsta vyšla. Ví, že střelil přesně. Je přesvědčený, že dobře udělal, že mu to stojí za to, i kdyby měl celý zbytek života strávit za mřížemi. Angelo má roztříštěné zápěstí, zmařenou budoucnost, ale určitě jásá, nespoutané, řádivě, šíleně jásá.
Je po bitvě, je po válce. Angelo je přesvědčený, že v každém směru zvítězil.
Karamel a Cassie přiběhli hlavními dveřmi celí vylekaní a viditelně se jim ulevilo, když viděli, jak tam klidně stojím, opírám se o prádelník a zřejmě mi nic není.

„To byl Angelo!“ vydechla Cassie.
„Jo.“
Karamel se podíval na baseballovou pálku ležící na zemi. „Tys ho praštil!“
„Jo.“
„Výborně,“ řekla Cassie s hlubokým uspokojením. „Ted je on na řadě na sádru.“
Karamel zahlédl Angelovu pistoli a shýbl se pro ni.
„Nesahej na to!“ řekl jsem ostře.
Zůstal sehnutý a tázavě ke mně vzhlédl.
„Kvůli otiskům, bude sedět až do smrti.“
„Ale…“
„Střelil po mně.“
Viděl jsem, jak se nevíra v jejich očích mění ve strach.
„Kam?“ zeptala se Cassie.
Opatrně jsem zamával prsty levé ruky směrem k hrudníku. Pravou ruku jsem měl ztěžklou a bezvládnou. Odtažitě a bez vzrušení jsem usoudil, že mám asi poškozené svaly, které ovládají pohyb v rameni.
„Mám zavolat sanitku?“ zeptal se Karamel.
„Jo.“
Pořád ještě nepochopili, že to není legrace. Nikde na mně nic neviděli a mně dělalo největší starost, jak jim šetrně sdělit, o co jde, aniž vyděsím Cassie k smrti.
Ne že by mi bylo v tu chvíli moc zle, ale jaksi úplně chladnokrevně jsem věděl, že to brzy přijde. Jako kdyby se ve mně něco rozpadalo, jako když se sesouvá půda, jako když se hroutí stavba. Pomalu, pomaličku se to zrychlovalo.
„Zavolejte do cambridgeské nemocnice.“
Znělo to příliš klidně.
Proti své vůli jsem se svezl na kolena. Viděl jsem, jak se jejich strach mění v hrůzu.
„Ty jsi opravdu zraněný,“ vydechla Cassie zděšeně.
„To… já…“ nevěděl jsem, co jsem chtěl říct.
Najednou klečela vedle mne a vyděšeně hledala vstřel, schovaný pod prošívanou bundou, a pak o mnoho větší ránu vzadu.
„Ach bože!“ zkameněla.
Karamel se rychle šel podívat. Viděl jsem, že už oba vědí všechno, že jim nemusím nic vysvětlovat, nemusím hledat slova.
Karamel s ledovým obličejem sáhl po telefonu, rychle listoval v seznamu a pak vytočil číslo.
„Ano, je to těžké zranění,“ říkal. „Postřelili člověka. Ano, slyšel jste správně, postřelili… do hrudníku… ano, žije… ano, je při vědomí… ne, střela není v těle.“ Udal adresu našeho domku a stručně řekl, jak se k nám jede. „Poslyšte, neptejte se na pitomosti… ať tam sebou hnou… Sakra, tohle není žádná sranda, tak přestaňte zdržovat… moje jméno? Sakra, do… John Frisby.“ Praštil vztekle sluchátkem a řekl: „Chtěli vědět, jestli jsme to hlásili na policii. Sakra, jako by nás to vytrhlo!“
Nechtělo se mi vykládat, že každé střelné poranění se musí hlásit. Dýchání se stávalo čím dál obtížnější. Byl jsem ochotný namáhat se jen se zcela nezbytnými slovy.
„Ta pistole… nedávej ji do igelitu. Pára… ničí otisky.“
Karamel se na mne překvapeně podíval. Nepochopil, že mu to vykládám, protože vím, že za chvíli už to nepůjde. Začínalo mi být nanic, polévala mne slabost, studený pot po celém těle. Zakašlal jsem a setřel si červenou pěnu z koutku úst. Slabost začínala vítězit a já se pomalu, nezadržitelně svezl podle prádelníku na zem.
„Ne, Williame, ne!“ zašeptala Cassie.
Pokud jsem kdy pochyboval, jestli mne má opravdu ráda, teď už jsem pochybovat nemohl. Nikdo by nedokázal zahrát tak věrně krajní zoufalství.
„Neboj se…“ řekl jsem. Pokusil jsem se usmát. Asi se mi to moc nepovedlo. Znovu jsem se rozkašlal, tentokrát to bylo horší. Pokoušel jsem se dýchat, ale jako když dýchám do vody, do studny, která se neúprosně plní z mnoha praménků. Ted to šlo najednou rychle. Příliš rychle. Nechtělo se mi. Komu by se chtělo!
Slyšel jsem, že Karamel něco naléhavě povídá, ale nevěděl jsem co. Přestávalo mi to myslet. Skutečnost se vzdalovala. To bude smrt, říkal jsem si, už asi ano. Umírám příliš rychle.
Zavřel jsem oči a znovu je otevřel. Světlo bylo legrační, nějak příliš svítilo. Cassie měla tváře mokré od slz.

Pokusil jsem se říct: „Nebreč,“ ale nestačil mi dech. Dýchání bylo čím dál tím pracnější.
Jakoby zdálky jsem pořád slyšel Karamela hovořit.
Pak se všechno rozpustilo, rozplynulo, jako bych se já sám rozplýval, odplouval, jako by mne unášela rozvodněná podzemní řeka.
Poslední, co jsem si stačil pomyslet… bože, já se utopím… ve vlastní krvi…
21
První, co jsem uviděl, byl Cassiein obličej, ale to bylo za víc než dvacet čtyři hodiny. Už neplakala, tvářila se klidně. Spala. Seděla vedle postele, ve které jsem ležel já. Kolem bylo všechno bílé, samé sklo a chrom a spousta světla. Intenzivní péče se vším všudy.
Probíral jsem se postupně během několika hodin a uvítala mne bolest, kterou jsem po výstřelu vůbec necítil, uvítaly mne spousty trubiček zavedených do mé tělesné schránky. Trubičkami přitékaly a odtékaly tekutiny. Přivítaly mne hlasy, které mi znovu a znovu opakovaly, jaké mám štěstí, že existuju. Že jsem byl už vlastně mrtvý, a teď jsem živý.
Všem jsem v duchu z celého srdce děkoval.
Děkoval jsem Karamelovi za to, že mne naložil do mého vozu a odvezl do nemocnice, jak jsem se dozvěděl, protože usoudil, že to bude rychlejší než čekat na sanitku.
Děkoval jsem dvěma chirurgům, kteří po celodenní perné práci do půlnoci vyspravovali a poklízeli spoušť v mé pravé plíci a zastavovali krvácení, aby mi z drénu nevytékala krev rychleji, než kolik jí stačili přivádět transfúzí.
Děkoval jsem sestrám s dovednýma, jemnýma rukama, které kolem mne pobíhaly s různými hučícími přístroji, děkoval jsem v duchu neznámým dárcům krevní skupiny nula za to, že mi zaplnili cévní systém.
Děkoval jsem Cassie za její lásku a za to, že u mne seděla, kdykoli jí to dovolili.
Děkoval jsem osudu, že se ten smrtící kousek olova vyhnul srdci. Děkoval jsem všem a každému za všechno, nač jsem si jen vzpomněl, z vděčnosti za to, že žiju.
Věčně se opakující sny, které mne pronásledovaly v bezvědomí, mizely, konečně mi nepřipadaly jako skutečnost. Už jsem kolem sebe neviděl kráčet ďábla, mlčenlivého a neúprosného, knížete pekel čekajícího na mou duši. Už jsem neviděl padlého anděla, ďábla s Angelovou tváří, žlutavou tváří pod šedivými vlasy a temnými dírami místo očí. Přízrak zmizel. Byl jsem zase v obyčejném světě, kde už nešlo o představy ztělesněného zla, ale o důležité trubičky. Krásný svět…
Nikomu jsem nevyprávěl, jak blízko jsem měl k smrti, protože mi to všichni opakovali každých pět minut. Také jsem nikomu nevykládal, že jsem stál na okraji věčnosti a díval se na druhý břeh do nekonečných temnot, a že jsem poznal, že ta temnota má svou tvář. Vize umírajících a těch, kdo smrti o vlas unikli, nebudí důvěru. Angelo, obyčejný, žijící smrtelník nebyl vtělením ďábla ani temnem, ani podsvětím. Jen v deliriu bezvědomí, kdy se mi asi všechny spoje v mozku popletly, mi to všechno splývalo, on byl peklo a peklo byl on. Nemluvil jsem o tom, aby se mi nevysmáli. Později jsem o tom mlčel, protože jsem tušil, že jsem to opravdu měl všechno popletené a mé sny byly skutečně jen sny, nic víc.
„Kde je Angelo?“ zeptal jsem se.
„Prý se nemáš rozčilovat.“
Viděl jsem, že se tváří vyhýbavě. „Přece ležím,“ namítl jsem.
Neochotně mi odpověděla: „Totiž… on je tady.“
„Cože? Tady? V nemocnici?“
Přikývla. „Je vedle v pokoji.“
Nic jsem nechápal.. „Jak to?“
„Havaroval s autem.“ Starostlivě se dívala, jestli se z toho nezhroutím. Pak se uklidnila. „Naboural do autobusu asi šest kilometrů odsud.“
„Když jel od nás?“
Přikývla. „Ano. Dovezli ho sem. Dovezli ho na úrazovku, když jsme tam s Karamelem čekali. Nechtěli jsme věřit svým očím.“
Takže to přece jen ještě neskončilo. Zavřel jsem oči. To neskončí nikdy. Ať půjdu kamkoli, Angelo půjde za mnou, i do hrobu.
„Williame?“ ozvala se Cassie úzkostlivě.
„Ano?“
„Nic. Já se bála…“
„Jsem v pořádku.“
„Angelo byl napůl mrtvý, skoro jako ty. Ještě pořád je v komatu.“
„Co má?“

„Poranění mozku.“
Během dalších dní jsem se od nemocničního personálu dozvěděl, že zprvu nechtěli Karamelovi a Cassie věřit, když je přesvědčovali, že mne postřelil právě Angelo. Bojovali o jeho život stejně usilovně jako o můj, a jak mi řekli, leželi jsme ze začátku na oddělení intenzivní péče bok po boku, až do chvíle, kdy je Cassie ujistila, že určitě dostanu infarkt, jestli Angela uvidím, až se proberu.
Policie pány doktory zase taktně upozornila, že kdyby se náhodou nejdřív probral Angelo, mohl by mě dorazit. Angelo ležel jen kousek ode mne, spal bez probuzení a ve dne v noci u něho měli hlídku.
Byl to zvláštní pocit, vědomí, že je tak blízko, nepříjemný a hluboce zneklidňující. Nečekal jsem, že mne to tak vyvede z míry, že se mi zrychlí puls, kdykoli se otevřou dveře. Rozum mi napovídal, že přijít nemůže, ale podvědomí se toho děsilo.
Je k neuvěření, jak rychle se člověk hojí. Do týdne jsem se zbavil trubiček, přeložili mě na obyčejné oddělení a postavili na nohy. Je pravda, že jsem se spíš plížil, než šel, byl jsem bolavý a ztuhlý, ale zůstal jsem naživu. Angelovi se prý už taky dařilo líp, vynořoval se k povrchu, otevíral nevnímající oči.
Získával jsem o něm informace od sester, uklízeček, od paní s pojízdnou prodejnou dobrot. Všichni si mě zvědavě prohlíželi, chtěli vidět, jak se na ty zprávy budu tvářit. Pikantnost situace nejdřív objevily místní noviny, pak historku převzaly velké listy s celostátní distribucí. Policisté, kteří hlídali Angela, ke mně občas zašli na kus řeči.
Dozvěděl jsem se od nich, že Angelo nezvládl řízení na kruhovém objezdu a celá fronta lidí na zastávce viděla, jak se řítí na autobus, jako by nemohl stočit volant, prý taky jel příliš rychle a smál se.
Když to vyslechl Karamel, poznamenal suše: „Naboural se, protože jsi mu přerazil ruku.“
„Ano.“
Povzdechl si. „Policie by o tom měla vědět.“
„To máš pravdu.“
„Už tě otravovali?“
„Řekl jsem jim, jak to všechno proběhlo a oni si to zapsali. Celkem nic neříkali.“
„Tu pistoli si odnesli,“ Karamel se usmál. „Strčili ji do papírovýho pytlíku.“
Z nemocnice mě propustili po dvanácti dnech. Pomalu jsem prošel kolem Angelova pokoje, ale dovnitř jsem nenakoukl, k tomu jsem měl nepřekonatelný odpor, přestože jsem věděl, že je Angelo ještě stále v bezvědomí a ani by mě nevnímal. Škody, jaké napáchal v mém životě, už sice pominuly, ale nesl jsem ještě na těle jizvy po jeho ráně, byly ještě zarudlé a živé, příliš čerstvé, nedovedl jsem se ještě chovat nezaujatě.
Asi jsem Angela nenáviděl. Asi jsem se ho bál. Určitě jsem ho už nikdy, nikdy nechtěl vidět.

První tři týdny jsem se Šoural jen po bytě a vyřizoval různé písemnosti. Den po dni jsem se cítil líp, až jsem přemluvil Karamela, aby mě dovezl na Heath na ranní galopy. Cassie zase začala chodit do práce, sádra už zmizela v minulosti. Krev z koberce v obývacím pokoji se podařilo vymýt a baseballovou pálku jsme uložili ve sklepě. Život se vrátil do normálních kolejí.
Luke se přijel z Kalifornie podívat na své ročky, seznámil se s Cassie, promluvil se Simem, Mortem a berkshirskými trenéry, navštívil Warringtona Marshe a odjel do Irska. Nakonec to byl on, a ne já, kdo vydražil Oxidise v Ballsbridgi a kdo hříbě poslal k Donovanovi. Taky se mu nějakým způsobem podařilo Donovana usmířit.
Než odletěl domů, zastavil se ještě v Newmarketu a zašel k nám na polední skleničku skotské.
„Váš rok už bude u konce,“ poznamenal.
„Ano.“
„Bavilo vás to?“
„Moc.“
„Co takhle ještě jeden?“
Zdvihl jsem hlavu. Dobrou minutu se na mne mlčky díval. Ani on, ani já jsme se nezmínili o tom, že je nám jasné, že Warrington Marsh už nikdy nebude v takovém stavu, aby mohl pracovat. O to tu nešlo, šlo o setrvalý stav… o zajetí.
„Ještě jeden rok… to není věčnost,“ dodal Luke.
Po delší chvilce ticha jsem řekl: „Dobře, ještě jeden rok.“
Přikývl a dopil skleničku. Měl jsem pocit, že se tajně usmívá. Měl jsem pocit, že za mnou takhle bude chodit rok co rok s touž nabídkou. Jen jeden rok. Smlouva na dvanáct měsíců, člověk je v kleci, ale má pocit, že je volný, protože jsou otevřená dvířka. No co, pokud mi to půjde, proč ne.
Když se Cassie vrátila domů, měla z toho radost. „Mort Lukovi řekl, že by musel být blázen, kdyby tě

nechal odejít.“
„Fakt?“
„Mort na tebe drží.“
„Zato Donovan ne.“
„Nemůžeš chtít všechno.“
Nemohl jsem si stěžovat, toho, co člověk potřebuje ke štěstí, jsem měl dost. Pak zatelefonovali z policie a požádali mne, abych šel navštívit Angela.
„Ne,“ vyhrkl jsem.
„Odpověděl jste bez uvažování,“ pokáral mě klidný hlas v telefonu. „Byl bych rád, kdybyste mě laskavě vyslechl.“
Dlouho do mě mluvil. Kdykoli jsem se začal bránit, hovořil velice přesvědčivě a vemlouvavě, až postupně vyvrátil mé argumenty a já neochotně přislíbil, že udělám, co chce.
„Dobře,“ řekl nakonec. „Tak tedy ve středu odpoledne.“
„Ale to je už za dva dny.
„Pošleme pro vás vůz, víme, že sám ještě neřídíte.“
Nehádal jsem se. Krátké vzdálenosti už jsem zvládl ujet sám, ale rychle jsem se unavil. Doktoři říkali, že do měsíce už začnu sportovat.
„Budeme vám vděčni,“ ozval se ještě policista.
„Ano.“
Večer jsem to celé vyprávěl Karamelovi a Cassie.
Seděli jsme společně u večeře v prázdné Karamelově jídelně, protože bylo pondělí a to je zavírací den. Ta nána si na pondělí vymohla volno, takže Karamel vařil sám. Vynalezl nový pokrm, zapečenou rybu s kořením, pomeranči a ořechy, a chtěl to na nás vyzkoušet. Byla to kulinářská rozkoš pro něho typická, zcela originální, jako nová řeč, nový horizont gurmánů.
„Mohls jim klidně říct, že tam prostě nepůjdeš,“ řekl Karamel a nakládal si na talíř pořádnou porci.
„Na co bych se vymluvil?“
„Na sobecký pohnutky. To je vůbec nejlepší odůvodnění, když se ti do něčeho nechce.“
„Vidíš, to mě nenapadlo.“
„Doufám, žes trval na tom, aby ti dali neprůstřelnou vestu a aby mezi váma dvěma bylo nerozbitný sklo nejmíň na metr tlustý a k tomu hustá síť z ostnatýho drátu,“ řekl Karamel.
„Ubezpečili mě, že mi neskočí po krku.“
„To je od nich opravdu hezké,“ zabručela Cassie.
Polili jsme si zapečenou rybu Karamelovou vynikající omáčkou a pak jsme jsme prohlásili, že kdybychom někdy museli z našeho domečku pryč, postavili bychom si stan u Karamela na zahradě.
„Budeš sázet?“ zeptal se Karamel.
„Jak to myslíš?“
„Jako podle toho systému.“
Užasle jsem si uvědomil, že jsem tuhle možnost dočista pustil z hlavy a zapomněl, že vlastně máme ty správné kazety. Záleželo jen na nás.
„Nemáme počítač,“ namítl jsem.
„Brzy bychom si na něj mohli ušetřit.“
Všichni tři jsme se na sebe zadívali. Byli jsme spokojení se svým životem i svou prací. Copak se člověk vždycky ještě po něčem natahuje, copak vždycky chce víc, než co má?
Asi ano.
„Ty budeš dělat s počítačem, a já budu jezdit sázet,“ prohlásil Karamel. „Aspoň tu a tam, když nám dojdou prachy.“
„Jen aby nás ty prachy nezadusily.“
„Já o diamanty nestojím,“ řekla Cassie rozvážně. „Ani o kožichy, ani o jachtu… ale za jak dlouho bychom si mohli do obývacího pokoje pořídit bazén?“ Nevím, co Luke řekl mému bratrovi, když se vrátil do Kalifornie, ale fakt je, že Jonathan volal ještě týž večer a oznámil mi, že ve středu ráno přiletí na Heathrow.
„Co tvoji studenti?“ zeptal jsem se.
„Ať se jdou klouzat. Mám špatné hlasivky.“ Měl hlas jasný a zdravý jako zvon. „Tak zatím nazdar.“
Přijel z letiště vypůjčeným autem, opálený a trochu napjatý, v jakém stavu mne najde. Mně se už dařilo úplně dobře, ale asi jsem ještě moc skvěle nevypadal.
„Jsem živý,“ řekl jsem, „všechno chce čas. Počkej za měsíc.“

„Co se vlastně stalo?“
„Angelo.“
„Proč jsi mi to neřekl?“
„Vyrozuměl bych tě, kdybych umřel, nebo by ti to sdělil někdo za mě.“
Seděl na houpací židli a zasmušile se na mne díval.
„Mohu za to já,“ řekl nakonec.
„Blbost.“
„Proto jsi mi to neřekl.“
„Dřív nebo později bych ti to pověděl.“
„Tak začni teď.“
Ale já mu ze všeho nejdřív vyprávěl, kam se chystám odpoledne, a Jonathan okamžitě klidně a rozhodně prohlásil, že jde se mnou. Čekal jsem to a vděčně jsem souhlasil. Během dalších několika hodin jsem mu postupně vypověděl všechno, co se mezi mnou a Angelem sběhlo. Vyprávěl jsem mu to poctivě, tak jako mi kdysi on v Cornwallu vyprávěl svou historii.
„Mrzí mě to,“ řekl nakonec.
„Nemá tě co mrzet.“
„Použiješ ty programy?“ zeptal se.
Přikývl jsem. „Možná že už brzo.“
„Věřím, že by to starou paní O’Rorkeovou potěšilo. Byla pyšná na Liamovo dílo, jistě by si nepřála, aby leželo ladem.“ Chvíli mlčky uvažoval a pak se zeptal: „Nevíš, co to bylo za pistoli?“
„Mám dojem… policie říkala… snad Walther dvaadvacet.“
Pousmál se. „To na Angela vypadá. Je to klika, kdyby měl něco jako osmatřicítku, byl bys na tom podstatně hůř, pokud bys vůbec byl.“
„Takže vlastně můžu být rád,“ řekl jsem suše.
Poslali pro nás vůz, jak slíbili, a zavezli nás před veliký dům ústavu v Buckinghamshiru. Nikdy jsem se vlastně nedozvěděl, co to bylo za instituci, ale vypadalo to jako něco mezi nemocnicí a státním výzkumným ústavem. Dlouhé chodby, zavřené dveře a ticho.
„Tudy,“ vedli nás. „Až na konec chodby a pak poslední dveře vpravo.“
Šli jsme pomalu a klapání našich podpatků po parketách zdůrazňovalo nepřirozené ticho. Na konci chodby bylo vysoké okno, od podlahy až ke stropu. Oknem pronikalo šednoucí světlo a proti němu se rýsovaly dvě tmavé postavy: člověk na invalidním vozíku a muž, který vozík tlačil.
Ti dva a já s Jonathanem jsme se zvolna vzájemně přibližovali, jak jsme proti sobě šli chodbou. Když už nás dělila jen malá vzdálenost, poznal jsem s nepříjemným leknutím, že ten člověk na vozíčku je Harry Gilbert. Starý, schýlený, nemocný a bezmocný Harry Gilbert, tvrdošíjně odmítající soucit.
Vozík tlačil Eddy. Váhavě přibrzdil a my s Jonathanem také zůstali stát. Dívali jsme se na Harryho, on se podíval na mne, pak na Jonathana, nejdřív jen zběžně, vzápětí se na Jonathana zadíval znovu, jako kdyby nechtěl věřit tomu, co vidí.
Otočil se ke mně: „Říkal jste, že umřel.“
Přikývl jsem.
Jeho hlas zněl chladně, tvrdě, otupěle, bez vášně, bez síly k pomstě. „Vy dva jste zničili mého syna,“ řekl.
Neodpověděli jsme. Přemýšlel jsem o dědičnosti zloby, o náhodné souhře genů, ze které se rodí vrazi, o předurčení. Biblický obraz stvoření odpovídal obrazu evoluce. Kain žil, u všech druhů přežívali nejtvrdší jedinci.
Že jsem zůstal naživu, to byla náhoda. Za to jsem vděčil Karamelově pohotovosti, šikovnosti a obětavosti chirurgů. Abel a celé generace dalších obětí nepřežily. Ve všech staletích, v každé generaci, u každé rasy vyráběly geny potenciální zabijáky. Z Gilbertů se rodili Angelové, vždy.
Harry Gilbert kývl hlavou na Eddyho, aby se dal do pohybu, a Eddy, tak podobný Angelovi, Eddy, tak snadno ovladatelný, Eddy, tvor ze stejného hnízda, poslušně vykročil a svého strýce odvezl.
„Je to starý domýšlivý hulvát,“ zabručel Jonathan a ohlédl se za nimi.
„Chov dostihových koní je fascinující,“ poznamenal jsem.
Jonathan se na mne pomalu podíval: „Chceš říci, že jankovité kobyly mají jankovitá hříbata?“
„Často.“
Přikývl. Znovu jsme vykročili chodbou až na konec, k posledním dveřím vpravo.
Místnost, do které jsme vešli, měla původně asi velice krásné proporce, ale díky absolutnímu nedostatku citlivosti státních činitelů byla teď rozškatulkovaná pro praktické účely. Z původní velké prostory vznikl jeden dlouhý úzký pokoj s oknem a další dlouhý úzký pokoj bez přímého osvětlení.

V místnosti s oknem se nevyskytovalo nic než špinavě hnědý koberec, jednoduchý psací stůl a dvě židle. Pak tam byli dva pánové. Nezdálo se, že se zabývají něčím světoborně důležitým, jeden z nich seděl za stolem, druhý na stole, oběma mohlo být tak čtyřicet, měli menší postavy, tvářili se otráveně, jako by si přáli být někde úplně jinde.
Tázavě vzhlédli, když jsme vešli.
„Jsem William Derry," představil jsem se.
„Ano."
Člověk sedící na stole se zdvihl, podal mi ruku a pak se tázavě podíval na Jonathana.
„To je můj bratr Jonathan," řekl jsem.
„Ano."
Také si s ním potřásl rukou. Poté lhostejně poznamenal: „Myslím, že vašeho pana bratra bychom nemuseli obtěžovat."
„Angelo by s největší pravděpodobností reagoval víc na mého bratra než na mě," vysvětloval jsem.
„Zabít chtěl přece vás."
„Ano, ale do vězení ho dostal před čtrnácti lety můj bratr."
„Ach tak."
Zaklonil trochu hlavu, aby na nás dohlédl, byli jsme oba větší. Měl jsem dojem, že si nás představoval jinak, i když nevím, jak jsem na to přišel. Jonathan vypadal impozantně, léta mu dodala na důstojnosti a autoritě a měl výrazný, zajímavý obličej. Já zase asi nevypadal jako typická oběť. Nevím, co vlastně ten člověk očekával, asi že budu menší, sehnutý a budu se šourat v županu. Asi nečekal, že přijde někdo oblečený skoro stejně jako on sám.
„Bude vhodné, abych podal zprávu o přítomnosti vašeho bratra," pravil. „Počkáte laskavě?"
Přikývli jsme. Pootevřel dveře do vedlejší místnosti, protáhl se škvírou dovnitř a ihned za sebou zavřel. Člověk sedící za psacím stolem se nadále tvářil znuděně a neřekl ani slovo. Pak se jeho kolega vrátil, zase se protáhl pootevřenými dveřmi. Řekl, že jsme očekáváni a abychom šli dál.
Ve vedlejší místnosti, jasně osvětlené umělým světlem, byli čtyři lidé a spousta všelijakých přístrojů s množstvím budíků, obrazovek, stupnic a drátů. Viděl jsem, jak ty mašinky Jonathan přelítl okem a věděl jsem, že ví, co to všechno je. Později mi řekl, že šlo o běžné přístroje ke sledování tělesných změn, EKG, EEG, přístroj na kontinuální měření tělesné teploty, na měření tepu, dechové frekvence a vlhkosti kůže. Od každého nejmíň dva.
Jeden ze čtyř přítomných byl podle bílého pláště lékař, představil se jako doktor Tom Course. Pak tam ještě nějaká paní v bílém chodila od přístroje k přístroji a sledovala je. Třetí člověk měl nejspíš funkci pozorovatele, protože si tak opravdu počínal; nepronesl ani slovo a během následujících podivných deseti minut jen pozoroval.
Čtvrtá osoba sedící k nám zády, v křesle připomínajícím zubařské křeslo, byl Angelo.
Viděli jsme z něho jen zavázané temeno hlavy a ruce, přivázané za zápěstí k opěradlům křesla.
Sádru už neměl, ruka, kterou jsem mu přerazil, zřejmě srostla. Předloktí měl porostlé řídkými tmavými chlupy a obě ruce měl položené na opěradlech. Vypadalo to, jako by z každého kousku jeho těla vedl drát do některého přístroje za jeho zády. Před ním byla jen prázdná, jasně osvětlená prostora.
Doktor Course, mladý, hubený, sebejistý, se na mne tázavě podíval a zeptal se klidným, mírným hlasem.
„Tak jste prosím ochoten…"
No co, ochotnější stejně nikdy nebudu.
„Kdybyste laskavě přešel před něho. Něco řekněte. Cokoli vás napadne. Zůstaňte tam prosím tak dlouho, dokud vám neřekneme."
Polkl jsem nasucho. Nepamatuju se, že bych kdy v životě měl k něčemu takovou nechuť. Viděl jsem, jak všichni trpělivě čekají, odhodlaní, věcní… s pochopením, které mi šlo na nervy. Všiml jsem si, že dokonce i Jonathan se na mne dívá skoro soucitně.
To nesnáším.
Pomalu jsem obešel přístroje i křeslo a zastavil se přímo před Angelem. Zadíval jsem se na něho.
Do pasu byl svlečený. Na hlavě pod okrajem obvazu měl pásku ze stříbřitého kovu, jako korunu. Kůže se mu všude leskla nanesenou mastnotou a na obličeji, krku, na hrudníku i břiše, na rukou, všude měl přiložené elektrody. Žádný organismus snad pod větší kontrolou ani být nemůže, říkal jsem si, každá sebenepatrnější změna by se na monitorech musela ukázat.
Nebyl vůbec pohublý, vypadal zdravě, přestože měl za sebou dva týdny v kómatu. Svaly měl silné, trup jako býk, rty pevné. Tvrdý muž. Násilník, odborník v zastrašování, pohrdající sraby. Až na ty věci na hlavě a na ty dráty vypadal úplně normálně. Zhluboka jsem se nadechl a podíval se mu do očí… a tam se stala

ta změna. Nebylo v nich nic. Vypadalo to prapodivně, jako kdyby se známá tvář najednou zdála úplně cizí. Schránka se nezměnila… ale strašidlo zmizelo, tygr zmizel.
Naposledy jsme se takhle dívali jeden na druhého před pěti týdny a tehdy jsme se navzájem přivedli na okraj hrobu. Přestože jsem se na to duševně připravoval, opětovné setkání mě hrozně vyvedlo z míry. Cítil jsem, jak mi buší srdce, měl jsem pocit, že duní celou místností.
„Angelo," řekl jsem. Jazyk se mi lepil na patro. „Angelo, vy jste po mně střelil."
V Angelovi se nic nepohnulo.
Díval se na mne naprosto lhostejně. Udělal jsem krok stranou. Sledoval mě očima. Krok zpátky, zase mě sledoval.
„Jsem… jsem William Derry, to já vám dal… sázkový systém Liama O'Rorkeho." Mluvil jsem úmyslně pomalu a zřetelně a snažil jsem se přitom klidně dýchat.
Angelo nezareagoval ani v nejmenším.
„Kdybyste mě nepostřelil… mohl jste být na svobodě, mohl jste být bohatý."
Nic, absolutně nic.
Najednou vedle mě stál Jonathan. Po malé chvilce se Angelův pohled stočil na něho.
„Nazdar, Angelo," řekl Jonathan. „Pamatujete se na mě? Já jsem Jonathan Derry. William řekl, že jsem umřel, ale nebyla to pravda."
Angelo mlčel.
„Nepamatujete si, jak jsem vás doběhl?"
Ticho. Tupé ticho, to, co nás tak ohrožovalo, zmizelo jak pára. Žádné běsnění, úšklebky, hrozby, zmizela sžíravá ničivá nenávist.
Slušelo se mlčet. Stáli jsme s Jonathanem bok po boku tváří v tvář našemu dávnému nepříteli, ze kterého zbyl jen prázdný stín. Nebylo co říct.
„Děkuji vám," řekl doktor a přešel k nám. „To stačí."
Angelo se na něho podíval.
„Kdo jste vy?" zeptal se.
„Doktor Course. Už jsme si spolu předtím povídali, když jsme vám připevňovali elektrody."
Angelo se otočil ke mně.
„Vy jste na mě taky mluvil, kdo vy jste?"
„William Derry."
„Já vás neznám."
„Ne."
Hlas měl hluboký a drsný jako předtím, ten se našemu nesmiřitelnému nepříteli nezměnil.
„Tak, a teď z vás sundáme dráty," řekl doktor bodře, „jistě budete rád, že se jich zbavíte."
„Co jste to říkal, kterej vy jste?" Angelo se soustředěně mračil.
„Doktor Course."
„Kdože?"
„To není důležité. Jsem tady od toho, abych z vás sundal dráty."
„Dostanu čaj?" zeptal se Angelo.
Doktor Course přenechal snímání elektrod své kolegyni a zavedl nás, abychom se podívali na výsledky u jednotlivých přístrojů. Pan pozorovatel už si je bedlivě prohlížel, ale doktor pozorovatele zcela ignoroval.
„Tak tady to jasně vidíte," držel v ruce dlouhý proužek papíru. „Ani náznak, nic. Nechali jsme ho tu hodinu stabilizovat, než jsme k němu pustili návštěvy. Dechová frekvence, puls, nic se nehnulo. Je tu klid, ticho, nic neruší. Tady to znamínko odpovídá momentu, kdy uviděl vás," kývl na mne. „Jak vidíte, žádná z křivek se nezměnila. Tady máme záznam kožní teploty, ta vždycky stoupne, když někdo lže. A tady…" přešel k dalšímu přístroji, „… tady vidíte, že se pulsová frekvence taky vůbec nezměnila. Tady…" zastavil se u dalšího přístroje. „Jen zcela nepatrný náznak změny mozkové aktivity. Je vyloučeno, aby při spatření vás, jeho největšího nepřítele, u něho nedošlo ke změně některých těchto ukazatelů. Když jste najednou stál přímo před ním, určitě vás nepoznával. Vylučuji, že by si vás pamatoval."
Vzpomněl jsem si na své vlastní tělesné reakce, které nikdo nezaznamenával, a uvěřil jsem, že lékař má pravdu.
„Je tento stav trvalý?" zeptal se Jonathan.
Doktor Course odpověděl po krátké úvaze. „Domnívám se že ano. Podle mého názoru je to definitivní. Měl úlomky lebeční kosti vpáčené do mozku, museli mu je tam lovit. Musím uznat, že kostní defekt vyspravili výborně. Ale jak vidíte, ztratil schopnost udržet cokoli v paměti. Jinak má většinu funkcí zcela zachovanou, jí, hovoří, chodí, to všechno je v pořádku. Nepomočuje se. Může se dožít vysokého věku, ale

nezapamatuje si nic na delší interval než na patnáct minut. A někdy ani to ne. Žije jen pro stávající okamžik. Naprostá ztráta paměti není nic tak výjimečného po těžkém, rozsáhlejším poranění mozku. Ovšem v tomto případě byly určité pochyby, i když prosím ne na mé straně. Šlo o pochybnosti na oficiálních místech, že prý pacient simuluje, protože by byl raději v nemocnici než ve vězení, a že proto předstírá ztrátu paměti.“
Tom Course ukázal na řadu přístrojů. „Tyhle výsledky nejsou předstírané. Je to jednoznačné. Tím se záležitost zcela vyjasnila a už o tom není třeba diskutovat. Proto jsme se tu sešli, proto nám dali k dispozici toto zařízení.“
Jeho kolegyně sejmula Angelovi z čela kovovou pásku a odvázala mu ruce od opěradel křesla. Pak mu stírala kouskem vaty mastnotu z kůže.
„Kdo vy jste?“ zeptal se jí.
„Vaše známá,“ odpověděla.
„Kam ho pošlou?“ zeptal jsem se doktora.
„To nezáleží na mně. Já bych byl opatrný, nejsem státní zaměstnanec, pochybuji, že dají na moje rady.“
Tohle řekl zřejmě na adresu pozorovatele, který důsledně mlčel a tvářil se nezúčastněně.
„Mohl by být ještě nebezpečný?“ zeptal jsem se pomalu.
Tom Course se na mne rychle ohlédl. „Těžko říct. Asi mohl. Vypadá neškodně, určitě už nebude k nikomu pociťovat nenávist, protože neudrží nic v hlavě. Ale při nějakém náhlém hnutí mysli…“ pokrčil rameny.
„Řekl bych to asi takto: Kdybych s ním byl sám v místnosti, nikdy bych se k němu neotočil zády.“
„Nikdy?“
„No… kolik ono mu je… čtyřicet?“ našpulil rty. „Tak ještě deset let, možná i dvacet. To je opravdu těžké odhadnout.“
„Že by mohlo dojít k něčemu jako ke zkratu?“
„Ano.“
Jeho kolegyně dokončila očišťování kůže a přidržovala Angelovi šedivou košili, aby se mohl obléci.
„Už byl čaj?“ ptal se Angelo.
„Ještě ne.“
„Mám žízeň.“
„Za chviličku dostanete čaj.“
Zeptal jsem se Torna Course. „Potkali jsme venku jeho otce… viděl ho?“
Doktor Course přikývl. „Naprosto žádná reakce. Na přístrojích se hodnoty vůbec neměnily. Ne, výsledky jsou zcela jednoznačné.“ Zadíval se významně na pozorovatele. „Teď už není o čem diskutovat,“ dodal.
Angelo vstal z křesla, protáhl se, kypěl zdravím a silou, ale zapnout knoflíčky u košile mu dělalo obtíže. Když se pohnul, bylo vidět, že má narušenou koordinaci. Nejistě se kolem sebe rozhlédl, nevěděl, co se teď od něho očekává.
Pak se podíval na Jonathana a na mne.
„Dobrej den,“ řekl.
Dveře vedlejší místnosti se doširoka otevřely, do vyšetřovny vešli dva ošetřovatelé v bílých pláštích a jeden uniformovaný policista.
„Hotovo?“ zeptal se policista.
„Je váš.“
„Tak jdeme.“
Dal Angelovi na zápěstí želízka a připoutal ho k jednomu z ošetřovatelů.
Angelovi to snad bylo jedno. Ještě jednou se na mne lhostejně podíval temnými důlky, ve kterých jako by chyběly oči.
Byl neškodný, zkrotlý… snad i ovladatelný.
„Dostanu čaj?“ zeptal se.